

קונטרס

"מצמיה קרן ישועה"

מקבץ ס"א מאמרי "עינינו גל" שנתפרסמו בגיליון
מעט התפרצות נגיף הקורונה בעולם ואח"כ בארץ

- יומן מאבק
- חיזוקים ודרכי עבודה
- רעיונות ע"פ חז"ל
- רמזים וגימטריאות
- הרהורים ותהיות

בין הזמנים אב, תש"פ

המעוניינים בגיליון השבועי באופן קבוע: 9518479@gmail.com

רשימת נושאי המאמרים לפי שלבי ההתפשטות

חודש שבט:

(שלב ההתפרצות בסין)

א. אני ה' רופאך - בשלח - ההתפרצות בסין

חודש אדר:

(בער"ש זכור היו רק 9 חולים בארץ, יום למחרת פורים החלו ההחמרות)

ב. מה זה קורונה - (תרומה - צורתו ומחלתו של הנגיף)

ג. קוביד 19 - (תצוה - חיזוק על כבוד בתי כנסיות)

ד. ידבר עמים תחתינו - (כי תשא - מבול דבר לימות משיח)

ה. כמו הרה תקריב ללדת - (החודש - חבלי משיח)

ו. בטחון בה' ולימוד תורה - (החודש - דרכי התמודדות)

חודש ניסן:

(החמרות בסגר עד לעוצר כללי בליל הסדר, 600 הדבקות ליום)

ז. בטחון וענווה - (ויקרא - דרכי התמודדות)

ח. "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו" - (ויקרא - על המצב)

ט. "חבי כמעט רגע" ברוגע.... (ויקרא - אורה ראוייה בבית)

י. המאורעות באספקלריית הדף היומי (ויקרא - רמזים)

ערב פסח:

(סגר ועוצר כללי חיילים ברחובות)

יא. קול דודי הנה זה בא - (שבת הגדול - תחושת משיח)

יב. סתימת החלונות - (שבת הגדול - על סגירת ביהכנ"ס)

יג. הגירסה הקלה של מלחמת גוג ומגוג - (שבת הגדול)

יד. חבי כמעט רגע (שבת הגדול - חיזוקים מרמח"ל למצב)

פסח:

(זקנים וזוגות צעירים לבדם בסדר, איש אל יצא מפתח ביתו)

טו. זה לא במקרה... (פסח - אמונה)

טז. כל המחלה אשר שמתי במצרים (פסח - בטחון)

יז. עלות השח"ר (פסח - רמזי הנגיף)

חודש אייר:

(עדיין סגר עם קצת הקלות ירידה עד ל-40 הדבקות ביום)

יח. מפסח דידן לעצרת הבעל"ט (שמיני - התפילה בחצרות)

יט. חישוב קציים (שמיני - אודות האכזבה שמשיח לא בא)

כ. תיקון הפסח מפסח ועד עצרת (שמיני - רמזי התקופה)

ספירת העומר:

(המורכבויות של למידה מרחוק של כל בני המשפחה)

כא. 'עבדך ישאף צל' נוסח תש"פ (תז"מ - הכנה לשבועות)

כב. כי כאשר ייסר איש את בנו (תז"מ - רחמים שבקורונה)

כג. ברוכים הבאים לזמן קיץ (תז"מ - לוגיסטיקת תחילת זמן)

כד. להינצל מהמבול בתיבה הביתית (תז"מ - חסד בבית)

(איחור פתיחת הזמן)

כה. אסוותא דאורייתא (אחרי קדושים - הרפואה שבגשם)

כו. ביטול תורה, גיוואלד!! (אחרי קדושים - זעקת הגרר"ק)

כז. ואת לחצינו זו הדחק (אחרי קדושים - קושי הזמן)

כח. וכל העם רואים את הקולות (אח"ק - תיקון האויר)

(דיבורים על הקלות כלליות)

כט. צא מן התיבה (אמור - ההשרדות בבית)

ל. לקראת החזרה לשיגרה (אמור - חיזוקים שונים)

לא. לקראת החזרה לבתי הכנסת (אמור - כבוד בתי כנסת)

(סוף הגל הראשון)

לב. שמוחת חתן וכלה ע"פ המקורות (בב"ח - חתונות בחוץ)

לג. לכה דודי נצא השדה (בהר בחוקותי - לימוד בחצירות)

לד. "והשימותי..." (בהר בחוקותי - האבק על בתי כנסיות)

חודש סיון - ערב שבועות:

(החזרה לשיבות במתכונת קפסולות)

לה. תכלה שנה וקללותיה (במדבר - סיכום אירועים)

לו. כל המוסר עצמו למות על ד"ת (במדבר - התלבטויות)

לז. רשמים מאלפים מהקפסולות של "פינקל" (במדבר)

שבועות:

(חוזרים לבתי כנסיות בשבועות)

לח. אין אור ניכר אלא מתוך החושך (נשא - יסוד החיד"א)

לט. "ערוף כמטר לקחי" (נשא - התורה מצילה מקורונה)

מ. הרהורים למתן תורה תש"פ (נשא - קבלת התורה בבית)

המשך זמן קיץ:

מא. רפא נא לה (בהעלותך - ההצלה לבעלי לשה"ר)

מב. טרודים לדעת סודה (בהעלותך - הקפיצה לפסולות)

מג. תלמוד תורה דרבים (קרח - קיום הישיבות נוכח הנגיף)

מד. או הכל או כלום (קרח - עמידה בניסיונות וקשיי הזמן)

ר"ח תמוז:

(תחילת התפרצות הגל השני כ-1000 ביום, פחד מהתדבקות)

מה. תפילות... תפילות... (חקת - להמשיך לבקש בתפילה)

מו. "ממית עצמו עליה" (חקת - מדוע הישיבות נפתחות)

מז. וכל זה איננו שווה לי (חקת - חיזוק גם כשלא הכל שלם)

מח. איך חוזרים בתשובה...? (בלק - הרהורים לחיזוק)

מט. עכשיו אנו מגיעין אצל מדינה (בלק - חיזוק הציפיה)

נ. ואין בהם תבונה (פנחס - רמזים נפלאים על הנגיף השנה)

נא. הערת? הצלת? פגעת? הרסת! (פנחס - סרבני המסיכות)

נב. פחד מיותר (פנחס - על הסכנה להיזהר יותר מהנצרך)

נג. עולם הישיבות (פנחס - דברי חת"ס על פתיחת ישיבות)

חודש אב:

(הפולמוס על עטיית המסיכות ופתיחת עולם הישיבות באלול)

נד. לכונן את בית חיינו (מטו"מ - התחזקות בלשה"ר)

נה. לאיפה עולם הישיבות נוסע?? (1) (מטו"מ - תהיות...)

נו. סרבני המסיכות - עליזי גאוותך (מטו"מ - תיקון למאמר נא)

נז. איך יתרבו לעתיד רוצחי נפש בשגגה? (אחריות בהדבקה)

נח. תסמיני קורונה וצרעת (דברים - התחזקות ללשה"ר)

נט. לאיפה עולם הישיבות נוסע?? (2) (דברים - תהיות...)

ס. אל העולים לישיבות גדולות בצל הקורונה (ואתחנן)

סא. לאיפה עולם הישיבות נוסע?? (3) (ואתחנן - תהיות...)

בפתח הדברים

א. יש משהו מחזק ומרומם בקיבוץ המאמרים על הקורונה, כי על ידם נוכל לראות בחדא מחתא את מגוון האתגרים שעמדו בפנינו בכל התקופה הזאת עד כה, ואמנם איננו יודעים האם אנו באמצע התהליך, או בסופו, ואולי בכלל בתחילתו, ה' ישמור וירחם עלינו, אבל מה שברור שהוא מהלך שמיימי אלוקי, אשר ערוך ומסודר לפי תכנית הידועה לבורא כל העולמות, וכל תכליותיו מכוונות.

וישנם כאלו שמדחיקים ומעדיפים להתעלם, וזו דרך בוודאי לא על פי היהדות, כי כאשר הקב"ה שואג ממרום, ומטלטל את כל העולם, מי שמתעלם באותה שעה, הוא בעצם אוטם את אזניו ואת מוחו וליבו, להאזין לדבר ה"ת.

ואדרבה מי שבכל הזמן הזה ניסה להתאמץ ולהתרומם טפח וטפחיים מעל הקרקע, זכה להתעלות מעל חומריותו ולדבוק יותר בבורא, וניסה להבין מה נדרש ממנו בכל תרכובות המצבים שעברו על הכלל ועל הפרט, וזה עצמו רווח נוראי בפז לא יסולה, שזוכים לחשוב על עבודת ה', ומנסים למצוא דרכים, איך להתחבר לבורא כל העולמות.

ב. ולכאן נראה שהסוגיא הזאת של נגיף הקורונה, על כל תעתועיו, שייך למקום הגבוה ביותר במאבק של הקדושה והטומאה בעולם, במקום הנושק להנהגת הכתר, שכנגד מה שמצינו בקדושה את מקור ההשפעה העליון ביותר שהוא הנהגת ה"כתר" שממנה נשפע כל החיים לעולם, כך לעומת זה כשמתגלה הכתר דסט"א, כנודע, שהנגיף הזה מכונה קורונה (כתר בלע"ז), ע"ש צורתו שדומה לכתר.

א"כ זה מורה באצבע שיש בחינה מסויימת בנגיף הזה, שהוא ככתר דסט"א, שגורם לכזאת תמותה עצומה בעולם רח"ל, ולכן הוא כל כך חמקמק ובלתי נתפס, שמשנה את עורו, ומחליף את תסמיניו ממקום למקום ומזמן לזמן, כי זו הבחינה הגבוהה של כתר דסט"א, שגם הוא חמקמק ובלתי נתפס, דכל מה שיש בקדושה יש בטומאה, וכפי שבקדושה מצינו שהכתר בלתי נתפס כעין קבורת משה שא"א לעמוד על מקומה, שהעומדים בראש ההר היה נראה להם שהוא למטה, והעומדים למטה היה נראה להם שהוא למעלה, כך בכתר דסט"א מתגלה בחינה שהוא חמקמק ובלתי נתפס.

ורבות חפשתי היכן מצינו שיש לסט"א כזה כתר, והיכן בכלל מצינו שיש לו כתר, ואת אשר איוותה נפשי מצאתי בדברי הגמ' בשלהי שבת אודות נבוכדנצר שהיה רוכב על ארי זכר וקשר תנין לראשו, וברש"י פירש שענד את התנין לראשו של האריה, אבל במהרש"א שם פירש שקשר את התנין ככתר לראשו של נבוכדנצר, וביאר נפלא שחורבן בית ראשון היה ע"י נבוכדנצר שהוא בחי' ארי כמש"כ עלה ארי מסובכו, ואילו בית שני היה ע"י רומי שהוא גלות עשוי שסמלו נחש ותנין כדאי' בעשיו שהיה איש שדה ותרגם אונקלוס נחשירכן שהוא נוטריקון נחש-ירכן שהיה חקוק סמל נחש על רגלו, ואלו ב' המחריבים של בית המקדש.

וא"כ עתה בסוף גלות עשוי מתגלה הקורונה שהוא כתר דסט"א דהוא בחי' מה שמצינו שנבוכדנצר קשר תנין על ראשו, דזולת מה שידוע שנגיף זה התחיל מנחש, גם ברובד הרמז, שמותיו (קורונה וקוביד 19 עם ב' הכוללים) עולה בגי' תנין, וא"כ בדברי הגמ' שם נרמז שגלות אדום ששורשה נחש, יש לה זיקה למהלך של הכתר בהופעתו בצורה כזאת.

ג. והנפק"מ בכל רעיונות אלו, להרים מבט, ולהבין שיש להקב"ה כאן מהלכים עליונים, שתכליתם להוביל את כל האנושות לרובד יותר גבוה ויותר מרומם, ומי שמתעקש להשאיר בשלו, ולחיות עם כל התאוות השפלות שסובבות אותו, הוא ממש בבחינת "אם תלכו עמי בקרי" שתופס את הנגיף שחובק זרועות עולם, כדבר שאי"צ להתייחס אליו.

והנה בחוברת זו, ניתן לראות איך שלאורך כל הדרך, מתעוררים רעיונות ודרכי עבודה, כיצד להתמודד עם שלל המשימות ששלחו לנו משמים, הן בכבוד ביהכנס"ס וצורת ותפילה, והן בבית פנימה, בין אדם לחבירו, או בין איש לאשתו, ותלמוד תורה כנגד כולם בכל המצבים המורכבים, ורואים כאן פנים ומבטים מרוממים, על השלבים השונים.

ובפרט עתה כשכלל ישראל זכה לסיים מסכתא דשבת, שחיברה את חודש אדר עם חודש אב, שתחילת לימודה היה ב' אדר, בעת שהתחיל הנגיף להתפרץ בארץ, וסיומה כעת בכ' אב, ונודעו דברי הגמ' בתענית כשם שמשנכנס אב ממעטים בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה, ופלא בעיני כל הקשר בעיניהם, ונראה לחדש, דאב רומז על אחד מן האבות הקדו', וא"י בשבת פטב, דלעת הגאולה האב היחידי הוא יצחק אבינו שמצליח לזכות את כלל ישראל בדין, ונקרא יצחק-ישחק ע"ש השחק, ואם תחבר "אב" עם "אדר" יעלה בגימטריא בדיוק "יצחק", דלמרות שהוא דין, הוא מצליח להביא לרחמים הכי גדולים וזה מנחם אב.

ד. ומן שמיא שלחו גשמים עזים בבני ברק וחיפה ועוד ערים ביום בו סיימו כלל ישראל את מסכת שבת, ואע"פ שגשמים בקיץ אינם סימן ברכה, ובוודאי לא באמצעו ממש, מ"מ כבר אמרו חז"ל שגשמים בשבתות הינן סימן ברכה, א"כ ביום שסיימו את שבת, לראות גשמים באמצעו של הקיץ, זה לראות את ירידת פמליא של מעלה להשתתף בשמחת התחתונים, חזו חזו בני חביבי דמשתכחין מצרה דלהון - מכל הצער הכרוך בנגיף, ועסקין בחדוותא דילי.

וסימנא טבא יש בתחילת לימוד מסכת עירובין, שהוא מלשון עריבות ותחושת טעם בדברי תורה, הורי הסממן של הנגיף הוא נטילת הטעם והריח, וכאן מגיעה מסכת שנקראת ע"ש הטעם והעריבות, ומצאתי מקור מן הפרשה להתחלת מסכת עירובין בכ"א אב, דכתי' בסוף ראה, והיית אך שמח, והיית ר"ת וכל היהודים ילמדו יחד תלמוד, וללמוד יחד שייך רק ע"י הדף היומי העולמי, א"ך הוא תאריך כ"א אב, ושם"ח גי' עירובין, שנעשה שמח ומתחבר לבחינת יצחק-ישחק שבכוחו להפוך את האב למנחם-אב שהוא האב שמנחם את כלל ישראל שבוודאי ימצא תיקון.

וקראתי את שמו "מצמיח קרן ישועה" כי הקורונה רמז לקר"ן, שהוא מה שנאמר אצל משה שזכה לכליל תפארת בראשו (שהוא בחינת כתר) שקר"ן עור פניו, ומשיח יזכה לענוד על ראשו את כתר המלוכה, וזהו הצמחת קרן הישועה שיתגלה לעינינו בביאת המשיח במהרה בימינו.

ויה"ר שנזכה במהרה לישועת ה', וכל הישיבות והכוללים ללא יוצא מן הכלל יוכלו להתחיל את זמן אלול ברתיעה דאורייתא ובחדוותא דשמעתתא איש בל יעדר, ולא ישמע שוד ושבר בגבולינו עוד, ולא נצטרך להוציא עוד מאמרים על ענייני הנגיף כי יחלוף ויסתלק מן העולם, ויתבטל יחד עימו כל הסט"א וחיילותיו מן העולם, "ויאתיו כל לעובדך ויגידו באיים צדקך, וידרשוך עמים לא ידעוך ויתנו לך כתר מלוכה".

כי אני ה' רופאך

א. אין אנו יודעים בשלב כזה עד היכן תתפתח, ובאיזה סדר גודל תתפשט, מגיפת קרונה סין, והאם יש יכולת להדוף נגיף מעין זה, או איך יגיבו שווקי הכלכלה בעולם לנוכח עצירת התוצרת הסינית המבוקשת בכל העולם...

אבל מה שכן ברור שהקב"ה מדבר כאן עם מי שמבין אותו... וכבר המשיל זאת מרנא הח"ח, לאדם שמוגיע לכיכר הראשית בטורקיה ומכריז שם איזו הודעה בשפה הצרפתית, בודאי שאינו מדבר לכל העוברים אלא לאיזה דובר צרפתית יחידי ששוהה שם כעת. כך כאשר הקב"ה מכריז משהו ע"י קטסטרופות עולמיות, בודאי שאינו פונה אל הגויים הבורים והרחוקים, אלא רק לעמו ישראל שמבינים את השפה האלוקית שלו, ובוודאי אף במגיפה זו אין לסינים אפשרות להבין מה רוצה מהם ה"ת, וכיווני המחשבה שלהם טרודים בשאלה איך בונים כמה שיותר מהר בית חולים גדול ועוצמתי מתחת לגשר הבריאותי שמתמוטט והולך נגד עיניהם, שיוכלו לבודד בו חולים.

אבל כשיהודי רואה כזאת מגיפה, הוא מבין שהקב"ה מכריז כאן משהו, יש כאן איזו אמירה שמיימית, כי דברים כה משמעותיים, שנושאים התפתחויות עולמיות בלתי ניתנות לתיאור, מוכרח שישאו בחובם איזה מסר.

ב. הנה, דבר ראשון אנו רואים את הענין של "שחקתי במצרים", איך שחיידק קטנטן שאינו ניתן למישוש, יכול להתל במעצמה כה עוצמתית, וכה יציבה, בת כמיליארד איש, שעומדים עתה כחסרי אונים מול יד ה' הנוראה.

וכאשר הדבר מתרחש בעת שאנו קוראים את ענין המכות שהכה ה' במצרים הן בתוככי מדינתם בעשרת המכות, והן על הים. אנו מתעוררים מתוך זה לעיין בפס' שבפרשתנו "כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך", דאי' בחז"ל שכל מכות מצרים היו נגוף ורפוא, נגוף למצרים, ורפוא לישראל, וה' מבטיח שהוא לא ישים על בניו אהוביו, את כל המכות שהיו שם.

וכבר ידוע שמה"ט נחלקו התנאים בהגדה כמה לקו במצרים וכמה לקו על הים, דכל המרבה במנין המכות שלקו המצרים, מרבה בברכתן של ישראל, שאת כל אלו לא ישים ה' על ישראל, כי כבר מצרים הוכו במכות אלו.

וצריך לדעת שעמל התורה ניתן לנו במסויים כדי להגן עלינו מכל המחלות והרעות שקיימים בעולם, וכפי רוב עמלינו בתורה, כך אנו מטהרים העולם מכל מיני מגיפות כאלו ואחרות, וכמש"כ המלבי"ם: כל המחלה וגו', הוא הבטחה המיוחדת לת"ח על מלוי פרנסה שיהא באופן מסובב, שבאמת יסוד לפרנסה בא אך ע"י עבודה, שהוא קרבנות או תפלה (כמש"כ בספר בראשית ובס' דברים), אבל

עסק התורה אין עיקרו בא לתועלת לחיי ישראל אלא להגין מכל רע, שעל כן התורה מכונה 'משמרת' כמש"כ בס' בראשית עה"פ "וישמור משמרת" (כוה), אבל מ"מ באשר שבכלל כל רע הוא חולי, והרי רעב או צמא היא מחלה גדולה, ע"כ מביא עסק התורה לידי פרנסה כדי שלא יחלה, וכדאי' בעירובין חש בעצמותיו יעסוק בתורה שנא' ושקוי לעצמותיך, חש בכל גופו יעסוק בתורה שנא' ולכל בשרו מרפא. וזהו דבר משה אחרי אשר תהיו עוסקים בתורה, כל המחלה אשר שמתי במצרים וגו'. ונכלל בזה מחלת צמאון שהיה בעת מכת דם, ומחלת הרעב שהיה בעת מכת ברד וארבה ששחתו התבואה, "כי אני ה' רפאך". דמדה זו של רפואה שלימה ממחלה נותן זכות עסק התורה, ובדבר הזה הבטיח להם, וכו'. עכ"ל.

ג. מהלך נוסף יתכן לפמ"ש השל"ה בפרשה (תורה אור) שעצירת המחלות נסבב מכוח הנשים צדקניות שבדור: "וזה סוד הענין מהאשה הקדושה הצדקת מרים הנביאה עם שאר נשים צדקניות, לקחה בידה תוף ומחולות, תף' חסר כתיב, לרמוז שביטלה ת"ף כתות של לילי"ת, ובמחלת' לבטל קליפת מחל"ת. וכן ראוי להם לנשים 'צדקניות' לבטל את הנשים 'הארורות', ותצאן כל הנשים אחריה בתפ"ם ובמחל"ת, ובזכות נשים צדקניות נגאלו ישראל (סוטה יא,ב). ובא הרמז 'ולא קרב זה אל זה כל הלילה' (שמות יד,כ), 'לילה' על שם לילית המקטרגת, ולא הועיל קטרוגה. וכתב (שם טו,כו) 'כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך', 'מחלה' רומז על מחלת. ואמר 'לא אשים עליך', ואדרבה נתהפך הקטרוג על מצרים, וזהו 'אשר שמתי במצרים'... עכ"ל. וא"כ יתכן גם כאן, שבזכות כל שמחת הנשים צדקניות בתורת בעליהן, הן שמחת נשות לומדי הדף היומי בתורת בעליהן, שקבעו ושקובעים את עצמם יום יום בלימוד הדף, וביותר מה שנתכנסו ובאו נשות אברכי מיר לפני שבועיים בתמיר, כדי לבטא את גודל שמחתן בשותפותן בתורת בעליהן, ובשכר שמחת כל אשה בישראל שזכתה שבעלה יהיה עמל בתורה, נתהפך הקטרוג שהיה כאן על ראש הגויים, ואף שאין אנו יודעים מדוע סין נבחרה לכך, אבל די לנו בעצם היסוד שהקטרוג מתהפך על הגויים בזכות הנשים. (והלא דבר הוא, שצינה גי' "דף היומי", וקרונה גי' "ש"ס").

ד. ואולי יש כאן היבט נוסף, שכאשר יש איזה בחור בן עליה שעומד נגד סחף חברתי, או אשה שעומדת באיזה עקרון של צניעות נגד ה"הרגלים" של משפחתה, או ת"ח שמשקיע את עצמו בסוגיות התורה בתכלית העיון, יותר מהמחוייב בסדרי הכולל, כל אלו עוצרים מגיפות בעולם, כי מגיפה היינו - עדריות טבעית, וכל יהודי שנלחם נגד הסחף של העדריות הציבורית שלפעמים היא על גבול המגיפה, אז הקב"ה מדה כנגד מדה עוצר בזכותו מגיפות.

מה זה "קורונה"??...

א. חז"ל אמרו: "לא נבראו ברקים ורעמים אלא לפשט עקמומיות שבלב", בודאי גם הופעתו של נגיף ה"קורונה" בארץ, היא בגדר ברקעים ורעמים שנועדו להשיבנו לה. הדברים שנכתוב כאן הם בסך הכל מחשבות והתבוננות בעלמא, כדי לבא לחיזוק, וניתן רשות לסתור ולהתווכח.

הנה שמו של ה"קורונה" לא ניתן לו בדרך מקרה, אי"ז עיר בסין, וגם לא שם של הרופא שחשף אותו, "קורונה" בלועזית מובנו "כתר" (כמו "קרוין" באידיש), וזאת על שום צורתו של החיידק הקטלני הזה, שבמבנה מתגלה צורת כתר, ומשום כך מכנה אותו האנושות בשם "כתר".

אנו יודעים שבמשכן היו כמה כלים בעלי "כתר", כנגד שלשה כתרים הנזכרים במסכת אבות, 'כתר תורה' זהו הזר שהיה ע"ג הארון שבו מונחת התורה הקדושה, 'כתר מלכות' זהו הזר שסבב את השולחן כנגד שולחנם של מלכים, ו'כתר כהונה' זהו הזר שסביב המזבח. שלשת הכתרים הללו, מבדילים את הת"ח והמלכים והכהנים מסביבותם, וכאשר כלל ישראל הכריז בהר סיני נעשה ונשמע זכו כל ישראל לכתרים, ונעשו ל"ממלכת כהנים", כי ה"כתר תורה" כולל גם את כתר כהונה וכתר מלכות.

מאידיך כפה הקב"ה על ישראל את ההר כגיגית ואמר להם אם מקבלים אתם את התורה מוטב, ואם לאו שם תהיה קבורתכם, כי אותו "כתר" יכול להתהפך ל"כרת" ח"ו, כמו שמצינו בחז"ל דוגמאות של היפוך מעין זה, ש"שפע" יכול להתהפך בסט"א ל"פשע", ו"ענג" ל"נגע".

וזהו שדרשו חז"ל במס' דרך ארץ (פרק היוצא הי"ד) "כל מי שיש לו תלמיד חכם בצידו ואינו משמשו חייב מיתה שנאמר: "כי דבר ה' בזה ואת מצותו הפר, הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה", וכן דרשו האי קרא על המבטל דבר אחד מהתורה, ועל מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק, שבכולם הדבר נוגע ל"כרת". והטעם לזה כי כשאין ראויים ל'כתר תורה', זה יכול ח"ו להפוך ל"כרת".

א"כ הדבר הראשון שעלינו להתחזק כאשר רואים כזה מין מגיפה של חיידק שצורתו "כתר", להבין שאם מדובר כאן בכתר של הסט"א, כנראה זה אומר שיש כאן איזה חסרון באחד מן הכתרים של ישראל, או בכתר שכולל את כל הכתרים, כמו שדרשו בפס': אשרי העם שככה לו, 'שככ"ה' גי' מש"ה, וכן 'ככ"ה' ר"ת - כ'תר כ'ל ה'כתרים.

ואין לנו אלא להתפלל ולקוות, שהקצף שיצא במדינת ה"סינים", יהיה די בו בשביל לעוררנו לתשובה שלימה, ויתקיים בנו בקשת משה: "ונפלינו אני ועמך מכל העם", שלא יפגע הנגיף בשום יהודי, ומגיפת ה"סינים" יתהפך לנו ל"ניסים" ונפלאות כימי צאתינו מארץ מצרים, אכ"ר.

ב. אבל הנה בד בבד עם התפשטותו של הנגיף הנורא הזה, אנו רואים שמשמים מעוררים על ענין השתיקה בבתי כנסת, וכפי שהתפרסם המכתב הנורא של הרב פלמן בנו של הגאון הגדול רבי בן ציון זצוק"ל, תחת הכותרת "היתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו", בו הוא מספר איך שאביו נתגלה אליו בחלום הלילה, וזירזו מאד לעורר ברבים על מעלת השתיקה בעת התפילה, כנודע.

וסימנא מילתא, דעתה ראו להוסיף שם לנגיף המסוכן, לכנותו גם קופיד 19, ומשמים מרמזים לנו שיש להקפיד יותר על תפילת שמו"ע שבה 19 ברכות, ואולי בפרט על הברכה ה-19 שהיא ברכת ולמלשינים שחיברה "שמואל הקטן" הנקרא ע"ש הלבנה, דאי' בחולין (ס,ב) שכאשר קיטרגה הלבנה ואמרה א"א לשתי מלכים ב"כתר" אחד, אמר לה הקב"ה לכי ומעטי עצמך, ואח"כ ניהם אותה שעוד עתידים צדיקים שיקראו בשמה - "יעקב הקטן" "שמואל הקטן", ואיתא בקדמונים, דתפילת ולמלשינים נוגעת לתיקון ה"כתר" כי עוון חילול ה' מגיע עד הכתר, ולכן שמואל הקטן, אשר מכונה ע"ש הלבנה שהתאוותה ל"כתר", מתקן לנו להתפלל וכל אויבך מהרה "יכרתו", שאותו חילול ה' ואותו פגם שהם גורמים ל"כתר" יתהפך להם ל"כרת" והזדים מהרה תעקר תשבר תמגר ותכניע.

והנה ידוע שהשכינה שורה בבית הכנסת, ולכן צריכים לשמור שם על השתיקה, כדכתי' "והוי"ה בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ" והיכ"ל גי' ה"ס, שהיכל ה' מחייב שתיקה, וכן שם אדנ"י דהוא כינוי לשכינה עולה לגי' ה"ס. וראה זה פלא והפלא, שאם תוסיף את ה-19 לתיבת "קורונה" עולה בגימטריא "שכינה" (עה"כ), והרי לנו כאן רמז ברור שיש להישמר מסילוק השכינה בפרט בתפילת לחש כשאחרים עדיין מתפללים, או בחזרת הש"ץ. ואם תצרף את שני שמותיו של הנגיף: קורונה-קופיד 19, יעלה בגי' שופ"ר, לרמז "היתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו".

ובעת אין לנו אלא להתחזק באמונה עצומה, שאין שום אפשרות לאיזה כוח רע בעולם, להזיק לאי מי שהוא בלא הוראה משמים, כמו שדרשו הקדמונים בפסוק: "כי אם ישוך הנחש בלא לחש", שאין הנחש מזיק לאדם אם לא שקיבל על כך לחישה מהשמים, והנה הנגיף הזה עם שני שמותיו עולה גם בגי' "ויאמינו בהוי"ה ובמשה עבדו", כי משמים מעוררים אותנו על ענין האמונה בה', שכל כוח התפילה תלוי באמונה, ו"תפילה" הוא מצד אחד "שופר" של זעקה, ומאידיך "תפילה" בגי' "שירה", ולכן הפתיחה של השירה הוא בפסוק "ויאמינו בהוי"ה ובמשה עבדו", כי ה"שופר" צריך להביא אותנו לאמונה. ויה"ר שכבר יתקיים בנו: "ויאתיו כל לעבדך... ויקבלו עול מלכותך עליהם, וישמעו רחוקים ויבואו, ויתנו לך כתר מלוכה..."

קוביד 19

א. בשבוע שעבר התפרסם כאן מאמר תחת הכותרת "מה זה קורונה"? בו נתבארו כמה רמזים בענין הנגיף הזה, ובתוך הדברים נכתב שם רמז אודות שמו השני, בזה"ל: "וסימנא מילתא, דעתה ראו להוסיף שם לנגיף המסוכן, לכנותו גם **קופיד 19**, ומשמים מרמזים לנו שיש להקפיד יותר על תפילת שמו"ע שבה **19** ברכות, ואולי בפרט על הברכה ה-**19** שהיא ברכת ולמלשינים... ואם תצרף את שני שמותיו של הנגיף: קורונה-קופיד **19**, יעלה בגי' **שופ"ר**, לרמז "היתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו". ע"כ.

והעירוני שלכאורה המאמר טעה, כי השם השני הוא "קוביד 19" ולא "קופיד 19". אכן, טעות זו אינה מוחלטת מכיוון שאותיות בומ"פ מתחלפות (כדאי בגר"א בשביעית ח"ח, ע"מ שאמרו שאסור ליקח בתו של עם הארץ צ"ל פתו של עם הארץ), ומעתה לא מופקע שיתחלף לו ה'קוביד' ב'קופיד' גם כלפי הרמזים שנכתבו שם, ובפרט שבהגיית השפות המזרחיות הב' מתחלף בפ', ונוסף ע"ז עוד שלפי צורת כתיבת סת"ם, בלובן שבתוך האות פ' מצטיירת האות ב'.

ב. אמנם גם צירוף השמות קורונה-קוביד-**19** עולה בגי' **שופ"ר**, הנרמז יפה בחתימת הברכה ה-**19** "שופר" אויבים ומכניע זדים, וכפי שהתבטא מרן שר התורה שליט"א שהנגיף הזה נוצר כדי לעשות דין בגויים. ובשופר של משיח יש ב' חלקים, א. "שברים" שהוא שופר של מלחמה לשבור את האויבים. ב. "תקיעה" ו"תרועה" שהם לבשר גאולתינו כבקשת "תקע בשופר גדול לחירותינו". ואיתא ש"תקיעה" גימ' ע'-תפלה, ו"תרועה" אותיות ע'-תורה, אבל כדי לזכות לע' פנים דתורה, צריך תפילה על כ"א מהן, וזהו ע' תפילה.

ואכן כל צורת התפשטותו של הנגיף דרך כלי הנשימה והדיבור, והמסיכות שעליהם לחבוש על הפה, מרמזות את הענין של שמירת הדיבור והלשון, ובפרט בשעת התפילה. וזהו שמצינו שהן בתורה והן בתפילה צריך לשמור על הפה שלא ידבר דברים בטלים, דלגבי תורה אי' בגר"א שנברא יצר הרע רוחני מיוחד של דברים בטלים, שהם מפקיעים את השייכות לתורה, עד שרשב"י אמר בירושלמי שאילו היה על הר סיני היה מבקש שני פיות, אחד לדברי תורה ואחד לדברים בטלים, אלא שאח"כ נמלך בו שעוד יותר יש צד היזק אם שני הפיות ישמשו לדברים בטלים ואסורים. ובשעת התפילה ג"כ יש להישמר מאד מדיבורים בטלים, כדאיתא בפסוק והוי"ה בהיכל קדשו "הס" מפניו כל הארץ.

ג. והנה בעת האחרונה ישנו מנהג שנשתרש בעוונותינו, שבעת אמירת "שיר של יום" עומדים גבאי צדקה או עניים לזעוק את הענין שמחמתו נאלצים לקבץ נדבות, ונמצא שאותו רגע יקר בתפילה שבו אנו ממש משוררים את שירת הלוויים כפי שהיתה בבית המקדש, ומתרומם אז

בית מקדש מעט לשמש כבית המקדש בשעתו, בדיוק אז נהפכת ה"שירה" לקול נהי ובכיה של עניים ומרי נפש, ואיך נאטם ליבנו להרגיש את המהפיכה הנוראה הזאת, שבעת שמדברים עם הקב"ה ומשוררים לפניו שירה נפסק השיר.

וזה מחריד מפני שהוא ממש כפי שתיארו חז"ל שהיה בעת החורבן כדאי' בחז"ל: "כשחרב בית המקדש הראשון, אותו יום ערב ט' באב הוה, ומוצאי שבת היה, ומשמרתו של יהויריב היתה, והלויים עומדים על דוכנם ואומרים שירה. ומה שירה היו אומרים "וישב עליהם את אונם וברעתם יצמיתם". ולא הספיקו לומר "יצמיתם ה' אלקינו" עד שבאו גוים וכבשום וכו', עכ"ל. וכך מתהפכת אצלנו שירת הלוויים כמעט מידי יום לקול נהי וצווחה של קשי יום.

ולפעמים זה נעשה אפילו באשרי למנצח וקדושא דסדרא שעליהם העולם עומד, או בתפילת עלינו לשבח שהוא שבח נורא ונפלא לבורא עולם, כמובא בפוסקים שיש לאומרו באימה וביראה כי כל צבא השמים שומעים והקב"ה עומד עם פמליא של מעלה וכולם עונים ואומרים: "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלקיו" ופשיטא שלא טוב לאף אחד לעמוד אז ולבלבל את המתפללים, ולמנוע את השבח העצום הזה, כמו שאף אחד לא מהין עדיין להפריע למי שנמצא באמצע שמו"ע עומד לפני מלך.

ולגוף הדברים, מן הסברא אי אפשר לצער את העניים הללו עוד יותר ולמנוע מהם את איסוף הכספים הללו שכל חייהם תלויים בהם, וברור שכל נקיטת מעשה כנגדם הוא דבר שטעון הכרעה של פוסקי וגדולי הדור, בפרט שעיקר מצוות צדקה דאורייתא הוא כשהעני מבקש! ולא באנו כאן אלא להראות מצבינו העגום, איך שנהפכה שירתנו לקול נהי ובכיה. ואולי אם נתחזק בשמירת הדיבור בבתי מקדש מעט, ובפרט בעת התפילה, יסיר הקב"ה חרון אפו ויפסקו כל המקרים הקשים הללו, וימצא מזור וישועה לכל נזקק.

ד. ובעיקר יש להתעורר בענין הנגיף הזה, שחלילה אין כאן איזה סתם מקרה, שהתפתח איזה נגיף שאין לו רפואה, שבמקרה הוא מהלך אימים על מעצמה כלכלית כמו סין, ושבמקרה הוא תוקע את תנועת הטיסות בכל העולם, והרי כל עניינו של מגילת אסתר, לקרוע את ההסתר מכל מקרי הטבע, ולגלות איך שהכל מסודר מלמעלה באופן נפלא.

והבעש"ט אמר ש"הקורא את המגילה למפרע לא יצא", מפני שהוא כאומר שהנס היה רק למפרע, פעם ולא היום, אבל באמת המגילה הזאת סימן לכל השית אלפי שנים שכל מאורע תלוי במאורע אחר, וכשתחשף מגילת שנת תש"פ, יתגלה לא רק איך שחרפת חילולי השבת שגרם רון חולדאי בתל אביב, או רון קובי בטבריה, קשור לקורונה (בו אותיות רון) ולקוביד (בו אותיות קובי), או איך שהמאצ'נגים גרמו לשפע גשם, אלא כל פרט יתקשר! ויה"ר שנזכה מהרה למגילה זו.

ידבר עמים תחתינו

א. בבואינו לנתח את מגיפת הקורונה העולמית, עלינו להתפעל בראש ובראשונה, כשרואים כמה חביב בעיני ה', שמחת הפורים שלנו, עד שכל ההגבלות על אירועים גדולים וכו' יצאו רק למחרת שושן פורים, והרי הנגיף הזה הוא עוד אחד מחיילותיו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, והוא עושה דבר מלך, לא יתקף מי שאינו ראוי להתקיפו, ולא יחצה מדינות או יתפשט, רק כפי שניתן לו האות משמים, ואם הגבילוהו משמים כדי שלא יכניס לבהלה את הציבור, שלא יתבטלו חלילה משלוחי המנות הרבים, לימודי אבות ובנים, משתה הפורים והריקודים, משמע שיש לבוא עולם, תענוג גדול מאד, מעסק הפורים דילן.

ובאמת שכל העיתוי הזה של סמיכת גאולה לגאולה, פורים לפסח, הוא העת בו נפתחים שערי הגאולה בכל שנה ושנה, ומצבם של ישראל נמצא אז בתכלית הקומה, החל מפרשת שקלים בו אנו קוראים על נשיאות הראש "כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם... ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותן" ואמרו חז"ל (תנחומא תשא ג): אמר משה לפני הקב"ה, משאני מת אין אני נזכר, א"ל הקב"ה חייך כשם שאתה עומד כעת ונותן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשן, כך בכל שנה ושנה בשעה שקוראין לפני פר' שקלים כאילו אתה עומד שם ואתה זוקף את ראשן הה"ד כי תשא וכו', עכ"ל. ואח"כ בפרשת זכור אנו מוחים את העמלק שבכל דור ודור, כי אם יש להקב"ה מלחמה בעמלק בכל דור, עכ"ל שהוא מתגבר ומתחדש בכל דור, ואותו מחינו בזכור ובפורים דהשתא. וכעת אנו באים לכפרת חטא העגל בפר' פרה אדומה וכמה מתאים שפר' כי תשא ופרה יוצאים בחדא מחתא. ובשבוע הבא נזכה ל"החודש הזה לכם" – החידוש הזה לכם – "שהם עתידים להתחדש כמותה" בגאולת עולם במהרה בימינו.

ונביא כאן חזוקים פשוטים בענין. אך מאחר ואין איתנו נביא ולא יודע עד מה, ומי יוכל לשער את קול הרעם הגדול הזה להיכן פניו מועדות, כיצד יתפתח, ומה תהיינה השלכותיו המיידיות והעתידיות, שיה"ר שכולן יתהפכו לטובת ישראל, ע"כ יהיו כל דברינו ע"ד תפילה ובקשה.

דהנה איתא בתוספתא למס' תענית (פ"ב ה"ג), וז"ל: ...אבל בטוחין שאין המקום מביא מבול לעולם שני ולא יהיה עוד מבול וגו', ואומר כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי וגו', ר' מאיר אומר, מבול של מים אין אבל מבול של אש ושל גפרית כדרך שהביא על הסדומים יש שנאמר וה' המטיר על סדום וגו', ר' יהודה אומר מבול של כל בשר אין אבל מבול של יחידים יש כיצד נפל לים ומת טבעה ספינתו בים ומת הרי הוא מבולו, ר' יוסי אומר, מבול של כל דבר אין, אבל מבול של דבר לאומות העולם לימות

המשיח יש, שנאמר: "ואקח את מקלי את נעם ואגדע אותו להפר את בריתי אשר כרתי את כל העמים מהו אומר ותופר ביום ההוא", עכ"ל. הרי מתבאר בדברי ר' יוסי שבימות המשיח יהיה "מבול של דבר" על אומות העולם, וכמבואר שם קודם לכן ש"מבול" הוא לא דוקא מה שיורד מהשמים, אלא כל דבר שמגיע בפתע פתאום וא"א לעוצרו, הוא בחינת מבול, וא"כ לא מופקע לומר שמגיפת דבר בדמות הקורונה, הוא הגדרה של "מבול". (ודו"ק בחושבנא של "מקלי" ו"נעם", עם שם הוי"ה ב"ה).

וחזינו שרש"י הקד' בפירושו לתהילים (מז,ד) במזמור שאומרים ז' פעמים קודם תקיעת שופר "למנצח לבני קורח מזמור", דפירושו המפרשים על ימות המשיח, על הפסוק **"ידבר עמים תחתינו ולאומים תחת רגלינו"** פ"י: "יתן דבר בעובדי כוכבים תחת נפשינו להיות חמתו מתקררת בהם ואלו ניצולים". (ודו"ק בחושבן - "דבר עמים").

וכן פרש"י בשיר של פגעים שכדאי מאד להיות רגיל באמירתו בעיתות כאלו: "לא תירא" אם תבטח בו, "מפחד לילה מחץ יעוף יומם" משד המעופף כחץ "מדבר באופל יהלוך מקטב ישוד צהרים" שמות שדים הם, "יפול מצדך אלף ורבבה מימינך אליך לא יגש" משמאלך יחנו אלף שדים ואליך לא יגשו להזיק, עכ"ד. ומתבאר ברש"י שתתכן הנהגה כזאת עליונה, שמשתולל דבר שיש לו כוח להפיל אלפי ורבבות, ומ"מ "אליך לא יגש"!

וידוע שהנגיף הזה תקף עד כה בעלי חיים, ולכן יאות לו הכינוי "דבר" וכדמצינו שמכת דבר היתה לבעלי חיים, ומצינו בתורה שנאמר במכת דבר: "והפלה ה' בין מקנה ישראל ובין מקנה מצרים ולא ימות מכל לבני ישראל דבר" ופירש שם הרמב"ן דהטעם שהודגש ענין ההפלה בהבדלה זו: א. שבמקום המרעה התערבו כל הצאן ובכל זאת לא פגעה המגיפה במקנה ישראל ב. בעבור שהדבר בא משינוי האויר והיה ראוי שיתפשט בכל הפלך, רק שעשה ה' עמהם להפליא. ובפרשתן מבקש משה רבינו מה': "במה יודע איפוא כי מצאתי חן בעיניך אני ועמך הלא בלכתך עימנו, ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה" וכתב האבן עזרא שהוא מלשון הפלאה האמור במכת דבר, ולכן אף אנו נבקש הפלא מה"ת "ונפלינו..." שלא יפגע הנגיף באף יהודי מבני ישראל, ונוכל להתכונן כראוי לפסח, כימי צאתינו מארץ מצרים אראנו נפלאות.

וראיתי אומרים בשם הבעש"ט, שכאשר יש "דיבור" בטל בביהכנ"ס, אזי מתהפך הדיבור לדבר רחמנא ליצילן, וכמה יש להתחזק בענין, שלא לזלזל קדושת בית הכנסת והתפילה בדיבורים סתם, ובפרט עתה שהרעיש על כך הרב חזקיהו יוסף פלמן זצ"ל במה שדיברו עימו בחלום. אבינו מלכינו מנע מגיפה מנחלתך, ונזכה לגאולה במהרה.

ומעבר וזולת כל מה שנכתוב להלן, וחוץ ממה שכתבו גדולי הדור שליט"א במכתבם, הרי כל מבין יבין שיש איזו נקודה אישית שמסורה לליבו של כל אחד ואחד, לב יודע מרת נפשו, ובוודאי הקב"ה פונה אל כל אחד באופן פרטי, ומצפה ממנו שיתקן את אותה נקודה שמרגיש שעליו לתקן. וכן, כל מי שרואה במקומו או בסביבתו איזה ענין הדרוש תיקון, עליו לזכות את הרבים ולהעמיד עיצות ורעיונות, או לחפש מדברי חז"ל שמחזקים את הטעון חיזוק, וכעת שהוא זמן שרבים המתעוררים, טוב יעשה אם יעורר על כך בדרך כבוד ורוממות, ותהי' זכות הרבים תלויה בו לנצח, והי"ת יתקנינו תמיד בעיצה נכונה.

כלל ישראל עומד כעת נרעש ונפחד מול טלטלה עולמית, אשר כרוך בזה סיכון בריאותי, סערה כלכלית, ואיבוד רוב התשתיות שמייצבות את האדם על מעמדו,

בטחון בה' ולימוד תורה

א. הנה נתן לנו הי"ת עיצות רבות ומועילות כיצד להתרומם ולהגיע אליו, וביניהם בטחון בה' ולימוד תורה. **ומובא** בשומר אמונים (מאמר הבטחון) בשם האריז"ל: "שכשיש ח"ו דבר בעיר אין יכול לשלוט רק באלו שיש להם פחד, אבל באלו שמתחזקים בליבם בבטחונם על ה' ומתגברים על הפחד, אין שום דבר יכול לשלוט בהם, וז"ל: ולכן צריך ג"כ ליזהר שלא להתירא בשעת הדבר רח"ל מס"מ וחיילותיו, אלא להתפלל לה' והוא יענם, כי המתירא מלפניו הוא נותן לו כוח וגבורה להתגבר במגיפה בר מינן בעיר, אלא חבי כמעט רגע עד יעבור זעם ויעסוק תמיד בתורה ובמעשה הקטורת ויתבטל מותנא מעלמא עכ"ל". ועפ"ז נראה להעמיד כמה דברי חיזוק.

ראשית, צריך לדעת שבעולם הרפואה ידוע שכל מיני בדיקות וסמטיסטיקות שעורכים על גויים אינם נכונים כלל בנוגע לכלל ישראל, וכבר מבואר יסוד זה בחת"ס (שבת פ"ב), וז"ל: "ומפני זה קשה לי לסמוך בשם הוראה על רופאי זמנינו אפי' ישראל בענין... דכל מומחתם על פי ספרי רפואות שנעשו ע"י נסיון שהי' להם ע"י גופי אומות העולם, וכן כל חכמתם בניתוח ע"פ שניסו בגופן שלהן דחביל גופיהו (מחמת אכילת שרצים ורמשים כמבואר בגמ' בשבת שם), ואין מזה רא' לגופים של בני ישראל ואין לדון מדבריהם להקל בשום איסור כי אם לענין חילול שבת ואכילה ביוה"כ דלא יהא אלא ספק פיקוח נפש נמי דוחה שבת, אבל להאמין להם ממש אין ג"ל, עכ"ל".

ב. מלבד החילוק בעצם הגוף של כלל ישראל מאומות העולם, עוד יש לכלל ישראל זכויות עצומות של תורה ומצוות ותפילה ודביקות בבורא יתב' שמגינים עליהם ומצילים אותם מכל רע, וישנה השגחה פרטית עצומה על כל יהודי, ועל אחת כמה וכמה בארץ הק' שהיא הארץ אשר עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה.

ונוכל לקחת משל מכל הטילים שנפלו למאות רבות על ארצנו בשנים האחרונות ע"י אויבינו ושונאינו מבני ישמעאל הסובבים אותנו, ונעשה בהם ניסים נוראים בכל מיני נפילות בשטחים פתוחים או בהחטאות של הרגע האחרון, ופעם שאלו את אחד המחבלים בריון לרשת זרה, מדוע אינם לומדים איך לקלוע במדויק, וענה לו: אין לך מושג כמה אנו אלופים בקליעה, אבל האלקים שלהם מזיז את הטילים. וידוע המעשה בשני משקיפים מהצבא שנעתקה נשמתם כשראו שלשה טילים שעומדים לבצע פגיעה ישירה בבתי הזיקוק בחיפה, ופחדו מהגרוע מכל, ולפתע פתאום הם רואים ממגדל הפיקוח איך שרוח עזה מופיעה מאי שם ודוחפת את שלשת הטילים לתוך הים, ושניהם הכריזו "יש אלקים בישראל...!" וחזרו בתשובה.

והרי באותו פרק בתהילים נאמר: "לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם מדבר באופל יהלוך וגו'" הרי שהשווה דוד המלך את הטילים שהם - "חץ יעוף יומם", למגיפת הדבר של נגיף הקורונה - "מדבר באופל יהלוך", וא"כ כמו שבטילים ראינו איך מתקיים "יפול מצידך אלף ורבעה מימינך, אליך לא יגש", כך כאן אם נאמין בהי"ת, נוכל לראות איך שבכל העולם נופלים אלפים ורבעות "יפול מצידך אלף ורבעה מימינך" אבל "אליך לא יגש". וצריך להאמין שאין כאן איזו קטסטרופה ואיבוד שליטה ח"ו, אלא הקב"ה מנווט את החיידקון הזה ב"וויז" אלוקי בדיוק נמרץ להיכן יתקדם, ובאיזה קצב, ובכמה עוצמה.

וכן פ"י שם המלבי"ם: "יפול", והגם שיפול אלף מצדך השמאלית, "ורבעה מימינך" ע"י החץ או הדבר, בכל זאת "אליך לא יגש" ולא יגע בך רע, "רק" מה שתביט בעיניך ותראה את הנופלים סביב לך ותעיין בזה, ואז "תראה" כי הוא "שלומת רשעים" שה' משלם להם את עונשם בהשגחה, וע"כ לא יגע רע בצדיקים המושגחים לטובה, עכ"ל. וממילא עלינו להתחזק ולסמוך על הקב"ה שהוא ברחמי הגדולים יגן על כולנו, ויפרוש את סוכת שלומו להצילנו מדבר ומשחית, ויסר שטן מלפנינו ומאחרינו.

ג. האריז"ל מייעץ שם "לעסוק בתורה תמיד" שהרי התורה מעמידה את העולם, ובנפה"ח (ש"ד פ"י) הביא מאחז"ל: "אמר הקב"ה לישראל על הר סיני אם זכיתם להצפין ולקבל תורתי ולעשותה אני מציל אתכם משלש פורעניות: ממלחמת גוג ומגוג, מחבלו של משיח, מדינה של גיהנם, ומצוות תצפן אתך אם זכיתם להצפין תורתי אני משביע אתכם מטוב הצפון לע"ל שנא' מה רב טובך אשר צפנת כו'. וכ"כ (פ"ה): "חרות בעוה"ז חרות מכל וכו' חרות ממלאך המות שאינו יכול לשלוט עליו... וע"כ כל מי שעוסק בתורה אינו יכול לשלוט עליו אותו נחש רק שהחשיך את העולם". ועוד שם (שם פ"ב) כתב: "בא וראה כמה חביבים הם אותם העוסקים בתורה לפני הקב"ה, שאפי' בזמן שהדין תולה בעולם וניתן רשות למשחית להשחית, הקב"ה מצווה אותו על אלו העוסקים בתורה, וכך א"ל הקב"ה "כי תצור על עיר" משום שעוונותיהם הרבים וכו' בא ואצווה לך על בני ביתי, "לא תשחית את עצה" זה תלמיד חכם שהוא בעיר שהוא עץ החיים וכו'...

וצריכים אנו לסמוך על עוצם הקשר שיש לנו עם הי"ת, בפרט אחר שפע הגשם שירד השנה, שהרי ג"פ ביום אנו אומרים בקר"ש שזה המדד לקשר שלנו עם הי"ת, והלא אנו עם ישראל המקורי, העם הנבחר, בני האבות הקדו', ואלפיים שנה יהודים מצפים לדורינו. ואם נזכה, יראה לנו הי"ת ניסים ונפלאות לעיני כל הגויים, ויתקיים בנו מקרא שכתוב "ונפלינו אני ועמך" ו"ידבר עמים תחתינו" אכ"ר.

בטחון וענווה

זה רק שלשה ימים, ואין זקנה מלפניו, ואין שום מניעה אצלו יתב' לגלות לנו גילויי חיבה עצומים, בשמירה רבה ובניסים ונפלאות לעיני הגויים, אם אך נהיה ראויים לכך.

ב. והנה משמע לכאורה שמדובר כאן בגילוי ה"כתר" דסטרא אחרא. דחז"ל אומרים: הוא היצה"ר, הוא השטן, והוא מלאך המוות... והנה כוח משחית זה מכונה בעולם "קורונה" שתרגומו "כתר" (מפני שבמבחנה נראה החיידק בצורת כתר), ובכל קומה הכתר הוא הבחינה הכי גבוהה, וזהו שאנו רואים את כוח התפשטותו, שבתוך חדשיים יצא מאיזה כפר נידח בסין, והשתלט על כל חלקי העולם.

אבל הרי בשבחן של ישראל נאמר: "אשרי העם שככה לו", והוא לשון נעלם שאומר "ככה", ולא מבואר מה יש לעם הזה שאשריו...? ואמר הבעש"ט: שכך"ה ר"ת כ'תר כ"ל הכתרים שהקב"ה שליט על כל הכתרים שבעולם...!

והוא כענין המרכבה שיש לקב"ה, שהעמיד שם ארבע מלכים: 'אריה' מלך החיות, 'שור' מלך הבהמות, 'נשר' מלך העופות, ו'אדם' מלך על כל כללות החיים שבארץ, אבל הקב"ה מלך מלכי המלכים, ששולט על כל שלטון שיש בעולם, וגם יש לו את הכתר שמעל גבי כל הכתרים.

ג. והנה מרן שר התורה שליט"א ייעץ במכתבו הראשון לעבוד על ענווה, ומלבד הנימוק שכתב שם עפ"ד הרא"ש בסוף הוריות אודות רב יוסף שויתר בענוותנותו לרבה על ראשות הישיבה, וזכה שלא היה צריך לקרוא לרופא לו ולמשפחתו במשך עשרים ושתיים שנה. יל"פ עוד, דזהו שכתוב בילקוט (רמז תצ"ט): בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג ביהמ"ק ואומר: "ענוים", הגיע זמן גאולתכם!

אבל עוד מצינו שיש יחס מיוחד לענין התגברות מידת הכתר דקדושה על הכתר דסט"א, כמב' בתומר דבורה (פ"ב): "עוד, להיות האדם דומו לקונו בסוד מדת הכתר, צריך שיהיו בו כמה גופי פעולות שהם עיקר ההנהגה, הראשונה הכוללת הכל, היא מידת הענווה מפני שהיא תלויה בכתר, שהרי היא מידה על כל המידות, ואינה מתעלית ומתגאית למעלה, אמנם יורדת ומסתכלת למטה תדיר..." ומונה שם שמונה מעלות, ולבסוף כותב: "הרי אלו שמונה מידות טובות וכולן תחת דגל הענווה, שכולן למעלה בכתר באברים העליונים" ע"ש בכל דבריו.

וכן מצינו במשה רבינו שהיה עניו מכל האדם שעל פני האדמה, ובתפילת שחרית דשבת אומרים שבחו: "וכליל תפארת בראשו נתת לו" היינו שזכה למידת הכתר.

ויהי רצון שבמהרה יתגלה הי"ת עלינו לעיני כל הגויים, ויתנו לו כולם 'כתר מלוכה'.

א. בשערי זה הגיליון (בפר' ויקרא, שיצאו עם ארבעת מאמרים אלו), הנני למסור מודעה והתנצלות, שבעצם ראוי היה שאניח את קולמוסי בכיס, ודי. כי מי יהין לשער בדעתו מהלכי שמים בפרט בעת נוראה כזאת, ובאמת כל הכתוב כאן, הוא מתוך דעתי הרטושה בלבד, על פי דברים שמצאתי בדברי קדמונינו באיזה מקומן, או ששמעתי וראיתי מזולתי. לכן כל הנשען על הנכתב, על דעתו עושה. וחץ מהחזקת המנהג שבידי, שאני משתדל להוציא כל שבוע דברי חיזוק לעמלי תורה, אין כאן כלום.

תחילה לכל, חובתינו עתה להתחזק במידת הבטחון ביתר שאת, שעל הבוטח הגמור נאמר: "ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו", ושמעתי להק' דלכאו' יש כאן כפילות, שהרי כבר אמר "אשר יבטח בה'", ומדוע צריך לחזור ולומר "והיה ה' מבטחו"? אמנם הגדר בזה, דיש אדם שבוטח בה' ש...פלוגי יעזור לו, ובוטח בה' ש...הבוס יכניס לו את המשכורת בזמן, ובוטח בה' ש...הגמ"ח יתן לו את ההלוואה. אז נכון שיש כאן איזו דרגה מסויימת של בטחון, אבל עדיין אי"ז בטחון גמור בדרגת: "והיה ה' מבטחו" שזה אפילו כשאנו יודע שום כיוון מהיכן תצמח לה הישועה, ובכ"ז הוא סמוך ובטוח בה'. [ושמא מודגש כאן כינוי מיוחד של ברוך ה"גבר", היינו שמדובר באדם שיש לו כוח וגבורה לפעול ולעשות בעצמו, ובכל זאת אינו בוטח על כוחו וגבורתו שלו, אלא אך ורק על הבורא יתב'.]

ויש יסוד נפלא של הגר"י לוינשטיין זצ"ל, על המשנה בסוף סוטה שמתארת את השלבים האחרונים בעקבתא דמשיחא, ונוצר שם כמה פעמים: "ועל מי יש לנו להשען, על אבינו שבשמים", ואמר, שאי"ז רק מסקנא של המצב, אלא זה עוד סימן אחרון, שעתידי לבא מצב כזה שיראו הכל בחוש שכבר אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים.

והגדר בזה, שיש בטחון ויש משעינה, ובטחון בה' יכול לבא בשילוב עוד משעינות, אבל המשיח יבא רק מתוך מצב שאין שום משעינה רק אבינו שבשמים, וזהו "אשר יבטח בה', והיה בה' מבטחו", שה' גם מבטחו וגם משענו!

עוד מבט פשוט שנותן חיזוק עצום. הרי אם יש גיבור עצום שלפני יומיים הצליח להתגבר על אריות וכו', וכעת הוא הולך עימי ומגן עלי, אני רגוע לחלוטין על ידו, והנה לפני יומיים ושלש (!) עשה הקב"ה את כל ניסי מצרים ונס פורים, שהרי על הקב"ה נאמר "כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבור" שיומו של הקב"ה אלף שנה, ונמצא שמה שאצלנו זה משך שלשת אלפים שנה, אצל הקב"ה

"ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו"

א. נביא כאן חיזוק נפלא אודות הדבר. דהנה מחד יש את אזהרת הגמ' בב"ק (סא,א), תאני רב יוסף, מאי דכתיב: "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר" כיון שניתן רשות למשחית אינו מבחין בין צדיקים לרשעים. עוד מובא שם (עמ' ב): ת"ר, דבר בעיר, כנס רגליך, שנאמר: "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר", ואומר: "לך עמי בא בחדריך וסגור דלתך בעדך". וכך אמנם היה במכת בכורות במצרים שאע"פ שבכל המכות היו ישראל מוגנים ונבדלים ממצרים, בכ"ז במכת בכורות הוצרכו ליתן דם על המשקוף ועל שתי המזוזות שבלא זה לא היו ניצולים ממכת בכורות, דכיון שניתן רשות למשחית אינו מבחין בין צדיק לרשע, וא"כ מבואר כאן מהלך של נתינת רשות למשחית, וכביכול אין הקב"ה מתערב בנעשה אז.

ולפ"ז באמת הטוב ביותר אילו היה שייך בעת הזאת, להיסגר בבית ופשוט לא לצאת לשום צורך!! שזהו עיצה עצומה שנותנת לנו הגמ'. ועינינו הרואות שכל המדינות תופסות מעצמן בעיצה זו, וכ"ש כשחז"ל הקדו' מייעצים לנו כזאת, מי יוכל להתווכח על דברים מפורשים שכאלו.

מצד שני, זה גופא גורם לאנשים פחד, שרואים כאן הנהגה קשה מאד, בה ניתן רשות למשחית לחבל, רח"ל.

ב. אכן יש להתבונן, מאי שנא ממכת דבר עצמה, ששם היה הפלאה מיוחדת שלא מת ממקנה ישראל אחד, כמו שכתב שם הרמב"ן לבאר מדוע נאמר שם לשון הפלאה, וז"ל: "והנה היה המקנה רחוק ממצרים בשדה גבול גשן, ויתערב במקום המרעה מקנה מצרים ומקנה ישראל, ועל כן הוצרך לומר והפלה ה' בין מקנה מצרים ובין מקנה ישראל, או בעבור שהדבר משנוי האויר ראוי שיתפשט בכל הפלך, רק שעשה השם עמהם להפליא" עכ"ל. וא"כ מדוע שם לא נאמר הכלל שכיון שניתן רשות למשחית אינו מבחין, ולמה לא הוצרכו בדבר להניח דם במשקוף.

אמנם נראה לבאר שבמכת בכורות היה גילוי מיוחד, כמבואר שם ברמב"ן, וז"ל: "והענין לומר שהזהיר הכתוב את ישראל במצרים שלא יצאו מפתח ביתם בלילה ההוא, לפי שהקב"ה עובר במצרים כמלך שעובר במקום למקום וספקלטורים לפניו שלא יפגע בו אדם ולא יסתכל בו, כענין "ובא ה' אלהי כל קדושים עמך" (זכריה יד,ה), וכן "והיה בעבור כבודי ושמתוך בנקרת הצור" (להלן לג כב), להגין עליו משרפים ופמליא של מעלה, (שהם השרפים שעוברים לפני הקב"ה ופוגעים בכל העומד שם שלא יביט). וכיון שמצינו בשעה שנתנה רשות למשחית לחבל שאינו מבחין בין צדיק לרשע, לפיכך אין אדם רשאי לשנות דרך העולם שיצא בלילה, לפי שהוא זמנן של חיות שנתן להם לטרוף, ואין להבחין בין צדיק לרשע, עכ"ל.

ג. ונראה מבואר כאן יסוד גדול, דיש דברים בבריאה שנמסרו לשלטון החיצונים, או החיות שמייצגים אותם, וכאשר נכנס בתחומן אזי איהו דאזיק אנפשיה שנכנס אל מקומן, כי הקב"ה כביכול אינו מתערב במקום שליטתן. ומעתה זהו החילוק, שבמכת דבר מלכתחילה ניתן רשות למשחית באופן מוגבל רק למקנה מצרים, רק שזה גופא היה בגדר ההפלאה מה שניתנה רשות מוגבלת והוא ענין שלא מצינו בשאר מקומות שאם ניתן רשות אינו מבחין. משא"כ במכת בכורות, שם לא היה זה מכה משולחת, אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו יצא בתוך מצרים, ומלכותא דרקיעא כעין מלכותא דארעא, שיש שרפים שעוברים לפני המלך שלא יביטו בו, ואז זה בחינת "נתינת רשות" לאותן משחיתים לפגוע בכל הנקרה בדרכם, וכיון שלפי גדר סדרי המלוכה יש בזה מסירת רשות גמורה, לכן גם ישראל הוצרכו להיכנס בביתם ולהניח דם על המשקוף, ומזה למד הרמב"ן שגם בכל לילה שניתן רשות למזיקין, ג"כ צריך להזהר שלא ליכנס אז בתחומן, בעת שליטתן.

ובאמת מצד זה, אם יוגדר הקורונה כמגיפת דבר, והוא ח"ו מתן רשות לחיצונים, עלינו להיזהר בעצת הנביא אז: "לך עמי בא בחדרך וסגור דלתך בעדך חבי כמעט רגע עד יעבור זעם", לא רק מדין חובת הזהירות לשמור מכל משמר על הכללים של משרד הבריאות, אלא מצד מה שהקב"ה קבע הנהגה כזאת, שבעת שיש דבר ויש ח"ו רשות לחיצונים, אזי אינו מבחין... רח"ל.

ד. אבל הנה חזינו להדיא שגם אז יש הנהגה עליונה שאין באמת למשחית כוח לפעול בלי שהקב"ה פוקד על כל מקרה לגופו, וכדאי' בשמואל (ב,כד) שאחר שפקד דוד את העם, שלח אליו הקב"ה את גד החוזה שעליו לבחור באחד מג' עונשים: שינוס מחרב אויב, רעב, דבר. ומבו' בילקוט (רמז קסה) שאמר דוד: אם אני אומר 'רעב' יאמרו ישראל מפני שהוא מלך ואוצרותיו מלאים (לכן איני פוחד). אם אומר 'אני אנוס מפני צרי' ישראל אומרים מפני שיש לו גבורים שיעמדו עליו (לכן איני פוחד). אמר, הרני שואל את ה'מות' שמשווה גדולים וקטנים, וזהו שאמר: "נפלה נא ביד ה' כי רבים רחמיו וביד אדם אל אפולה" וגו', ופי' שם המצודות: כלומר הלא כולם קשות הם למאד, ועכ"ז נפלה ביד ה' זו הדבר, כי רחמיו מרובים ורחם ירחם, עכ"ל.

וא"כ מתבאר מזה יסוד ברור, שלקושטא דמילתא אין כזה דבר שיהיה רשות למשחית לעשות כחפצו!! והכל רק על פי רצון ה' במדויק ממש!! אלא שצריך לרחמים יותר גדולים בשביל להינצל, וגילו לנו עיצה שמלכתחילה לא טוב להיכנס בתחומן של המשחית כשניתן לו רשות, אבל אם אדם עשה את ההשתדלות מצידו, בוודאי יכול להיות רגוע ושלו, שהרי הוא בידי הטובות של אב רחום.

"חבי כמעט רגע" ברוגע....

א. משרד הבריאות קבע כללי הרחקה בין איש לרעהו: לשוחח במרחק 2 מטר, לא ללחוץ ידיים, ולהזהר מליגע במשטח ברזל מתכת או בד, כי החיידק יכול לשרוד עליו 12 שעות. והנה כל ההוראות הללו קריטיות ביותר להציל יהודים רבים מסכנת נפשות ממש...!! ובכל הקהילות בעולם ראשי הקהל צווחים בגרון נחר, ומתחננים לבני הקהילות השונות: אנא ואנא, היזהרו בזה בכל כוחכם...!!

אבל שמעתי בזה הרגש נפלא, שכל זה הכנה רבתי לעת שיבא משיח, שאז נצטרך להתחיל להקפיד על דיני וטהרה, ושם כל העיקרון של השמירה מבוסס בדיוק על הכללים הללו, ומשמים גלגלו לנו איזה תמריץ לתרגל את עצמינו לחיים כאלו, בהן יש לחשוב היטב לפני כל תנועה.

וחשבתי עוד, שכל המניינים שמקיימים בבנין יחד עם השכנים, גם זה הכנה ותרגול לקראת קרבן פסח עליו נאמר "ולקח הוא ושכניו הקרוב אליו", ולכאן איך יסכים לאכול ביו"ט יחד עם שכן שהיחסים איתו קצת קרירים, אבל עתה הקב"ה מכין את המצב הראוי לאכילת הקרבן.

והנה הרגשים כעין אלו יכולים להועיל כדי לקבל את כל הדברים הללו ברוח נעימה, כי מי שהוא נכנס לעצבים ולפחדים, ע"ז נאמר הושע נא נפש מבהלה, ואמר הח"ח: דהנה אומרים עוד "הושע נא דגן מדלקת, הושע נא חיטה מחגב", ואמר דכשם שהושע נא דגן מדלקת, והושע נא חיטה מחגב מדבר בכילוי המוחלט, כך "הושע נא נפש מבהלה" הוא כעין כילוי, דהבהלה מכלה ח"ו את הנפש.

ב. וכתב הגר"ח פלאגי בספרו רפואה וחיים: "וכל זמן המגיפה הרחק מאד בתכלית מכל מיני כעס ודאגה ועצבון, ואדרבה תהיה שמח תמיד בכל מיני שמחה שם, וז"ל הרב אורח ימים הביאו הרב שבט מוסר (פי"ז) וז"ל: אמנם המורא והמוסר הזה לייסר לתינוקות, צריך ישוב הדעת ולא חרון אף וכעס, ואמרו חז"ל אל יטיל אדם אימה יתירה על בני ביתו, ודע שכל מקום שאת מוצא כעס ורוגז שם המזיקים מוכנים להזיק ה' יצילנו, ובפרט בזמן המגיפה שאז מצויים הרבה מזיקין והמכה הבאה בכעס מכוח המגיפה מתדבקת שם המכה ההיא, ועיני ראו ולא זר! ולכן יהיה כל אדם מושל ברוחו ויהיה נזהר מאד מן הכעס ואם צריך להטיל מורא על בני ביתו יעשה תנועה כמי שכועס, אבל תהיה דעתו מיושבת עליו, ע"כ.

וכמה נצרך לנו דבריו בתקופה זו, כדי להתמלא ברוגע ושלווה, שהרי ודאי אתגר לא קל הוא, להורים שצריכים להפעיל קבוצת עליזים בגילאים שונים ובדירה צפופה כשהם שוחרי חופש ומרחב, ואין ידוע כמה זמן זה ימשך, לכן מחוייבים אנו להכניס בביתנו, רוגע ושלווה נפלאים.

וכבר כתבנו שבוע שעבר מה שאמר האריז"ל שכשיש דבר בעיר צריכים להתמלא בבטחון בה' ולא לחשוש ולא לפחד ממנו, וז"ל: "שלא להתירא בשעת הדבר רח"ל מס"מ וחיילותיו, אלא יתפלל לה' והוא יענם כי המתירא מלפניו הוא נותן לו כוח וגבורה להתגבר במגיפה בר מינן בעיר, אלא חבי כמעט רגע עד יעבור זעם ויעסוק תמיד בתורה ובמעשה הקטורת ויתבטל מותנא מעלמא" ע"כ.

אבל נראה פשוט, שלא להתירא, אין הכוונה לזלזל בכל הכללים החמורים של משרד הבריאות, כי מי שאינו נזהר בכל הכללים היטב, יכול חלילה וחס להיכשל בהרג בשוגג, אם מחמתו יתגלגל החיידק לאדם שיסתכן בחייו! ולא בכדי הביא הקב"ה את החיידק הזה על כמה מדינות העולם לפנינו, כדי ללמד אותנו עיצות איך להינצל מזה. אלא לא לפחד הכוונה, שלא צריך לחשוש כל הזמן אולי אדבק, ואולי נדבקתי ואולי ואולי... כי מי שהוא ביד רופא גדול שמלווה אותו כל שניה ועומד לצידו, הוא רגוע ושלם.

והעיצה 'חבי כמעט רגע' אי"ז מחמת פחד, אלא כדאי בספה"ק, במה שהזהיר המלאך ללוט ומשפ' לא להביט אחריהם, כי לפעמים אין זכויות לאדם לראות את מפלת הרשעים, ואם מביט, נדבק בו אותו כוח של רע, כי מידת הדין מתוחה, ונתפס ח"ו אף על חטא דק וקל שיש בידו.

ג. והגמ' בב"ק (ס,ב) אומרת: ת"ר, דבר בעיר, אל יכנס אדם יחיד לביהכנ"ס שמלאך המות מפקיד שם כליו, והני מילי היכא דלא קרו ביה דרדקי, ולא מצלו ביה עשרה. וכבר דנו בזה המפרשים מה הענין שהוא מפקיד את כליו בביהכנ"ס, ולפ"מ שזרזו משמים בעת האחרונה להתחזק בענין זהירות מדיבור בטל בביהכנ"ס, י"ל דבגלל הדיבור בביהכנ"ס, נוצר הדיבור, ונמצא שהדיבור, זהו כליו, רח"ל.

אבל עוד יתכן בזה, שהנה בביהכנ"ס יש הרבה אנשים, ועי"ז החיידקים עוברים שם בקלות רח"ל מאחד לשני, וזהו גדר "כליו" של מלאך המוות, דהם רמז לחיידקים שבהם מלאה"מ משתמש לייצר את מגיפת הדבר, ולכן אין להיכנס לביהכנ"ס לבדו אא"כ יש שם מנין לתפילה או לימוד לתינוקות שאז יש כוח הגנה ושמירה על ידם. (ושמא מדגיש "דרדקי", דהבל פיהם, מטור מ'הבל' הנגף).

ד. וטוב, וראוי, ונצרך, להתחזק עתה ב"אשר יצר", כי חתימת הברכה היא: "רופא כל בשר, ומפליא לעשות" ויש לומר זאת בהתבוננות ושימת לב, לשמוע היטב את מה שפינו מדבר, לא רק כדיקלום בעלמא, ולא רק שמיעה ביולוגית חיצונית, אלא לקבל ולהבין שהקב"ה רופא, ויותר מכך רופא פלא, ואם הלב קיבל את הדברים, הרי נעשה האדם מחוסן, ובודאי זהו ה'חיסון' בה' הידיעה. וכמה עלינו לשבח לה' יתב' על שנתן לנו, עיצות ודרכים להינצל ממרעין בישין, יה"ר שכולנו נהיה שמורים תמיד.

המאורעות באספקלריית הדף היומי

א. כל אחד מרגיש שיש כאן אמירה חזקה משמים, לכל יחיד ויחיד, עוזב את המסגרת התומכת, את הקהילה החמה, את הכולל החשוב, את החברה המתגרת, נראה אותך כמות שאתה, בנקודה הפרטית שבך, כמו שאתה בביתך, כמה ה"נטו" של כל העבודת ה' שלך, איזה שעות מהלימוד הם באמת שלך, איך המידות שלך כשלא הכל הולך כמו שאתה רוצה, איך נראות התפילות שלך בלי המנין הקבוע, ואולי אפילו בלי מנין כלל, זהו הבירור כעת.

רבינו בחיי כתב בבי' הפס' "תתן אמת ליעקב", שנרמז בו קץ הגאולה של דניאל לסוף אלף מאתיים תשעים, שעולה בר"ת אמ"ת, וכן תת"ן אמ"ת גי' 1290. הבי' בזה, שהגאולה תגיע כאשר א'מת מ'ארץ ת'צמח (ר"ת אמ"ת), ועתה מתגלה לחוץ, נקודת האמת לאמיתתה של כל יחיד.

המסגרת היחידה שנותרה במלא עוצמתה, הוא לימוד הדף היומי העולמי שמקשר את כלל ישראל סביב לימוד אחד משותף, וכמה מרגש שלא במקרה הלימוד הזה הוא לימוד מסכתא דשבת, שמכשיר ומכין אותנו לקראת יום שכולו שבת. אם נתבונן בסדר הסוגיות נגלה דבר מפעים.

ב. תחילת המסכת עוסקת בסוגיות הוצאה שנלמדות מהפס' שנא' במן "שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי" (עי' תוס' עירובין יז,ב), והרי אנו רואים איך שכל העולם נכנס למתכונת של "יום שכולו שבת" שכולם מסתגרים בבתיהם, ממש בבחי' "אל יצא איש ממקומו".

אח"כ מגיעים כל ההרחקות והתקנות של י"ח דבר, שכולן עוסקות בעניינים של הרחקות או של טומאה כדי לשמור את הטהור מהטמא, או לשמור את היהודי מהגוי והרי אנו רואים איך שכל העולם מקיים את הריחוקים הללו הלכה למעשה, 2 מטר מרחק, מניעה מנגיעה וכו', (וכמו שיהיה לעתיד, אם יהיה זה שישב בביהכ"ס על מושב, כל היושב על מושבו יטבול וטמא עד הערב, ואם הלך לחנות חליפות והסיט חליפות, נטמא) ובשבוע שעבר נמסר שכ-150,000 זרים הוטסו לחו"ל, וכמספר זה של יהודים שבו וחזרו לארץ הקודש, הרי משמים מנקים את ארץ הק' מהגויים.

אח"כ ההלכות של שלשה ימים קודם השבת, ודינים הנוגעים לער"ש. ומר"ח ניסן הוא היום שנתעטר בעשר עטרות, מתחילים ללמוד את דיני נר שבת בפרק במה מדליקין, נר שבת משום שלום ביתו, לחזק את המבנה המשפחתי בכל משפחה ומשפחה שכה נצרך בעת כזאת.

ואז בערב פסח מגיעים לדף לג שם נזכר להדיא שדבר בא לעולם מחמת ביטול תורה, בדיוק כפי שכתב מרן שר התורה שליט"א במכתבו, ומיד לאחמ"כ בליל הסדר הוא הדף שמדבר בער"ש עם חשיכה דצריך אז לומר בתוך

ביתו עשרתם ערבתם הדליקו הנר, ומיד אח"ז סוגיית בין השמשות, ובה הסוגיא של "שש תקיעות" שהיו רגילים לתקוע בכל ער"ש, ואיתא שם, שהתקיעה ראשונה באה להבטיל העם ממלאכה שבשדות ועדיין חנויות פתוחות ותרסיס מונחין, ואח"כ תקיעה שניה באה להבטיל גם עיר וחנויות, ועדיין חמין וקדירות מונחות ע"ג כירה...

והרי כל מי שמתחיל להסתכל על מה שקורה בעולם כולו, תיכף שומע את התקיעה הראשונה שביטלה את כל הטיסות לחו"ל, שהוא תקיעה להבטיל העם ממלאכה שבשדות (התעופה), ושוב שומע את התקיעה השניה להבטיל עיר וחנויות... ולהשתומם על החזיון הזה, איך שבכל העולם אין טיסות ואין שווקים וחנויות, והכל הופך למתכונת של "יום שכולו שבת" ושבתה הארץ שבת לה.

ושמעתי נקודה מחזקת, דבפרקי דר"א כתוב "משיפנו הדרכים חכה לו" כלומר אם אתה רואה שכבר מוכנות כל הדרכים לביהמ"ק, זה סימן מובהק שהמשיח כבר כאן. והנה אנו רואים בשנים האחרונות סלילת כבישים מהירה בדרך לכותל: מנהרות הכותל, כביש 443, סידור הכניסה לעיר, גשרי כביש 1, רכבת הקלה, הרכבל החדש לכותל, נתב"ג 2000... והנה בגולה יש כמה מליוני יהודים, וכדי להביא אותם לבית המקדש השלישי בתוך כמה שעות, קורקעו כל המטוסים בעולם, והם כעת עומדים רקים על מסלולי ההמראה, מוכנים ומזומנים לשנע במהירות את כל יהודי העולם, אל הריקודים שיהיו תיכף בהר הבית...

ג. והנה, זה וודאי שאי אפשר להבטיח שזהו הפירוש של כל מה שמתרחש לנגד עינינו, זה תלוי אם נזכה לכך, אבל המצב הכי תקין של יהודי, שבכל פעם שהוא רואה ש"דודי שלח ידו מן החור"... בכל הזדמנות ששיקשוק המפתחות נשמע באוזניו, אזי "מעז המו עליו"... הלב שלו פועם בחזקה, נו, אולי הוא בא להוציא אותנו מכלא הגלות הארוכה הזאת. אין לנו אלא לקוות שכעת לא יהיה מה שקרה בעבר, ש"כשקמתי אני לפתוח לדודי, דודי..."

העיתוי מבהיל את הרעיון, אד"ר, ר"ת איני ד' רופאך... בניסן נגאלו ובניסן עתידים להגאל, אור' חדש' על' ציון' תאיר' (ס"ת בגי' תש"פ), ובזוה"ק בפר' כי תשא, מאריך על הגאולה בפסוק: שפ"ת אמת תיכון לעד, (שפ"ת - תש"פ). ויש עוד רמזים, אבל העיקר כאן זה הצפייה החזקה שלנו לקוות ולהתפלל שהי"ת כבר ישוב אלינו וברחמים רבים, ולא לחשוב שסתם נפל איזה חיידק, שסתם קוראים לו קורונה, וסתם הגיעו לכאן לפני חדשיים כל מלכי עולם, וסתם ממשלה לא מצליחה לקום אחרי שבעים שנה של פעילות, וסתם זה קורה בכאלו תאריכים מצמררים... אין לנו אלא לקוות שתיכף תתקיים נבואת: "קומי אורי כי בא אורך... כי ה' יהיה לך לאור עולם ושלמו ימי אבלך" אמן.

"קול דודי הנה זה בא"

א. הנה כעת שרויים אנו בלב תהפוכה עולמית חסרת תקדים. העולם כולו נאבק נגד משהו בלתי נראה, בלתי נתפס, נגיף זעיר, מיקרו-מיקרוסקופי, שמהפך כל סדרי בראשית, ומבטל את כל החזקות שהוחזקו בהם עד כה.

ושמעתי שאמר מו"ר הגאון ר' ברוך ויסבקר שליט"א, שמהמבול עוד לא היה דבר שמקיף כאחד את כל העולם כולו מקצה אל קצה, מאתיים מדינות בכל חלקי העולם, שאין להם שום נושא זולת זה, וכמו שבמבול היה זה כדי להעמיד עולם חדש ומתוקן, כך כנראה כאן, זהו המכוון.

צריך לדעת, שאנו כיהודים בשונה מכל העולם, איננו מצפים שהעסק הזה יסתיים, בכלל לא!! איננו רוצים כלל וכלל לחזור לימי בין הזמנים עליזים, לנסיעות לצפון ולבילויים של ישיבעחרים בצימרים רח"ל!! ודאי וכמובן, שאנו מתפללים ומחיילים שתמצא תיכף תרופה מהירה אשר תעצור את כל המגיפה באחת, ואולי גם מחובתינו לדאוג לשלום העולם כולו ולבקש בעד כל הגויים רפואה. אבל ביחס ל"מהפיכה" שלפנינו, איננו רוצים בשום פנים ואופן שהיא תיפסק, רק אדרבה, שהיא תמשיך ותתגבר להוביל אותנו אל עולם חדש שמנוהל רק ע"י משיח ב"ד.

מה חושבים? שכאשר המשיח יבא, תמשך כל רדיפת תאוות ותשוקות העוה"ז? ימשך כל המירוץ של נסיעות, טיולים ומלונות בחו"ל? הרי "הנה ימים באים נאם השם והשלחתי רעב בארץ, לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי השם..." עולם של משיח, הוא עולם מלא סדרים חדשים בלתי מוכרים לנו, עולם שיש בו רק תשוקה וצמאון לרדוף ולהדבק בשכינה הקדו', עולם עם חשיבה לגמרי שונה, עם סדרי עדיפויות שונים לחלוטין.

אז הנה הקב"ה עושה לנו את זה בהדרגה, אנו מאבדים שלב אחרי שלב את כל ההרגלים הטפשיים שבנויים על "מה יאמרו", על איך אני נראה בחברה, איך אני מתקבל, מה ה"תכנית" שלי לחופש, הגיע שלב שכ"א בביתו שלו כמות שהוא, עומד ומביט על עצמו במראה, ויודע שמה שהוא אסף וקיבץ יש לו...! ומה שלא אסף, אין לו...! ואין מי שיכול להושיע ולהציל אותו, כי גם הוא עסוק בעצמו!

ב. כמה מדהים לעבור על דברי הנביאים כמו ישעיה ויחזקאל וכן דוד המלך בכמה וכמה פרקים בתהילים שמדברים בגאולה האחרונה, נתבונן נא למי הם דיברו...? הרי חז"ל אומרים שעמדו לעם ישראל נביאים כפליים כיוצאי מצרים, ומ"מ רק נבואה שנמסרה לדורות ניתנה

להכתב... א"כ כל נבואה שמדברת על ימות המשיח היא נבואה שניתנה לדורינו!! ואע"פ שאיננו יודעים לפרש כל דבר מה תרגומו המלא, אבל בוודאי את הנקודה הזאת אפשר לראות, שמדובר באיבוד סדרים ישנים, וקביעת סדרים חדשים מופלאים, שכל הבריאה מכירה שהקב"ה הוא המלך הבלעדי, וישראל בניו אהוביו הם עמו ונחלתו. ולכן עלינו לקוות ולצפות מאד שכל המהפיכה המבהילה שבעת מתרחשת לנגד עינינו, לא רק שלא תפסק, אלא שתוביל אותנו אל הגאולה הכל כך מקווה עם משיח ב"ד.

ג. ויש מי שמנסה לחשוב ריאלי, וכי באמת הדור שלנו יזכה למה שכל הדורות לא זכו...? האם באמת נהיה הדור שמקבל פני משיח...? וכי איננו יודעים כמה עלינו לתקן...? אז הנה נראה מה שגילו לנו חז"ל, שכאלו בדיוק היו רחשי הלב של הדור האחרון שנגאל ממצרים, כפי שמתואר בש"ס רבה על הפס' "קול דודי הנה זה בא", וז"ל חז"ל:

"ר' יהודה אומר "קול דודי הנה זה בא" זה משה, בשעה שבא ואמר לישראל בחדש זה אתם נגאלין אמרו לו: משה רבינו היאך אנו נגאלין והלא אמר הקב"ה לאברהם "ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה", ועדיין אין בידינו אלא רד"ו שנה? אמר להם: הואיל והוא חפץ בגאולתכם אינו מביט בחשבונותיכם אלא מדלג על ההרים אין הרים וגבעות האמורין כאן אלא קצין ועיבורין מדלג על החשבונות ועל הקצים ועיבורין ובחדש הזה אתם נגאלין, שנאמר "החדש הזה לכם ראש חדשים"..." ר' נחמיה אומר, "קול דודי הנה זה בא" זה משה, בשעה שאמר לישראל בחדש הזה אתם נגאלין אמרו לו: משה רבינו היאך אנו נגאלין והלא אין בידינו מעשים טובים? אמר להם: הואיל וחפץ בגאולתכם אינו מביט במעשיכם הרעים, ובמי הוא מביט בצדיקים שבכם ובמעשיהם כגון עמרם ובית דינו". עכ"ל. הרי לנו שאם יש חפץ להקב"ה בגאולה, אזי יש בחינת דילוג וקפיצה, ואין שום מגבלות!!

וכמה נפלא לראות שלפי החשבון של 430 שנה יוצא שכלל ישראל נגאל 220 שנה לפני החשבון הסופי, והרי אנו בדיוק 220 שנה לפני סוף האלף השישי...!! ובכמה דברים מצינו שהוקשה גאולה אחרונה לגאולת מצרים...!

ההבנה היחידה שבאמת נצרכת מצידינו, להסכים בלב שלם ובנפש חפצה, להיות כלים לגילויים העצומים שיהיו כשיבא משיח, להסכים בכל רמ"ח אברים וש"ס גידים להיות כלים ביד הבורא יתב', שיעשה בנו כרצונו ובלבד שכבר יפציע אור הגאולה, ואם נעמיד את עצמינו לכך, אזי בוודאי הי"ת ישלים חפצינו, ונגאל תיכף מהרה.

סתימת החלונות

א. ברור שהדבר שגורם לזעזוז ולחלחלה לכל מי שלב יהודי פועם בקרבו, על שהגענו לכזה שלב קשה ובלתי נתפס, של סגירת בתי כנסיות ובתי מדרשות בכל קצוות עולם, וגם לרבות מקומות תורה הומים שקול התורה לא פסק מהם ימים ולילות, וכזאת רעה קשה הרי לא זכורה ולא כתובה מימות עולם מימי קדם, שהרי אפילו בשואה האיומה, המשיכו בתי הכנסיות כאן בארץ ישראל לפעול במלא הקיטור, ואילו עתה, בכל קצווי תבל בוטל התמיד, ונסגרו כל היכלי התורה הסואנים על מנעול סוגר ובריה.

בוודאי בראשונה זה מחייב אותנו לעיין ולפשפש בכל אורחותינו וסגנון הנהגותינו בבתי מקדש מעט, האם אנו מהלכים שם ברגש הראוי כיאה וכיאות למקום השראת השכינה, האם אנו מקיימים את הפס' "וה' בהיכל קדשו הם מפניו כל הארץ" לבלי לשוח בדברים בטלים בעת התפילה או להתבטל בדברי הבלים בעת לימוד התורה.

אבל מצד שני מה שנתגלגל כאן מציאות עגומה כזאת בעוצמה אדירה, של כמעט ביטול מוחלט של כל כנסייה של דברי תורה ותפילה, חייב להיות לזה טעם עליון. (וכך ידוע מרמח"ל, שבכל מאורע בעולם יש הנהגת המשפט שהוא מה שמגיע לפי הנהגת מדה כנגד מדה, ויש הנהגת הייחוד שהוא כפי סדרי ההנהגה העליונה שמביאה את העולם שלב אחרי שלב לקראת התיקון הסופי ולגאולה).

והראוני מציאה ומרגלית מופלאה, מדבריו הנוראים של הרמח"ל במאמר הגאולה שלו, שמאיר את עינינו להבין מה בדיוק מתרחש כאן, והרי זה פלא מופלא היאך זיכו משמים את הרמח"ל, לעמוד כבר לפני 250 שנה על תרחיש שעתידיה לקרות בימינו, ורוח ה' פיעם בו, לגלות מה ההסבר העמוק במאורע שמתרגש עלינו בעת הזאת.

ב. נקדים ונפתח בדברי חז"ל (מדרש הנעלם בחוקתי קיד): "הנה זה עומד אחר כתלנו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, משגיח מן החלונות דודאי בי כנישתא בעייתא חלונות מציין מן החרכים לאסתכלא ולאשגחא עלייהו..." עכ"ל. הרי שהחלונות שנזכרים כאן הם בתי כנסיות, שכאשר היה ביהמ"ק בנוי היה שער השמים פתוח לרווחה, אבל אחרי שהוא נחרב נותרה עדיין השפעה דרך החלונות, ולכן בית הכנסת צריך חלונות, לרמז על ההשפעה הזאת.

הבה נעתיק מש"כ הרמח"ל, וז"ל: ועתה אשוב אפרש לך מה יהיה בסוף הדברים, בהגיע עת מועד קץ. ועל זה הסוד אמר אדונינו משה רבינו ע"ה (דברים ד ל): "בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה", ודוד בהסתכלו בזה הזמן אמר גם כן (תהלים יא): "למה ה' תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה". והבן היטב. דע, כי הנה פתח גדול היה

נפתח בראשונה על הארץ הקדושה, והוא השער שממנו היו יוצאים כל הברכה וכל השלום בריוח ולא בצמצום, וכאשר גרמו העוונות והבית הקדוש חרב, אז נסגר השער הזה ונפתחו תחתיו חלונות קטנים. והאמת, כי חלונות האלה הם ממשלות קטנות ממשלת השער מאד, ועליהם נאמר: "משגיח מן החלונות מציין מן החרכים".

והנה החלונות האלה, מאז נפתחו ניתן להם חוק וגבול לעמוד פתוחים כל ימי הגלות ולא ייסגרו, פן יחרב העולם רגע אחד, וכאשר תבוא גאולתנו במהרה בימינו, הנה יפתח השער הסגור שנית והחלונות לא ייזכרו, והאמת, כי כבר כלו פעולתם והלכו להם, וכבר נאמר (סנהדרין ח,א): דבר אחד לדור ולא שני דברים לדור, וע"כ בבוא ממשלת השער לא תעמוד ממשלת החלונות כלל. וסוד הענין (ברכות מח,ב) אין מלכות נוגעת בחברתה אפי' כמלא נימא.

ונמצא, שכשיגיע זמן הגאולה יתחיל השער ויתעורר להיפתח, ובהתעוררו יורח אור הגדול ויצא דרך החלונות עצמם (היינו שיפסק מהם), כי אין מקום לממשלה אחרת בזמן ההוא, ומאותו היום והלאה יהיה השער הולך ונבנה בכל פרטיו ומשפטי בניינו, והחלונות יהיו הולכים ומסתלקים. ונמצא, שהשער יהיה נבנה, אבל למעלה, ולא נודע ממנו למטה עד תום ממשלת החלונות, כאשר ניתן להם בראשונה. והבן מאד כי הדברים עצומים ומושרשים בעמקי החכמה, וע"כ האור יהיה הולך ומחשיך, כי החלונות נסתמים ואור השער לא נגלה (עדיין).

והנה בשעה אחת ישרימו להיסתם החלונות, ותתגלה מיד פתיחת השער. ונמצא, שאין בין זה לזה כלום אלא זה נכנס וזה יוצא, שאל"כ באותו הרגע היה העולם חרב, אך עכ"ז כיון שכבר יגיעו החלונות לסתימה הזאת נראית פעולתם למטה, והיא עת חשיכה גדולה, והיא לא תעמוד הרבה כי פתיחת השער תתחזק וישוב האור חזק מבראשונה. אמנם, שנעשה הענין הזה למעלה נראית פעולתו למטה, כי לפי השפעת המאורות נעשות הפעולות בעולם. וכל אלה הדברים מובנים מאד ליודעי דרך החכמה. וע"ז הזמן כתוב (דברים ד,ל): "בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה", וכן (תהלים קיח,ה): "מן המצר קראתי יי", וכן (ירמיה ל,ז): "ועת צרה היא ליעקב". והכל דרך אחד, כי מפני הצרות והסתימה נולד זה. ועל כן היה דוד מחזיק את ישראל בדבריו ואומר (תהלים לא,כה): "חזקו ויאמץ לבבכם כל המיחלים לה", כי באמת חוזק לב ואומץ גדול צריך לתוחלת הזאת, מפני תוקף הזמן הצר והחשוך שזכרתי. והנה על כן היה דוד אומר בתפילתו (תהלים יא): "למה ה' תעמוד ברחוק", והוא הסוד הגדול "מרחוק ה' נראה לי" (ירמיה לא,ב), עכ"ל. ולא נותר לנו אלא לקוות לראות בעינינו את פתיחת השער דביהמ"ק במהרה.

הגירסה הקלה של מלחמת גוג ומגוג

א. הנה מכת הדבר הזאת, של הנגיף שמשתולל כעת בכל העולם, מתוארת כבר ע"י חז"ל לפני למעלה מאלף שנה, בתוספתא דתענית (סופ"ב): "...אבל בטוחין שאין המקום מביא מבול לעולם שנאמר 'ולא יהיה עוד מבול' וגו', ואומר כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי וגו', ר"מ אומר, מבול של מים אין אבל מבול של אש ושל גפרית כדרך שהביא על הסדומים יש וכו', ר' יהודה אומר מבול של כל בשר אין אבל מבול של יחידים יש, כיצד נפל לים ומת טבעה ספינתו בים ומת הרי הוא מבולו, ר' יוסי אומר, מבול של כל דבר אין, אבל מבול של דבר לאומות העולם לימות המשיח יש, שנא': 'ואקח את מקלי את נעם ואגדע אותו להפר את בריתי אשר כרתי את כל העמים וגו'', עכ"ל. ומבואר בדברי ר' יוסי שבימי המשיח יהיה "מבול של דבר" וכמבו' שם קודם ש"מבול" הוא לאו דוקא מה שיוורד מהשמים, אלא שמגיע בפתע פתאום ואי אפשר לעוצרו, ומה שיך הגדרה יותר קולעת לנגיף זה מ"מבול".

והנה צריך להבין מדוע הפסוק אומר שמבול של דבר הוא "מקל של נועם", כמו שמוזכר שם הפסוק בישעיה "ואקח את מקלי את נעם ואפר את בריתי", וכי עשרות אלפי מתים ומכת דבר כזאת תחשב למקל של נועם...?

ונראה כאן דבר מבהיל על הרעיון שנוכח בפסוקים מפורשים ביחזקאל (והראה זאת הגר"ב רוזנבלום שליט"א) שנאמר שם (לח,יח-כג): "והיה ביום בוא גוג תעלה חמתי באפי... ונשפטתי אתו בדבר ובדם וגשם שוטף ואבני אלגביש אש וגפרית אמטיר עליו ועל אגפיו ועל עמם רבים אשר אתו והתגדלתי ונודעתי לעיני גויים רבים וידעו כי אני ה'", הרי שהפסוק מתחיל בדבר ומסיים באבני אלגביש, ומבאר בזה המלבי"ם שהדבר והברד אלו הם ב' שלבים במלחמת גוג ומגוג. (וכבר הזכרנו במאמר הראשון שכל דברי הנבואות על אחרית הימים נאמרו לנו, ועלינו לקרוא בהם ולהתחזק על ידם, כדאי במדרש שבמצרים היו ישראל קוראים בשבת במגילות שמדברות בגאולה וכך היו מתחזקים בהם).

וז"ל המלבי"ם: "מצייר שהתחלת המשפט יהיה בדבר ובדם שהם דברים טבעיים ורגילים, שיוכלו לתלות אותם במקרה ובטבע, כי כן דרך המלחמה, ע"ז אמר ונשפטתי בנפעל וכאילו ישפט עמהם, כי עדיין יכחישו ידו הגדולה, ואח"כ גשם שוטף ואבני אלגביש אש וגפרית אמטיר עליו שזה עונשים שמימיים נסיים, שניכר לכל כי אצבע אלוהים הוא, ואז "והתגדלתי", יכירו שאני גדול ושכל הסבות מאתי, ושאיני קדוש מובדל מן הטבע ומתנשא עליו באותות ומופתים, ועל ידי כך "ונודעתי לעיני גויים רבים וידעו כי אני ה'", עכ"ל. הרי להדיא בדברי המלבי"ם שמלחמת גוג ומגוג מתחילה בתרחיש של - "מבול דבר".

ב. והנה הזוה"ק בפר' תולדות כותב לגבי מצרים שגם שם דבר וברד הם ב' חלקים בהכנעת מצרים, בתחילה באופן קל של "דבר", ואח"כ באופן קשה של "ברד", וז"ל הזוה"ק (וארא לא,ב): "...וחמשה זינין הוו דכתיב בסוסים בחמורים בגמלים בבקר ובצאן, הא ה' זינין לה' אצבעאן דאקרון יד בגיני, כך הנה יד הוי"ה הויה וגו' דבר כבד מאד, דהוו מתים מגרמייהו ואשתכחו מתים, בתר דלא אהדרו מצראי, אינון אתוון ממש (כי דבר וברד אותם אותיות) אהדרו וקטלו כל אינון דאשתארו, ודבר אהדר ברד, מה בין האי להאי, אלא דא בניחותא ודא בתקיפו דרוגא, (מה בין דבר לברד, שדבר הוא באופן של נוחות, וברד בתוקף ורוגז) ותרין אלין הוו באתר חד בחמש אצבעאן, תא חזי דבר אתוון דהוו בניחותא (שבדבר אות ב' בלי דרש) מותנא בנייחא דהוו מתין מגרמייהו, (שהדבר המית בשקט ובנייחא), ברד (עם דגש באות ב') דאתהדרו אתוון בתקופ רוגא וקטל כלא" עכ"ל.

הרי מפו' ש"דבר" נחשב באמת נייחא ביחס ל"ברד", והרי עוד מפו' בחז"ל, שאותם אבני אלגביש שעתידים לרדת על גוג ומגוג נשתיירו מהברד, א"כ דברי המלבי"ם מושרשים בדברי הזוהר שבתחילה יבא דבר ואח"כ ברד.

ג. שוב ראיתי מובא שכבר מפורש להדיא בזוה"ק וישלח (קעד,א) שיהיו ב' שלבים בגוג ומגוג: "ולזמנא דאתי זמין קוב"ה לאתערא בנייחא על שאר עמין עכו"ם ולבתר יתתקף עלייהו בדינא קשיא הה"ד (ישעיה מב) "הוי"ה יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה יריע אף יצריח על אויביו יתגבר", הוי"ה בקדמיתא דאיהו רחמי, ולבתר כגבור ולא גבור, ולבתר כאיש מלחמות ולא איש מלחמות, לבתר אתגלי תוקפא עלייהו ויתתקף לשיצאה לון דכתיב "יריע אף יצריח על אויביו יתגבר", כתיב (זכריה יד) ויצא ה' ונלחם בגוים ההם כיום הלחמו ביום קרב, וכתיב (ישעיה ס"ג) מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה וגו', עכ"ל. (וכן בדבר כתיב יד הוי"ה הויה, ובברד כתיב קולות אלקי"ם).

מעתה יובן היטב מדוע ה"מבול של דבר" נקרא מקל של נועם כדכתי' שם "ואקח את מקלי את נועם ואפר את בריתי" כי זה נועם ביחס לברד (ודו"ק בחושבנא של "מקלי" ו"נעם", עם שם הוי"ה ב"ה עולה בדיוק "קורונה", וזה גופא מגדיר אותו כנועם כי שם הוי"ה בקרבו וכאמור), ואם יכירו אומות העולם עתה במלכותו יתב', יחסך מאיתם השלב הקשה.

והנה בשבת (קיא,א) מפורש שהאוכל סעודה שלישית ינצל ממלחמת גוג ומגוג, ומובא שם הפס' ביחזקאל הנ"ל "ביום בא גוג", הרי שכלל ישראל צריכים את הזכות של סעודה שלישית להינצל ממלחמת גוג ומגוג, אבל עכ"פ כמה מרגש חזיון זה להבין שאנו לא בחבלי משיח, אלא בלב ליבה של מלחמת גוג ומגוג בגירסתה הקלה...!! אנו נרעדים אפי' לחשוב ע"ז, אבל יתכן שזה מה שקורה כאן.

חבי כמעט רגע

א. הנה הגמ' בב"ק (ס,ב) אומרת שבעת מגיפה צריכים להסתתר בבית לקיים מה שנאמר "לך עמי בא בחדרך", אבל הרמח"ל חידש לנו שאי"ז רק עיצה למחבוא בעלמא, אלא זוהי הגדרה של השלב האחרון כאשר הכל מתוקן, שאז מחוייבים להתכנס כדי שהסט"א לא יאחז בקדושה.

וז"ל (ליקוטים ג): "כשנשלם ליברר הניצוצות הקדושות מתוך הקליפות נאספות כולם במלכות, ומיד נעשית המלכות מ' סתומה - ס', כדי שלא ירצו הקליפות אחריהן ויאחזו בהם ח"ו, והוא סוד הפסוק "לך עמי בא בחדרך" אלו הניצוצות שהולכות במלכות, "וסגור דלתך בעדיך" אלו הב' דלתין שמתחברות כאחד ועושים מ' סתומה מן הטעם שאמרת" עכ"ל. כלומר, כאשר נשלם הברור העצום של אלפיים שנות גלות, צריך לסגור את כל אלו שהם בצד הקדושה, כדי שלא יתערבו עמהם אלו שמייצגים את כוחות הסט"א בעולם, וממילא מה שיש להיסגר אחר דלתות, אי"ז עונש וכדו', וגם לא רק עיצה להינצל, אלא זה בכדי לשמור על היין המשומר, בטהרתו.

וממשיך הרמח"ל ואומר: "ועוד טעם אחר, כי אחד שנשלם ברור הניצוצות יורד הדין... ועובר דרך שם להכרית החיצונים, וטבע הדין הוא שאינו מבחין, ואם לא היו אלו הניצוצות סתומות במלכות, היה יכול הדין להזיק גם להם, וזהו שאומר: חבי כמעט רגע עד יעבור זעם יעבור דווקא. עכ"ל. כלומר, לפי טעם זה מדובר על עוד שלב יותר מאוחר, שכבר נעשה הדין ברשעים ליתן להם את עונשם המגיע להם, שבשעה כזאת הדין "עובר" על יד מקום הקדושה, ואז צריכים להיכנס ולנעול את הדלת עד "יעבור" הזעם, ויפרע מן הרשעים שהם סיבת הדבר.

ב. ויש פלא עצום שהבעה"ט מגלה בפרשת החודש שישנם ד' מקומות בתנ"ך שכתובה התיבה "יאכלוהו" ובכולם ההוראה היא לא לצאת מהבית, וז"ל: "יאכלוהו" ד' פעמים במסורה. ב' בענינא דפסח (הכא ובמדבר ט"א). ואידך אהרן ובניו יאכלוהו (ויקרא ח,לא) בענינא דמלוואים. מה התם נצטוו ומפתח אהל מועד לא תצאו (שם ח,לג) הכא נמי ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו (פס' כב). ואידך כי מאספיו יאכלוהו (ישעיה סב,ט) דאיתקש גאולה אחרונה לגאולה ראשונה (עיי' שמו"ר ג,ו), עכ"ל. ושוב, צריכים אנו להודות להי"ת שהוא שלח לנו עיר וקדיש, איש בעל רוח הקודש כמו הבעה"ט, שידע ללמוד מהמסורה שעתיד להיות בגאולה האחרונה מצב כזה שאסור לצאת מהבית. ואע"פ שאיננו יודעים אם המכוון למצבינו, אבל כאשר כ"ז מתרחש בחודש ניסן, כשמסתמא לקראת ליל הסדר יהיה המצב כפשוטו ממש שאין לצאת מהבית, הרי זה מרגש ומפעים לבבות נשברים, שמצפים בלהט לגאולה.

והנה הנגיף הזה יצא לעולם כשהתחילו לקרוא בתורה פרשיות שובבי"ם, וידוע מהקדמונים שקריאת שובבי"ם מתחילה את תיקוני היציאה ממצרים, א"כ נמצא שכל סיפורו של הנגיף הזה הוא סביב גאולה ראשונה ואחרונה.

ג. ומה שכלל ישראל עומד נרעש ונפחד מאבידות של נפשות יקרות מטובי בנינו בארץ ובעולם, הרי זה תיקונים מבחילים וזירוזים עצומים של הגאולה, ונוכל לתאר משל ממה שיש בלונה-פארק "רכבת הרים" מפחידה שנוסעת על מסילה תלויה באויר, והיא מתהפכת מתפתלת עולה ותיכף יורדת בחדות, ואנשים רבים בפנים צורחים מפחד ואימה, ובכל זאת עולים על זה בסיבוב הבא כי יודעים שהם בידיים טובות, וכך אנו יודעים שאנחנו ברכבת של הגאולה, והבורא עולם בכבודו ובעצמו נוהג ברכבת הזו וכל העולם סגור בקרוננו"ת והרכבת שועטת ודוהרת, ויש צרחות מפחידות מכל עבר, אבל הרי אנו יודעים שזה מה שהכי טוב כעת כדי להביא את העולם במהירות לתיקונו.

ובתרגום יונתן על הפסוק "ליל שימורים הלילה הזה לדורותיכם" פי' שיש ארבעה לילות שימורים, הראשון, כשנתגלה לברוא את עולמו, השני, כשנתגלה לאברהם אבינו, השלישי, כשנתגלה במצרים והרג את הבכורות, והרביעי, כשיתגלה לפרוק אותנו מן האומות וזהו ליל שימורים לדורותיכם. וידוע הכלל שה"זמן" אינו עובר עלינו, אלא אנו עוברים בזמן שבו "תחנות" מסוגלות, ורב סיכוינו עתה לצאת מגלות של אלפיים שנה בפסח הזה.

ושמעתי מאדם גדול, שהתחושה כעת בסגירת בתי כנסיות ובתי מדרשות, שהוא כפי שהיה בקריעת ים סוף שאמר הקב"ה: מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו ופירשו חז"ל דבעתיקא תליא מילתא, כלומר, יש דברים ששייכים לכזה גובה שאינו תלוי בתפילה של התחתונים, וכך כביכול כאן יש לפרש, שהקב"ה אומר איני צריך עתה את עזרתכם, רק אני הוא שפועל ומוציא אתכם מהגלות.

וברור שמה שעובר כעת על כלל ישראל, קושי בלתי נתפס של יהודים רבים שנמצאים בסכנת חיים, הרי"ז עת של תשובה, דכתי' "בצר לך ומצאוך כל הדברים הדברים האלה באחרית הימים ושבית עד ה' אלהיך ושמעת בקולו כי אל רחום ה' אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך" והקב"ה בוודאי לא יעזוב אותנו כעת בשלב האחרון - הוא השלב המכריע שעניי כל ישראל נשואות אליו, זה אלפיים שנה.

והנה כ"ז נכתב כתפילה שאכן זהו כל מה שעובר עלינו, וכאמור החשוב ביותר זה עצם הנכונות מצדינו, להסכים בנפשותינו להיות הדור שעל גביו יתגלה כבוד מלכותו יתב', ועלינו להסכים להיות מוכנים לכל תרחיש שיהיה הנצרך להשלמת התיקון, ואף אם חלילה לא יבא משיח אנו מקבלים הכל כי כך הוא רצון הי"ת, ואין עוד מלבדו!!!

זה לא במקרה...

א. בקונטרס "הלילה הקדוש" (על ענייני ליל הסדר, שלשת המאמרים דלהלן התפרסמו בפסח) העתקנו מה שאמר לפני כמה שנים הגאון רא"נ פרנקל שליט"א, שראוי להשריש בבנים ולחזק את האמונה בה' בלילה קדוש זה, לתאר כיצד נעלמה אמפריה שליומה ע"י המכות, וקל לתאר זאת, כיצד איראן (שאו חישו ממה שהעמידה איום אטומי על ישראל) קורסת בין לילה, אם יהפך אצלם המים לדם, או אם יעלה בטנם צפרדעים, ולאילו המכות לא יועיל שום שכלול טכנולוגי למזער את הנזקים האיומים שהם ימיטו על מקבליהן, וכך תתחזק אמונת הילדים בהי"ת, שיבינו שגם היום אנו בידיו, ורחמיו עלינו כאב על בנים, ואיננו צריכים לשום סגולות משונות, רק נזעק אליו מקירות לבבינו והוא יושיענו ויגאלנו במהרה. וז"ל ר' ירוחם ממיר (ויקרא עמ' מה): "...מה שאיש מישראל, אפילו הכי פשוט, מקבל אמונה והתקרבות תוך סדר לילה אחד של פסח, לא ישיגו זה הפילוסופים עם כל חכמותיהם, אף משך כל ימי חייהם...!! הרי שכוח אדיר בידנו. ע"כ הלשון שם.

וכמה נפלאים הדברים כעת לפי אספקלריית מציאות ימינו, שגם בלי עשרת מכות בבע"ח או חבלות מוחשיים, אלא אפי' מכוח חיידק זעיר, הושבתו כל מערכות עולם, ולא רק אירן לבדה, אלא כל מדינות העולם מושבתות כליל מהשמות שהנגיף הזה מחולל בעולם, וכמה נוראות ה' ניתן ללמוד, מכל המכה הזאת שנחדשה עתה בעולם.

ב. והנה בכל פעם שיש גילוי עצום באמונה והשגחה, יש כנגד זה ניסיון להתבלבל באמונה, כי אחרת תתבטל כל הבחירה מהעולם, ועינינו הרואות כיצד אחינו הטועים הולכים ומתבלבלים, מסתבכים ומשתקעים, בסיחור השמצות נגד החרדים, עד שכמעט לא היה תקופה בארץ עם הלעזות כה בוטות וכה חריפות, וכנראה שזה משמים כדי להשאיר לחילונים את דרגת האמונה ביד ה"בחירה".

וצריך לדעת תשובה אחת פשוטה לכל אותן הלעזות, שהרי ישנם שתי סיבות לשיעור ההדבקות הגבוהה רח"ל בקרב החרדים, הסיבה הראשונה היא "הצפיפות", ומצד זה לא שייך שום טענות ומענות עלינו, כי זוהי מציאות חיינו, ואף על זאת גאוותנו ושמחתנו, שזכינו במשפחות ברוכות ילדים, והיא התגשמות הנבואה "עוד יישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים... וילדים וילדות משחקים..."

אבל הסיבה השניה היא ה"תרדמת" שנפלה על עסקי הציבור החרדי להזהיר מבעוד מועד על הסכנה האורבת לפתחינו, ואנו יודעים נאמנה, שאין כזה דבר "תרדמת",

ואין דבר כזה במקרה, וגם מה שנעשה בשגגת בעל בחירה ואף במזיד, הכל הוא מסובב מההשגחה העליונה, והרי ההיפך הוא הנכון שציבור בני התורה אמון ביותר על שמירת הגוף והנפש ונכון לקיים מצוות ושמירתם מאד לנפשותיכם, אלא שמן שמיא סיבבו וגלגלו את כל שיעור ההדבקה המסויים הזה, מחמת כל מיני הבנות ואי הבנות ששררו בקרב הציבור מפורים ועד סוף הזמן, וכך רצון ה'.

ועל אחת כמה וכמה מה שנוגע לדברים שהובנו ממרן שר התורה שליט"א, בוודאי סמוכים אנו ובטוחים שלא יצא שום נזק מכל מי שציית למוצא פיו, ורק לחיזוק נזכיר סיפור מפורסם וידוע, שפעם בירך מרן שר"ת שליט"א בעל תשובה אחד, שיזכה לערוך השנה ברית, וכשנולדה לו בת, חזר לבית מרן ותמה אצל בני המשפחה איך יתכן שמרן בירכו שיזכה השנה לערוך ברית...? ושאלו את פי מרן על הדבר, ואמר לברר מי מל אותו...? וכששאל את הוריו אמרו לו שנולד מהול ועשו לו הטפת דם ברית, ואז בדקוהו שוב ונמצא שלא נימול מעולם, ולזה נתכוון מרן.

ופשוט שכל הוראות מרן שר"ת שליט"א, כנשמעים מאורים ותומים, ואין עליהם שום פקפוק, אלא שכך הוא רצון ה' שיראו פני הדברים, ומן שמיא נסבב כל החרדה הגדולה הזאת, כי רצונו שנשוב אליו באמת, ונעבוד אותו במצב מסויים זה, עם כל המורכבות העצומה שנכרך בזה.

ג. ואמנם מובא בשם צדיק נשגב מהדורות הקודמים, שלפני שיבא משיח יחזור שוב הניסיון שהיה אצל אליהו בהר הכרמל עם נביאי הבעל, שצעק להם "עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים, אם השם הוא האלקים לכו אחריו", אלא שאז ירדה האש על מזבח ה' וצעקו כולם ה' הוא האלקים, אבל לפני שיבא משיח יהיו ניסיונות כל כך גדולים באמונה עד שיחזור מבחן כע"ז, אבל האש תירד על מזבח נביאי הבעל ויצטרכו להמשיך ולהאמין. ונראה שזהו החיזיון שלפנינו, שעומדים המבולבלים וצועקים, שהנה רואים שמי שעוקב אחרי המדיה והתקשורת ניצל, ומי שהולך סומא אחרי הרבנים עלול יותר להידבק, ומי שאינו איתן וחזק באמונתו, עלול להפסיד כך את יהדותו.

ומי יודע אם כל הסיפור של הנגיף הזה, איננו המשך ישיר, לכל שלשת מערכות הבחירות שהיו כאן בצורה די מוזרה, וכבר העמדנו שכל זה היה לברר עד כמה איתנה אמונתו של כל יהודי.

ובתלת זימנין הוי חזקה לבדוק כל אחד מה קירבתו לבורא, והאחרונה הכביד, בניסיון זה, לבחון מה דרגת אמונתו, לבלי להתבלבל מכל בלבולי היצר.

כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך

א. כמה רחמים עליונים מונחים בכל גלגולו של הנגיף הלוז, ראשית, עצם מה שהוא פרץ תחילה ברחבי העולם ונתן לאחרונים איזו שהוא מידע אודותיו, כי כמה היה נורא אילו הוא היה יוצא מלכתחילה בארה"ק. שנית, מה שהוא הגיע בתקופת פסח, שזוהי תקופה שמחד יש בה בין הזמנים, וגם יש בה הרבה מה להתעסק בבית בהכנות לפסח. שלישית, שכעת אין חתונות ונחסך צער מחתנים וכלות שלא נערכת חתונתם כדבעי, ויש להודות גם ע"ז.

ברם לגופא דעובדא, כולנו כסומים בארובה, לדעת מה זה ועל מה זה, כ"כ הרבה שבר ואובדן אצל יקרים וטובים מלגיונו של מלך בארץ ובעולם, וביטול צורת ליל הסדר אצל אלפים ורבבות שנאלצים לערוך סדר בבדידות, ואין לנו אלא אמונת אומן, שכל מה דעבד רחמנא לטב עבד, 'כי באמת הכל טוב ואין שום רע יורד מלמעלה...' (תניא).

וצריך לדעת שעל חודש ניסן נאמר ביוצרות שהוא חודש - "אשר בו ישועות מקיפות", ושמעתי מרבה של רמות הרה"ג ר' שלמה (בן שושנה) ניימן שיאריך עוד ימים ושנים בבריאות איתנה. שהמכוון בזה, שהוא מוקף ברפואה דאד"ר לפניו ר"ת א"ני ד' רופאך, ואיי"ר לאחריו ר"ת: א"ני י"י רופאך. ואיתא בזה"ק שכל המכות שהיו על מצרים היו בבחי' "נגוף ורפוא", נגוף למצרים, ורפוא לישראל, וזהו שנאמר "כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך". ולכן נחלקו החכמים בהגדה כמה מכות הביא הקב"ה על המצרים במצרים וכמה על הים, ומה אכפ"ל כמה לקו בדיוק, אלא שמכיון שהבטיח לנו הקב"ה שכל המחלות שניתנו במצרים לא יהיו עלינו, א"כ כמה שנוסיף במכות של המצרים, ככה יחסך ממכותינו, כי הקב"ה הוא שמרפא אותנו מכל נגף.

ב. עוד ראיתי שביאר יפה ידידי הרה"ר ר' אברהם זנגר שליט"א (פניני הלכה 104) במהות הבטחה זו, דהנה איתא במכילתא "אם אינו משים בהן מחלה, מפני מה הן צריכין רפואה?", ותירצו שם: "לא אשים, ואם אשים, כי אני ה' רופאך" והעתיקם רש"י על אתר. ובנחלת יעקב (להגאון בעל התיבות) פירש בזה וז"ל: "ונראה לפרש, דהנה הבעל עקידה (שער מב) כתב שכל הדברים נידון על שם התכלית, ולזה אמרו שבנין נערים סתירה וסתירת זקנים בנין (מגילה לא, ב). ולזה אתי שפיר, דהנה רופא כאשר ירפא אדם ממכות ופצעים, ולפעמים יצטרך לצורך הרפואה לחתוך הבשר הרע שלא יקלקל את שאר הבשר, לא יקרא בחיתוך הבשר ההוא רק רופא. אף שבשעה שמחתך הבשר עושה יסורים גדולים, מ"מ יקרא בעשיה ההוא רופא ולא מייסר, להיות שתכלית זה הוא הרפואה, וכל הדברים נקראים על שם תכלית. משא"כ מי שעושה כן

כדי לייסר לחבירו נקרא מייסר. ולזה, במצרים כשעשה הקב"ה יסורין למצרים היה באמת לתכלית יסורין, ונקרא הדבר ההוא מחלה. משא"כ בישראל, אף אם עושה לפעמים יסורין לכפרת פשע, אין נקראים בשם יסורין כלל, רק בשם רפואה, להיותן לתכלית רפואה, ואין נקראים בשם מחלה כלל. וזהו אומרו "כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך", פי' כי אפילו אם אשים לא יקרא מחלה כלל כי אם רפואה, "כי אני ה' רופאך", פי' שאני ה' אף אם איסרך בשום פעם, הוא כן כדי שע"י זה אני מרפאך, וכל היסורין הן רק לתכלית הרפואה, עכ"ל.

וכ"כ העקידת יצחק עצמו (ויקרא שער ס"א), וז"ל: אע"פ שנראה שתשתתף בענין הנגעים והמחלות עם מצרים או עם זולתה מהאומות אינו כן על דרך האמת, כי לגבי דידך אינה מחלה אבל היא רפאות תעלה. ושיעורו כל המחלה אשר שמתי במצרים לכוונת הכליאם והכאותם, לא אשים עליך כי אני ה' רופאך ומכיון לרפואתך ולא לחלייך. עכ"ל. הרי מבואר כהיסוד הנ"ל שלגבי כלל ישראל אינו נותן מכות ומחלות לשם חבלה בעלמא, אלא לרפואה.

ונמצינו למדים דבר נפלא, דאע"פ שלפי עיני בשר נראה שיש כאן גזירה אחת ומגיפה אחת לכל העולם כולו, באמת אינו כך, אלא לכל העולם כולו יתכן שהוא מגיפה ופגע רע הואיל ותכליתו לעונש ולנקמה - "ספרד" על גירוש ספרד, "צרפת" על שריפת התלמוד, "אטליה" על שדידת כלי המקדש ע"י הויתקן ומושב הנצרות אשר שם, "אירן" על הפחדת ישראל בנשק אטום, ומן הסתם "גרמניה" תענש כנגד כולם, על מה שעוללה לנו בשואה.

אבל לעם ישראל ובפרט לבני התורה ועובדי ה', הוא רפואה, הואיל ותכליתו להביא לידי קרבת ה' וחיזוק רב באמונה, ובטחון תורה ותפילה, לעמוד בניסיון ולהראות שישום קושי לא יניאנו מעבדתו יתב' שמו, ונמצא שאין לנו שום עסק וענין עם שאר אנשי העולם בזאת המחלה ואנן בדידן ואינהו בדידהו. (מלבד החילוק הפשוט, שרוב העולם יראים מהנגיף ותחלואיו, ואנו עובדי ה' יראים מפחד ה' ומהדר גאונו אשר שלח את הקטן שבשלוחיו הבלתי נראה והבלתי מוחש, לעורר ליבנו לאהבתו ויראתו).

ג. וצריכים אנו לשנן שוב ושוב את היסוד הפשוט, שכל תהלוכותיו של החיידק הבלתי נראה הזה, הוא אך ורק לפי מה שמקבל הוראות משמים, ומידת תקיפתו ועוצם ושיעור פגיעתו, הכל בדקדוק נמרץ לאין תכלית, ואנו מברכים בכל בוקר, "המכין מצעדי גבר", כי מי תיזמן את הנדבק להגיע למכולת בדיוק ברגע שהגיע המדביק, ומי הפגישם לשוחח זה עם זה, ואנו קטני קטנים איננו יכולים להכיל כזה דין וחשבון אבל זו האמת הברורה אין בילתה. ויה"ר שלא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב ובא לציון גואל.

עלות השחר"ר

א. מלבד מה שכתבנו בגיליון הקודם, אודות סתימת החלונות של בתי כנסיות שעתידה להיות לעת קץ, ואשר מזה יתעורר תיכף פתיחת שער השמים דבית המקדש. עוד נראה להציע היבט נפלא ומרומם על סגירת הבתי כנסיות ומדרשות שמחרידה כל יהודי באשר הוא, והנה כתב הרמח"ל (בליקוטים) וז"ל: "רחוב העיר הוא בסוד מלכות, והחננויות שסובבים אותם הם יסוד, הנותן בתוכה אורות", עכ"ל. וביאור דבריו הקדו, שכל מציאות השפע שנשפע בחננויות, עניינו להשפיע אל רחוב העיר, באופן שהחננויות "משפיע", והרחוב כעין "מקבל" מהחננויות.

ועתה כאשר החננויות והקניונים די בכל אתר נעולים וסגורים על מנעול ובריח, אזי גלגל הקב"ה שיסגרו גם את הבתי כנסיות ובתי מדרשות, כדי שכל המניינים יצאו אל רחובה של עיר, ואז כל רחובות קריה מתקדשים (כדאי בפ"ד דמגילה שכזה רחוב כאשר מוכרים אותו יש בדמיו קדושה), ובמקום שהרחוב יתקלקל מהחננויות בהבלי עוה"ז, כעת הוא מושפע מבתי כנסיות, והרי זה גדר החזיון של התיקון לעתיד לבא שהארץ תאיר מכבודו וכל הבריה תתקדש.

ולא בכדי נתגלגל הדבר לחודש ניסן, שהצירוף שם הוי"ה שלו כסדרו, יוצא מן הפסוק "שמחו השמים ותגל ה'ארץ" (כנדפס בסידורים לפני תפילת ר"ח), והחת"ס אמר בפ"י הפס' "השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם" שהי"ת נתן לנו את הארץ לעשות ממנה גם כן שמים, וזהו התיקון של הבריה שגם הארץ תיהפך לשמים, וא"כ המציאות של חודש ניסן שכל הבריה מרננת לה', ואפי' אותו רחוב שעד כה היה מלא בהבלי העוה"ז, וכרכרו בו זבנים וקונים רדופי תאוות והנאות עוה"ז, הנה עתה מתקיים "ישמחו השמים ותגל הארץ... לפני ה' כי בא לשפוט את הארץ".

ב. כל אחד חש כי הנה "קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה". כמה מרגש שכבר מפורים נסגר הר-הבית לאותם שועלי ישמעאלים שתדיר משוטטים ומהלכים בו, ואולי מעת החורבן לא היה כדבר הזה, שהר-הבית מסוגר בפני השועלים, כביכול מכינים כבר את השטח לבית-המקדש שירד בנוי מן השמים, ובראש השנה (לא,א) מפורש שיש מצב שביהמ"ק יורד למחרת ליל הסדר או במוצאי יו"ט ראשון, ורש"י שם שואל על אתר, שהרי הגמ' בשבועות אומרת שאין בונים ביהמ"ק ביו"ט ולא בלילה, ומתריץ רש"י שהיינו בנין בידי אדם, אבל הבית דלעתיד ירד בנוי מן השמים, וכמה מרגש שאולי כבר מכינים את השטח...

ג. והנה הגלות משולה ללילה, והגאולה לשחר, ואסתר שבאה בסוף כל הניסים שוררה "למנצח על אילת השחר" דישנו כוכב שיוצא בסוף הלילה שאז שורר החושך הכי גדול, והוא נקרא "אילת השחר", והמלבי"ם מפרש שזה

נקודת המצרנות והמעבר שבין עובי הלילה לאור ראשון של נצנוץ החמה והשחר, ולרמיזה בעלמא נציין ששמו של הנגיף (קורונה - קובי"ד 19) הוא בדיוק גימטריא שח"ר, וידוע שכנסת ישראל מתקשה בלידת משיח כאילה זו שרחמה צר, ומצינו שלשה שנפקדו בראש השנה והר"ת של שמותן הוא שח"ר: ש"רה, ח"נה, ר'חל, וכן הוא עולה בגי' שר"ח בת אשר שמחזיקה כידוע את קוד הגאולה של "פקד פקדתי" (גי' תש"פ עם התיבות) אבל לצערינו יש שהם בבחי' החר"ש היה ליבם, שאינם קולטים מה שמתרחש.

וכדי להחיות את האמונה בביאת המשיח, נביא דברים נפלאים שכתב בשו"ת חתם סופר (חלק ו', ליקוטים סי' צח) להראות איך שהמשיח חי בכל דור, וגם בדורינו יש יהודי שמתאים להיות משיח, וז"ל: והנה בהא דביאת בן דוד צריך אני להציע הצעה אחת, והוא כמו שהיה משה רבינו ע"ה שהיה הגואל הראשון, נזדקן שמנים שנה ולא ידע ולא הרגיש בעצמו שהוא יהיה גואל ישראל, ואפי' כשאמר לו הקב"ה "לך כי אשלחך אל פרעה", מ"מ סירב ולא רצה לקבל על עצמו, כן יהיה אי"ה הגואל האחרון, ומיום שחרב בהמ"ק מיד נולד אחד הראוי בצדקתו להיות גואל, ולכשיגיע הזמן יגלה אליו השי"ת וישלחו ואז יערה עליו רוחו של משיח הטמון וגנוז למעלה עד בואו, וכאשר מצינו בשאול אחר שנמשח באה עליו רוח ממשלה ורוח הקודש אשר מלפנים לא הרגיש בעצמו, כן היה בגואל הראשון, וכן יהיה בגואל האחרון, והצדיק הזה בעצמו אינו יודע, ובעונותינו כי רבו כמה וכמה מתו ולא זכינו שיערה עליהם רוחו של משיח גם כי הם ראויים לכך, אבל הדור לא היו ראויים, אולם כשיגיע אי"ה הזמן, יתגלה אליו ה' כמו למשה בסנה, וישלחו, או לישראל לבד, או למלך אחד כמו לפרעה לומר שלח עמי. עכ"ל.

ד. וטוב להרבות עתה באמירת תהילים שנתחברו ע"י דוד מלכא משיחא, ורק להראות כמה משקל מונח בכל פרק תהילים, נביא כאן סיפור מדהים (הובא בגיליון "השגחה פרטית" לפני כחודשיים) על יהודי שנסע למרכז רפואי בשווייץ לצורך ענין רפואי סבוך, ופגש בו תושב המקום והתעניין לשלומו, וכששח לו את הסיבוב הרפואי שלו, קיבל אותו שווייצרי על עצמו לומר בכל יום פרק תהילים לפי גילו, וכעבור שנה הוסיף עוד פרק, וכך המשיך עשר שנים (!) לומר עשרה פרקים בכל יום על יהודי שאינו מכיר, לבסוף ראה שכבר קשה עליו הדבר ופסק מלומר. והנה חדשיים אח"כ פגש באותו חולה שוב, ומיד התעניין לשלומו, ענה לו החולה, שאכן אז הבעיה הסתלקה, אבל לפני חדשיים לפתע חזרה שוב... אז הבין שהפרקים שלו החזיקו יהודי!

זה הרי ברור שהגאולה בא תבא! להי"ת אין בית! המצב של הגלות הוא בלתי נסבל! השכינה מצטערת בצער כל יהודי! זה חייב להיות באיזה שלב! יה"ר שנמצא ראויים...

מפסח דידן, לעצרת הבעל"ט

א. הנה אנו כבר אחרי חג הפסח ובידינו רכוש נפלא, שהרי כידוע אין נכון לומר "עבר פסח", כי פסח אינו איזו משבצות בלוח השנה שצריך לעבור ולסמן עליהם וי. אלא "רכשנו עוד פסח" כלומר באוצרנו נכנס עוד רכוש עצום, פסח תש"פ, עם כל אתגריו ומשימותיו היחודיות.

זהו עניינו של איסרו חג, על שם הכתוב (תהלים קיח, ב): "אסרו חג בעבותים", שאמרו חז"ל בסוכה (מה, ב): "כל העושה איסור לחג (אגודה לחג ביום שלמחרתו) באכילה ושתיה, מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן, שנאמר: אסרו חג בעבותים (בהמות עבות ושמונות) עד קרנות המזבח". ועומק הדברים, שבכל הרגלים מצינו ענין של אכילה ושתיה שבאה לציין את שמחת הגוף על השפע של הרגל, וכך כאן, אם מבין את ערכו של האסרו חג, הוא עורך סעודה מכובדת לכבוד היום הגדול הזה.

וכשאנו מתבוננים באיזה אתגרים עמדנו בפסח הזה, מבחינת המורכבויות השונות שניצבו בפני כל משפחה בעת עריכת ליל הסדר, רבים הם לפורטס; אם מבחינת המורכבות של התכנסות בני המשפחה למשך כל ימי החג בין כותלי הבית ללא אפשרות יציאה, אם מבחינת הלוגיסטיקה של התפילה, במניינים דרך מרפסות, גגין ועליות, או בתפילה ביחידות בבחי' "כי ביתי בית תפילה" בודאי חביב בעיני ה' פסח תש"פ אשר נחגג בקושי ועמל.

ב. ויש לציין את המיוחדות של תפילה דרך מרפסות הבתים, שמקדשת את הרחוב, ובמקומות הרבה ישנו חיזוק נפלא מהתפילה דרך המרפסות, כאילו כל הבריאה אומרת שירה, ומביתי בפאתי רמות נשמע היטב קולו של החזן בשיכון בעלז החל ממזדה אני דרך ברכות השחר, קרבנות, פסוקי דזמרה, קר"ש, שמו"ע וחזרת הש"ץ עד שירי החיזוק שאחרי התפילה, וזהו מרחק של ק"מ רבים, ובכל זאת הקול נשמע היטב בכל רחובות קריה, ומקדש את האויר... וכבר מבואר במגילה (פ"ד) שיש לזה נפק"מ הלכתית שאם מוכרים רחוב שמתפללים בו בתעניות אזי נתפסת קדושה בדמים, ואין לקנות בהם אלא ביהכנ"ס.

ובכמה שכונות ובתים ערכו שמחת חג עם כלי זמר בימי חוה"מ דרך המרפסות, וכן שירת הים בליל שביעי של פסח דרך המרפסות, באופן שכל הבריאה מתקדשת ומתרוממת, צוהלת ושמחה, ומתקיים בנו בפועל ממש "עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצינו". שקול הזמר והשיר והשבח של כנסת ישראל, יוצא ופורץ אל הרחוב.

ג. ובסיום שיר השירים נאמר: היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמעיני", ורש"י מפרש דקאי על בתי כנסיות ובתי מדרשות, וצריך להבין, מה פירוש "גנים" וכי בתי כנסיות ובתי מדרשות הם גינות, אמנם רמז גדול יש כאן למצבינו שהבתי כנסיות יצאו לגינות ולמרפסות, ושם כלל ישראל מוגדר כ"חברים", כמו בברכת החודש "חברים כל ישראל" שבשעה שכלל ישראל עולים לרגל הם נקראים "חברים" כי בטלה טומאת היסת של ע"ה.

והיינו דפסוקים אלו נאמרים על הרגע האחרון שלפני הגאולה, כמש"כ: "האלף לך שלמה ומאתיים לנוטרים את פרי" ופירש שם הרמב"ן, והלך בדרכו בעל הנתיבות בפ"י צרור המור, שהאלף לך שלמה הוא האלף השישי ומאתיים לנוטרים את פרי זה 200 שנה אחרונים שהם שני משיח דבעיתה. ואז, מתוך הקושי של היושבת בגנים באה הבקשה: "ברח דודי ודמה לך לצבי" ופרש"י שכנסת ישראל אומרת להקב"ה ברח לך מהגולה הזאת ותפדה אותנו, ודמה לך לצבי, למהר את גאולתנו, כי זהו הסוף.

גם התרגום בפס' היושבת בגנים, מפרש דקאי על הרגע האחרון, וז"ל: "עתיד מרי עלמא למימר לכנישתא דיישראל בסוף יומיא", ובגדר "מקשיבים לקולך" פירש: "ושאר עמא דצייתין לקל ריש מתיבתא ואלפין מן פומיה פתגמיה" כלומר הגדרת כלל ישראל של הגאולה, ככאלה שמצייתים לקול ראש הישיבה ולומדים מפיו אמרים, וגם עתה זהו שבחן של ישראל, שמצייתים להוראות מרן ראש הישיבה שליט"א ומרן שה"ת שליט"א להיזהר ולהשמר בכל הנוגע לפיקוח נפש דאורייתא, אשריהם...!

ד. עתה עלינו לקחת את כל המטען הזה ולהמשיך איתו הלאה, להתמנהף על ידו, ולהתכונן לקראת הרגל הבעל"ט חג השבועות תש"פ, דיודעים דברי הרמב"ן שכל הימים שבין פסח לשבועות הם כחול המועד, כי בעצם גם בסוכות היה צריך להיות שמיני עצרת אחרי שבע שבועות, אלא שלא רצה הקב"ה להטריח את כלל ישראל לחזור שוב לביהמ"ק בימי החורף, ולכן שבועות נקרא חג העצרת, שהוא הסיום והגמר של ימי הפסח.

ואמנם מציאות "בני חורין" דפסח מושלם דווקא ע"י קבלת התורה דאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה.

ושופר של משיח הוא כשופרו של יובל, לקרוא דרור בארץ ולהבטיל את כולם ממלאכת חול, וכן לקיים "ושב איש אל משפחתו", שזהו כמעט מצבינו כעת, ויהי רצון שנזכה עוד בניסן זה, לשמוע במהרה את שופר הגאולה.

אודות חישוב קיצים

א. ישנו מנהג קדום לאכול בשביעי של פסח לעת ערב סעודה שלישית מצד חביבות המצה, וכדאי במעשה רב.

ברם ידוע שיש קהילות שקראו לסעודת סיום החג הזאת 'משיח' סעודה'. ובספר 'פחד יצחק' (רשימה ד') יש מאמר לבאר דנס קריעת ים סוף נוגע בפרט לתורתו של משיח, מצד שהיה הנס נשאר אלמלא ששוב ציוהו ה' ואתה הרם מטך... וישבו המים... והוא בחינת התורה חדשה שתצא לעתיד לבא. וכתב בסיום הדברים דכל קדושי עליון נהגו בכל הדורות לקרוא סעודה זו בשם 'משיח' סעודה', וכנראה שבא להדגיש דאי"ז המצאה חדשה אלא הנהגה קדושה קדמונית ביותר אשר החזיקו בה קדושי עליון בכל הדורות לערוך אז סעודת משיח.

בעי"ז מצינו אצל בני עדות המזרח לערוך באיסרו חג של פסח "סעודות מימונה" שהוא אותו ענין בדיוק לחזק את האמונה בביאת המשיח גם אחרי שהפסח כבר חלף.

ובאמת אם בכל שנה ישנה "אכזבה" מסויימת שמשיח לא הגיע, על אחת כמה וכמה השנה, שכל בית ישראל ציפו כאיש אחד שכעת יופיע ויתגלה עלינו משיח צדקינו בימי הפסח, בוודאי ישנה אכזבה לא פשוטה שלא זכינו עדיין לראותו, ולא הגיעה עדיין שעת התגלותו לעינינו.

אבל העוצמה של כלל ישראל נמדדת דווקא ברגעים הללו, דוקא בשעה שנראה הכל כה מאכזב, כה מייאש, מופיעה האמונה ומתגלה במלא עוזה, ונותנת כוחות עילאיים ושמיימים להמשיך הלאה, לעלות ולהתעלות, בתורה ותפילה ביתר שאת ועוז, תוך צפיה ותקוה שתיכף במהרה יבא אל היכלו האדון אשר אנחנו כה מבקשים.

ב. אכן יש שטענו שמחמת אכזבות כעין אלו, אסור לתת שום סימנים על איזו תאריך של גאולה וכביכול על זה הזהירו "תפח רוחם של מחשבי קיצים", אבל אי"ז נכון כלל וכלל, וכדברי הגמ' (סנהדרין צו,א), תפח עצמם של מחשבי קצין שהיו אומרים כיון שהגיע הקץ ולא בא שוב אינו בא, אלא אם יתמהמה חכה לו. ופירש"י שלא היה לו לכזב ולומר כיון שהגיע הקץ ולא בא שוב אינו בא.

מעתה ברור, שהאיסור אינו בעצם החישוב של הקץ, אלא למי שאומר שלפי חשבוננו כבר הגיע הקץ ולא בא ושוב לא יבוא. אבל המאמינים בביאת המשיח ובגאולה שלימה, ומחשבים את הקץ כדי לעודד את נפשם לגאולה אין כאן שום חשש איסור. ואמנם הרמב"ם העתיק דברים אלה להלכה בהלכות מלכים באופן סתום: "אמרו חכמים תפח רוחם של מחשבי קצין אלא יחכה ויאמין בכלל הדבר וכו'" אבל ברור שכוונתו היא כפי המבואר בגמרא, שאומרים כיון שלא בא שוב לא יבוא,

שהרי הרמב"ם בעצמו באגרת תימן כתב הטעם: ולפיכך מנעוהו החכמים ז"ל מלחשוב הקיצים לביאת המשיח לפי שיכשלו בהם ההמון ושמא יטעו בראותם שבאו הקיצים ולא בא", וכן יעוי"ש שלמרות שהזהירם שם על ענין זה, מ"מ התחיל בעצמו לחשב שם את קץ הגאולה.

ג. והנה ברוקח פירש על הושע נא ספורות משמעות הושע נא: "ספורות משמעות חשבונות מקבצין לידע עת גאולה", הרי שברגעים הגדולים של שבע ההקפות דיום הושענא רבא אנו מזכירים את שבחן של ישראל שהם מקבצין כל מיני חשבונות לידע עת הגאולה, וכן בקינות אנו מתארים את כנסת ישראל "איומתי בכל שנה היא אומרת היא השנה הזאת" והיינו על פי כל מיני רמזים וחשבונות, וכך ידוע על מרנא החפץ חיים זי"ע שהיה בכל שנה בליל ראש השנה עושה חשבונות שהשנה תהיה הגאולה השלימה, ופעם אחת הקשה עליו ראש הישיבה דראדין הרב לנדינסקי זצוק"ל שהרי כבר שנים עושה חשבונות ללא הצלחה, ושתק הח"ח קצת וחשב, ואז אמר לו, אתה צודק, אבל השנה החשבון שלי נכון בס"ד.

וכך עלינו לחזק את עצמינו בדרך הזאת, להמשיך ולקוות לו בכל עוז, ואע"פ שרבו הסימנים שהיו בידינו בפסח ובשביעי של פסח, בכל זאת לא זזה אמונתנו כי הוא זה, ויוספים אנו לקוות בכל עוז כי בא יבא לא יאחר.

וניקח משל משני אסירים שיושבים בצינוק, ולפתע נשמע שקשוק מפתחות של הסוהר, וקופץ אחד ואומר: באו לשחרר אותנו, והשני לועג לו: מה פתאום לשחרר... פה היינו ופה נשאר תמיד!... ומה ההבדל ביניהם, אלא שהראשון אסיר זמני, ויודע שבכל רגע עומד להשתחרר, אבל השני אסיר עולם ויודע שאין לו פתח תקווה, וכך בענין הגאולה מי שנתייאש מהגאולה סימן שהוא אסיר עולם וכבר אינו מאמין, אבל מי שלב יהודי פועם בקרבו ויודע שהמצב הזה הוא מצד זמני בלתי נסבל, והשכינה בגלותא ביחד עימנו, ואין לה בית, והיא מיללת כל לילה, לשוב אל מקומה הראשון, ובוודאי הקב"ה ישמע את כל תחנונותיה על בניה כנסת ישראל, ויגאלנו במהרה, אז הוא אינו מתייאש לעולם, ובכל פעם שרואה איזה נצנוץ של רמיזה שהגאולה קריבה, מתעורר מחדש ומקוה בכל לב.

וזה נשמע מאד בכוונת הפסוק "דודי שלח ידו מן החור ומעי המו עליו, קמתי אני לפתוח לדודי וידי נטפו מור... קמתי אני לפתוח לדודי, ודודי חמק עבר..." כלומר בכל פעם שאנו שומעים את שקשוק מפתחות הגאולה אנו אומרים: הנה תיכף מגיע הקב"ה לגאלנו... וגם אם חלילה קמנו לפתוח לדוד, והדוד חמק עבר, לא מתייאשים בשום אופן מהגאולה אלא "נפשי יצאה בדברו, בקשתיהו..." כלומר, עדיין נשארים אנו בביקוש.

תיקון הפה מפסח ועד עצרת

[ולחובבי רמזים, גם קריעת ים סוף מיוחדת לשנה זו, דתיבת "קריעת" גי' תש"פ, וגדר קריעת מדבר באילה זו שמתקשה בלידתה, עד שבא דרקון ומכיש אותה כדאי להדיא בחז"ל, ובלשון חכמים "דרקונא", ואם תצרף את ה-א' ל-ד' היא האות ה', ונמצא שדרקונא ממש אותיות "קורונה", ולא נכתב זה אלא כתפילה שיקבל הקב"ה את מה שכבר ארע עד עתה, כהכשת הדרקון שנושך את כנסת ישראל שהיא כאילת השחר המתקשה בעת לידת משיח ויפציע מתוך זה שחר הגאולה בקרוב עתה ממש].

ג. והנה עתה אנו באים תיכף לפרשיות שמיני ותזריע מצורע שכולם שייכות לתיקון הפה מהלשון הרע, דפר' שמיני עוסקת בחיות הטהורות שמותר לאוכלן ובחיות אשר אינם טהורות שאסור לאוכלן, והרי זה תיקון הפה מבחינת הושט, ובהמשך פר' שמיני (יא,מה) נזכר בארוכה איסור אכילת שרצים, ובסופו נאמר: "כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים והייתם קדשים כי קדוש אני" ואי' בב"מ (סא,ב) תנא דבי רבי ישמעאל: אמר הקב"ה אילמלא העליתי את ישראל ממצרים אלא בשביל דבר זה שאין מטמאין בשרצים, דיי' עכ"ל. ואח"כ מיד פרשיות תזריע מצורע, העוסקות בעונש צרעת שניתן למי שמקלקל את דיבורו ולשונו, הרי שזה גדר העבודה שעומדת עתה לפנינו לתקן הפה במאכל ודיבור.

וכל זה הכנה רבתי למתן תורה שצריך בשבילו פה קדוש, כי הפה צריך להיות ככלי שרת שיהיה מתאים לקבל את דברי התורה הקדושה, דמשה רבינו שקיבל תורה נאמר בו "פה אל פה אדבר בו", ובקשת החכמה הוא מפי הקב"ה "מפיו דעת ותבונה", וכן מצינו שברוריה בעטה באותו תלמיד שלא היה מוציא את דברי התורה מפיו בקול, ד"חיים הם למוציאיהם" - למוציאיהם בפה.

ולכן אמר רשב"י (ירושלמי פ"ק דשבת) דאילו הוא היה על הר סיני היה מבקש מהקב"ה שיתן לכלל ישראל ב' פיות אחד לדברי תורה ואחד לדברים בטלים, אלא שנמלך דבאמת אם בפה אחד כל כך נכשלים מה היה אילו היה ניסיון של ב' פיות, אבל רואים מרשב"י כמה נחוץ פה מתוקן וקדוש, בלי שום קלקול הדיבור בלשון הרע ורכילות או בדברים בטלים, בשביל לקבל תורה.

וא"כ למדנו איזה חיבור מופלא יש בין פסח לשבועות בעיקר בנושא תיקון הפה להיותו סח כהלכתו, באכילה ושתיה המתוקנים, ובדיבור היותר מתוקן ששייך, ובפרט בנוגע לנגיף זה שהוא סביב הנשימה התלויה בקנה, וכן במסיכות שיש להניח על הפה, שכל זה מראה את הצורך הגדול בשמירת פינו, ואשרי מי שמרמזים לו ונרמז שאכן משמים מבקשים מאיתנו לקדש את הפה בפרט בשנה זו כמבואר, ויה"ר שנזכה לת"הא שנת פ"ה בכל תיקוני הפה.

א. הנה מרן שר התורה שליט"א כתב כבר בפרוץ הנגיף כאן בארץ, שאם אנו רואים שנגזר על כלל ישראל לשבת בדד ולהתרחק איש מרעהו, משמע דהוא כעין ענישה של צרעת שבאה כעונש על חטא לשה"ר. (ולפלא שגם כאן יש הסגר של שבועיים, בדיוק כימי ההסגר דצרעת).

וב"כ בצרור המור בפר' נח אודות העונש של המבול, וז"ל: "וכל זה נבין מצד העונש כי לפעמים יודע העון מצד העונש כאומרו "כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" ומצד העונש מכיר האדם חטאו לפי שידוע שבמדה שאדם מודד בה מודדים לו. ואם לא היה כאן עון נסתר מה טעם היה כאן מבול ולא דבר אחר כי השם היה יכול להביא עליהם ערוב ויאכלם או עונשים אחרים, אבל להביא מבול לעלות כל העולם ולחזור העולם תוהו ובוהו כמו שהיה בראשונה זה היה דבר גדול". עיי"ש. וממילא מתוך צורת העונש אפשר ללמוד מה מאיתנו דורשים לתקן.

ב. והנה כל עניינו של הפסח הוא תיקון הפה, שמצינו בפה ב' עניינים של אכילה שתיה ודיבור שהם קנה וושט, ולכן בליל הסדר יש לנו אכילה מיוחדת של ד' מצות (שאת המצה האמצעית חוצים לשנים), ושתיה מיוחדת של ד' כוסות, וסיפור יציא"מ מיוחד לד' בנים, שכ"ז הוא שלימות תיקון הקנה והושט בד' בחינות, כנגד ד' אותיות הוי"ה הקדוש.

ואיתא ברבי צדוק הכהן מלובלין (בספרו צבי לצדיק) בשם האריז"ל דמה שאומרים בהגדה "חסל סידור פסח כהלכתו", היינו לרמז שהשלימות של ליל הסדר הוא ע"י תיקון הפה שיהיה פה-סח כהלכתו, וכותב שם רבי צדוק הכהן דבר פלא, שיש בפה 85 בחינות כמנין פ"ה (וידוע דפ"ה גי' מיל"ה דברית המעור מכון כנגד ברית הלשון), והשלימות הוא, שכל אחד מפ"ה הבחינות של הפה, יהיו סחים כהלכתו, ואם נכפיל פ"ה כפול ס"ח עולה בגימטריא מדויקת ה' אלפים תש"פ, והוא כותב שם שזה מרמז על איזה שם קודש שעולה במנין הזה, אבל למדנו מדבריו שיש משהו מיוחד בתיקון הפה שנוגע לפסח ה'תש"פ...!

ב. ובאמת שגם שביעי של פסח שהוא יום קריעת ים סוף רומז על תיקון הפה השני, כדאיתא בחז"ל שיציאת מצרים הוא הלידה של כלל ישראל, ועיקר הלידה הוא בעת קריעת ים סוף וכענין מה שנתבאר בב"ב טז,ב על האילה שרחמה צר עד שבא דרקון ומכיש אותה, והלידה ג"כ קראת פה, כדאי' בשה"ש רבה (פ"ד): "שלחך פרדם רמונים, שלוחך עתיד הקב"ה לעשותך כפרדם רמונים לעתיד לבא, איזה זה, זה הנחל, דכתיב (יהזקאל מז) ועל הנחל יעלה על שפתו וגו' ועלהו לתרופה, מהו לתרופה... ר' חנינא וריב"ל חד אמר להתיר פה אלמים, וחד אמר להתיר פה עקרות. הרי שפה אלמים ופה עקרות הוקשו.

כעבד ישאף צל" נוסח תש"פ

א. (ארבעת המאמרים הבאים מפר' תזריע-מצורע בימי ספירת העומר וההכנה לשבועות) המון היבטים יש על משבר הקורונה שאנו נתונים בו. אך מעל הכל יש לשנן, שבאמת איננו נתונים ב'משבר' אלא ב'תכנית' אלקית עליונה, שמגלגלת את העולם כולו לאיזו מטרה מסוימת, ובתכנית זו ישנם דפוסים וסדרים חדשים, הרגלים ומנהגים ישנים נעקרים תפיסות וחזקות נעלמות, וכל דבר נשקל שוב, לאור המציאות החדשה...

מספרים על האריז"ל שפעם זימן את החבריא קדישא תלמידיו הצדיקים, ואמר להם שהראו לו משמים שכעת עת רצון, ואם יעלו תיכף ומיד לירושלים תבא הגאולה, אמרו לו התלמידים שמצידם אין כל בעיה, אלא שרוצים להודיע זאת לנשותיהן, ספק האריז"ל ידיו בצער ואמר, פספסנו את ההזדמנות, כי התעצלנו לעלות תיכף ומיד.

דומה שלפי מצבינו זה לא היה קורה... הקב"ה נטל מאיתנו את כל ההרגלים והתכנית, אחד רגיל לסגנון חיים מסויים, השני חולם לטום לחו"ל, השלישי רוצה דירה חדשה, הרביעי רוצה לבנות איזה פרויקט, הצד השווה שבכולם, שהסדרים של משיח אינם מסתדרים להם עם התכניות... אבל כשעתה תקועים בבית ושמחים לצאת ולראות קצת שמים, מוכנים אנו בזרועות פתוחות לקבל פני משיח, ולא צריכים להשתהות ולהתייעץ עם נשותינו, שבודאי גם הן ישמחו לכל פתרון שיהיה, ובלבד לצאת...

ב. בטעם מצוות ספירת העומר כתב החינוך (מצוה שו): "משרשי מצוות ספירת העומר, על צד הפשט, לפי שכל עיקרן של ישראל אינו אלא התורה, ומפני התורה נבראו שמים וארץ וישראל, והיא העיקר והסיבה שנגאלו ויצאו ממצרים כדי שיקבלו התורה בסיני ויקיימוה והיא תכלית הטובה שלהם... ומפני כן, כי היא כל עיקרן של ישראל ובעבורה נגאלו ועלו לכל הגדולה שעלו אליה, נצטוונו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו, כעבד ישאף צל, וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המניין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא". עכ"ל המתוקה.

דומה שאנו במצבינו סופרים פעמיים, מתי כבר נגיע אל התורה הקדושה כצורתה, ליזכות להיכנס לבית מדרש צפוף, להתרפק על הדף גמרא בצוותא חדתא עם בני החבורה כתף אל כתף, להתפלפל בלימוד עם החברותא פנים אל פנים ככרובים ע"ג הארון בלי לחשוש משמירת

מרחק, (כדאי בבמה"ט שהחברותא הם כמו כרובים), לזעוק את הסברות בקול ברור עם גישמאק, "חיים הם למוציאיהם בפה" ... ולא רק דרך מסיכת קורונה אטומה, גיוועלד !!!

אבל מי שרוצה לקבל את הסדרים החדשים שהקב"ה מגלגל כאן, צריך לתפוס בכוח האמונה, ולקבל כל מצב שנקלע אליו, כרצון השם פשוט וכמשימת קודש שניתנה לנו משמים, וכאן לא הנוחות שלנו והרצונות שלנו הן אלו שקובעים, אלא אך ורק רצונו יתב', כפי שמגלגל משמים.

נוסח ברכת אהבה רבה העוסקת במסירת התורה לישראל: 'בעבור אבותינו שבטחו בך ותלמדם חוקי חיים כן תחנונו ותלמדנו', שהבסיס הראשוני לקבלת התורה הוא הבטחון שכל מה שעושה הקב"ה הכל לטובתנו, וגם לרבות, אי הוודאות, וחוסר הידיעה, כמה זמן ימשך כל הסיפור המוזר הזה, כי הכל הוא "משחק של סבלנות" שהניחנו בו, ועיקר עבודתנו כעת לתפוס בבטחון בבורא יתב', שבודאי זה מה שצריך עכשיו לתיקון כל העולמות.

ג. גם מי שרגיל בכל תחילת זמן, להתגבר בתורה ביתר שאת ועוז, ורגיל לקבל על עצמו תוספת שעות, וחיזוק בעיון עם כל הראשונים והאחרונים, וכעת הוא מסובב בקטנטנים שמקפצים עליו מבוקר ועד לילה, צריך לשנן לעצמו חזור ושנן, שכעת כך הוא רצונו יתב' שייראו פני הדברים, וממילא שמחים איתנו משמים בזה, בדיוק כמו עם סדר רצוף ומלא, בלי להוציא את העיניים מהגמרא...

ופעם היה חכמולוג אחד שרצה להתחתן מאוחר כדי שלא יהיו לו הרבה ילדים וכל מיני עיצות מעין זה, ושלא שאלה למרן שר התורה שליט"א שחשקה נפשו בתורה ורוצה לעשות כך וכך, ענה לו מרן במשפט אחד קצר תשובה ברורה: "לא נצטוונו ללמוד אלא בזמנינו הפנוי!!"

ובאמת שמרן עצמו מוכיח לנו כמה זמן פנוי נותר לאדם בשביל להגות בתורה בלי גבול, אבל כעת שמן השמים הביאו עלינו תרחישים שגורמים להפרעה תמידית ברצף הלימוד, הרי שכך רצון ה' שנלמד באופן זה! ועם הסדרים המורכבים והמיוחדים הללו נגיש לקבלת התורה תש"פ!

יה"ר שכבר נשלם במה שהיה עד כה התיקון מצידנו, וכבר נהיה ראויים להיכנס בכל כוחינו לעמל התורה, ואף שהיה חסר לבני הישיבות האיזורור והחלפת הכוחות, יהי רצון, שהקב"ה ינסוך בהם כוחות מיוחדים להתגבר על העדר המנוחה הרגילה, ויעלו לדרגה עד שגם הגוף יראה את שירת הים, כאי' השתכשכו בחוף מול גלים מרגיעים, וישונו לגיונו של מלך' עמלי התורה אל נישקם הקדוש...

כי כאשר ייסר איש את בנו

א. בפסוקי דזמרה של שבת אנו אומרים בהלל הגדול "ביד חזקה ובזרוע נטויה כי לעולם חסדו", וצריך להבין החילוק בין ב' שבחים אלו, ובהגדה של פסח מצינו כמה פעמים חילוק שבחים זה, שתיכף בהתחלה אומרים: עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו ה' אלקינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה, ובהמשך מבארים ביד חזקה זו הדבר ובזרוע נטויה זו החרב. וצריך להבין מדוע יד חזקה מתאים יותר למכת דבר, וזרוע נטויה לחרב, ומאי שייד כאן הפסוק וחרבו שלופה בידו נטויה על ירושלים, צ"ב.

ונביא יסוד נפלא שכתב בזה הגאון רבי יצחק אייזיק חבר זצוק"ל בהגדתו "יד מצרים" על פסיקת עבדים היינו וז"ל: שיש הפרש בין יד חזקה לזרוע נטויה, שיד חזקה כמשמעו, שמכה ברוב כוחו למי שמורד נגדו, להינקם ממנו על רוע מעשיו בפועל ממש. וזרוע נטויה משמעו, שרוצה להטיל אימה על שכנגדו להפחידו, מרים ידו ופושטה עליו להראותו שיכול להכותו מוסר אכזרי כדי שיהא ירא ממנו אבל אינו מכה בפועל, והוא נדמה לאב הרוצה לייסר את בנו ואינו רוצה להכותו בפועל מצד רחמיו עליו, מראה לו שבט הנוגש להפחידו, ואלו שני דברים מצינו ג"כ שפעל הבורא יתברך במצרים בהכותם י" מכות... א. כדי להינקם מצריו עוברי רצונו ולהכניעם. ב. כדי להראות לישראל כוח מעשיו ולהפחידם שידעו דאית דין ואית דיין והשגחתו יתב' הוא בכל פרטי מעשים "לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו". עכ"ל.

ולפ"ז מובן המשך דרשת בעל ההגדה, דביד חזקה זו הדבר כמש"כ הנה יד ה' הויה במקנך וגו' שזוהי היתה מכת הרג חזקה שאין לה תיקון, והוא הטלת האימה להכאה של מוסר אכזרי שמכהו בפועל ממש. אבל בזרוע נטויה זו החרב כמו שנאמר "וחרבו שלופה בידו נטויה על ירושלים", דהפסוק שם ג"כ עוסק בדבר שהיה בעת שדוד מנה את העם ונשלח אליו גד החוזה לומר לו שיבחר אחד משלשה עונשים, ובחר מכת דבר מפני שהיא ביד ה' וכמו שאמר שם נפלה נא ביד ה' כי רבים רחמיו, ולכן זה מוגדר כחרב נטויה שאינה מכה בפועל אלא רק מאיימת כדי שיחזרו וישובו ישראל בתשובה.

ונמצא שבאותו מכת דבר שהיא מכת מוות, יש בה ב' פנים, דכלפי הגויים זוהי מכת מוות כדי להעניש ולפעול כנגדם ביד קשה, וזהו ביד חזקה זוהי הדבר, אבל כלפי כלל ישראל זהו רק זרוע נטויה שהוא איום בעלמא, (דבאמת גם הרמת יד להכות היא גדר של פגיעה, כמו שאמרו חז"ל המרים יד על חברו נקרא רשע, שאפילו הרמת היד היא איום והפחדה גדולים שאין לעשותם בלא סיבה מוצדקת) וכמו האב שמרים את ידו להכות בנו, הרי

באמת אין רצונו לצער ולהכאיב לבנו, אבל לראותו סוטה מן הדרך ג"כ איננו יכול, לכן הוא מרים את ידו ומאיים עליו כאילו להכותו, אבל כשהבן רואה זאת הוא תיכף שב מדרכו הרעה, ואז האב מרחם ומונע ממנו את ההכאה.

ב. כ"ז נרמז בפסוק בתורה (עקב ה,ה) "וידעך עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלקיך מיסרך", כלומר, אין זה יסורים לשם עונש ומכת אויב חלילה כמו במכות שניתנות לגויים, אלא הם כמכות שנותן האב לבנו שהם לתכלית השבתו לדרך הטובה, ולא יתן לו יותר משיכול לסבול, ולכן אם יש דור שמומחי החינוך טוענים שצריך ללכת איתו יותר עם סוכריות מאשר עם הצלפות חגורה, אז כביכול גם הבורא עולם מתייחס לדור הזה עם כפפות של משי, ואינו מכה בהם מכה אנושה, כי הכל ברחמי אב על בנו, שנוהר שיהיה זה באופן שהבן יוכל לקבל ולעלות.

ומעתה גם בדבר' שלפנינו, בוודאי יש כאן ב' היבטים שונים של ביד חזקה ובזרוע נטויה, שכלפי הגויים הוא מכה של ביד חזקה להכות בהם בכוח גדול כדי להינקם מהם על אשר עוללו לעם ישראל בגלות זו, כגון ספרד, על גירוש יהודי ובעיניי באינקוויזיציה הארורה, אטליה מקום מושב הנצרות, על מסעי הצלב, ועל שדידת כלי הקודש וספרי הקודש ע"י הותיקן ברומא, אנגליה על מה שעוללו בתקופת המנדט, ארה"ב על שתיקתה בתקופת השואה, אירן בעזרה למחבלים, ומי ישער חשבון שמים.

משא"כ כלפי ישראל זהו בגדר 'בזרוע נטויה' שהקב"ה רק מניף את ידו עלינו, כאב רחמן שרוצה שבנו יעמוד בדרך טובה, ומאיים אליו במכה, אבל מתוך אהבתו אליו אינו חפץ אלא להבעיתו כדי שתיכף ישוב בתשובה אליו.

ג. אם נסתכל בחישובים פשוטים על מצב ארץ ישראל כלפי כל ארצות העולם נגלה כמה נכונה הבחנת ר' אייזיק חבר זצוק"ל. הנה לפי נתוני חברה קדישא בארץ עולה שמפרוץ הנגיף בארץ ועד עתה נפטרו לפי הממוצע היומי של השנים האחרונות, מאות יהודים פחות!! (איש החברה קדישא מעיד, שהממוצע היומי בירושלים הוא 40 איש ליום רח"ל, וכעת הממוצע הוא 10 איש ליום!!), וכע"ז נרשמה ירידה חדה בכל הארץ). בכיר בבית חולים רמב"ם בחיפה מעיד, שתקופה זו של עונת המעבר יש בכל שנה תפוסה מליאה (של כאלף מיטות רח"ל), והשנה ישנם 600 חולים בלבד, כמעט ירידה לחצי!! אם נעשה חישוב כזה בכל בתי החולים בארץ יצא שבאופן יחסי לכל השנים, אולי גם אחרי חישוב מספר הנדבקים בקורונה, יצא שיש בסה"כ פחות חולים בארץ מכל שנה. כמובן שלנתונים מפתיעים כאלה לא מספיקה העובדה הפשוטה שישנם פחות תאונות דרכים, ופחות הידבקות בשאר מחלות, רק בזכות שכולם מתעוררים בתשובה ובתפילה, באמת נמתקים הרבה דינים מעלינו.

ברוכים הבאים לזמן קיץ תש"פ

א. השאלה תלוייה ומרחפת בחלל האויר, נו באמת, האם שייך להתחיל את 'זמן קיץ' רק דרך טלפונים...? וכי מישהו חולם שבחורי ישיבה ואברכי כולל יוכלו להגיע ללימוד ג' סדרים מלאים בין כתלי הבית, כשבין הרגליים מסתובבים טפלי ועוללי, שחוץ מחיפוש אוכל ותעסוקה מחפשים כל הזמן גם את מכשירי הטלפון, לבדוק אולי איזה משועמם בן גילם, הותיר להם איזו הודעת וואצפ'?

כמוכן שכל אחד מקווה שימצאו איזה פתרון כבדיקת כל הנכנסים לישיבה וכדו', ושנוכל באמת להתחיל את זמן קיץ בכל הריתחא דאורייתא והפרישקייט כמדי שנה. אבל כאן נתייחס לאפשרות שאכן כל בית יהפך לבית מדרשי הכולל, ולהיכלי ישיבה, והכל יתנהל דרך מרכזיות הטלפונים ומערכות התקשורות השונות, איך זה יתכן...?

ב. אז ראשית עלינו להתעורר על גודל הצער של מצב סגירת בתי כנסיות ובתי מדרשות בכל העולם!! הרי לפי מצבינו כעת, באמת מצב כזה הוא חידוש פלאי שאינו ניתן כמעט לתיאור בדעת, כי הרי אנחנו יודעים שהעולם אינו עומד על אלפי פילים, ולא על מאות עמודי פלדה, אלא על קול התורה שמצפצף בבתי מדרשות, וכצווחת ירמיה: "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתיו", וכדברי הגמ' בשבת (לגא) שדבר מגיע לעולם על ביטול תורה, דכתי' חרב נוקמת נקם ברית - ברית דתורה.

ומצב זה אמור להטריד אותנו יותר מכל, הן מבחינת תפליטנו וצעקינו לה' יתב' ששייב את העבודה והתורה כמתכונתם להיכלי התורה, והן מבחינת זהירותנו הרבה בכל הנהלים המחמירים של משרד הבריאות למנוע בכל כוחינו את התפשטות ההדבקה, כדי שבאמת נוכל להגיע למצב בו תתאפשר פתיחת היכלי התורה בדיבוק חברים.

ואסור להתרגל לצער השכינה האיום והנורא שכרוך בביטול בתי מדרשות, שהרי כתוב "אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב" ודרשו חז"ל שהקב"ה אוהב שערים המצויינים בהלכה יותר מבתי כנסיות ובתי מדרשות, וכן עיקר השראת השכינה בימינו היא בכותל המערבי ובבתי מקדש מעט, וכעת השכינה הקדו' סובבת ומיללת שאין לה מקום לשכון בו, ודברים אלו צריכים להתפס אצלנו כפשטן ממש, שאין לשכינה בית, שכינה בגלותא, ברחוב תתן קולה בראש הומיות תקרא, גם ציפור מצאה בית ודרור קן לה... כעת זוהי תקופת הקינון של העופות, אבל שכינת עוזנו גורשה מנחלתה, "הנה זה עומד אחר כתלנו" והנה עתה הכותל שמם מכנס"י, אז על מה העולם עומד?

וסיפר לי אחד מצדיקי הרובע היהודי, שזכה להיות מהמנין הבודד (בן תריסר איש) שקיבל את האישור המיוחד

להתפלל שלשה תפילות בכל פסח בכותל המערבי, ויחד עמם מתפלל בקביעות הגאון הצדיק רבי יעקב עדס שליט"א, ובכל יום הם אומרים אחרי התפילה כמה פרקי תהילים לישועת כלל ישראל, ובערב שביעי של פסח שהרגיש שאולי קצת נחלשים באמירת התהילים, זעק הגר"י מקירות ליבו את הגמ' בתענית שאומרת שמניחים בתעניות על ארון הקודש אפר דכתי' "בכל צרתם לו צר", ואמר רבי זירא מריש כי הוה חזינא להו לרבנן דיהבי אפר מקלה על גבי תיבה מזדעזע לי כולי גופאי, וכך אנו תחילה היינו מזדעזעים לראות את הכותל בשממונו, אבל אח"כ חלילה מתרגלים, ואהה, אי אפשר בשום פנים להתרגל לצער איום ונורא זה, שהכותל, ומקדשי מעט, שוממים!!

ג. עתה אחר הקדמה זו, נחזור לאתגר שעומד לפנינו להתחיל את הזמן בין כתלי הבית עם הקושי הכרוך בכך, הרי הקושי הזה בטל ומבוטל מול הקריטיות של לימוד התורה נכון לעכשיו!! כל שורת גמרא, כל שטיקל תוס', כעת נצרכים לעולם כחמצן ואויר לנשימה, כמו מכשיר הנשמה למורדם מונשם!! א"כ עלינו להתאמץ בכל הכוח שאין לנו, להעמיד בכל מידת האפשר ג' סדרים כתיקנם.

אך עלינו לשנן מראש דבר אחד, שלגבי לימוד התורה הקדו', המשקל של הלימוד נמדד לפי הערך והחשיבות, ולא לפי מידת ההשגים...! וכשאנו מצידנו נמצה יכולות, יהיה לימודינו חשוב ומרוצה בעיני ה', גם אם הוא יהיה רחוק מאד משלשת סדרים בשקיעות בכולל או ביישיבה.

וניקח משל מהחתונות שנערכו בציימצום משתתפים, אבל השמחה הרקיעה שחקים, כי שמחה היא דבר רוחני, וכאשר החתונה נערכת בצמצום, אזי הקב"ה בעצמו יורד לשמח את המשתתפים "כשמחך יצירך בגן עדן מקדם" שהיו שם רק אדם וחוה, והי"ת בעצמו והמלאכים שימחו אותם. וכן כל עורכי הסדר שנאלצו לערוך בבדידות, אולי זכו לטעום מהקרבת פסח שאלוהו הנביא מקריב בכל שנה בשמים, כפי שהעיד החת"ס ועוד צדיקים שאלוהו מביא בכל שנה לצדיקים מקרבן זה, וזווכים לטעום באפיקומן טעם קרבן פסח, וכתוב "ואני את דכא ושפל רוח" שהי"ת שוכן על מיטות החולים, ומיסב על שולחנות הנדכאים.

וכך בדיוק פרי הלימוד הוא לפי העמל, וכשאנו מצידנו נעשה את מקסימום השקיעות הניתן למימוש בין כתלי הבית, הקב"ה ישלים את מלאכתנו, ויזכה אותנו להנות ולשמוח בלימוד הזה, לקבל הבנות נפלאות, ולהתמתק מכל דף גמ', כי לפום צערא אגרא, ותורה שלמדתי באף היא עמדה לי, וזוהי עבודת ה' אמיתית, כשאדם עושה את המוטל עליו לפי האפשרויות שעומדות לפניו ועוזב חלומותיו בצד. ומי יודע מה גודל השכר "עין לא ראתה" שיזכה כל מי שיתגבר בתורה בעת הזאת כפי אפשרותו...

להינצל מהמבול בתיבה הביתית

א. חז"ל הודיעונו כבר לפני אלף שנה שעתיד להיות מבול דבר על אומות העולם לימות המשיח, וז"ל הילקוט (בפר' נח רמז סא): "ר' יוסי אומר מבול של מים אינו מביא, אבל מבול של דבר מביא על עכו"ם לימות המשיח, שנא' ואקח את מקלי את נועם ואגדע וגו' ותופר ברית ביום ההוא", עכ"ל. והנה במבול מצינו שהיה נח הצדיק צריך להיכנס לתיבה כדי להינצל ולא להימחות עם כל היקום.

ומבואר בחז"ל שהאופן שנה ניצל מן המבול, לא היה מחמת ההגנה הפיזית של מכסה התיבה, אלא בזכות כל החסד העצום שעשה נח עם כל החיות והבהמות שהיו בתיבה, כדאי' בב"ר (נח לג,ג): עהפ"ס "ויזכור אלהים את נח", מה זכירה נזכר לו, שזן ופירנס אותם כל י"ב חודש בתיבה, ע"כ. ויש בחז"ל, ששאל אברהם אבינו ע"ה את שם בן נח איך נצלתם אתם ממי המבול ומחרון אף הגדול שהיה בעולם, וענה לו: בזכות שרחמנו על העוף והבהמה והחיה, אשר כל ימי המבול עסקנו בצרכם להספיק לכל אחד ואחד בזמנו, בזכות זה רחם עלינו ה'. ומאז קיבל על עצמו אברהם אבינו לאחוז בעמוד החסד ופתח אהלו לכל.

וכן הוא בגמ' (סנהדרין קח,ב): א"ל אליעזר (עבד אברהם) לשם רבא, כתיב למשפחותיהם יצאו מן התבה, אתם היכן הייתם, א"ל (שם): צער גדול היה לנו בתיבה, בריה שדרכה להאכילה ביום האכלנוה ביום, שדרכה להאכילה בלילה האכלנוה בלילה. היתה זיקית, שלא הוה ידע אבא מה מאכלה. יום אחד ישב וברר רימון, ונפל תולעת ממנה ואכלה אותה הזיקית... ע"ש. ובנחומא אי': צא מן התבה זש"ה הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך בי יכתירו צדיקים כי תגמול עלי (תהלים קמב) הוציאה ממסגר נפשי שהיה נח סגור בתבה, א"ר לוי כל אותן י"ב חדש לא טעם טעם שינה לא נח ולא בניו שהיו זקוקין לזון את הבהמה ואת החיה והעופות... ר"ע אומר אפי' שבשיתין לפילין, וזכוית לנעמיות הכניסו בידן לזון אותן... פעם אחד שהה נח לזון את הארי הכישו הארי ויצא צולע שנאמר וישאר אך נח... רב הונא בשם ר"י אמר, יצא גונח וכוהה דם מן הצנה לפיכך הוא אומר הוציאה ממסגר נפשי וגו' בי יכתירו צדיקים, שבי נוטל הקב"ה כתר, שאומר ומה נח שהיה צדיק ולא היה צדיק שלם כך עשה לו הקב"ה נסים, שנא' ימלט אי נקי ולא נקי, אם היה צדיק גמור עאכ"ו.

ונוכל ללמוד מדברי חז"ל אלו, להקיש גם לענין מבול של דבר של תקופתינו, שכדי להינצל ממנו צריכים להיות במסגר בתוך הבית, בבחינת תיבת נח שעל ידה ניצלו מן המבול, והרמז לזה שאומרים בשבח דאתה גיבור "רופא חולים ומתיר אסורים", הרי שב' הדברים הללו חופפים, שמחמת שנצרך להינצל ממחלות, נסגר בבית כמו בכלא.

ב. אולם לאמיתותו של דבר, האופן להינצל הוא לא ע"י ההגנה של התיבה, אלא ע"י החסד שעושים בתוך התיבה עם כל אלו שבתיה, וזהו חסד בקנה מידה של עולם קטן שנמצא בתוך התיבה. ואכן כל הורה מרגיש וחש זאת היטיב איך שיש 'חיה' שמאכלה ביום ויש 'חיה' שמאכלה בלילה, זה צריך את הארוחת בוקר שלו, וזה את הארוחת ערב שלו, וכל אחד בשעות אחרות, עד שיכולים ההורים לומר לא ראינו שינה בעינינו, ולפעמים יש איזה ארי רעב שכועס על איחור קל במזונו... אבל לקושטא דמילתא כל זה חסד נפלא ומיוחד, שכאמור אברהם אבינו מזה למד את הרעיון לאחוז בעמוד החסד, ולהעמיד כך את העולם.

ומי שיתבונן על מצבינו במבט זה, ייקל לו להתמודד עם שלל המשימות המורכבות הללו; להעסיק, ולהרגיע, לפשר, לסדר, לכבס, להאכיל, להדריך, לשמח, להקפיץ, ללמד, לחנך וכו'... כאשר כל זה נעשה לאו דווקא בתיבה של שלשה קומות, אלא במפלס אחד די צפוף... ויכול הוא לקרות על עצמו את הפסוק "הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך, בי יכתירו צדיקים כי תגמול עלי". (ואולי נרמז כאן ה'כתר' דקדושה שמסוגל להתמודד עם המבול של דבר שנקרא בלשונם "קורונה" שתרגומו בלע"ז כתר וכפי שנקראות מחלקות הקורונה בשערי צדק: כתר א', כתר ב'...).

ג. ואיתא בחז"ל (פסחים קי"ב) שאמר הקב"ה לאברהם אבינו: "ואעשך לגוי גדול" זהו שאומרים אלהי אברהם, "ואברכך" זהו שאומרים אלהי יצחק, "ואגדלה שמך" זהו שאומרים אלהי יעקב, יכול יהו חותמין בכולן, תלמוד לומר "והיה ברכה" - כך חותמין, ואין חותמין בכולן. ע"כ. ושמעתי בזה רמז ממו"ח שליט"א שכאן נרמז יסוד גדול, שחתימת הגלות היא בכוח עמוד החסד של אברהם, כי יבואו מצבים שעמוד התורה אינו בתוקפו כי נסגרו בתי מדרשיות ישיבות וכוללים, ועמוד התפילה אינו בתוקפו כי נסגרו בתי כנסיות, אבל עמוד החסד נשאר בכל תוקפו ועוד ביתר שאת, שכולנו אפופים בחסד בבתינו מבוקר ועד לילה, כי "בך חותמים" כלומר אפי' מכוח כוח החסד של אברהם, מחמת עמוד זה לבדו, תהיה חתימת הגלות.

וכשיצא נח מן התיבה, עמד אז בדרגת אדה"ר קודם החטא, שכבר נתקן העולם ונתחדש מחדש, אלא ששתה יין וחזר שוב על חטא אדה"ר, וכך כאן שעומדים אנו בסוג של מבול אשר תופס ומקיף את כל העולם, עלינו להיזהר בעת יציאתינו, לא לקלקל חלילה שוב, אלא לקבל עלינו קבלות של שינוי, איך להתנהג בביהכנ"ס, ואיך להתייחס לזולת, ולנצל הסדרים בדיבוק חברים, וכל הצריך תיקון.

ומצאו חז"ל את אליהו ה'תשבי', באותיות עד 'יבשת' המים מעל הארץ... וכן יה"ר שכבר תמצא היונה - כנסת ישראל, מנוח לכף רגלה... ויתקון העולם במלכות הי"ת.

אסוותא דאורייתא

א. צריך לדעת שהימים שבין פסח לעצרת הם ימים עליונים ביותר, ועם כל הקושי והאתגר הגדול שניצב בפנינו לשמור על הסדרים הרגילים, הרי שאם נתבונן במעלתם של הימים נבין שכדאים כל המאמצים להפיק את המירב מאותן ימים שבין פסח לעצרת. וידועים דברי הרמב"ן בפרש' אמור (כג, לו): "...וצוה בחג המצות שבעה ימים בקדושה לפניהם ולאחריהם כי כולם קדושים ובתוכם ה', ומנה ממנו מ"ט יום ז' שבועות כימי עולם, וקדש יום שמיני כשמיני של חג, והימים הספורים ביניהם כחולו של מועד בין הראשון והשמיני בחג, והוא יום מתן תורה שהראם בו את אשו הגדולה ודבריו שמעו מתוך האש. ולכך יקראו רבותינו ז"ל בכל מקום חג השבועות עצרת כי הוא כיום שמיני של חג שקראו הכתוב כן, עכ"ל.

בוודאי שאין כאן סתם מליצות, כי מה שכתב הרמב"ן כאן, שכולם קדושים ובתוכם ה', הוא כפשוטו! שמדובר כאן בימים קדושים ומרוממים, עד כדי כך שימי הספירה נחשבים כחול המועד אחד ארוך, ובמציאות שלנו אולי יותר קל להרגיש חול המועד, שנמצאים כולם יחד בבית ולא יוצאים לשום מקום, אבל עלינו לקדש ולרומם את כל הימים הללו, כדי שנגיש את רוממות ונשגבות הזמן.

ב. ונביא כאן דברים מופלאים מדב' הזוה"ק בחשיבות הימים הללו, והם בהמשך לדברי הזוה"ק הנודעים שהמצה היא 'מיכלא דאסוותא' לחם של רפואה שבכוחו לרפא מכל המחלות דמצרים, שהגר"ש פינקוס זצוק"ל היה מרעיש על זה תמיד, איך שצריך לחיות את זה שכל רפואת השנה מגיעה מאכילת הכזית מצה של ליל הסדר.

וז"ל הזוה"ק (תצוה קפג, ב): למלכא דהוה ליה בר יחידאי וחלש, יומא חד הוה תאיב למיכל, אמרו ייכול בריה דמלכא מיכלא דאסוותא דא ועד דייכול ליה לא ישתכח מיכלא ומזונא אחרא בביתא, עבדו הכי, כיון דאכל ההוא אסוותא אמר מכאן ולהלאה ייכול כל מה דאיהו תאיב ולא יכיל לנזקא ליה, כך כד נפקו ישראל ממצרים לא הוי ידעי עקרא ורזא דמהימנותא אמר קוב"ה יטעמון ישראל אסוותא ועד דייכלון אסוותא דא לא אתחזי להון מיכלא אחרא, כיון דאכלו מצה דאיהי אסוותא למיעל ולמנדע ברזא דמהימנותא, אמר קוב"ה מכאן ולהלאה אתחזי לון חמץ וייכלון ליה דהא לא יכיל לנזקא לון, עכ"ל. אלו דברי הזוה"ק שהיה מעורר עליהם תמיד שהמצה לחם רפואה, וכמה צריך להודות מי שזכה לאכול ממנה גם בשנה זאת.

ג. אבל צריך לדעת שיש שם המשך לזוה"ק, שלא רק המצה נחשבת לחם רפואה, אלא גם התורה שעתידים

אנו לקבל בעצרת ג"כ נחשבת לחם רפואה, וז"ל המשך הזוה"ק שם: וכ"ש דביומא דשבועות אודמן נהמא עלאה דאיהו אסוותא בכלא ועל דא מקרבין חמץ לאתוקדא על מדבחא, ומקרבין תרין נהמין אחרנין כחדא, וחמץ אתוקדא בנורא דמדבחא ולא יכיל לשלטאה ולנזקא לון לישראל, ובגיני כך ישראל קדישין אתדבקו ביה בקוב"ה באסוותא דאורייתא ביומא דא, עכ"ל. הרי שיש בתורה כזה כוח של רפואה עד כדי כך שיכול כבר לאכול חמץ ואין מזיק לו כלל, כי התורה היא כוח רפואה בלי גבול.

וממשיך הזוה"ק שם ומגלה את נשגבותם של הימים בין פסח לעצרת: "ואלמלי הוו נטרי ישראל תרין סטרין דנהמי אלין לא הוו עיילין בדינא לעלמין ביומא דר"ה דאיהו יומא דדינא, (כלומר, אם ישמרו את שני הלחמים הללו מצה דפסח, ולחם התורה דשבועות, לא יצטרכו להיכנס לדין דראש השנה) דלאו איהו, אלא לאינון דלא נטלו מיכלא דאסוותא ושבקו לאסוותא דאורייתא בגין מיכלא אחרא דאיהו חמץ (שאין נכנס לדין אלא למי שעזב את לחם הרפואה ועזב את התורה, ובחר בחמץ שהוא היצה"ר), דהא ביומא דא דר"ה ההוא חמץ סלקא ומקטרגא עליה דבר נש ואלשין עליה ואיהו קיימא ביומא דא מקטרגא על עלמא (שהמקטרג נקרא חמץ), וקוב"ה יתיב בדינא על כלא ודאין עלמא, ובגיני כך כד יהב קוב"ה אורייתא לישראל, אטעים להו מההוא נהמא עלאה דההוא אתר, ומגו ההוא נהמא הוו ידעין ומסתכלין ברזי דאורייתא למתק בארח מישר, והא אוקמוה מלה אינון חברייא ברזין אלין דקאמרן, עכ"ל.

הרי לנו שהימים הללו, הם ימים עליונים, שהנזהר בהם למלא אותם בתורה ותפילה, ומחבר פסח לשבועות כחזה"מ אחד לעשותם קדושים ומרוממים, ובתוכם ה', זוכה להינצל לגמרי מכל הדין של רה"ש, שאין נוגע לו כל הקטרוג של היצה"ר שנקרא חמץ, ועי"ז זוכה תיכף בדין.

ובכלל כל ימי אייר נחשבים לימי רפואה, כידוע שר"ת של איי"ר אני הוי"ה רופאך, ובבני יששכר (מאמר א' אות ג') כתב שחודש אייר מסוגל לרפואה שבו התחיל המן לירד שכתוב בו לחם אבירים וכו' שנבלע באברים ונתרפאו, ובספר אדני פז כתב שגשמים היורדים בין פסח לעצרת רפואה גדולה לחלאים ויעמוד בגשם ויגלה קצת ראשו וגם יפתח פיו שיכנס הגשם לתוך פיו ממש וכו' עכ"ל.

לכן כמה נפלא שתיכף בר"ח אייר ירדו גשמי רפואה בשעת התפילות במרפסות ובחצרות, יהי רצון שכולם יהיו בריאים.

ביטול תורה, גיוואלד...!!

א. יש להבין מה נזעק כל כך מרן שר התורה שליט"א על ה"ביטול תורה" שנגרם מהעיכוב בפתיחת הישיבות, הרי לפי היחס של ריבוי היכלי התורה שבדורינו, פשיטא שגם אחרי העיכוב הזה, סוף סוף יש היום תורה פי כמה ממה שהיה בדורות הקודמים, שאז היהודים היו טרודים בפרנסתם, ולא היו בחורי ישיבות כ"כ מצויים כמו היום, וא"כ מה שייך לזעוק שכזה ביטול תורה לא היה שנים...?

אלא רואים כאן יסוד עצום, שביטול תורה הוא ביחס למספר השעות שהיה אפשר לנצל ללימוד תורה, ומכיון שביחס לפונקציאל שלנו אנו יכולים להגיע לכמות הרבה יותר גדולה של לימוד תורה, אזי ביחס לאותה אפשרות שבידינו יוצא, שמהעיכוב בפתיחת הזמן ומהעדר סדרים מתוקנים, יש המון ביטול תורה, ומתפספס כל יום הרבה זמן של לימוד תורה, ועל כך דואב וכואב מרן שר התורה.

ודבר זה נכון, לא רק כלפי כלל ישראל כקומה אחת, אלא גם כלפי כל אחד בפני עצמו, שיש את סך השעות שמסוגל ללמוד בהתאם לכוחות נפשו, ולפי הזמן הפנוי העומד לרשותו, והביטול תורה שלו, הוא איבוד אותו זמן יקר שעומד לרשותו בו היה יכול להגות בתורה הקדושה.

ב. והנה כתוב באבות כל המבטל את התורה מעושר סופו לבטלה מעוני, ופירש רבינו יונה: "...שכמה פעמים וכמה שעות יש לו פנאי ללמוד ואינו עושה, סופו לבטלה מעוני שיצטרך לטרוח על פרנסתו ולא ימצאנה, עד כי לא יהיה לו פנאי לעסוק בתורה גם כי ירצה מדה כנגד מדה, ונמצא יוצא מן העולם בלא תורה", עכ"ל. הרי שסכנה גדולה יש באיבוד זמן לבטלה, כי מדה כנגד מדה יאבדו ממנו את האפשרות ללמוד ושוב לא יהיה לו פנאי ללמוד.

ובאגרות חזו"א (קעג) כתב: כל רגע שמבטל מלימודו בלי סיבה מוכרחת, גדול עונו מנשוא, ומאד הפליגו בעון הזה ואמרו שבזה העון תאבד הארץ, **כי אמנם החטא במיעוט החכמה נשמת העם וחיייו, הוא חטא בנפש העם ורוח אפן, והנוטל חכמתו נוטל נשמתו, והחכמה מעיין המתגבר בלבבות החיים, והפוגע בה כממעט עתידו, כעושק הנמצא, יחד יחטאון.** ע"ש. צעקת מרן שר התורה מהדהדת על רקע דברי החזו"א הללו, ומרטיטה כל לב...

הרי בחורי ישיבות הם העתודה של עמינו, וכל רגע שבחור ישיבה בטל מן התורה זה בכיה לדורות, והרי אפי' בבין הזמנים מי יודע אם בחורים לומדים דיים, כי בשו"ת תשובות והנהגות (ח"ב סי' תסד) כתב בשם החזו"א, שאמר לבחור אחד שצריך ללמוד בבין הזמנים תשע שעות בכל יום, כיון שהרמב"ם (פ"א מת"ת יב) כתב שבעל אומנות עוסק במלאכתו שלש שעות ביום ובתורה תשע שעות.

וכ"ש בימים טרופים כאלו, שחסר לבחור כל ה"מצב" של ה"סדרים" ומי יודע כמה מתבטל. ובקריינא דאגרתא (עמ' מט) כתב הקה"י: "ידועים דברי הגר"א שכל תיבה ותיבה של תורה הוא מצות עשה בפני עצמה, ויכול לזכות ביום אחד אלפים ורבעות מצוות עשה, ולעומת זאת המבטל יום אחד כבר ביטל אלפי מצוות שכל מצוה של לימוד תורה שקולה כנגד כל המצוות, כדאיתא בירושלמי".

ג. מאידך, כל דקה שבחור לומד, מידה טובה מרובה ממידת פורענות פי חמש מאות, שזוכה בעמל בזמן קושי לשכר עצום, וכדהביא עלי שור מש"כ על עצמו מהרח"ו בספרו שער הגלגולים, וז"ל: "פעם אחת שאלתי למורי ז"ל איך היה אומר לי שנפשי היתה כ"כ מעולה כנז"ל והרי הקטן שבדורות הראשונים היה צדיק וחסיד שאין אני מגיע לעקיבו, ואמר לי, דע לך כי אין גדולת הנפש תלויה כפי מעשה האדם רק כפי הזמן והדור ההוא, כי מעשה קטן מאד בדור הזה שקול בכמה מצות גדולות שבדורות אחרים, כי בדורות אלו הקליפה גוברת מאד מאד לאין קץ, משא"כ בדורות ראשונים, ואלו הייתי בדורות הראשונים היו מעשי וחכמתי נפלאים מכמה צדיקים הראשונים וכמשחז"ל על נח תמים היה בדורותיו ואלו הים בדורות צדיקים היה יותר צדיק, ולכן שלא אצטער על זה כלל כי בלי ספק יש לנפשי מעלה גדולה על כמה צדיקים ראשונים מזמן תנאים ואמוראים..." עכ"ל. וכ"ש עתה שהזמן קשה, והדורות נחלשו ביותר, נשגבה מעלת בחור ישיבה בימינו, וכל משהו בחיבורו לתורה, בפז לא יסולה.

עוד מספר שם מהרח"ו: "בענין השגתי, שאל (האריז"ל) את נשמתו, ואמרה לו, שאתענה ארבעים יום רצופים בשק ואפר, ואח"כ אתענה שני וחמישי ושני תמיד עד תשלום שתי שנים ומחצה, ואז אשיג השגה גמורה כמוהו ממש בלתי שום תערובת דסטרא אחרא כמו שארע לאחרים. יום אחד חזר לשאול והשיבה לו שאתנהג חודש אחד שלם בשק ואפר ותענית ושאתנהג בשפלות ושלא אתלוץץ משום אדם... אמנם אם בתוך הזמן הזה אתנהג בתשובה ובפרט שאתענה ארבעים יום רצופים בשק ואישן כל הלילות בשק... וסיבת קצבת שתי שנים ומחצה הוא, כי ישבתי בבחרותי שנים ומחצה בלתי עסק בתורה, ומעשים שלי לא היו אז רצויים כתקנם, ולכן הייתי צריך תשובה שתי שנים ומחצה אחרים, כמספר הימים ההם ממש". עכ"ל. והנה מרן רבי חיים ויטאל היה צדיק נשגב בדורו, שנבחר משמים להעביר את תורת האריז"ל, מ"מ נשארה נגדו תביעה על מה שלא עסק בתורה כדבעי בבחרותו, עד שהוצרך להשלים אותו מספר ימים בדיוק.

ורואים כמה שנות הבחרות הם אבידה שאינה חוזרת! ויה"ר שבני הישיבות יתגברו בתורה, וינצלו מכל ביטול.

ואת לחצינו זו הדחק

א. אילו רבי לוי יצחק מברדיצב זי"ע היה חי בימינו, אולי הוא היה מספר לנו כך: הלכתי השבוע באיזה רחוב, ופגשתי את הבעל-דבר הולך בצידי הדרך עצוב וחפוי ראש... שאלתי אותו, 'יצר' 'יצר' מה קרה שאתה כל כך עצוב, אז הוא ענה לי שתמיד הוא היה רגיל לקטרג לפני כסא הכבוד, שכל ריבוי עולם התורה של ישיבות וכוללים שישנם היום, אי"ז אמיתי כלל, כי הכל תוצאה של אוריה ודעת קהל, ואין זה אלא סחף חברתי בעלמא, אבל עכשיו כשעליתי לקטרג כמנהגי נסתתמו כל טענותי, כי הראו לי את כל הבחורי ישיבות מסתערים על הגמ' מתוך בחירה אישית, אי שם מירכתי ביתם עם טלפון, או בכל מיני קביעות יחד עם חברות בגינות מזדמנות, וקראו כנגדי הסגורים בנצחון, נו, הבט נא וראה את אהובי של הבורא לגיונו של מלך, וכי מי הביא אותם עכשיו לשטייגען, אם לא האהבה העצומה שחקוקה בקירבם לדף גמ', וכי מי הכריח אותם לקיים סדרים באפס תנאי שטח סביבתיים, אם לא תשוקה עצומה שמקננת בקירבם לעלות בתורה.

כשחז"ל אמרו "אחד בצער כמאה שלא בצער", הם התכוונו לכל מילה, כי סדר א' אחד בבית שוקק חיים, כשבקושי מצאת לך פינה לשבת, והטלפונים קרסו, וחם או צפוף... זה אכן מתמודד עם מאה (!) סדרי א' כשאתה ובשלוה על מקומך הקבוע אי שם, בתוככי היכל ישיבתך.

לכן, עם כל הצער מהביטול תורה שכרוך באי פתיחת הישיבות, צריך לדעת שיש לעומת זה, כבוד שמים וכבוד התורה אדיר ומופלא, שעולה דוקא עתה מתוככי הבתים הצפופים, מתוך בליל של קולות, מילדי חידור מתוקים שמשננים משניות וחומשי רש"י דרך קוי הטלפון מחדר הילדים, ובחורים שמתנצחים בלימוד בפלאפון מהסלון, ובנות ישראל כשירות שממנסות להאזין בשולחן מטבח לשיחת חיזוק ממורה שכלאה את עצמה גם היא באיזה חדר בביתה... כשיחד עולים ומתערבים כל קולות קודש אלו, ויוצאים ומקדשים את ה', בכל חלל אורו של עולם.

ב. וכמה מיתקלם עילאה, מאברכים יקרים שמנסים להשתלט על כל שלל המטלות שמוטלות על כתפיהם, לנסות לכהן כמורה בסמינר, ראש ישיבה, ומחנך בכתה, כשבקושי מצליחים לפנות את הראש לסוגיה החדשה של תחילת זמן, ומתאמצים להשלים את מכסת השעות הרגילה, בתחבולות מורכבות, שלא תמיד מצליחות...

והן עלו על כולנה, נשות ישראל הצדקניות, שמנצחות על כל המלאכה, כשרבות מהן צריכות לשלב המשך עבודה מהבית, תוך כדי סיפוק ודאגה לצרכים מתוגברים בארוחות יומיות וסידור הבית, בבוקר תאמר מי יתן ערב, ובערב תאמר מי יתן בוקר, לשאת את כל הילדים על

כפיים, ולדאוג לשטייגען של הבעל כמימים ימימה, איזה רעש עצום עושות נשות צדקניות אלו בשמים, בוודאי בזכותן עתידין אנו להיגאל תיכף ומיד, לישועת עולמים.

ג. ובהגדת יד מצרים כתב רבי יצחק אייזיק חבר זל"ה בביאור הפיסקא - "ואת לחצינו זו הדחק", וז"ל: ידוע מאמרו"ל במדרש עהפ"ס "וריוח תשימו בין עדר לעדר" שהתפלל יעקב אבינו ע"ה בעת שיהיו בניו בגלות, יהיה להם ריוח זמן בצרותיהם, שלא יהיו תכופות זו לזו, ומצינו שאמרו רז"ל: אם ראית דור שצרות רבות באות עליו כנהר חכה לו, שנא': "כי יבא כנהר צר רוח ה' נוססה בו". וכתבנו במקום אחר עהפ"ס: "כמו הרה תקריב ללדת" וגו', שענין דמויים לאשה הרה, הוא כמו שאשה הרה כל ימי עיבורה היא חולה וסובלת מכאובים לפרקים, אך אינם תכופים, ויש לה מנוחה קצת בין כאב לכאב, אבל בהגיע החודש התשיעי, וקרבו עת ימי לידתה, מתחילים צירי לידה, והכאבים תכופים זה לזה, וכל שהצירים תכופים ביותר הוא סימן שקרובה ללדת, וכמו זה בישראל בהגיע עת דודים וקרבו ימי הגאולה, סובלים צרות רבות ותכופות בלי שום ריוח זמן כלל, וכמש"כ במצרים: "ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך ארע לעם הזה", וכך היה ג"כ קודם הראתו יתב' למשה, והוא מה שאמר לו, "וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לוחצים אותם" שהם מכבידים עולם עליהם בלי שום ריוח כלל בנתיים וזה נקרא "דחק", והוא סימן לקירוב ימי גאולתם.

אמנם הגר"ח מוולאז'ין אמר בביאור היה"ר המיוחד שאמר הכה"ג לאחר סדר העבודה ביוה"כ: "שנת שלום ושלוה שנה שתולכנו קוממיות לארצינו, שנה שלא תפיל אשה פרי בטנה, שנת תעלינו שמחים לארצינו..." דצ"ב מה השייכות של התפילה שלא תפיל אשה פרי בטנה לתפילה על הגאולה, ואמר הגר"ח מוולאז'ין שבכל דור ודור ישנו אדם אחד הראוי להיות משיח, ואם הדור אינו ראוי ראוי והוא אינו בא, הרי הוא בבחינת "נפל" ח"ו.

כך אנו חשים את גודל הלחץ של צירי לידת גאולתנו, והאחרונה הכביד, כשלא זכינו לראות בפתיחת זמן קיץ כימים ימימה, כשבחורי חמד ממלאים את הרחובות והאוטובוסים בר"ח אייר, עמוסי מזוודות ותיקים מלאים במטלטלים שנארוזו עם דמעות רותחות של אמותיהן... וכביכול, עם ישראל סבל בדומיה את כאבי הנגיף שבלבל סדרי עולם, קטל מסלטה ושמנה של טובי עמינו, ועירבב את סדרי הפסח, אבל עתה כשזמן קיץ לא נפתח, ונתרבה ביטול התורה במאד, הרי זה בחינת מה שנאמר אצל רבי ישמעאל כה"ג, אחר שסבל בדומיה את יסוריו הנוראים, אך כשהגיע למקום תפילין צרח בקול מר ליוצר נשמתו... שרפי מעלה צעקו במרה... יה"ר שנצא מאפילה לאורה.

וכל העם רואים את הקולות

א. נראה להציע שנעשה כעת איזה תיקון גדול ומופלא בעולם, שנוצר דווקא מתוך המצב המורכב הזה, בו כל עולם התורה ישיבות קטנות וגדולות, סמינרים, תלמודי-תורה ובתי ספר, מנוהלים דרך קוי טלפון אויריים. ויועיל מבט זה קצת לעודד את כל המנסים לעלות לחדרי ועידה או לקבוצות שקורסות לפתע מעומס הקוים, או שיעורים שנמסרו בקושי רב ולבסוף לא נקלטו ונמחקו ללא שומע.

כי הנה, התכלית של הבריאה הוא לתקן עולם במלכות שד-י, ופירוש הדברים שצריך להגיע למצב של תיקון בו כל הבריאה תאיר מכבודו של הבורא, ולא יהיה שום דבר שמחלל את שמו, כדי שתתקיים נבואת ישעיה: "השמים כסאי והארץ הדום רגלי", וכל הבריאה תשמש ככסא הכבוד לבורא עולם, כמו שרימוזו ש"הטבע" גי' "הכסא".

והנה בתחילה נסגרו בתי כנסיות ובתי מדרשות, וכתוצאה מכך נתבדרו קולות התורה והתפילה בחוצות קריה, וקידשו וטיהרו את כל הרחובות והסימטאות, ואכן כל הבריאה כמו משוררת שירה להקב"ה, ממש בבחינת ישמחו ה' ותגל הארץ... לא רק על גובה פני הארץ, אלא אף בחללו של עולם, כשקולות התפילה עולים ומקדשים את ה' מהמרפסות והגגות, לכל רומה ועומקה של רה"ר.

אבל כידוע גם לבניינים יש גובה מקסימאלי, וגם הגובה ביותר בערים החרדיות אינו מגיע בנתיים לשמים, וא"כ עוד נותרה עבודה רבה לפנינו, לקדש את אוירו של עולם, שהרי האויר דחוס לאימה, בקוי נייעס ופוליטיקה מלאי רכילות ולשון הרע, ובתדרים אלחוטיים שמלאים בתמונות תועבה ודיבורי כפירה המושמעים בכל אתרי האינטרנט, המשלחים גלים טלפוניים בכל גובה האויר, ומייצרים טומאה עצומה הדחוסה בכל חלל אויר העולם.

ב. צריך לדעת שכל הדיבורים שמדברים בכל מקום אף אחד מהם אינו נאבד, רק הכל נחקק על האויר ונשאר תלוי ברום עולם, וכמפורש בדברי הגר"א בענין בינוניים תלויים ועומדים, דלכא' לא ברור בחז"ל איפה הבינוניים תלויים, אך הגר"א כתב כפשוטו, וז"ל: פירשו הראשונים "וכל מעשיך בספר נכתבין" הוא האויר שהוא ספירי וכל מעשה או דיבור נחקק באויר, והאויר חיוני ונעשה בריה שלימה והוא פועל האדם, וכמו שהעולם נברא בספר וספר וסיפור, כן כל מעשה האדם כי בצלם אלקים כו'. וג' ספרים נפתחים בר"ה של צדיקים בינוניים ורשעים, (ר"ה טוב) כי כל קלין ומעשין לא אתעבדו, ובר"ה נפתחים ג"ע וגיהנם... ולכן צדיקים נכתבים לאלתר לחיים למעלה, שגן עדן גבוה מארץ שלנו, ושל רשעים לגיהנם למטה, ושל בינוניים תלויים באויר העולם הזה עד יוה"כ. עכ"ל. ומתבאר בדבריו, שהספרים שנפתחים, הם המעשים

שנעשו במשך כל השנה החולפת, שכל מעשה או דיבור או מחשבה מתועד בשמים ונחקק באויר, ואף מקבל מציאות רוחני גמורה שיש לה 'פס קול'... 'פס שמע'... 'פס קורא מחשבות' ו'מפענח נעלמות'... ובעת המשפט מובאים כל הדיבורים והמחשבות הללו, ועל פיהם דנים.

וכעין היסוד הזה מבואר במלבי"ם (דברים פ"ד), וז"ל: יש לפרש במ"ש חז"ל וכל העם רואים את הקולות שהיו רואים את הנשמע, וכבר פרשתי בפר' תשא (לא,יח) מ"ש חז"ל שכל דבור מעשרת הדברות נחקק באש על האויר עד שהיו העם רואים את הקולות, ר"ל שקול המדבר חורת תמיד אותיות באויר דרך מהלכו רק שא"א לראות את האויר, ואז בחפץ ה' נצטמצם האויר שדרכו להתפשט ושב להיות דבר ממשי ונדחק חומרו הנוזלי כ"כ עד שנתקשה כאבן ונעשה מן האויר לוחות אבנים כעין אבני ספיר, כי האויר הוא ספירי, והאותיות שנרשמו בו בעת הדבור נשארו כאותיות אש חרותים דרך עובי האבן שנתגלם מן האויר ונראו מצד אל צד, וזה ראו כולם בעיניהם שע"ז אמרו וכל העם רואים את הקולות וזהו שנאמר "ותמונה אינכם רואים זולתי קול" ר"ל רק תמונה של הקול ראו, כי הקול נצטייר כתמונת אותיות, עכ"ל.

והגה"צ רבי שלמה וולבה זצוק"ל כותב דבר פלא על מרנא הח"ח זי"ע, שמצד ההכנה שלו היה ראוי שתשרה עליו נבואה ממש, אלא מכיון שהיה חי בעלמא הדין, וכל האויר מלא ודחוס בחטאים ודיבורים טמאים, לכן אי אפשר להחיל עליו נבואה על ארץ כזאת, וכותב שאילו הוא היה עולה על אדמת הירח ששם לא חטאו עדיין, אזי תיכף ומיד היה שורה על הח"ח נבואה ככל שאר נביאים.

ג. מעתה בין נבין את העבודה אשר לפנינו, כי מאחר וכל גלי האויר טמאים ומטומאים, הביא הקב"ה מציאות שמטהרת ומקדשת את האויר, שמעתה החלל נתמלא בקולות התורה, ובסוגיות שלימות שמתבארות ונלמדות דרך הטלפונים, שיעורים שעולים לאוירו של עולם דרך חדרי ועידה המשודרים דרך האויר לכל השומעים, ממש "ימות המשיח", בו מתקדש ומתטהר כל חללו של עולם.

ואם נראה את כל זה כ"שליחות" לתקן את מה שצריך לתקן, בוודאי לא נבא להיכשל באיזו התקשרות לקוים הטמאים המשתוללים בעולם המדיה, ולא נתפתה ונלך שולל אחרי משאות שוא ומדוחים, כאילו לפי מצב הזמן מותר ונכון להתקשר לכל אמצעי הטכנולוגיה, כי ההיפך הוא הנכון, דוקא עכשיו אנו עומדים להשלים את התיקון, וכל המכוון כעת הוא לטהר את העולם מהבלי הטומאה והחטא שממלאים אותו. וכן יהי רצון, שיעלה אותו הבל שאין בו חטא דתינוקות של בית רבן, ויטהר את כל חללי עולם, להבין שהכל הבל, ואין לנו שיור רק התורה הזאת.

צא מן התיבה

ובכל זאת נשאר יוסף במצבו, כי ידע שיש כאן שליחות. הוא אינו תקוע במצב מקרי תקוע בגלל אחים בוגדניים, אלא ממלא תפקיד אלקי עלום, שהציב לו אתגר מסויים כזה, ותפקידו עכשיו לא לחשוב איך לברוח מן המצב, או לשנותו, אלא איך להתרומם בו, להיות יותר 'עבד השם'.

וחשבתי לדרוש, שבזה תיקן נח את מה שתפסו עליו חז"ל שבעת הכניסה לתיבה היה חלש באמונתו, כדכתי' "ויבא נח... אל התיבה מפני מי המבול" ופירש רש"י: אף נח מקטני אמנה היה, מאמין ואינו מאמין שיבא המבול, ולא נכנס לתיבה עד שדחקוהו הים (ומקורו מחז"ל בב"ר לבו), אבל עתה בעת יציאתו מן התיבה כשלא שמע לבניו ולא הסכים לצאת עד שיורהו ה', כתיב: "ויסר נח את מ'כסה ה'תיבה" ר"ת אמונ'ה, לרמוז שכבר תיקן את קלישת האמונה שהיה בו, וחזר לסמוך בשלימות על ה'.

ג. כך אנו, איננו 'תקועים' במצב, איננו 'סגורים' מחמת איזה נגיף שעושה שמות בכל העולם, אנחנו ב"שליחות" אלקית! אנחנו ממלאים עתה את רצון ה' באופן מסויים, ובדרך שמנחים אותנו משמים! אנחנו מצייתים להוראה מגבוה, ממלאים פקודה אלקית שמיימית שהורתה לנו להיכנס למסלול חיים בתוך תיבת נח בייתית, לא רק כדי להינצל מהמבול של דבר שמטביע את העולם, אלא כדי לעשות את רצון ה', בחסד ותפילה ובתורה, המיוחדים למצב של שהייה ממושכת בבית, עם כל המשתמע מכך.

וכן עתה לעת יציאתנו מהתיבה הבייתית, איננו יוצאים כשהממשלה מאפשרת לצאת... איננו ממהרים לשוטט ברחובות כשהמשטרה מתירה לעשות זאת... כי אף אם בחסד ה' זכינו, וכבר יבשה הארץ, וניצלנו מהסכנה הרבה שריחפה עלינו, מ"מ מצפים אנו להוראת ה': "אני את פי מלך שמור!" כי נכנסו לתיבה ע"פ הוראת ה', וכך יציאתנו תהיה רק ברשותו של ה'! ומהיכן אנו יודעים את רצון ה'?

בוודאי כמו בכל ענין, אך ורק מפי גדולי הדור שליט"א ששתלן הי"ת ברחמיו הגדולים עלינו, כדי שיוורו לנו מה נכון וראוי לנהוג על פי תורה, ורק אז נדע שכבר נשלם התפקיד, ויכולים לשוב אנו למסלול חיים רגיל, ובכך אנו מחזקים את האמונ'ה, שכה נצרכת בשעות גורליות אלו.

הלוח היהודי מתקדם, וממשיך להביא אותנו לחג מתן תורה. בין נבין, שהתפקיד המרכזי כעת, להמשיך ביתר שאת את ההכנה לקבל את התורה. לא עת מנוחה עתה! לא עת פגרה! רק המשך התפקיד בראש מעיינינו, לזכות לצרף את פסח לשבועות, ולהגיע לקבלת תורה מאהבה.

א. כבר כתבנו (במאמר כ"ד) שהגדרת מצבינו, כנתונים בתיבת נח שמגינה מן המבול של דבר שמשותלל בעולם, שמבואר בחז"ל שהאופן שנח ניצל מן המבול, לא היה מחמת ההגנה הפיזית של מכסה התיבה, אלא בזכות כל החסד העצום שעשה נח עם החיות והבהמות שבתבה, כדאי' בב"ר (נח לג,): עהפ"ס "ויזכור אלהים את נח", מה זכירה נזכר לו, שזן ופירנס אותם כל י"ב חודש בתיבה, ע"כ. ויש בחז"ל, ששאל אברהם אבינו ע"ה את שם בן נח איך נצלתם אתם ממי המבול ומחרון אף הגדול שהיה בעולם וענה לו: בזכות שרחמנו על העוף והבהמה והחיה, אשר כל ימי המבול עסקנו בצרכם להספיק לכל אחד ואחד בזמנו, בזכות זה רחם עלינו ה'. ומאז קיבל על עצמו אברהם לאחוז בעמוד החסד ופתח אהלו לכל. יעווי"ש.

אבל כעת נראה להשתמש בעוד השוואה למצבו של נח בשעת יציאתו מהתיבה, שהנה אחר שהפסיק המבול ויבשה הארץ, בכל זאת התעכב נח ולא יצא מן התיבה, עד שקיבל רשות מהקב"ה, וז"ל המדרש (בובר): "כשנכנס לתיבה ברשותו של הקב"ה נכנס, שנאמר "ויאמר ה' לנח בא אתה וכל ביתך אל התיבה", כיון שיבשה הארץ ונחה התיבה, שנא' "ותנח התיבה" וגו', אמרו לו בניו: נצא מכאן, אמר להם: חס ושלום, ברשותו של הקב"ה נכנסנו, וברשותו אנו יוצאים, כיון ששמע הקב"ה כך, מיד "וידבר אלהים אל נח לאמר, צא מן התיבה" (בראשית ח טו, טז), לכך נאמר "אני פי מלך שמור" וגו' (קהלת ח ב). עכ"ל.

וכן אי' בקהלת רבה (ג, א) "לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים", זמן היה לו לנח לבוא אל התיבה, שנאמר "בא אתה אל התיבה". וזמן היה לו שיצא משם, שנאמר (בראשית ח, טז) "צא אתה וגו'". וכתב המהר"ל: "זמן היה לנח שיצא מן התיבה, ולא תאמר כי כשנגמר העונש, יצא מן התיבה. דבר זה אינו, כי יציאתו מהתיבה הוא קיום העולם וישוב שלו, ואין ראוי שיהיה ישוב העולם במקרה.

דברי חז"ל אלו עושים מהפך בחשיבה, אין כזה דבר שאדם סתם נתקע באיזה מקום, אין כזה דבר שאדם נפל לאיזה מצב תקוע, הכל הוא על פי ציווי של מלך, מונח בזה שליחות, ממילא אין אדם רשאי להפקיע מן המצב הזה ללא פקודה חדשה שמשנה את המצב הקודם.

ב. כך כתב השפת אמת אודות יוסף הצדיק, שהרי אחר שהגיע לרום תפקידו בבית פוטיפר, היו לו חסכוניות וכוח שלטון, ויכל לעשות כמה תחבולות לברוח בחזרה לאביו, שחיכה לו בכליון עיניים בארץ כנען וחרד לגורלו,

לקראת החזרה לשיגרה

א. אי אפשר, ולא שייך, לחזור לשיגרה כאילו לא קרה כלום, מוכרחים להפיק את מקסימום התובנות שנוכל להפיק, מהמצב בו היינו נתונים בכל התקופה האחרונה.

ראשית, בתחום לשון הרע ודיבורים אסורים, הקושי של מי שנכשל בזה, שלטענתו הוא לא מסוגל שלא להיות בכל המפגשים המעניינים של החברים הטובים, שם יושבים ביחד ומפטפטים על כל העולם, ואם הוא לא מופיע, אז הוא מרגיש מחוץ לעניינים, וכל שניה חושב מי יודע מה אני מפסיד שאני לא יושב שם... אז הנה חודש וחצי אנשים היו מנותקים מכל העולם, ספונים בביתם, ולא הפסידו כלום... אז אפשר גם בלי מפגשים אסורים.

שנית, בתחום הרכש והקניינות, אין בית שלא הרגיש איך שנושא הקניות הצטמצם באופן ניכר, בכל תקופה זו נאלצנו לחשוב פעמיים ושלש לפני כל יציאה אל חנות הומה באנשים שאפשר להידבק מהם חלילה, ולא קנינו אלא את ההכרח הנצרך באמת, וזולת כל החיסרון הכספי שמונח בזה, יש בזה צורה נכונה של חיים, שכל דבר שקונים ללא צורך חיוני, הוא בעצם איבוד כסף, נהנתנות והליכה אחרי תאוות העולם הזה, ופעם הח"ח התארח אצל תלמיד וראה טפטים על הקירות, אמר דפי גמ' אני רואה שדבוק כאן על הקירות... כי בשביל לקנות טפטים צריך כסף, ובשביל להשיג כסף, צריך לסגור את הגמ'...

שלישית, כמה חשבו שבלתי אפשרי לפתוח גמרא בבית, אז הנה כורח המציאות הכריח אותנו למצוא פינות בבית שאפשר ללמוד שם ולנצל את הזמן, אז גם כאשר נחזור לבתי המדרש, לא נשכח להספיג את קירות הבית בקול התורה הקדו', כי קורות ביתו של אדם מעידים עליו לעתיד לבא, מה עשה בין כתלי הבית, ומה שמעו בביתו, ומי יודע איזה חיזוק זה נוסך בילדים הרכים, כשרואים את אבא שלהם יושב ליד הדף גמרא ומתענג על תורת ה' ברגש, ותמונה אחת כזאת שווה אלף דרשות ומאמרים.

ב. בנוגע לבחורים היקרים, ג"כ יש כמה תובנות שטוב אם יפיקו מהמצב שעבר עלינו, ראשית, כל בחור ששכל לו בקדקדו, וטיפ טיפה של מידות בליבו, נהג בזהירות בכל התקופה הזאת, בכבוד אחיו ואחיותו, ובכבוד הוריו, עזר יותר בבית, והשתדל לחלוק את המטלות הבייתיות ביחד עם שאר בני הבית, אז גם כשהוא יפרח בחזרה אל חבריו ופינתו בבית המדרש, אסור לשכוח את ההתנהגות הנאותה הראויה לבן תורה, כדי שיתקדש שמו של הי"ת ויאמרו ראו פלוני למד תורה כמה נאים ומתוקנים דרכיו.

ובעיקר בנושא של טיולי בין הזמנים, הרי יש בחורים שלא יכולים לדמיין לעצמם את בין הזמנים של פסח בלי להסתובב בצפון, הם יכולים להבטיח לעצמם שזה הכרח

חיוני לבריאות הנפש והרוח שלהם, ושכלי זה אין מה לדבר וכו', ואם תשאל אותם למה לפי חמש עשרה שנה אף בחור לא חשב ככה, הם יגידו שנשתנו הדורות והיום כבר אי אפשר בלי זה, אז הנה היה בין הזמנים מסוג שונה, במנוחה נעימה בחיק המשפחה, והשמים לא נפלו, ואפי' כבר התחיל הזמן בלי עזרים חיצוניים, ובכל זאת לומדים ומתעלים, אז הנה אפשר גם בלי להסתובב בכל הצפון...

ומי מדבר על ה"סיגריות", יש בחורים שמרוב הרגל והתמכרות לניקוטין, הם מוכנים להבטיח שבלי סיגריות אין להם חיים, אבל הרבה מהם בתקופה זו, שהחנויות היו סגורות, ושהיו ספונים בביתם בלי יכולת לצאת ולעשן, ירדו במינון היומי או הפסיקו לגמרי מכל הרגל העישון, אז נכון שהסיבה העיקרית שהצליחו להפסיק מפני שהתנתקו קצת מהחברה הסוחפת... אבל למה לא לקחת את ההזדמנות פז הזאת, ובאמת להפסיק עם זה...

ג. גם ביחס לענייני הכלל והרגלי הציבור, יש הרבה מה להתעורר ממה שהורגלו על כורחינו בכל התקופה הזאת, בחתונות בר מצוות ובריתות... מי אומר שצריך לבזבז הון עתק על אולמות מפוארים, ומוזמנים רבים, וכי לא ראינו כמה אירועים יכולים להיות משמחים ויפים דווקא בחיק משפחה קרובה, ובצורה ספונטנית, כאשר השמחה עולה ופורצת ממעמקי הלב, וכולם מתאחדים בשמחת יקרים.

ובנוגע להרגלי הפלאפונים, יש הרבה אנשים שיכולים להבטיח שאי אפשר בלי פלאפון צמוד, אז הנה עכשיו בגלל כל הלמידה מרחוק, ומעבר המוסדות לשיעורים דרך הטלפון, נוצר מצב שבני המשפחה עושים תורניות על המכשירים השונים, וכמעט שלא יתכן מצב שמכשיר נשאר ללא שימוש, א"כ קלטנו פתאום שאפשרי ללכת ד' אמות ללא פלאפון בכיס, אז אולי כדאי לאמץ את זה...

ד. ובנוגע לעם ישראל כולו, כולנו תפילה לבורא עולם שכולם יתעוררו לאהבתו יתב' וישובו אליו בלבב שלם, כשראו כולם איך שהקב"ה שולט בכל הפרנסה העולמית ובכל פרט קטן וגדול, הלוואי יתחזקו כולם לשוב אל ה'.

ובפרט בתחום הפעלת התחבורה הציבורית בשבת, נקווה מאד שראשי העיריות יפנימו את הצעקה האלקית, שהרי הגזירה הראשונה שהיתה בפרוץ הנגיף בארץ היה ביטול התחבורה הציבורית מזום חמישי בלילה, כדי שגם אחרוני הנהגים יספיק להכין את שבתו כראוי, והנה מי שלב יהודי פועם בו, מיד התעורר להבין את הרמז שנשלח אלינו מן שמיא לעורר אותנו על מנת להסיר חרפה זו מעלינו, והלוואי ויפנימו זאת הגורמים האחראים שלא לשוב לכיסלם עוד, ולהשאיר את הרחוב היהודי באוירה של שבת, ובהפסקת חילולה בפרהסיה... ויה"ר, שאכן נוכל לשוב לסדר עולמי מתוקן, ברוח וגשם.

לקראת החזרה לבתי הכנסת

ומרביצין בהן תורה, על אחת כמה וכמה. ע"כ. ויש שם גילוי פלאי במהרש"א, וז"ל: עתידים בתי כנסיות כו' שיקבעו בא"י כו'. על דרך זה יש לכון במזמור "שמחת באומרים לי בית ה' נלך" גו' - זה המזמור בגלות נאמר, ששמחת באומרים לי בית ה' נלך, שהוא בית הכנסת, כאילו עומדות היו גלגלנו בבית המקדש בירושלים, ולכך שמחת בהליכתי לבית הכנסת כאילו באתי למקדש". דהיינו, דוד המלך שמח במה שמתאפשר לו ללכת לבית הכנסת, כמו שמתאפשר לו ללכת לבית המקדש ממש.

וממשיך המהרש"א לבאר: "לפי שירושלים הבנויה כעיר שחברה גו', רצונו לומר על פי שאמרו במדרש: "לעתיד יהיה בית המקדש גדול כירושלים שבעוה"ז, וירושלים יהיה גדול ככל ארץ ישראל" וע"ז אמר מה טעם יהיה בית המקדש לעתיד כל כך גדול, לפי שירושלים הבנויה לעתיד יהיה חברה לה למקדש יחדיו כל מקומות של בתי הכנסיות שהיו בעוה"ז, ונמצא עתה בגלות שאני עומד בבית הכנסת הרי הוא מקום המקדש גופא דלעתיד.

ועד"ז אמרו פ"ק דברכות תפלתם לא נאמר אלא בבית תפלותי, שהקב"ה מתפלל שם כמ"ש בברכות ששמע רבי ישמעאל כה"ג שהיה הקב"ה מתפלל, יהי רצון מלפני שיכבשו רחמי כו' ומסיים ושמחתים בבית תפלותי דהיינו בבית המקדש שיבנה לעתיד באר"י, דבעוה"ז בגלות הוא יקרא לכל העמים, דהיינו בתי כנסיות שבכל ארץ העמים שיקבעו לעתיד באר"י מחובר לבית המקדש, עכ"ל.

ד. כמה מפעמים ומרגשים דברי המהרש"א הללו, כי מי יכול לתאר לעצמו איך שבית הכנסת שלו הולך ונהיה משובץ בבית המקדש דלעתיד, ובודאי הצירוף של כל בית הכנסת לבית המקדש דלעתיד יהיה כפי דרגת חשיבותו, כי כמה שנוהרו יותר בכבוד בית הכנסת הזה, בשמירה על דיני ביהכנ"ס לבלי לשוחח בו דברים בטלים, ובהליכה בו ברגש - כדכתי' "בבית אלקים נהלך ברגש" ובאימה - כדכתי' "אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך", ובשמירה על נקינותו וכבודו כדכתי' "כבדו את ה' באורים", כך הוא יצורף לחלקים יותר קדושים בביהמ"ק דלעתיד.

נוכל להציע הצעה יפה, שבכל קהילה יערכו "אירוע" לפני החזרה לבית הכנסת, כדי שלא נחזור לבית הכנסת כבדרך אגב, כאילו לא קרה כלום, ובאירוע ידרשו רבני הקהילה על חשיבותו וכבודו של בית הכנסת, וידונו בו ב"תקנות חדשות" שמקבלים על עצמם בני הקהילה, וכך נוכל לקיים מצות תשובה כהלכתה, שלא יאמר חלילה הקב"ה "לשווא הכיתי בניכם". ובוודאי לפי הערך ורחישת הכבוד שאנו רוחשים לבית הכנסת, כך אנו זוכים שתתקבל דרכו התפילה ביותר, וכך נגדיל את ערכו כדי שיוכל להצטרף בביהמ"ק דלעתיד, לקדש קדשים ממש.

א. כמה סייעתא דשמיא מונח בעצם מה שכבר דנים על חזרה לשגרה, הרי זה מראה לנו איזה גילוי אהבה עצומים מגלה לנו ה"ת", אם אך נשווה את מצבינו אל מול מצב מדינות העולם נוכח מבולו של דבר שכיילה בהם ואיבד מהם אלפים ורבבות. ואף שהלב כואב ודואב בלי גבול על נפשות יקרות וראשי משפחות, שגלגחו מעיימו בעת האחרונה, מ"מ א"א שלא להתפעם מצד שני מכל החסד העצום שמתחסד עימנו הבורא, בכל התקופה הזו.

אולם רגע לפני שאנו עומדים לשוב לבתי הכנסת ברוב עם ובמקהילות בצוותא חדא, שומא עלינו לבדוק את האופן הנכון והראוי לחזרה לבתי מקדש מעט, כדי שיצא משהו "הלכה למעשה", מכל הטלטלה העולמית הזאת.

ב. הנה בגמ' במגילה (כט,א) איתא "ואהי להם למקדש מעט", אמר רבי יצחק, אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל. ורבי אלעזר אמר, זה בית רבינו שבבבל. כלומר בתי כנסיות ומדרשות, והשיבות שהם "בית רבינו", הם נחשבים בגלות לבתי מקדש מעט. וכבר אמר הגר"ש פינקוס וצוק"ל ש"מעט" אין הכוונה שהם חלק זעיר מבית מקדש, אלא כל מה שיש בבית מקדש נתכוון לתוך בתי הכנסיות ובתי מדרשות, והביא דוגמא מ"נגן" קטן שניתן לשמוע בו שירים ומנגינות כמו במערכת עם רמקולים ענקיים, כי אין הפשט ש"נגן" הוא חלקיק מתוך מערכת סטראופונית ענקית, אלא כל מה שיש במערכת הגדולה שיכול להרקיט אולם שלם, נמצא בקטן בתוככי ה"נגן" הקטנטן, וכך בבית כנסת מונח כל סדרי הקדושה ופרטי השראת השכינה שהיו בביהמ"ק, כשהיה בנוי על מכונו.

ועוד שם דרש רבא, מאי דכתיב "ה' מעון אתה היית לנו" אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות. אמר אב"י, מריש הוא גריסנא בביתא ומצלינא בבי כנשתא, כיון דשמעית להא דקאמר דוד "ה' אהבתי מעון ביתך" הואי גריסנא בבי כנישתא. ע"כ. הנה לנו גודל ההפסד שהיה לנו עד עתה בהעדר בתי מדרשות ללמוד בהם, כי הפסדנו את "מעון ביתו" של הבורא עולם, ובמדרש איתא עהפ"ס "האלף לך שלמה ומאתיים לנוטרים את פרי"ו" שהלומד בבית המדרש שכרו פי חמש (!) מהלומד בבית, ובאמת שאין בזה כ"כ חידוש, כי ניתן לראות בחוש שה'שקיעות' של הבית מדרש הוא באמת פי חמש מה'שקיעות' בבית.

ג. אח"כ אומרת הגמ' שם: "תניא, רבי אלעזר הקפר אומר, עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בארץ ישראל, שנא' "כי כתבור בהרים וכרמל בים יבוא", והלא דברים ק"ו, ומה תבור וכרמל שלא באו אלא לפי שעה ללמוד תורה (שרצו שתניתן עליהם תורה) נקבעים בארץ ישראל, בתי כנסיות ובתי מדרשות שקורין

שמחת חתן וכלה ע"פ המקורות

א. אין זה סוד, שהחתונות כפי שהיו נהוגות לאחרונה, היה בהן מן ההמוניות והציבוריות, עד שכמעט ניטל מהן יחס משפחתי ואישי כאשר היה נהוג בכל הדורות, והנה עתה הכרחו אותנו משמים עכ"פ לתקופה קצרה לחזור אל מודל החתונות הישן, כאשר בסעודה נישאות דרשות לכבוד החתן והכלה, ומעגלי הריקודים מורכבים מטבעת חברתית אישית, מבחירי מקורבי וידידי בעלי השמחה.

הבה נראה כיצד היה נראה שמחת חתן וכלה המקורית בדורות הקודמים. הנה בגמ' אמרו (ברכות ו,ב): כל המשמח חתן וכלה זוכה בחמשה קולות, וכתב הבאר שבע: "...לכן נראה לי דשמחה זו היא לשמח החתן בדברים ומצאתי לי און בגמרא ערוכה בפ"ק דברכות, אמר רב אשי אגרא דבי הילולי מילי". ופי' רש"י: "מילי", לשמח החתן בדברים... על כן כיצד מרקדין...? אומרים כלל נאה וחסודה כו' ע"כ.

ב. כע"ז תיאר בספר תולדות אדם על רבי זלמליה ואלוז'נר זצ"ל (קח ע"א) וז"ל: "והצדיק ר' זלמן ישב בראש הקרואים פתח פיהו וכו' עוד ישמע וגו', ודרשו חז"ל כל הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בחמשה קולות וכו', והיה מונה וסופר כל מדרשי רבותינו הקדמונים על מקרא זה, והכל בקול צלול נעים וערב מאד לאוזן שומעת עד שהיו מעירים ומעוררים אהבת ה' וחפץ מצותיו בנפש השומע. אחז ביד החתן ודבר עמו דברי תורה, אשר זורו במזור האמת והאמונה, וחובשו בתחבושת השכל הזך ורוכבו בדברי צחות ומליצות ערבות, עד שצהלו פני החתן מרוב שמחה וגיל וכו', עד שפחד ורחב לבב כל הקרואים ועיניהם החלו יורדות מים מרוב גיל ושמחה". וכנראה שהתכוון בכך לקיים דברי רש"י: "לשמח החתן בדברים" והיינו בתורה, ודלא כהבאר שבע שפירש סתם "דברים".

וברעק"א יש כעין פשרה, וז"ל: "וצריכים לדקדק בזה כל אחד כפי דרגתו, לחתן בן-תורה לשמחו בדברי תורה, כי הוא עיקר שמחה, ולאיש פשוט בשיחה בדברי אגדה, ולחתן יותר פשוט בשיחה נאה ומילתא דבדיחותא במילי דעלמא, וצריך דקדוק גדול בזה שלא יהא שום נגיעה ח"ו בהוללות..." עכ"ל. ובחשוקי חמד עמד על מציאות ימינו: יש לשאול, בחתונה בה משתתפים כמה מאות בני תורה, וכי כל אחד יגש וילחש באוזניו של החתן דבר-תורה, הרי יכלה הזמן ודברי התורה לא יסתיימו? והשיב מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א שלפי דעתו, אכן צריכים כל הציבור להעמיד שליח תלמיד-חכם אחד, שישמיע דברי תורה בקול רם, דברים המשמחים לב כל שומעם, ועי"ז יוכלו החתן וכל המשתתפים לשמוח יחדיו בשמחה אמיתית.

רק הוסיף להעיר, שנראה ברעק"א שסובר שאין מצוה לרקוד לפני החתן, אלא לפני הכלה, אך בגמ' (ב"מ עה,ב)

בשוכר את החמר להביא פרייפרין וחלילין לכלה, פרש"י לשמח חתן וכלה, ומשמע שערכו ריקודין גם לפני החתן. ובאמת כן כתב בדרשות מהרי"ל (הל' עירובי חצרות), שפעם אחת גזר המושל שלא לגנו בכלי שיר בכל העיר במשך שנה אחת, לאות אבל על אשתו שמתה, ושאלו למהרי"ל האם יעשו נישואין בלי כלי שיר, והורה שאין לעשות נישואין בלי כלי שיר, שעיקר שמחת חתן וכלה בכלי שיר, לכן ילכו למקום אחר לעשות הנישואין עם מנגנים בכלי שיר, ע"כ. הרי שהכלי שיר שייכים גם לחתן.

ג. אמנם כמה רוקדים צריכים להיות? עי' בשו"ת שבט הלוי (ח"ז סי' רג) שהסכים לאותה תקנה שעשה בשעתו מרן הגרא"מ שך זצוק"ל, אחר שנהגו בישיבה ללכת המון רב לשמח החתן, וחזרו מחוץ לעיר בשעה מאוחרת, ועי"ז נתאחר מאד קימת שחרית ונתבלבלו סדרי הישיבה, לכן תיקן שלא ילכו לשמח חתן רק כמניין (!), או החברים הכי קרובים המרגישים כחובה לילך ולשמחו, ע"ש מקורותיו.

וא"כ מבואר שהבסיס של שמחת חתן וכלה הוא לאו דווקא כפי שהורגלנו עד עתה בדווקא בריבוי עם והמון חוגג, אלא עיקרו באמירת דברי תורה, ודברי שבח לחתן והכלה, ומספיק מנין חברים או ידידים קרובים לקיים את התוספת של כלי שיר וריקודין למען השלמת שמחתם.

ד. ובפרקי דר"א (פ"א): "י חופות עשה הקב"ה לאדם בגן עדן וכולם של אבנים טובות ומרגליות ושל זהב... והיו מלאכים מתופפין בתופים ומרקדין בנקבין מלאכת הפוך ונקבין... ע"כ. וא"כ השבח של "כשמחך יצריך בגן-עדן מקדם" מתייחס למצב של "שמחה" שמגיעה מלמעלה.

ועוד יותר מזה מובא בשם הגר"ח סולובייצ'יק זצ"ל במש"כ חז"ל כל הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בחמשה קולות וכו', דמשמחו שאמרו, ר"ל ע"י שמיעת השבע ברכות שבסוף הסעודה, ושאינן יוצאים ידי-חובה בריקוד ושירה בלבד. ועפ"ז נהג הגר"ח ז"ל למעשה שאם התחיל לאכול בסעודת החתונה, היה ממתין שם עד גמר ברכת המזון, כדי לשמוע השבע ברכות. וכתב הגר"י הלל שליט"א בשו"ת שפת הים, שלפי דבריו מובן שפיר למה תלו הדבר במה שנהנה מ"סעודת" חתן, דברכת חתנים והסעודה תלוים זב"ז, וזהו עיקר שמחת החתן המחווייבת.

ואכן שמחה יהודית אמיתית, אינה נקבעת לפי עוצמת האורות וצלילי המוזיקה, רק לפי דרגת השראת השכינה שם, ותכלית הסעודה והכלי שיר הוא כדי שיזכו הזוג לברכה והשראת שכינה, שאינה באה אלא מתוך שמחה! והלב מרגיש, שגם רשב"י רצה להשתתף בצער החתנים והכלות, ובשמחת ההילולא שלו הסתפק בחמישים איש! ויה"ר שיזכו החתנים והכלות דידן, שהקב"ה והמלאכים ישמחו אותם, ויזכו לברכה ולהשראת שכינה, כל חייהם.

לכה דודי נצא השדה

א. איננו יכולים לשער איזה רעש עצום נעשה בפמליא של מעלה מכל תחילת זמן-קץ הזה. יושבים בני ישיבות בתנאים לא תנאים, ועמלים בתורה, סדרים ע"ג סדרים. ספונים אברכים בתוך בתים רועשים וצפופים מילדים מקפצים, ושוקדים על תורתם כאילו הם בהיכל הכולל. במבחן של "דרשו" שנערך שבוע שעבר, השתתפו בכל המקומות אלפי נבחנים שניגשו להיבחן על שלושים דף שנלמדו בימי בין-הזמנים, כשהם סגורים בביתם ונעולים שם עם בני משפחתם, ובכל זאת מצאו לעצמם זמן וכוח להשתלט על חומר כה מורכב, המלא בדינים והל' שבת.

הגמ' בעירובין (כא,ב), דורשת על הפסוק בש"ש "לכה דודי נצא השדה נלינה בכפרים", מפרשת הגמ' מה זה נצא השדה? אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה: בא ואראך תלמידי חכמים שעוסקים בתורה מתוך הדחק... כנסת מדברת עם הקב"ה, היא רוצה להראות לו משהו, מה יש לה להראות? תמיד מראים למלך את הדבר היפה ביותר, מציגים את היהלום הכי נוצץ, מה אומרת כנסת ישראל לפני הקב"ה? בא ואראך את התלמידי חכמים שיושבים ועוסקים בתורה מתוך הדחק. זה הכתר של כלל ישראל!

שמעתי פעם בסיום מסכת מהגאון רבי אשר אריאלי שליט"א, שדייק, שלא הוזכרו כאן תלמידי חכמים שיש להם שטעלעס, לא הוזכרו כאן גאונים מפורסמים, וגם לא הוזכרו אנשים שבונים מוסדות ובונים ישיבות, כולם כבודם במקומם מונח, אבל בשביל זה לא צריך לצאת לשדה, את זה יש בעיר, אבל בשדה, במקומות צדדיים רחוקים מהעיר ולא מפורסמים, שם אין הרבה פרנסה, ושם יש תלמידי חכמים שעוסקים בתורה מתוך הדחק, את זה אני רוצה להראות. כי דווקא התלמידי חכמים היקרים האלה, שמאסו בהבלי העולם הזה, ושאינן להם לא כבוד ולא פרסום, ובדרך כלל גם לא פרנסה, ובכל זאת יושבים ועוסקים בתורה, הם הכתר של כלל ישראל.

ב. אך בעת הזאת, נראה שיש לכנסת ישראל עוד שבח להראות להקב"ה: "נצא השדה" – בא ואראך אברכים שעמלים בתורה במרחב הפתוח בשמש ורוח. "נשכימה לכרמים" – ואראך דמוי בתי-כנסיות פיראטיים שהוקמו להן בחצירות בתים, ומתחת לעצים מזדמנים. והגמ' שם ממשיכה: "נראה אם פרחה הגפן" אלו בעלי מקרא, ילדי כיתות א' שעמלים על שיעורי החומש דרך קווי טלפון, "פתח הסמדר" אלו בעלי משנה, ילדי כיתות ב'-ג' עם שיעורי משניות בהקלטות טלפוניות, "הנצו הרמונים" אלו בעלי גמ', ילדי כיתות ד' ומלעלה שמנסים להבין את הגמ' דרך חדרי ועידה שקורסים כל הזמן מעומס הקוים, שם אתן את דודי לך" אראך כבודי וגודלי, "שבח בני

ובנותי" – אלו הן בנות בית-הספר ובנות-סמינר צדקניות, שמתעקשות להמשיך בלימודים בתנאים לא תנאים, תוך כדי ויתור מתמיד על הטלפון לאחים היקרים ע"מ שלא יגרם על ידן ביטול תורה, ובפרט נשותינו, אשר מנצחות על כל המלאכה, ומנתבות את הבית בתימרונים אין סופיים, לסדר ולארגן... וכי יש שבח בנותי גדול מזה?

והרי זה בבחינת דורו של ר' יהודה בר עילאי, כמסופר בסנהדרין (כ ע"א) "שקר החן" זה דורו של משה ויהושע, "והבל היופי" זה דורו של ר' יהודה ברבי אלעאי, אמרו עליו על רבי יהודה ברבי אלעאי שהיו ששה תלמידים מתכסין בטלית אחת ועוסקין בתורה. ופרש"י: מתכסין בטלית אחת עניים היו. ע"ש. והיינו שדורו של רבי יהודה ברבי אלעאי שעסקו בתורה מתוך דחק גדול, גדלה מעלתם יותר מדורו של משה ויהושע וחזקיה, וכדמשמע מרש"י שם (ד"ה דורו של משה ויהושע) דאף הם עסקו בתורה הרבה, ודורו של חזקיהו יותר מהם וכו'. ע"ש. ובכל זאת חשיב ליה לדורו של רבי יהודה ברבי אלעאי מעל כולם, בבחינת "אשה יראת ה' היא תתהלל" מפני שבדורו עסקו בתורה במסירות נפש על אף דלותם, וחשיבה תורתן יותר ויותר.

וכך כאן במציאות המורכבת שנוצרה אצלנו, מי יודע כמה גדלה בשמים מעלת הזמן הזה, כאשר ששה בני בית עושים תורנות בקו טלפון אחד ועוסקים בתורה, וששה מנסים לתפוס צילו של עץ אחד לעסוק בתורה, וכל שאר מורכבויות שמצבינו מייצר, בא ואראך בשבח בני ובנותי.

ג. ועל הכל יש לציין את מעלת הנחשונים, בני הישיבות שקפצו ל"קפסולות", תוך נכונות "להתקע" במקום אחד למשך שבועיים, מהם בלי אפשרות יציאה לאור יום ובלי לדעת מה ילד יום, אולי ידבקו ח"ו, שלא נדע, והנה בלי להסס, קופצים אלפים לתוך "קפסולה" המונה 26 בלבד, כשזה אחרי תקופה שבלאו הכי היו מבודדים בביתם בלי חופש בין הזמנים שיגרתי, מי יודע מה כ"ז פועל בשמים, ובוודאי הוי"ה יתב' עמהם (26 גי' הוי"ה), לנשאים ולשמרם.

ד. ובסוף שיר השירים – "היושבת בגנים", פירש רש"י: הקב"ה אומר לכנסת ישראל את הנפוצה בגולה, רועה בגנים של אחרים ויושבת בבתי כנסיות ובבתי מדרשות... כאשר מדובר בבתי כנסת שבגנים, אזי "חברים מקשיבים לקולך" פירש רש"י: מלאכי השרת חביריך, בני אלהים דוגמתך, מקשיבים ובאים לשמוע קולך בבתי כנסיות, עכ"ל. זאת אומרת, תלמידי חכמים במצב של גנים, הם כמו "מלאכים" וממילא אין זה פלא שהמלאכים חברים שלהם! ויורדים לשמוע את התורה שמתבדרת ביניהם!

יה"ר שבמהרה יתקיים הסיום: "ברח דודי ודמה לך לצבי או לעופר האיילים"... ונזכה לגאולה שלימה בקרוב.

"והשימותי..."

א. בין הקללות דבחוקותי, מזדקרת לנגד עינינו הקללה של "והשימותי את מקדשיכם", שמדברת על חורבן בתי כנסיות ובתי מקדש מעט, שלגודל צערנו ולמגינת ליבנו התקיימה בנו בתקופה האחרונה, עקב סכנת התדבקות.

אותן בתי כנסיות שרגילים להיות הומים מאדם, בתי מדרשות וישיבות שהיו תמיד גועשות רועשות מריתחא דאורייתא בפרט בתקופה זו של פתיחת הזמן, כעת מלאי קורי עכביש ושכבות אבק, מהעדר דריסת רגל תקופה ארוכה, קוצים גבוהים גדלים בכניסה והכל שומם ומדכא.

ובמשנה במגילה מבואר, שמונח בפסוק זה חידוש הלכתי, שאף שהם שוממין עדיין הם בקדושתן, כמבואר במשנה שאין לעשות בהם דברים שיש בהם משום זלזול וקלות ראש, גם כאשר אינם משמשים בפועל לתפילה.

ב. ומובא בשם המגיד מקאזניץ זי"ע, שכשהיה קורא בתורה "והשימותי את מקדשיכם", קרא: 'זוי דערלבעט מענן דאס שוין', מתי כבר נגיע לזה...? וביארו את דבריו התמוהים ע"פ דברי תוס' במנחות (ק"א) שמכאל מקריב נשמות צדיקים בשמים ממעל לריח ניחוח, והנה גם אלה הנעקדים על קידוש שמו בכלל זה, שהרי יש תענוג ונחת רוח מזה במרומים. וע"ז היה המגיד הקדו מבקש ומתחנן "והשימותי את מקדשיכם" שיהא מזבח של מעלה שמם "ולא אריח ניחוחכם" שלא יהיה עוד נחת רוח זה למעלה, וממילא לא יסתלקו הצדיקים מעלמא הדין, ולא יעקדו עוד נפשות מבני ישראל על קידוש השם, אמן כן יה"ר.

ולצערנו הוורעט'ל החסידי החריף הזה, די נוגע עלינו, שכולנו תפילה, שכבר יפסק מאיתנו הנגף, ויחדול אליהו הנביא להעלות על מזבח של מעלה את נשמות הצדיקים כאותן קרבנות ציבור שנסתלקו מעמנו בעת האחרונה, וממילא כשיתקיים "והשימותי את מקדשיכם" דמעלה, ולא יעלה אותו "ריח ניחוח" של נשמות הצדיקים שנספו ע"י הנגיף, תיכף ישובו ויפתחו בתי כנסיות של מטה, ואף נוכל לחזור לריתחא דאורייתא ודיבוק חברים בביהמ"ד.

ב. מאידך מי יודע כמה איבוד נפשות יקרות חסכנו בעצם סגירת בתי הכנסיות, וכמש"כ הכלי יקר (דברים כ"ג) עהפ"ס: ויהפוך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה, "וז"ל: לשון זה צריך ביאור, כי איך יתכן לומר שהקללה עצמה תהיה לברכה, אע"פ שבאו במקום הקללות ברכות מעין הדברים שרצה לקללם, מ"מ אין הקללה בעצמה לברכה.

גם קשה על מה שאמרו חז"ל (סנהדרין ק"ה) מברכותיו של אותו רשע אתה למד מה היה בלבו לקללם וכו', ומסיק כולם חזרו לקללה חוץ מבתי כנסיות וכו', שנאמר "ויהפוך ה' אלהיך לך את הקללה", קללות לא נאמר וכו'.

משמע רק אחת מהם נהפכה לברכה, וקשה מה נשתנה ברכה זו מזולתה, ועוד מאי משמע מלשון הפסוק שדוקא בתי כנסיות חזרו לברכה, ותיריך הכלי יקר: והביאור לכל זה הוא שבלעם קוסם היה והיה רואה באצטגנינות של ישראל שהיה מורה על כל הדברים הללו שביקש לקללם בו, לא יהיה להם בתי כנסיות וכו' לא תהא מלכותם מושכת וכו', וידוע שאין הקב"ה משדד המערכה בעבור זכותם של ישראל, כי אם במקום שאין שום דרך להסב פני המערכה לטובה, אבל במקום שיש לקיים משפט המערכה ולפתרה על דרך אחר, אזי אין הקב"ה משדדה.

דוגמת כוכב שישמו רעה שהיה עולה לקראת ישראל והיה מורה על דם הפכו הקב"ה לדם מילה וכמו שאמרו חז"ל (שבת קנ"א) האי מאן דנולד במזל מאדים להוי טבחא וכו' כמבואר למעלה בפרשת בא (שמות י'). וכל הקללות שמנה שם בגמ' לא תשרה עליהם שכינה, לא תהא מלכותם מושכת, לא יהיה להם זיתים וכרמים וכו' בכולם לא היה שום דרך לפרשם לטובה כדי לקיים משפט המערכה (כלומר להשאיר הטבע על מתכונתו) וישראל לא יהיו ניזוקין, ע"כ הוצרך הקב"ה לשדד המערכה מהוראות אלו מכל וכל (לשנות הטבע) לפיכך חזרו כולם לקללה כשחטאו ישראל, ולא היה בידם זכות העומד בכוחו, נגד המערכה.

אבל בקללה שלא יהיה להם בתי כנסיות ובתי מדרשות, לא הוצרך הקב"ה לשדד המערכה, כי בקללה זו היה מקום לקיים משפט המערכה שלא יהיה להם בתי כנסיות אבל לטובתם הוא, (כלומר לפרש את הקללה בעצמה לברכה, וממילא זה ישאר במסגרת הטבע) והיינו כדרך שפירש"י "משכנותיך ישראל" שהם ממושכנים בעוונם, שנא' (איכה ד, יא) "כילה ה' חמתו ויצת אש בציון" וזה ודאי טובה גדולה שיכלה ה' חמתו בעצים ואבנים ואנחנו נמלטנו, כי מי שיש לו משכון ליתן אותו בחובו אינן גובין ממנו נפשות, והיינו הך שנא' "ויהפוך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה" כי נוסח הקללה עצמה שהיא לא יהיה להם בתי כנסיות, נתהפכה לברכה, כי ע"י שלא יהיה להם בתי כנסיות ינצלו הנפשות, והיינו שאמר בלעם: "מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל", ר"ל טובתכם הוא שהם משכנותיך, ממושכנים עליך ואתה ניצול, ולפיכך לא חזר דבר זה לקללה, שהרי נתקיימה משפט המערכה ולא שודד, ע"כ אין שייך לומר שתחזור הוראת המערכה לקדמותה כשאין ישראל זוכין.

הרי לנו מדברי הכלי יקר חיזוק, שנעשה כל זה על מנת להציל את נפשותינו, שיצאנו ידי חובה בעצם סגירת בתי כנסיות שסגירתם כגביית משכון תמורתנו, אמנם כולנו מצפים שכבר נשלם התיקון, ונוכל כבר לשוב לכוללים ולבתי מדרשות עם כל המרץ והשטייגען, ונזכה להפריח את השממה בתפילה ובתורה, בכל מקום בארץ ובעולם.

תכלה שנה וקללותיה

א. כל אחד שואל את עצמו האם יכול להיות שהלו"ז כאן כה אמיתי. בדיוק אחרי פורים הנגיף פורץ בארץ, רגע לא לפני, שלא להרוס את פורים! ובדיוק בר"ח ניסן נסגרו בתי כנסיות. [ואולי נזכה שבר"ח סיון נזכה שיפתחו, עכ"פ בנתיים את כל חומש ויקרא (!) קראנו חוץ לביהכ"נ, ונרמז בפסוק "והשימותי את מקדשכם ולא אריח בריח נחוחכם" שכשם שקרא ד"והשימותי" מדבר בעת החורבן לגבי קדושת בתי מקדש מעט בחורבן (כדאי במגילה), כך סופו "ולא אריח", ג"כ מיירי בגלות לגבי בחינת "ונשלמה פרים שפתינו", שזהו ספר ויקרא אשר בו כל תורת הקרבנות.]

והאם מה שבילל הסדר היו כולם סגורים בביתם, היה בזה כעין ציווי - "אל יצא איש מפתח ביתו עד בוקר"...?

והאם הל"ג בעומר יתברר כעיתוי עצירת ההתפשטות, כמו בשעתו אצל תלמידי ר"ע? ואולי מה שתיכף אחר ל"ג בעומר הופיע ג"ל חום ממושך שאינו זכור לישישי ארץ, בא בשביל לקיים בנו: "וזרחו לכם יראי שמי שמש צדקה מרפא בכנפיה", וכך תעצר לגמרי ההתפשטות...? [ומה שטוענים שבמדינות דרומיות כברזיל וחברותיה, שורר שם חום קייצי ואעפ"כ הנגיף מכה והורג כמו בשאר המקומות, הרי הגמ' בנדרים (חא) מתארת שלעתיד לבא הקב"ה יוציא חמה מנרתיקה, צדיקים מתרפאין בה ורשעים נידונין בה, שנאמר "וזרחו לכם יראי שמי שמש צדקה" ולא עוד, אלא שמתעדנין בה, שנאמר "ויצאתם ופשתם כעגלי מרבק" והרשעים נידונין בה, שנאמר: "הנה היום בא בוער כתנור" וגו'. וא"כ רואים בגמ' שיתכן שאותה שמש בכוחה לשמש בב' כוחות מנוגדים - גיהנם לרשעים ורפואה לצדיקים, ושמה ואולי שמש זו נושאת בכנפיה מרפא לצדיקים, אלו הם כלל ישראל.]

והאם באמת, ה"מבול של דבר" הזה, הוא אותו "דבר" שעתידי לבא כהקדמה וכשלב ראשון למלחמת גוג ומגוג. כמבואר כל זה במלבי"ם (יחזקאל לח, כב-כג): "ונשפטתי אתו, מצייר שהתחלת המשפט, יהיה בדבר ובדם שהם דברים טבעיים ורגילים, שיוכלו לתלות אותם במקרה ובטבע... ואח"כ גשם שוטף ואבני אלגביש אש וגפרית אמטיר עליו, שזה עונשים שמיימיים נסיים, שניכר לכל כי אצבע אלוהים הוא, ואז והתגדלתי, יכירו שאני גדול... ושאיני קדוש מובדל מן הטבע ומתנשא עליו באותות ומופתים, ועי"כ ונודעתי לעיני גוים רבים וידעו כי אני ה', עכ"ל. שלפי דבריו יתכן שאנו מצויים בראשיתה של מלחמת גוג ומגוג בגירסתה הראשונית!

ב. בוודאי שאין מי שיכול לקבוע שאכן זהו פישורו של כל החזיון הנורא שמתרחש לנגד עינינו, קטנים אנו בכדי לפרש מהלכים שמיימים, ואע"פ שכל מה שחז"ל גילו לנו על ימות המשיח והגאולה האחרונה, בוודאי הם גילו זאת עבורינו ובשבילינו, אבל מכיון שאיננו יכולים לקבוע זאת כמסמרות, לכן כ"ז טוב על דרך החיזוק, במידה וזה מביא לכך, כשמבין שהכל מסובב מלעילא בסדר מופתי, כדי להביא את העולם לגאולה, והכל לטובת כלל ישראל.

אבל בפועל אנו צריכים להתרכז בעבודת ה' שנדרשת מאיתנו בעת הזאת, איך לנצל את הימים הנעלים שלפני קבלת התורה, כדי להכין כלים כמה שיותר גדולים לזכות להגדיל את חלקינו בתורה, ולהעצים את כוחינו והשגתינו בלימוד התורה, ובוזה עלינו לעסוק בעיקר, לחפש עיצות ותחבולות, איך להיות שקוע בלימוד במצבים מורכבים כאלו, להשתדל כמה שאפשר להתחבר לסדרים רגילים.

ומצאו אברכים, פתרונות מרגשים איך ללמוד במצב לוגיסטי כה מורכב כשהאשה עובדת והילדים בבית, אחד קם בשלש לפני בוקר. השני, משלם דמים מרובים לבייביסיטר פרטית לשמור על ילדיו בבוקר. והשלישי, מצליח לתקוע באזני אוזניות עם שירים, על מנת שיוכל להתרכז בלימוד בתוך בית הומה ורועש, מהמולת ילדיו.

אבל העיקר הוא החינוך שהם מכניסים בעצמם ובבני ביתם, שלימוד התורה הוא עצם החיים, ושכלל זמן ועת הראש צריך להיות תקוע בלימוד, ותשוקת הלב אל אותן הספקים יומיים שקבענו לעצמינו, ומצד זה, עמל תורתנו עולה למעלה, ומרעיש את כסא הכבוד, מעוצם נשגבותו.

וזהו "אם בחוקתי תלכו" שתהיו עמלים בתורה, לא מדובר כאן על ידיעת התורה, ולא על הכוח להוציא הלכה למעשה, ולא על שאר מעלות וקנייני התורה, אלא על "עמל" התורה! "עמל" הוא איפה שלא הולך, ואין תנאים סביבתיים נאותים, והראש לא במקום... שם, אנו זוכים להתקשר לתורה, ודבר זה הוא "חוק" גמור, "אם בחוקתי תלכו" שהקב"ה קובע לנו שכר על עצם העמל בלי קשר לתוצאות ולהישגים שלנו, וכמשנ"א זאת "חוקת" התורה אדם כי ימות... שזהו חק שע"י שעמל וממית עצמו, זוכה.

ג. תיקן לנו עזרא הסופר לקרוא קללות דפר' בחוקותי קודם עצרת (מגילה לאא) שכולן נאמרו כשח"ו יש מצב של "ולא תשמעו לי" להיות עמלים בתורה (כדפרש"י), ותיקן לקרותן קודם שבועות כדי שתכלה שנה וקללותיה תחל שנה וברכותיה, כי שבועות הוא יום הדין על התורה, והיא "שנת שטייגען" חדשה. והרי הדבר מגיע לעולם על ביטול תורה (כדאי בשבת לגאא). וא"כ עתה, שהגנו נכונים לקבל על עצמינו עול תורה חדש, נוכל לזכות גם מכוח זה לברכת התורה, כפי שהיה בסיני, שכל החולים נתרפאו.

כל המוסר עצמו למות על דברי תורה

א. רבים תוהים ותמהים מה נשתנה עולם התורה, בתי נסיונות ישיבות גדולות והיכלי הכוללים, שבכל ההקלות: הם נדחים לתחתית הרשימה, ומדוע לא נקדים אותם על פתיחת בתי עסק, מפעלים חנויות וצרכניות, והרי ענינו הרואות שכל בתי הספר הממלכתיים פתחו את שעריהם וכל המערכת הציבורית חזרה לפעול, ומדוע בנוגע לבתי מדרשות שמחזיקים את העולם אנו נהפכים לפחדנים גדולים, ומבטלים תורה ח"ו מאלפי רבבות בחורי ישיבות ואברכים, ובפרט בימים כה נעלים המכונים למתן תורה.

ואין לקבל את ההשערה כאילו מדובר כאן במלחמה נגד התורה, שהרי אילו היו גדולי הדור פוסקים נחרצות שיש להתחיל את הלימודים והתפילות כסידרן, בוודאי שכל הציבור היה נשמע אליהם ורק אליהם! אלא שהם אלו שנוהרים כאן על חיי נפש של כלל ישראל, ועמהם כל רבני השכונות שמורים להשתדל בכל האפשר בכל ההגבלות הישנות, ולהשאיר את התפילה דרך מרפסות, ולמעט את היציאה בכל האפשר, ויש המורים גם שלא למהר לשלוח, אפי' לאותם מוסדות וגנים שכבר נפתחו.

ויש שהדבר נראה להם כפחדנות וחשש מוגזם, מדוע שלא נקפץ למים, וננסה לראות אם המסכות מספקות הגנה, וכי לא חונקנו שתלמוד תורה כנגד כולם? וכי אילו היה לנו חנות לא היינו פותחים אותה? מה הפחד הגדול?

ב. ונראה שכל הענין יוסבר היטב לפי דברי הגמ' בב"ק בסוגיא של אשו משום חצו (ב,ס) שמובא שם הפסוק "ויתאוה דוד ויאמר מי ישקני מים מבור בית לחם אשר בשער, ויבקעו שלשת הגבורים במחנה פלשתים וישאבו מים מבור בית לחם אשר בשער", ומבארת הגמ' מאי קא מיבעיא ליה, אמר רבא אר"נ, טמון באש קמיבעיא ליה, אי כר' יהודה אי כרבנן, ופשטו ליה מאי דפשטו ליה. ע"כ. דוד המלך בשעת מלחמתו נגד פלשתים התעורר לו ספק הלכתי, שבא לפניו מעשה שאנשיו שרפו גדיש של אדם מישראל, ובתוך הגדיש היו טמונים כלים, וביקש דוד לשאול מהסנהדרין האם חייבים לשלם על הכלים שהיו טמונים בגדיש או לא, ולא ידע להכריע, והסנהדרין היו מעבר לשדה הקרב. ובלשון "מי ישקני מים" פי' הרשב"א שאין מים אלא תורה, והשתוקק דוד המלך ל"מי התורה" לדעת ההלכה. והיו שם שלשה ת"ח גיבורים, שחצו את כל שדה הקרב ושמו נפשם בכפם בשביל לברר את הדין.

והגמ' מבארת שלפ"ז מה שכתוב שם בהמשך "לא אבה דוד לשתותם" הכוונה, דלא אמרינהו משמייהו, שלא רצה דוד לומר את הדין בשמם של שלשת הגבורים הללו שמסרו את נפשם להגיע לסנהדרין ולשאול את שאלתו. אמר דוד: כך מקובלני מבית דינו של שמואל

הרמתי כל המוסר עצמו למות על דברי תורה, אין אומרים דבר הלכה משמו! ולכאור' תמוה, דאדרבה דוד יכל ללמוד מזה שניצלו שהתורה מגנא ומצלא? אמנם נראה דמונח כאן שביטלו את כוח תורתן! וכמש"כ המהרש"א: "נראה בזה דכל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם, ואלו שסמכו על הנס לילך במקום סכנת נפשות, אין ראוי לעשות נס וגאולה על ידיהן. ואף דשלוחי מצוה אינן ניזוקין, היכא דשכיחא היזיקא שאני כדבפ"ק דפסחים".

הנה לנו גמ' מפורשת שמאירה אלומות אור על הכרעת גדולי הדור בזה, שעד כדי כך אסור למוסר עצמו למות על דברי תורה, עד שאפי' אותן ד"ת שחידש והשיג אינם רשומים על שמו, ואין בכוחם להביא את הגאולה לעולם!

ולפ"ז אף אנו במצבינו, שמדובר בסכנת נפש כפשוטו, שבכל העולם הנגיף משתולל ומכה וממית, חלילה לנו לערוך ניסויים על בני אדם, ולהמר הימור על חיי נפש! ומה שהם מוציאים כל הזמן הקלות, באמת אין כאן דעת תורה, אלא הוא מהלך של "בנפשו יביא לחמו" שדואגים לכל כלכלת המדינה, ולשם כך נוקקים לפתוח את מוסדי הלימוד בשביל שיהיה סידור לילדי העובדים, אבל עצם הסכנה עומדת במקומה, וע"פ דעת תורה יש לנקוט בכל אמצעי הזהירות ובכל חומרתם, וחלילה להקל בכל זה!!

ג. ואל תקשי, שהגמ' דורשת בברכות (סג,ב) על הפסוק "זאת חוקת התורה אדם כי ימות באהל", שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ובגיטין (נז,ב) מייתי עלה האי קרא ד"עליך הורגנו כל היום", רנב"י אמר: אלו תלמידי חכמים שממיתין עצמן על דברי התורה? כי כבר פירש החזו"א (אגרות א,ג): "המיתה שבכאן הוא הנטיה מפשוטו של החיים, לעומקו של החיים, לתוך תוכו של החיים, כל שאדם מרבה בשבירת המדות מרבה חיים, כי שבירת המדות היא הריגת החיים השטחיים. ומיתה של היצר, הממלא את כל הגוף, הוא ה'חיים' המוליך בדרכה של תורה. מדות המושחתות רבות הנה... והממית אחת מהן המית את עצמו, ומקצת עצמו ככל עצמו, ואמנם מיתה זו תחיה את בעליה, וד"ת מתקיימין בידו... ע"כ.

לפי דברי החזו"א הללו, מי שזוכה באמת למסור נפש ולהמית עצמו על דברי תורה, הוא זה שמצליח לשקוד על התורה בתוככי ביתו למרות כל הבלאגן וקיפוף וניתור הילדים, כי כמה שבירת מידות והריגת החיים השטחיים מונח בזה, והנה על ידי שזוכה להמית איזה יצר מושחת שבקרבו, הרי זה כאילו המית את עצמו על התורה, וכ"ש באופן שמשלתלב שבירת המידות עם התשוקה ללמוד.

ויה"ר שכבר יצאו נושאי ארון הקודש - בני הכוללים והישיבות, מן השביה הבייתית שנתונים בו, וישובו לבתי המדרשות בדיבוק ובפלפול החברים, מתוך בריות גופא.

רשמים מאלפים מהקפסולות של "פינקל"

א. אין ספק שעיקר דאגתינו בעת הזאת, צריכה להיות על ביטולה של "ישיבה" שמעולם לא פסקה מאבותינו, ואבוי שכעת עקב נסיבות השעה, רוב בני הישיבות גלו ממקומם ונחלתם. הלא כלל ישראל בנוי על קיבוץ בחורי חמד למשכן "ישיבה", שמכוח הדיבוק חברים והחדוותא דאורייתא שמתגלה שם, נבנה בית וקן לשכינה הקדושה.

ולכן כמה יקרה מעלתם של אותן "קפסולות" שנפתחו במתכונת מצומצמת בכמה וכמה ישיבות, שהינם כדמות שליחי ציבור לכלל עולם הישיבות, לקיים בזעיר-אנפין מתכונת של "ישיבה" אף כעת בתוככי הסערה העולמית.

כותב השורות שזוכה לשמש **בישיבת "פינקל"**, אשר התפרסמה גם כעת בהשגיותה להימנות על אותן ישיבות הבודדות שהצליחו להכשיר את מקום הישיבה למתווה הקפסולות, וחווה מקרוב את התוצר המעניין הזה, מתאר במאמר זה, כמה מעלות טובות למקום... אשר מתגלות כעת במלא יופיין והדרן, דווקא מתוך מתווה מיוחד זה.

ב. תחילה לכל, נציין את גילויי ההתרגשות של בני הישיבה לחזור אל מקום העליה שלהם אחר תקופה כה ממושכת, הבחורים הניחו את תיקיהם וכל מטלטליהם בחדרם, וניגשו לבחון את בתי-המדרש המאולתרים שהוכשרו לכל קפסולה, באיזה שטייגען וגישמאק ניגשו לסדר הראשון בקפסולה, לא היה שייך להסתיר את הברק שלהם בעיניים "שמחתי באומרים לי בית ה' נלך"!

לאחרונה התוודענו, להגדרה חדשה ומיוחדת אודות מהותו של קן משפחתי מצומצם - "משפחה גרעינית" כמליצה חדה לאותו רכיב פנימי קשיח, בלתי חדיר לזרים, המבטא יפה את גורלו המשותף, המדלג מעל כל הגבלות ריחוק ושמירות מהדבקה, אשר נקבעו מחמת הנסיבות.

והנה אנו יודעים שהתורה נמסרה לנו בדווקא כ"כלל", וכדרשת חז"ל בפס' "ויחן שם ישראל כנגד ההר", כאיש אחד בלב אחד. וכמה השתדל ר"ע להזהיר את תלמידיו על אהבת הזולת וכו'. והנה עתה המלאכה נעשית כמו מאליה! כל קפסולה חשה מיד איך שנהפכו ל"משפחה גרעינית" מלוכדת, כולם תלויים זה בזה, בעיתות הלימוד, בזמני התפילה, אין אפשרות לסמוך על מניינים אחרים, או להפך סדרים, בית המדרש זה גם חדר אוכל, ואין מה לבנות על אוכל מבחון, כולם מתרפקים על אותה סוגיה, ומתענגים על אותו דף גמ', ממש משפחה אחת נהדרת!

בוודאי שזה מגדיל את ההקרבה של היחידים שנותרו בביתם, עקב השתייכותם המשפחתית לקבוצת סיכון, או מחמת דאגתם להורים מבוגרים, שכעת נותרים קצת מאחור, לא רק בקצב הלימוד, אלא גם בגיבוש חברתי זה,

אכן, הצוות מצידו משתדל לשמור על קשר טלפוני רציף עם אותם יחידים, על מנת שיוכלו בקלות לגשר פערים.

ג. השבת הראשונה הכילה רגעי התעלות רבים, וקרבת ה'. התפילות החמות, הסעודות המגובשות, שירי השבת המרוממים, והשטייגען השבתי בחיק ה'משפחה', רוממו את הרוחות להפליא, ממש חשו מעין עולם הבא. בפרט בני שיעור א', שכעת קיבלו לידם את כל שרביט ההנהגה, גבאי, חזן, בעל קורא ועולים, הכל מן ה'משפחה', הפליאו בבגרותם בניהול העניינים על הצד הטוב. אכן, אף שעתה נבצר ממצוייני מסיימי הישיבות הקטנות לשובות בישיבה על מנת לעמוד על מעלותיה כנהוג בתקופה זו, כעת נוכח הצלחת העמדת קפסולות אלו, כל הרואה יאמר ברכאי!

בשעה לא שגרתית זו מתגלים גם מידות יקרות, למשל נוכל לספר על דאגת הקיבוץ לבני שיעור א'. כידוע, בני הישיבה המרווח הממוקם בפאתי רמות על צלע ה"רמה" מקום ציון אדונינו שמואל הנביא זי"ע שהארציט שלו חל השבוע, התברך בחצר הקפית משרת רוגע ושלווה מיוחדים, בהיותה שוכנת על הוואדי אשר למרגלות רכס הרי רמות, ממנה נשקף נוף הררי עוצר נשימה, כרי מרעה גמלים, עדרי צאן פסטורלים, ורוח ירושלמית משחררת. כל החצר הזו ממוקמת במתחם של בני הקיבוץ, וכעת ע"פ הוראות משרד הבריאות, ע"מ למנוע מגע בין דרי הקפסולות השונות, נאסרה ירידה של בני שיעור א' לשם, זולת אם הקיבוץ יסתגר בכל אותו זמן בחדרם! ובכן, בני הקיבוץ לא יכלו לחשוב שבני שיעור א', ימנע מהם יציאה למרחב הפתוח במשך שבועיים ימים, התנדבו איפה לכלוא את עצמם בכל יום בד' אמותם, ע"מ לאפשר שעת מנוחה לבני שיעור א' בבין הסדרים, זהו רק דוגמא אחת ממידות יפות שמופיעות דוקא עתה.

הישיבה מצידה יוצאת מגדרה להשיב להם אהבה על אהבתם, ומפנקת את תלמידי הישיבה באוכל מזין ועשיר כבני מלכים, בהגשת שלש ארוחות מליאות ומזינות, ובתוספת פינוק קפה כל שעות היממה, בבחינת תורה וגדולה במקום אחד! אין ספק, שמלבד המאמץ התמידי שעושה הישיבה ע"מ לדאוג לבניה בכל השנה, כעת, זוהי הזדמנות מצידה להביע ולגלות את גודל החיבה שהיא רוחשת לתלמידיה, בחירי הישיבות, עמלי התורה הקדור.

היו שחששו מאוירה קלה שאינה ראויה לימי ההכנה לקבלת התורה. כאן בקפסולות של פינקל אפשר להעיד, שהאוירה מחשמלת, בבחינת: "חבוקה ודבוקה כך הושע נא", התחושה הכללית היא: "שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה'". יה"ר שנדבק זה, ילווה את התפתחותה של הישיבה, שהדהימה את כל אוהדיה בזינוקה המהיר לכותל המזרח של עולם הישיבות, להגדיל תורה ולהאדיר.

כי אין האור ניכר אלא מתוך החושך

א. (מאמרים לחג השבועות) **בוודאי** אין אנו מתיימרים לחשוב שמסוגלים אנו להבין את המהלך האלקי הנורא שמתרחש בכל העולם כולו סביב המשבר של נגיף הקורונה, ולמה הוא הגיע לארץ הקודש במתכונת מסוימת זו וכו'. אבל הראוני גילוי מרעיש של מרן החיד"א זי"ע בספרו פני דוד (פר' בא) עהפ"ס "ויהי חשך". שדבריו ישפכו אור ויתנו זוית ראייה חדשה, על מה שחוינו עד עתה סביב נגיף הקורונה, ולמה בכל זאת הוא הגיע לארץ, ולא נחסך מאיתנו לגמרי, וזה לשונו:

"אפשר לפרש במה שאמרו חז"ל דבחשך מתו רשעי ישראל. גם אמרו חז"ל דכל המכות ברגע קטן היו באות על ישראל ותיכף היו נצולים, אך הוצרכו לכך למען דעת תוקף המכות. וזהו שאמר "ויהי חשך וכו'" והטעם "וימש חשך" ויוסרו הרשעים כי הם חשך ואפלה וכמו שאמרו חז"ל "ולחשך קרא לילה" אלו מעשיהם של רשעים "ויהי חשך אפלה בכל ארץ מצרים" בכל דייקא, אף לישראל, גזרה שוה. אך תיכף "ולכל בני ישראל היה אור" כי אין האור ניכר אלא מתוך החשך, רק בשביל שידעו ישראל מה עצמו גבורות ה' וחוזק המכות הבאות על מצרים, לכך כמו רגע החלו עולין על ישראל, וכמו רגע מסתלקות. ובוה פירשו כת הקודמין פירוש "והסיר ה' ממך כל חוליי" דלעתיד המכות מחודשות הבאות על הגוים בתחילה, הלא מזהר כמעט רגע יבואו על ישראל ויסתלקו וזהו "והסיר וכו'" וזהו בחדשות, ברם "כל מדוי מצרים הרעים אשר ידעת" דבמצרים אתם ידעתם עמקן וצערן "לא ישימם בך" כלל, כי כבר ידעתם מאז הייתם במצרים..."

אינני בקי בספרי החיד"א לדעת את מי רגיל לכנות בשם "כת הקודמין", אבל כתוב כאן מעין "נבואה קטנה" לתקופתנו, שאע"פ שתכלית הנגיף הזה הוא להכות את אומות העולם, כמו שענינו הרואות באיזה מיימדים מכה הנגיף בכל קצוות עולם, ואף יתכן שזה אותו "מבול של דבר" שאמרו חז"ל שעתיד הקב"ה להביא על האומות לימות המשיח, בכל זאת כדי שכלל ישראל יוכלו להגיע להודאה שלימה להקב"ה על ניסיו העצומים, מביאן על ישראל רגע כמעט, ותיכף מסלקן, כדי שיבינו רוב רחמיו, דאין האור ניכר אלא מתוך החושך, ועי"ז יודעים לשבחו.

ב. וכך ביחס לאומות העולם, אם אכן נזכה שכל הענין כבר מאחורינו, הרי שיצא שעל ידינו יתגדל ויתקדש שמו של הקב"ה בכל העולם כולו, כשיראו כולם איך שישאל עם קרוב ומרוב אהבתו אותם הוא נוהג עימם ברחמים

מגולים, כמו"כ "כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב", וזה עצמו זכות לכלל ישראל שאין לתאר ולשער שכרה.

ואע"פ שלצערנו מוקפים אנו באחים טועים, שהרבה מהם אינם רואים את ישועת ה' הגדולה עימנו, ותולים זאת בתושיית הגורמים הממשלתיים ומערכות הבריאות השונות, אבל הנה במעט התבוננות יוכלו לראות שיד ה' עשתה זאת, שהרי לולי שישעת השיא היתה בימי פסח, לא היתה שום אפשרות מעשית לבצע "סגר" כה מוחלט והרמטי, למשך שבועיים ימים, א"כ התיזמון של הנגיף לאותם ימים, זה עצמו מראה גודל רחמיו עלינו להצילנו.

ומי שזה לא מספיק לו, אז הנה, כעת מתעוררים כל מיני 'חכמים', וטוענים שההגבלות הללו היו מוגזמות ולא הגיונות... ועל כרחק שלא היתה כאן גאונות ואסטרטגיה, או תושיה של בשר ודם, אלא הכל יד ה' עשתה זאת, ולב מלכים בידו יתב', להטותם ככל שיחפוץ, וכל המהלכים שנעשו כאן נסבבו במדויק מלמעלה, כרצון ה' ולא זולת!

ג. ומה יהיה עם חילונים רחוקים שהם בגדר תינוקות שנשבו, שמרוב שהם מאזינים יומם ולילה לדעת הקהל הנקבעת על ידי כל הרשתות, לא נותר בהם דעה והשכל לראות את ניסי הקב"ה עימנו, ונשארים עם אוטם ליבם?

עלינו לקוות שיעורר ה' אותם בתשובה בדרך רחמים וחסדים עלינו, על ידי שיתגברו חסדיו עלינו, עד כדי כך שאפילו עיוורים כאלו יתפקחו עיניהם להביט נפלאותיו עלינו. כי הנה גם הרחוקי רחוקים, עכ"פ בסוף, אחרי שכל הגויים יתעוררו להכיר בגדולת ה', אז כבר גם הם יכירו, שהרי כל רצונם להיות ככל הגויים, אך ברגע שכל הגויים יצעקו ה' הוא האלקים, ממילא גם הם יענו אמן אחריהם.

וזהו שאומרים בפייט הנודע בימים נוראים, הנוגע כל כך למצבינו עתה: "ויאתיו כל לעובדך, ויברכו שם כבודך, ויגידו באיים צדקך, וידרשו עמים לא ידעוך... ויצהלו איים במלכך, ויקבלו עול מלכותך עליהם... וישמעו רחוקים ויבואו ויתנו לך כתר מלוכה", וצריך להבין דאחרי שכבר מפרט הפייטן שיגיעו מכל האיים הרחוקים, ויבואו כל העמים הרחוקים ויקבלו עול מלכות שמים, א"כ מהו שמסיים לבסוף "וישמעו רחוקים ויבואו" מה עוד נותר?

אבל לפי הנ"ל יובן, דקאי על היהודים הרחוקים שיצאו לתרבות רעה רח"ל, והם רוצים להיות ככל הגויים, ודווקא אחרי שכל הגויים יצעקו ה' הוא האלקים, אז גם הם יתעוררו לבא ממרחקים "ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים מארץ מצרים וישתחוו"... ויתנו לך כתר מלוכה.

"יערוף כמטר לקחי"

א. בר"ח אייר כשירדו גשמים. ביארנו אז, דהוי סימנא טבא, לפי מה שכתב בבני יששכר (מאמר א' אות ג') שחודש אייר מסוגל לרפואה שבו התחיל המן לירד שכתוב בו לחם אבירים וכו' שנבלע באברים ונתרפאו, ואיי"ר ר"ת א"י ה' ר'ופאך, ובספר אדני פז כתב שגשמים היורדים בין פסח לעצרת רפואה גדולה לחלאים ויעמוד בגשם ויגלה קצת ראשו וגם יפתח פיו שיכנס הגשם לתוך פיו ממש וכו' עכ"ל. ואכן זכינו לראות בעינינו איך שראש החודש הוא סימן טוב לכל החודש כולו, זה החודש אשר ראינו בו ישועה פלאית ועל טבעית, שנעצרה התפשטותו של הנגיף, ובעוד שבכל העולם הנגיף המשיך להכות בכל העוצמה, כאן בארץ הק' הראה לנו הי"ת את רחמיו עלינו.

ב. עתה כשבר"ח סיון ירדו מטרות עוז (ובאופן חריג ביחס לתקופה זו), נראה לבאר שגם בזה מונחת משמעות רבה לגבינו. דהנה בריש האזינו נאמר "יערוף כמטר לקחי תיזל כטל אמרתי", הרי שהתורה נמשלה למטר, וא"כ בר"ח סיון שהוא החודש שניתנה בו תורה, מראים לנו משמים שהתורה ניתנת לנו בצורת מטר. ונבא לבאר המשל בזה.

דהנה ה"אור החיים" בפירושו השלושים לפרשת "אם בחוקותי" כתב: עוד ירצה אם בחקתי על דרך אומרם (אבות ג') אם אין קמח אין תורה וכו', ופרשתינו במקומו שירצה לומר אם אין קמח, אם אתה רואה שעצר ה' השמים ואין קמח, הטעם הוא משום שאין תורה, כאומרו (דברים לבב) "יערוף כמטר, לקחי" פירוש כשיעור המוכן הבא מן הגשמים, יהיה לקחי, וכשאינן לקח יעצור ה' את השמים, ואומרים "אם אין תורה, אין קמח" פירוש כשאין תורה בוודאי שלא יהיה קמח, כי יעצור ה' שמיו, והוא אומרו "אם בחקתי" פירוש כשיעור של חוקתי, שהם חק המזונות, "תלכו" פירוש אם תירצו שאתן לכם את חקכם שהם המזונות, צריכין אתם כמו כן לקיים המצוות, והוא אומרו "ואת מצותי תשמרו" על דרך אומרו יערוף כמטר לקחי, כשיעור המטר שהוא המזון צריך שתהיה העבודה.

ומתבאר בזה שהפרנסה תלוייה בלימוד התורה, ועד כמה שנעסוק בתורה כך יגלגל לנו הקב"ה פרנסה בשפע ובלי טירחה כלל, כמו שאמרו חז"ל לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן. א"כ נפלא שבר"ח סיון שבו ניתנה לנו תורה, שולח לנו הקב"ה רמז. שאע"פ שהמצב הכלכלי העולמי בכי רע, וישנם הרבה משפחות שנפגעה פרנסתם קשות ממשבר הקורונה, הרי שהכל תלוי בלימוד התורה, ואם נתחזק בלימוד התורה, ממילא יפתח לנו ה' את אוצרו הטוב, ויהיה לכולנו פרנסה בשפע וברוח. (ולרמז בעלמא, "יערוף גי": "קורונה". או כפי שהכתיב חסר יערף עם תיבת לקחי עולה לגי: "קורונה-קוביד 19", והוא רמז שהתורה מצילה מנגיף זה).

ג. ובעל ההפלאה בספרו פנים יפות, פי' ע"ד שאחז"ל, בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע, אמר הי"ת מי גילה לבני רז זה שהמלאכים משתמשים בו, שנאמר "ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו", וביאר רז זה, שמחמת גודל תשוקת וחביבת המלאכים מוסיפין כח כביכול למעלה לדבר עמהם, כדכתי' תנו עוז לאלהים וגו', וכן אחז"ל (חגיגה יד,א) בתלמיד המחכים את רבו שמחמת תשוקתו לשמוע מרבו נותן עוז בחכמת רבו להשפיע לו, וזהו שאמר עושי דברו לשמוע בקול דברו, כי מחמת תשוקתם הוי כאלו עושים את הדיבור, וכן הוא בנעשה ונשמע, והיינו דכתיב "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע כאלו הם עשו את הדיבור". וז"ש האזינו השמים דהיינו שיטו אוזן ויחבבו לשמוע, ועי"ז ואדברה שהם יתנו כמו בברכת ה' ושפעו הטוב ההתעוררות הוא מן המקבל כן יתנו כח בדיבורי וכו', וז"ש יערוף כמטר לקחי שאחז"ל אין טפה יורדת מן השמים עד שהתהום עולה כנגדה שני טיפים, הרי שהגשם הוא ע"י ההתעוררות מלמטה וכו', וכן אמר הושע (א,ו) ונדעה נרדפה לדעת את ה' וגו' ויבוא כגשם לנו, והיינו שאנחנו נתעורר מלמטה אז יבוא כגשם.

ומבואר בדבריו יסוד, ששיעור נתינת התורה לישראל הוא כפי ההשתוקקות, וזהו המשל כמטר שהוא מגיע ע"י התעוררות מלמטה, וא"כ הגשם של ר"ח סיון מזכיר לנו יסוד זה, שכפי השיעור שנשתוקק לקבל התורה, כך נזכה לקבל חלק יותר גדול בתורה, וזהו ענין ספירת העומר כעבד ישאף צל, להראות את גודל הצמאון שלנו לתורה.

ד. ובספר עבודת ישראל מהמגיד מקאזניץ ז"ל, ביאר הא דא"י בתענית (א,ו), גדול יום הגשמים כיום שניתנה בו תורה שנאמר יערוף כמטר לקחי וכו' יותר מיום שניתנה בו תורה וכו' מי נתלה במי הוי אומר קטן נתלה בגדול, שהכוונה ליום שמיני עצרת שמתפללים בו על הגשמים, דשמ"ע יותר גדול מיום שניתנה בו תורה שהוא שבועות, כי שמיני עצרת הוא שמושה של תורה, יראת שמים, וא"י בברכות (ז,ב) גדולה שמושה של תורה יותר מלמודה ע"כ.

ונראה לדרכינו לפרש, דגדול יום שמיני עצרת שאנו רוקדים בו עם התורה ושמחים כל היום עם התורה, מיום מתן תורה שבו קיבלנו את התורה במהלך של כפיית הר כגיגית, והתיקון לזה הוא ה"נעשה ונשמע" שהוא הצד השני של מתן תורה שבו הביעו את תשוקתם וצמאונם ללימוד התורה כמו שביארנו מקודם, וזה נרמז במטר שיורד לעולם לפי התשוקה של המקבלים... והרי אחרי ימים כה לוחטים שעברו עלינו בסוף אייר קיוונו לגשמים מרעננים, וא"כ יש בגשמים אלו שירדו בר"ח סיון משל נפלא כיצד צריכים לגשת לקבלת התורה? עם הריקודים של שמיני עצרת יום הגשמים, זה היום קיוונו לו ויושיענו!

הרהורים למתן תורה תש"פ

ג. והגה"צ רבי שלמה וולבה זצוק"ל היה אומר שבכל שנה היה רואה בחורים שביצעו מהפכות עצומות מכוח השטייגען שלהם בשבועות, והרי בלימוד תורה המדידה היא לפי נידבת הלב וההימסרות לתורה, וא"כ אפילו אם גם לא מצא מקום בבית הכנסת, ויאלץ ללמוד משמר ליל שבועות בסלון בית הוריו, ונניח שיצליח ללמוד שם רק שעתיים וירדם על הגמרא, הרי השעתיים הללו מגיעות עד היכלי מרום, ומרעישות את פמליא של מעלה, דאחד צער כמאה שלא בצער, ומי יודע לאיזה תורה יזכה השנה.

ואדרבה בדיעבד יש איזה יתרון לבחור שנמצא בביתו, שיוכל ביתר קלות לבטא את השמחה של החציו לכם דעצרתא כמאמרו המפורסם של רב יוסף (בפסחים סחא) שביקש מבני ביתו שיכינו עגל יקר, שלישי לבטן, שלולי האי יומא דקא גרים שלמד תורה ונתרומם, כמה יוסף יש בשוק... וממילא בחור כזה שההשגחה העליונה סיבבה שישאר בביתו, הרי שהשנה יוכל יותר להדגיש את חלק ה"חציו לכם" שישמח במאכלים הטובים שהכינו בביתו.

ובאמת אין לתאר את גודל ועוצם השבח שיש לבחור בן ימינו, שביע'בע'ח'ר בודד, שאף בלי מסגרת נורמלית, בימי חמסין לוהטים, ובליילות קרירים, התעקש ולא ויתר על תלמודו, השתעשע עם החברותא ממרחקים, ושמע שיעורים דרך טלפון קטוע, מי יכול לתאר איזה "נתגדלתי ונתרוממתי" יש בבחור כזה שבחר בכל כוחו בתורה, עזב מנעמי תבל, והכריז בעצמו שמבין את נשגבות התורה...!

ד. וכל יהודי צריך להאמין שמתן תורה שייך אליו, שהרי מתן תורה לא היה רק מעמד כללי, אלא מתן פרטי ואינדיוואלי לכל אחד, כמו שגילו חז"ל שכל אחד שמע את הדיברות ככוחו, הזקנים לפי כחן, הבחורים לפי כחן, הקטנים לפי כחן, ואף משה לפי כחו, שנאמר "משה ידבר והאלהים יענו בקול". מהו בקול, בקול שהיה משה יכול לסבול. וכן הוא אומר (תהלים כט, ד) "קול ה' בכח" בכח של כל אחד, המעוברות לפי כחן, והכל לפי כחן, הוי "ירעם אל בקולו נפלאות" עכ"ל הילקוט. וא"כ גם בכל שנה יש מתן תורה פרטי לכל אחד לפי כוחו, והקב"ה מתאים לכל אחד את אופן הקבלה לפי כוחו, אבל בתנאי שיבא לקבל.

ובעת בחג השבועות ע"י שכל כלל ישראל יכריז יחדיו "נעשה ונשמע", נזכה מכוח זה לשני "כתרים", ובה ניציל מכל מיני מרעין בישין, ובפרט מנגיף זה המכונה ע"ש צורתו "כתר", כי בוודאי מי שהמלאכים עונדים לו על ראשו את כתרי תורה, שוב לא יעלה עליו הכתר דקורונה.

ונזכה לאותה ברכה וישועה שהיתה בשעת מתן תורה, שכל החולים נתרפאו, הן לרפואת הגוף מכל אבן ונגף, הן לרפואת הנפש מכל הפחדים והבידודים, והן לרפואת הנשמה מכל נסיונות הזמן השונים, עד לגאולה השלימה.

א. מה יותר מרגש, מהמפגש של סוגיות הדף היומי דמתן תורה (בשבת פחא), העתידיים להילמד בימי תשלום חג השבועות דשנה זו. ואמנם יש להתבונן למה התיזמון הזה חל רק בימי ה"תשלומים" שאחרי שבועות (י" סיון) ולא ביו"ט דשבועות, בו ביום ממש? וחשבתי שאולי זה בא לעורר משמים, שגם מי שבימים הקשים של ההסגר לא יכל לעמוד בקצב הדף היומי, שידע שיש תשלומים!

ובאמת כעת העבודה צריכה להיות ה"חזרה למסלול", שהרי לכל יהודי היו הרבה דברים שהחזיק בהם בכל מיני קביעות שונות, ובניצול זמנים שונים ביום, וכעת מחמת המשבר העולמי, איבדנו את כל החזקות... וצריך עתה במלא הכוח לשוב אל הראשונות ביתר שאת ועוז, הן מבחינת השקיעות שהיה רגיל אליה בימים או בלילות, בשלשת סדרי היום כל אחד כהרגלו, לקיים מה שנאמר "ובתורתו נהגה יומם ולילה", והן מצד הזהירויות וכל גדרי האידשקייט, להתרחק כמטחוו קשת מכל עולם המדיה, שגם אם עד כה ראה מורה-היתר, או שחשבו לשעת-הדחק, להתחבר למה שהתחבר... הרי שכעת יש לברוח!

ובחז"ל מובא ששתי הדיברות ששמעו מפי הגבורה, גרמו לשינוי בכל ההגדרה של כלל ישראל, כדאי במדרש (שה"ש רבא, טו) בשעה ששמעו ישראל אנכי נתקע ת"ת בלבם, ובשעה ששמעו לא יהיה לך נעקר יצה"ר מקרבם. וממילא כך בכל שנה נעשה כל זה מחדש, שהתורה ביום זה מתמזגת לתוך החיות של האדם עד שנעשית תקועה עמוק בתוך הלב, והיצה"ר נדחה לגמרי לחוץ ואין לו שום תפיסה ואחיה באדם. ונמצא שיש לנו הזדמנות בכוח יום מתן תורה דשבועות, מחד להחזיר את דרגות השקיעות בתורה מכוח דיברת "אנכי", ומאידך לעקור מלבינו את היצר שנתאזרח שם חלילה, מכוח דיברת "לא יהיה לך".

ב. ויש לקוות שכל בני הישיבות, כבר ישובו אל ספסלי הלימודים למשמר העצום של ליל שבועות, כפי שעתה בעת כתיבת שורות אלו התבשר עולם התורה, שהיכלה של התורה "ישיבת תושיה, תפרח" פותחת כעת לרווחה את שעריה לכל בני הישיבה כמימים ימימה, ויה"ר שילכו בעקבותיה, גם שאר הישיבות הענקיות כ"בית מתיתיהו" "פוניבז" ו"אורחות התורה" שלא יכלו לפתוח את הזמן ע"פ מתווה הקפסולות, ויחן שם כל ישראל כנגד ההר...!

אבל גם אם ימצאו בחורים שח"ו לא הסתייע מילתא, ועדיין לא נפתחו ישיבותיהן, ונבצר מהם לשוב לספסלי הלימודים, הרי שעליהם לקפוץ ולהכריז "נעשה ונשמע" גם מירכתי ביתם, וחלילה מלשמוע ליצר הרע שאומר "או הכל או כלום", כי כל משהו שייכות לקבלת התורה, מונח בזה הצלחה וסיעתא דשמיא בלי גבול ומידה ממש.

רפא נא לה

א. בשעה שנצטרעה מרים עמד משה להעתיר עליה בתפילה בת חמש תיבות "אל נא רפא נא לה". וצריך עיון מדוע לא האריך משה בתפילה ולמה לא הזכיר את שמה.

ורש"י כתב שלא האריך משה בתפלה שלא יהיו ישראל אומרים אחותו עומדת בצרה והוא עומד ומרבה בתפלה, וצ"ע להבין הדברים מה היה העוולה אילו היה מרבה בתפלה לעורר רחמים עליה.

וכתב לפרש בערוגת הבושם ע"פ דברי הרמב"ן בשם ר"ח בביאור חטא מי מריבה, שהחטא היה שאמרו (שם כח) "וכי מן הסלע הזה נוציא לכם מים", דמשמע כאילו אין בכחו של משה רבינו למשוך על הטבע ולהוציא מים מן הסלע בדיבורו, ובאמת כל הטבע משועבד אל התורה ולומדיה, וכן יש לצדיק כח בדיבורו כדכתיב "ותגזר אומר ויקם לך", צדיק אומר וגוזר והקב"ה מקיים (תענית כגא), וא"כ היה יכול משה להפיק לה רפואה בדרך הנ"ל בלי הארכת תפלה רק בדיבורו לבד לאמר ולדבר לה' שירפא לה מיד, וזהו שחשש משה רבינו ע"ה שלא יתרעמו ישראל עליו על שהוא מאריך בתפלה ואינו פועל על דרך הנ"ל, עכ"ל.

ב. אך עדיין בעי פירוש לפירושו, מדוע באמת לא פעל משה רפואה בעדה בדרך של ותגזר אומר ויקם לך, שהרי כבר זה היה אחרי חטא מי מריבה, וא"כ מדוע לא למד ממה שנתבע על מי מריבה על הענין הזה גופא, וצ"ע.

ונראה לחדש בזה, שהרי מרים נתבעה כאן על שדברה לשה"ר עם אהרון על משה, ולשון הרע מקלקל את כוח הדיבור, וממילא לא יכל משה לפעול עם אותו כוח של "ותגזר אומר ויקם לך", דעד כמה שמרים פגמה את כוח הדיבור, ממילא כבר אי אפשר לרפאות אותה בדבר שמחמתו נתקלקלה, בדיבור, דאין קטיגור נעשה סניגור.

ולפ"ז יש לומר דלעולם גם בתפילה צריך להשתמש עם כוח הפה, וגם תפילה לא היתה מועילה בעד מרים אחר שקלקלה את כוח הדיבור, אלא שהמציא משה תפילה בדרך רמיזה בעלמא "אל נא רפא נא לה" שאפי' לה הזכיר את שמה, שתפילה כזאת פועלת בעיקר ע"י כוונת הלב, וע"י מה שהעתיר עליה מעומקא דליבא נענה.

ובדגל מחנה אפרים תמה במה שצעק משה אל ה' "אל נא רפא נא לה" (יבג). דלכאורה הא צריך להזכיר שם החולה ושם אמו, ותירץ שם"מ רמז לזה בדבריו אלו, כי "רפא נא" בגימטריא "מרים יוכבד" – שהוא שמה ושם אמה. והיינו מה שביארנו שהמציא משה רבינו כאן תפלה

בדרך רמיזה בעלמא, כדי שעיקר הכוח הפועל כאן יהיה תפילות וצעקת הלב, ולא מצד כוח הדיבור והפה שביחס למרים לא היה שייך להושיע אותה באופן הזה, לא בדרך צדיק גוזר והקב"ה מקיים, ולא בדרך של תפילות פה.

ג. והנה אנו נמצאים במצב שמצריך רפואה מעל דרך הטבע, כי עיינו הרואות ואזנינו השומעות מה שמעולל הנגיף הזה בכל העולם כולו, וכדי שכלל ישראל ינצל לגמרי מהנגיף הזה, צריכים רפואה וישועה בנס על טבעי.

אמנם לפי מה שלמדנו רבותינו, שמהמסיכה שאנו מחוייבים לעטות על הפה, משמע שמעוררים אותנו על זלזול בחטא לשה"ר, (ועל דרך דבריהם ניתן לעורר בדרך צחות, שאם אנחנו יותר מידי מתעסקים בלנתח את השני אז אומרים לנו משמים, אם זה רצונכם, אז אולי תלבשו על פניכם בדרך קבע מסיכת "מנתחים" תרתי משמע...) א"כ גם כאן אולי, אי אפשר לנו לדאוג לכך בדרך של תפילות פה, אלא צריכים כאן לתפילה הבוקעת מעומקא דליבא, שהיא בוקעת רקיעים ופועלת ועוזרת, גם כאשר יש אולי בשמים חלילה טענות, על זלזול בחטא לשה"ר.

וכפי שאצל מרים בת יוכבד, השתמש משה רבינו בכוח של רמיזה של גימטריא כמו שהבאנו מקודם, כך גם לגבינו נוכל לצעוק להי"ת אנא אל נא "רפא נא לה" לכנסת ישראל מן הנגיף הזה, ותהא תפילתנו בדרך של גימטריא ורמיזה, שהרי כידוע וכמפורסם, "קורונה" עולה בגימטריא בדיוק "רפא נא לה"! וכן יה"ר, שישלח הקב"ה את דברו, וירפא את כל החולים מעמו בית ישראל בארץ ובעולם בין ידועים ובין שאינם ידועים, ותעצר המגיפה...

ד. ולצערינו נאלצים אנו להפסיד במעט את הכוח של "והיו עיניך רואות את מוריד", שהרב שלנו נאלץ לעטות מסיכה על פניו, ומתקלקל כל מראה ותואר האדם בצלם אלקים שבו, שבמקום שחכמת אדם תאיר פניו ויתגלה יופיו הפנימי, ובמקום שיראו תדיר את החיוך שמרחף על שפתיו, נאלצים אנו להשתמש במסיכה הדומה לרסן של כלבים רח"ל. וכמש"כ כל המדבר לשה"ר ראוי להשליכו לכלבים, שהושלכנו ממדרגת אדם להיות ככלב בעל רסן.

ויש להמתיק בזה את דברי רש"י בסנהדרין (צחא) במה שאומרת הגמ' שם שלפני ביאת המשיח "פני הדור כפני הכלב" וכתב רש"י דבר תמוה שהכוונה שיראו כפני כלב ממש, ולא מובן כוונתו, וכי אנשים יהיה להם פנים של כלב, אבל לפי מצבינו נוכל לומר, שכבר יצאנו ידי חובת ה'סימן' הזה, שהנה כבר פני הדור כפני הכלב ממש רח"ל, ויצילנו הי"ת מנגיף זה, ונתעלה לגדלות האדם האמיתית.

טרודים לדעת סודה

א. כעת מסיימים אנחנו את ה"שבע ברכות" שלנו עם התורה שנחשבת לנו ככלה, כדכתי' "תורה צוה לנו משה מורשה" ודרשו חז"ל אל תקרי מורשה אלא "מאורסה". והפייטן משורר "תואר כלה מאד נתעלה בקבלת יום זה". וכן אי' בחז"ל שהקב"ה יצא לכלל ישראל בקבלת התורה כחתן שיוצא לקראת כלה. ואע"פ שהקב"ה כפה עליהם הר כגיגית, איתא בקדמונים שזה היה נצרך רק לקטנים ולנמוכים שבכלל ישראל, אבל הצדיקים ראו בזה 'חופה'.

והנה בתוך הסוגיות של מתן תורה שנלמדות כעת בדף היומי (שבת פחב) יש מימרא ידועה: אמר רב חננאל בר פפא, מאי דכתיב "שמעו כי נגידים אדבר", למה נמשלו דברי תורה כנגיד (לשון שררה ומלכות) לומר לך, מה נגיד זה יש בו להמית ולהחיות, (שמלך חונן ונותן ובכוחו לתת מחיה לכל, ומאידיך יכול להרוג בהבל פיו) אף דברי תורה יש בהם להמית ולהחיות, היינו דאמר רבא, למיימינים בה סמא דחיי, למשמאילים בה סמא דמותא. ע"כ. וצריך לברר אימתי זוכים בה לסם חיים, ואימתי נהפכת לסם המוות.

ולהנ"ל הוא מבואר בפשטות מצד משל זה שהתורה לנו כמו כלה, ובמערבא היו שואלים את החתן מצא או מוצא, כלומר, האם שייך בו קרא ד"מצא אשה מצא טוב", או חלילה קרא ד"מוצא אני את האשה מר ממות". והכא נמי בתורה יש מי שיוצא מחג השבועות ויכול להגיד שמוצא טוב, וכלשון חז"ל (ע"ז יטב) דאין טוב אלא תורה כדכתי' "כי לקח טוב נתתי לכם", (וטו"ב עה"כ גי' ח"), ויש מי שחלילה התורה לגביו בגדר מוצא וגו' רח"ל.

ב. והנה רש"י שם פ"י: "למיימינים" עסוקים בכל כחם, וטרודים לדעת סודה, כאדם המשתמש ביד ימינו שהיא עיקר. עכ"ל. וזה ג"כ מתפרש על דרך הנ"ל, כפי שאמר הגאון בעל הברכת שמואל זי"ע, שכיון שהתורה היא כמו אשה, א"כ גם לה יש דיעה וצריכה להסכים לחיבור שלנו עימה, וכמו שאין האשה מגלה את סודותיה אלא למי שרואה שנאמן ומסור אליה, כך התורה אינה מסכימה שיתגלו סודותיה אלא למי שהיא רואה שהוא נאמן ומסור אליה, וזה מה שכתב רש"י דהמיימינים הם הת"ח שעסוקים בה בכל כוחם ומתמסרים אליה, ועושים ממנה עיקר כיד ימין שהיא עיקר, הם אלו שזוכים לדעת סודה.

ורואים בחז"ל שהגדר של סם החיים שבתורה, שמגיע לדרגה שעצם מציאות החיים שלו נמזגת ונמסכת עם התורה, ואי"ז דרגה גבוהה ונשגבה שנמסרת רק לגדולי תורה ויראה מופלגים, אלא זוהי הפשטות של חיי יהודי באשר הוא שם, כפי שנאמר במכות לגבי מי שרצח נפש בשגגה, שהוא אדם שמוגדר כ"חייב" כלפי שמיא, שהרי גלגלו חובה על ידו שהרג את הנפש, וכשהוא גולה לעיר

מקלט, מגלין רבו עימו דעביד ליה מידי דתהוי ליה חיותא כדאי' במכות (יב), ובנמו"י שם ציין הפסוק "כי היא חייך".

א"כ חזינו שזהו צורת החיים של כל יהודי באשר הוא, ולא רק חיי עוה"ב שלו, אלא עצם חיי העוה"ז הבסיסיים והפשוטים שלו מוכרחים להישזר עם התורה, ולא סתם קריאה של דפי גמ', אלא עם הרב המיוחד שלו שמלמד אותו להעמיק בתורה ולפלפל בה בחכמה ובעיון רב, כמו שפסק הרמב"ם (הל' רוצח ושמירת הנפש פ"ז ה"א) "תלמיד שגלה לערי מקלט מגלין רבו עמו, שנאמר (דברים יט, ה) "וחי", עשה לו כדי שיחיה, וחי בעלי חכמה ומבקשיה בלא תלמוד כמיתה חשובין, עכ"ל. כלומר, עד כמה שיש לו רב שמלמד אותו תורה לפי הרמה שלו, זה נהפך לעצם חיותו, עד כדי כך שבלא הרב המסויים שלו, הוא כמת.

וידועים דברי הט"ז (אבהע"ז ב,ה) שכותב: דטבע הנשים שיבטלו בעליהן מתורה בשביל שהם סוברים שמכח זה יתעסקו בסחורות, ויהיה להם טובות עולם הזה, משא"כ אם יעסקו בתורה לא יהיה להם רק עולם הבא לחוד, ובאמת אינו כן אלא היא חייך בעוה"ז ואורך ימך בעולם שכולו ארוך וכו' עכ"ל. הרי שזו צריכה להיות הגישה הכי בסיסית שלנו לחיי תורה, שמצד הגדר של "חיים" בעולם הזה, הוא דווקא באופן של חיים תורה, ובל"ז הוא מיתה.

ג. יש בדברים יסודיים אלו, להבין את ה"קפיצה למים" של הישיבות הגדולות אשר לא יכלו לפתוח את שעריהן על פי מתווה ה"קפסולות", ובכל זאת החליטו עתה שאין מנוס מלפתוח בכל אופן שהוא, שהרי גם אם בפתחה כזו מונח סכנות בריאותיות לא פשוטות, אבל האפשרות והאופציה השניה של בחורי חמד שיושבים בביתם בלי מסגרת ישיבתית מסודרת, גם היא בגדר "מיתה" רח"ל.

ד. מאידך כמה נוחם ועידוד יוכלו לשאוב מדברים אלו, אברכים בני עליה, שמתקשים בפרנסתם עקב המשבר הבריאותי, שהרי בחביקה שלהם בראשונים והאחרונים לקיים פלפולא של תורה בכל עת ובכל שעה, הם זוכים להבטחת "כי היא חייך" בעולם הזה, שלא יחסר להם כל צרכם וסיפוקם כל הימים, וגם אם בכל החברות הגדולות ישנם משברים גדולים שמביאים אותם להוציא עובדים לחל"ת וכדו', אבל בחברה היוקרתית של הבורא עולם, אין יציאה לחל"ת, ואין משברים כלכליים, כי יודעים אנו באמונה פשוטה שאין קושי מלפניו יתב' לפרנס את בני התורה בשעת השפל והמשבר, יותר מבשעת גאות.

ובודאי עתה, אחר שזכינו לקבל תורה ביומא דעצרתא, ולקחנו כביכול את הבת של הקב"ה – התורה, לכלה, אם נתאמץ ביתר שאת בעסק התורה הקדושה, הוא יפתח לנו את אוצרו הטוב, ויהיה לנו כמו שווער עשיר שבתבל שלקח חתן בן-עליה, והושיבו על שולחנו לפרנסו תמיד.

תלמוד תורה דרבים

במכילתא (בשלח מסכתא דשירה פ"א): "וכן אתה מוצא שכל דבר שאדם נותן נפשו עליו נקרא על שמו. בשלשה דברים נתן נפשו משה עליהם ונקראו על שמו. נתן נפשו על התורה ונקראת על שמו שנאמר "זכרו תורת משה עבדי" (מלאכי ג, כב) והלא תורת אלהים היא שנאמר "תורת ה' תמימה משיבת נפש" (תהלים יט, ח) הא מה ת"ל תורת משה עבדי לפי שנתן נפשו עליה נקראת על שמו והיכן מצינו במשה שמסר נפשו על התורה שנאמר "ויהי שם עם ה'" (שמות לד, כח) ואומר "ואשב בהר וגו'" (דברים ט, ט) הא לפי שנתן נפשו על התורה נקראת על שמו". עכ"ד.

וממילא כשעתה הנידון הוא על כל הקיום של "עולם הישיבות", הוא בוודאי בגדר תלמוד תורה דרבים, וכלפי תלמוד תורה דרבים מוטל עלינו למסור נפש על התורה.

ג. ויש בחז"ל בברכות (סג, עהפ"ס "זאת חוקת התורה אדם כי ימות באהל", שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ובגיטין (נ, ב) מייתי עלה האי קרא ד"עליך הורגנו כל היום", רנב"י אמר, אלו תלמידי חכמים שממיתין עצמן על דברי התורה, ולפי דברי המשך חכמה אי"ז סותר למה שנקוט בדינו משמו של שמואל הרמתי שכל המוסר עצמו על דברי תורה אין אומרים הלכה משמו, כי גם כאן מדובר על כללות התורה של הת"ח ולא על דבר הלכה פרטי, ומכיון שהם מעתיקי השמועה שהם כמו משה רבינו בדורו, שפיר יש גם לזה גדר ת"ת דרבים.

ובאמת יש לדעת, שלמרות הריבוי העצום של בני התורה ובני הישיבות בדורינו, כל מי שיעמול בתורה כדבעי יזכה להיות מרבין תורה, למסור שיעורי תורה בישיבות ובכוללים ובשיעורי דף היומי, או יזכה לחבר ספרים, או ע"י פסיקת ההלכה, שכידוע הציבור החרדי הולך ומכפיל את עצמו כל 15-10 שנה, וכל הזמן יש צורך בעוד ועוד ישיבות וכוללים ובתי כנסיות ומדרשות בקרב קהילות הקודש שנבנות בכל קצווי ארץ, מדרום לצפון.

ונפק"מ בזה לצורת היחס של כל יחיד לתורתו, שאם יגש לגמרא כחכמה שעתידה להיות מועברת לתלמידיו, יהיה כל לימודו מתוך דחילו ורחימו, ובריכוז ורצינות, ולא רק על בסיס זמן וכוח פנוי, אלא במסירת כל הכוח לברר מקחו ולרכוש כמה שיותר חלקים בתורה, כי יודע שאת כ"ז עתיד להעביר לתלמידיו אחריו, וחש אחריות כלפם. ויה"ר שעולם הישיבות יוותר על כנו ותילו, שלא ימצא ח"ו חולה בשום ישיבה, ולא יסגר אף מקום תורה, ויסר ה' במהרה את הנגיף הזה, ונוכה להגדיל תורה ולהאדירה.

א. במאמר לו הובא כאן נימוק, על זהירותן הרבה של ראשי הישיבות בפתחת הזמן, שהוא על דרך דברי הגמ' בב"ק (ס, ב) שכל המוסר עצמו למות על דברי תורה, אין אומרים דבר הלכה משמו! ועתה מרן הגר"מ שטרנבוך שליט"א פירסם דברים נפלאים מהמשך חכמה (בסוף פר' תרומה) שחידש שלא נאמר כן אלא במסירות נפש של יחיד לתורתו, אבל לא בנוגע לתלמוד תורה דרבים... ואכן זוהי הסיבה שלבסוף מחג השבועות ואילך הישיבות כן פתחו את שעריהן בכל צורה שהיא, למרות כל הסכנה.

בי באמת אין לנו ביטול תורה דרבים גדול מעיכוב פתיחת שערי הישיבות, שבכל יום שבחור אינו במסגרתו הרגילה, הוא שרוי בסכנה נוראה ועלול ליפול לירידה רוחנית אדירה, ולא רק הבחורים החלשים, חשופים לכל בעיות הזמן, אלא אפילו בחורים שעד כה היו יציבים, גם הם עלולים להפסיד את רכושם מחמת הניסיונות שיש כיום בעולם הישיבות, וא"כ אין כאן רק ביטול תורה מצד השעות שנפסדות, אלא ביטול כל התורה שכבר למד...!

ב. וכך כותב המשך חכמה שם, אחר שביאר יפה את דברי הגמ' ביומא (לח, א) אודות שערי ניקנור שכשהלך להביאם מאלכסנדריא של מצרים, בחזירתו, עמד עליו נחשול שבים לטבעו. נטלו אחת מהם והטילו לים, ועדיין לא נח הים מזעפו. ביקשו להטיל את חברתה עמד הוא וכרכה, אמר להם הטילוני עמה! מיד נח הים מזעפו, והיה מצטער על חברתה. כיון שהגיע לנמלה של עכו היתה מבצבצת ויוצאת מתחת דופני הספינה... ועליה אמר שלמה (שיר השירים א, יז) "קורות בתינו ארזים, רהטינו ברותים" - אל תקרי "ברותים" אלא "ברית ים". לפיכך כל השערים שהיו במקדש נשתנו להיות של זהב חוץ משערי ניקנור מפני שנעשו בו נסים, אבל היש אומרים שם חולקים שזה מפני שנחושטן מוצהבת היתה, ופירש המשך חכמה שהטעם שלא נחא ליש אומרים בתי קמא כדאמר בפרק הכונס: "כך מקובלני מבית דין של שמואל הרמתי כל המוסר עצמו למות על דברי תורה אין אומרים דבר הלכה בשמו. וכן כאן שניקנור מסר נפש על זה, מפני כן לא היה ראוי להזכיר שמו ושלא להחליפם, ודו"ק.

וסיים שם: "אמנם על תלמוד תורה דרבים צריך למסור עצמו למיתה ולסכן עבור זה. ואדרבא, נענש יהושע מפני שלא עסק בתורה בעת המלחמה. ולכן משה שנתן נפשו על תורה של כל ישראל אמרו שלפיכך נקראת על שמו שנאמר (מלאכי ג, כב) "זכרו תורת משה עבדי" וכמו שדריש

או הכל או כלום

א. אין מי שלא שמע בימי הקורונה, על כל מיני גבורות נפש, והתעלויות יהודיות, בכל חלקי האידשקייט, דוגמת אותה אלמנה ישישה בת 87, שעשרות שנים היתה רגילה להעמיד סדרים משפחתיים ענקיים, ובשנה זו ערכה את הסדר בודדה, ומתוך שלא רצתה לוותר על הוורטים ועל השירים, ודקדוק המצוות בשלימות כמידי שנה, נמשכה בעריכת הסדר הפרטי שלה, היא לבדה, עד 2:00 בלילה!

או דוגמת בן-ישיבה תושב גילה, ששיבתו לא פתחה את שעריה בליל שבועות, ואין עימו בשכונתו שום בחור מהשיעור שלו, עזב את משפחתו, ונסע לשבת-שבועות, להתאחסן בבית החברותא שלו, לעשות עימו שטייגען...

וכדוגמת חתן-כלה שלא מצאו עד הרגע האחרון מקום לעריכת חתונתם, והדפיסו הזמנה וכתבו: החתונה תערך בסיעתא דשמיא במקום אשר יבחר השם... וזה מזכיר את מה שמספרים על היקרים מבני הישוב הישן בירושלים, שבכדי לחזק את אמונתם כתבו בהזמנות: "החופה תערך בבית המקדש בירושלים הבנויה! ואם לא נזכה ועדיין לא יבנה ביהמ"ק, החתונה תערך באולם בנות ירושלים..."

והם שלשה סיפורים המסמלים את מנייני מרפסות ברוחות ובגשמים, בימי שמש וחמסינים. ואת השטייגען בבתים, דרך קוי טלפון וחדרי ועידה קורסים. והשמחות האישייות שנערכו ע"י שכנים, הטובים מאחים רחוקים, כשהמשתתפים יוצאים מגידרם, בכדי להרנין ולשמח לב בעלי וחתני השמחה, ואת כל דרי המלוניות והמחלוקות השונות, שעזרו איש לרעהו בכל מאמץ אפשרי, אשרי חלקם של כלל ישראל, שבכל מצב עולים מעלה מעלה...

ורואים מזה שכאשר יש ליהודי יסודות איתניים אזי גם כאשר "מקלפים" לו את הסביבה התומכת, הוא נותר איתן בדרגתו הרוחנית ושומר על הקשר שלו עם התורה והמצוות בכל כוחו, כי הישישה הזאת יכלה לומר שלא בשבילה לערוך סדר של שש שעות כשהיא לבדה! והבחור ההוא היה יכול לומר שלא הגיוני להטלטל יומיים בבית זר רק בשביל כמה שעות לימוד. והחתן-כלה הללו שלא היה להם כסף לפזר על גן אירועים מנקר, הרי יכלו להיות מדוכאים ועצובים ולעשות הכל בצורת בדיעבד, אבל הם מצידם התאמצו לשמח, ואפי' הדפיסו הזמנה...

ב. אבל לעומת זאת, יש כאלו שמחמת ש"קילפו" להם את הסביבה החברתית התומכת, נעצרו במקומם ועדיין הם תקועים שם, וכשאנו בודקים את מצבינו נכון לעתה, עלינו להרים קול זעקה, על כל מיני דברים שכבר אינם כפי שהיו, אם זה יהודים שאיבדו את רצף הלימוד בדף היומי, ואבד מהם הקשר היחידי ללימוד הגמרא. או

ילדים וילדות שאבדו את היכולת לשבת ברציפות לשעת שיעור, ובפרט הטעונים תמיכה בלימודם, שכעת צברו פערים בלתי ניתנים להדבקה. והמצער מכל, בחורים בני ישיבה יקרים, שנותרו מחוץ לקפסולות מכל מיני סיבות, וכעת הם מעורטלים מצורת בן-ישיבה על כל המשתמע.

ורואים מזה כמה חשוב לנו לבנות את יסודות היהדות עמוק מבפנים, שלא יהיה קיום המצוות אצלינו מן השפה ולחוץ, כהולך אחרי העדר, ועושה מה ש-ו-ל-ם עושים ורק מה ש"מקובל" לעשות, בלי להבין ובלי להתקשר לדברים בכל הרמ"ח והשם"ה, כי בשעת מבחן וברגע של ניסיון נופל, ונמחק ממנו כל צורת יהדות, וחלילה נאבד.

ג. והדבר הראשון שצריך להתחזק בו, להעריך ולייקר כל דבר קטן! כי ברוחניות אין דבר קטן, וכל בדל הישג הוא גדול עצום ונשגב, והיצר משתמש בתירוץ שנקרא: "או הכל או כלום"!!! וזהו שורש הקלקול של המן הרשע שאמר "וכל זה איננו שווה לי" שלמרות שהיתה לו משרה הכי חשובה בשלטון, וכולם השתחוו לכבודו, והיה לו כסף וזהב, אשה רכוש ובנים לרוב, היה הכל בעיניו כאפס וכאין, בגלל חסרון של פריט אחד שלא הושלם כרצונו...

וגם בענייני הרשות יש תכונה שנקראת "ספציונריות", שמבקש ומחזר אחרי שלימות כל דבר, עד כדי כך שאינו מסוגל לעשות דבר שאיננו מושלם, וזה נובע מכוח גאוה שבנפש, המושרש בגאוותו הנוראה של המן הרשע, ויש חיוב לעקור בכל הכוח את התכונה הרעה והגרועה הזאת.

ולכן גם עתה, העיצה היעוצה היא לתפוס כל יום בפני עצמו, וכל סדר בפני עצמו, לייקר ולהאריך כל פרט, בלי קשר למה שנחסר ולא נשלם כדבעי, וגם אם הפסיד פרק ממסכת שבת, לא יעשה מזה אסון כזה גדול, כי אז יפסיד את כל הפרקים שנותרו, וזה עלול לגרום לאיבוד הקשר שלו עם הדף-היומי לחלוטין, וכן ילדים שאיבדו את רצף ההתקדמות, ח"ו להתייאש מהם, רק עלינו לדרבן אותם להקשיב לשיעורים שנותרו עד ימי החופשה, ולנצלם...

ובפרט בני הישיבות הקדושות, שבתורתם ולימודם מחזיקים את כל העולם, כמה יש להלל ולשבח אותם על כל שעת לימוד, ועל כל עמידה בניסיון נוכח ביטולי תורה למיניהם, שברוחניות כל דבר נידון לשעצמו, וולא ספק ישנה מעלה של שלימות, שהיא שמחת "סיום-מסכת" לגומרה של תורה, אבל אסור שמעלה זו תיהפך לחסרון והפסד הדקות היקרות שיכולות להיות מנוצלות ללימוד.

ודווקא מכיון שאין לנו שמץ מושג כמה תמשך תקופה זו, שומה עלינו להשתדל בכל הכוח בשמירת הסדרים, וביקורות עסק התורה ולימוד הגמ', כדי שלא נאבד טובה הרבה, בניצול כל יום לתורה ומצוות לעלות מעלה מעלה.

תפילות... תפילות...

א. הימים הללו, ימי דין הם, נחרץ בהם בכל רגע, כל המושך תהלוכת החיים בחדשים הבאים, ואע"פ שכעת הכל רק מתחת לפני השטח, ועל פניו נראה כאילו עולם כמנהגו נוהג, מכל מקום עתה נקבע היקף ההדבקה ומדת התחלואה, שתקבע את צורת חיינו בחדשים הקרובים.

ובאמת אי אפשר לדעת ברגע זה איך תיפתח השנה הבעל"ט, והאם בכלל... רבש"ע, איך יראה בחור בשיעור א' שעלה לשיבה גדולה והישיבה שלו מקרטעת הרי ח"ו הוא מתחיל את הישיבה עקום! ואיך יגדל בתורה ויר"ש?

והרי כולנו שבעים מילדים בבית, כבר קלטנו את היקף הנזקים מכל יום שילדים ובחורים מסתובבים בלי מסגרת מסודרת, ומה יהיה על עמלינו אוצרינו, ילדים מצטיינים שהזענו עליהם רבות, וירקנו עליהם דמים תרתי משמע?

ב. חשש זה, מחייב אותנו לבקוע שערי שמים, הסכנה האדירה הזאת, של ביטול מסגרתה של תורה, צריך להדיר שינה מעינינו, עלינו לקרוע רקיעים בתפילה חמה לבורא עולם שיסיר מעלינו את הנגף הזה, כי אין לתאר את היקף הנזקים שמונח בהפקעת צורת הישיבות שלנו, ואף שבתוך כל עולם הישיבות יש הרבה בחורים טובים ומעולים שאולי מסוגלים לשמור על עצמם לבד, אבל גם אצלם הרי נעצר כל קצב ההתקדמות, ומפסידים את החציבה בנפש שנקנית בעמל התורה בתקופת הישיבה.

והרי הכלל בתפילה, שהיא צריכה להיות מעומק הלב, מתוך הרגשה של "ואשפוך את נפשי בתפילתי", וא"כ אם בשעה זו אנו נתעצל בתפילה חלילה, מתוך מחשבה שבעצם העסק כבר מאחורינו, ובסך הכל החיים די חזרו למסלולם, ומה שיש עדיין חיוב לעטות מסיכה טורדנית, וצמצום משתתפי השמחות... וביטול השטיבלאים... ופיזור הלימודים בכל מיני מוסדות... וצמצום המסגרות ושעות הלמידה בחדרים, בישיבות קטנות ובסימנרים... כל זה נכנס בגדר "שיגרת קורונה". א"כ יצא שאיבדנו את רתיחת התפילה, ובקשותינו ועתירתינו כבר אינן בוקעות מעומק הלב, וא"כ ח"ו אנו עלולים להשאר עם זה עוד...

כמו שלפעמים רואים אחד שעבר תאונת דרכים קשה ופרפר בין חיים למוות, ובחסד ה' ניצל ונשאר רק עם סחיבת רגל, יתכן והסיבה היא, שלגבי חזרתו לחיים קרעו שמים והרעישו עולמות, אבל כשיצא מסכנת חיים, ולא נותר רק סכנת אבר של גרירת רגל, לגבי זה כבר לא ראו צורך להרעיש עולמות, ולא הזדרזו מכריו להתפלל בעדו ולכן הוא נשאר עם הסחיבת רגל הזאת, כי השלים עם זה.

ב. והנה אנו זעקנו בתפילות לבורא עולם בימי הבידוד שכבר נחזור לשיגרה ונשנצל מהנגף הזה, ובחסד ה' ראינו

בארץ ישראל ישועות מעל דרך הטבע, וראו בחוש את ההצלה שהיתה בארץ הקודש ביחס להיקף המותים בכל מדינות העמים - "כי לא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב". אבל אסור שהתפילות הללו יפסקו, חלילה לנו לנוח עכשיו על זרי הדפנה ולהשאיר אדישים למה שקורה כאן!

ונורת האזהרה החמורה ביותר, זה האיום שמרחף על הישיבות, הן בהשלמת תפקודם עד סוף זמן קיץ, והן בפתיחת שנת הלימודים בר"ח אלול הבעל"ט, מדובר בחמורה שבחמורות, פחד פחדים ממש, הרי באמת אין לנו אפשרות להכיל כזו אפשרות של תרחיש כה איום. והרי בחורים שמסתובבים בלי מסגרת, זה סוף העולם!!!

ג. ואמנם הישיבות מוכרחות לקפוץ למים לפתוח את שעריהן גם בעת הזאת, וכמש"כ הכתב סופר (משפטים) וז"ל: והנה לפעמים מזיק התחברות אנשים רבים בחדר אחד, ויבא עי"ז חס ושלום לחלאים רעים, אלא שומר מצוה לא ידע דבר רע, והמצוה מגנת ומצלת, והיינו "והסירותי מחלה מקרבך" אף שתעבדו את ה' בחבורה, המצווה תגן עליכם, עכ"ל. ואם במצווה אמרה תורה כן, על אחת כמה וכמה שבתורה שיש בה את כל הטובות שבעולם, יש בכוחה להיות מגנא ומצלא גם בעת הזאת.

והם דברי הגמ' הנודעים בברכות (סאב) שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה שלא יעסקו ישראל בתורה, בא פפוס בן יהודה ומצאו לרבי עקיבא שהיה מקהיל קהלות ברבים ועוסק בתורה. אמר ליה: עקיבא, אי אתה מתירא מפני מלכות? אמר לו אמשול לך משל למה הדבר דומה, לשועל שהיה מהלך על גב הנהר, וראה דגים שהיו מתקבצים ממקום למקום, אמר להם מפני מה אתם בורחים, אמרו לו, מפני רשתות שמביאין עלינו בני אדם. אמר להם, רצונכם שתעלו ליבשה, ונדור אני ואתם כשם שדרו אבותי עם אבותיכם, אמרו לו, אתה הוא שאומרים עליך פקח שבחיות, לא פקח אתה, אלא טפש אתה! ומה במקום חיותנו אנו מתיראין, במקום מיתתנו על אחת כמה וכמה! אף אנחנו, עכשיו שאנו יושבים ועוסקים בתורה, שכתוב בה "כי הוא חייך ואורך ימך", כך, אם אנו הולכים ומבטלים ממנה על אחת כמה וכמה. עכ"ל הגמ'.

אך עם כל זאת, אנו מבקשים בתפילה "אל תביאנו לא לידי ניסיון ולא לידי בזיון" כי הרבה יש שאינם בדרגה כזו, ואם נעמוד ח"ו בימי הקיץ הקשים מול חופש מתמשך, הרי זה עלול לגרום לקטסטרופה חינוכית שיהיה קשה או בלתי אפשרי לצאת ממנה, וא"כ כבר עתה יש לנו לזעוק לה' יתב', שירחם על פליטת עמו בית ישראל, וישאיר את עולם הישיבות והכוללים בתפקוד מלא, שיהיה שמירה עליונה על כל בני התורה ובני הישיבות וכל כלל ישראל, להגן עליהם ועל טפם, להיות שמורים בסתר עליון תמיד.

"ממית עצמו עליה"

א. ידוע מאמר חז"ל (ברכות סג,ב) בפרשת פרה אדומה עהפ"ס: "וזאת התורה אדם כי ימות באוהל" דאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. ובפנים יפות עהפ"ס "ויבאו מרתה" וגו', פירש הכוונה שרק על ידי שממית את הגוף הגשמי, זוכה שיאיר אצלו האור הרוחני של הנשמה, ורק מכוח זה יוכל להשיג את התורה הקדו'.
וכתב שיש להבין בזה מה שבאו מרתה שמבואר שם שזכו ל"וימתקו המים", וביאר עפ"מ שאמר רבינו הקדוש לבנו (כתובות קג,ב) זרוק מרה בתלמידים, ואמרו עוד (שם ה,א) שהתורה באה ע"י יסורים לישראל, וענינו כי כח הגופני לא יכול לסבול אור התורה, ע"כ נקראת תושיה שמתשת כחו של אדם (סנהדרין כו,ב), שהיא מתישה את הכח העב שבגוף, וע"י התורה מקבל כח הרוחני, וזהו שאמר הכתוב (ישעיה מ,לא) "וקווי ה' יחליפו כח" שאם מחליף את הכח הגשמי יבוא לו כח רוחני, ואמר עוד (שם) "יעלו אבר כנשרים", שעולין למעלה מה שהיה בלתי אפשר להעלות בכח החומרי, כי כבידות כח הגוף ימנעו מלעלות ובהחליפו בכח הרוחני "ירוצו ולא יגעו", והוא ענין מה שאמרו חז"ל (מגילה ו,ב) "יגעתי ומצאתי תאמין" שהגיעה מתשת כח החומר, ואז מקבל כח הרוחני שהוא כח התורה שנקראת אשת חיל, שנותנת בו כח הרוחני אחר שימסור את כח הגופני בשביל התורה, והוא שאמר ר' יוחנן לר"ל (ב"מ פד,א) "חילך לאורייתא", שיתן את כח הגופני בשביל עסק התורה, וכמו שאמרו שם שאחר שקיבל ר"ל כח התורה הותש כח גופו.

והוסיף שם לפרש מה שאמר "בטח בה לב בעלה" מפני שאחז"ל (מגילה ו,ב) "יגעתי ומצאתי תאמין", והיינו כי העיקר בזה האמונה והבטחון, כי יאמין באמונה שלימה שהתורה לא יזיקהו ח"ו, וכשיתש כח הגופני יתמכהו כח הרוחני, וכמ"ש דוד המלך ע"ה (תהלים לד,יא) "ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב", וכמ"ש הכתוב (ירמיה יז,א) "ברוך הגבר אשר יבטח בה", והיה ה' מבטחו", כי ע"י האמנת הבטחון בודאי יהא ה' מבטחו, וזהו שהזהיר שיאמין בזה שע"י היגיעה ימצא כח רוחני של תורה, וז"ש "בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר", כי ע"י הבטחון שהוא מאמין למצוא אשת חיל שהוא כח הרוחני, ישיגהו בבירור, וזהו "ושלל, לא יחסר" כי מה ששללו ממנו כח הגוף, בוודאי לא יחסר, וישיגהו כח הרוחני וזהו שאמר (כתובות קג,ב) זרוק מרה בתלמידים, כי א"א לבוא לידי מתיקות התורה כי אם ע"י היגיעה שתחילתו מר וסופו מתוק, עכ"ל.

ב. כמה נפלא שעד ימינו אנו רואים איך שכלל זה נכון, שהתורה מתקיימת וקונה שביתה דוקא אצל מי שמאמץ את גופו לעסוק בתורה יומם ולילה, ולמרות שהוא חלש

מבחינה גופנית, ואינו מקפיד לעשות התעמלות ולשמור על בריאותו בכל מיני דרכים, בכל זאת הוא מקבל כוחות עילאיים לעסוק בתורה יומם ולילה, בבחי' יגעת ומצאת.

ב. ומה דאי' בגמ' (ב"ק סא,א) משמיה דשמואל הרמתי שכל המוסר נפשו למות אין אומרים דברי תורה משמו, יתכנו בזה ג' מהלכים: א. כמו שהבאנו בשבוע שעבר את המשך חכמה שכ"ז בתלמוד תורה דיחיד, אבל בתלמוד תורה דרבים שפיר מסרינן נפש להעמיד את התורה, (וכמו שהבאנו במאמר הקודם ע"פ משל הדגים והשועל). ב. דמה שאמרו בענין אדם כי ימות באוהל היינו מיתת החלק העב בגוף שע"ז זוכה לאור הנשמה כמו שהבאנו שביאר הפנים יפות מקודם. ג. עוד מהלך עמוק יש בזה בשם החידושי הרי"ם שהכוונה ממש להיפך, וכדלהלן.

דלכאורה באמת תמוה, מה טעם המוסר נפש על דברי תורה אין אומרים דבר תורה משמו, הרי כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם, ותרין, שאמנם כל תנא ואמורא למעלה מהשגתנו, אך בכ"ז שייך המושג שדבר תורה שייך לפלוני, אולם מי שמוסר נפשו למות על דברי תורה נעשה הוא עצמו א-שטיק תורה עד שא"א בכלל להפריד בין הדברים ולומר יש במציאות פלוני ויש במציאות של דברי תורה, אלא פלוני זה התאחד עם דברי תורה אלו והוא גוף אורייתא ממש. וכך הוא הענין במשה רבינו ע"ה שהיה כל ימיו גדול ורם בענקים, בבחינת "ותחסרהו מעט מאלקים", אך בכ"ז היה שייך בו המושג "משה - קיבל תורה" "משה - אמר תורה", ואילו כשמסר את נפשו בעד כלל ישראל כמ"ש מחני נא וגו', אז נהפך להיות חלק מגופא דאורייתא ושוב אין מקום להזכרת שמו בפ' תצוה, לא בתורת עונש אלא בתורת מציאות ומהות חדשה שלו, עכ"ל. והוא מהלך נפלא עד מאד.

ג. בימים הללו שקשה לשער מה ילד יום, נראה שיש בכל החבורות של לומדי התורה בכוללים ובישיבות, איזו בחינה של "זאת התורה אדם כי ימות באוהל", שיודעים בני החבורה שהם מסכנים את עצמם בהתדבקות בנגיף, ובכל זאת הם ממשיכים בלימוד התורה, והרי זה הכרזה עצומה ונשגבה שהם שייכים לרובד הפנימי של החיים, ונעשים על ידי זה "א-שטיק תורה", ואין לתאר זכיתם.

והסוד ליכות לזה, הוא ע"י כוח האמונה והבטחון, כמו שאומרים בברכת אהבה רבה: "בעבור אבותינו שבטחו בך ותלמדם חוקי חיים כן תחננו ותלמדנו" שאנו מכירים בזה שכמו שאבותינו זכו לתורה רק מכוח מידת הבטחון שלהם, גם אנו נזכה לתורה רק בהתעצמות בבטחון בה, ובמצב הזה שנקלענו אליו, מעלים אותנו משמים לדרגה של "ממית עצמו עליה", להמשיך ביתר שאת ועוז בעסק התורה גם במצב הזה, ומכוח נזכה שהתורה תתקיים בנו.

וכל זה איננו שוה לי

א. מובא בבני ישישכר בשם האריז"ל שהצירוף דחודש תמוז יוצא מסופי תיבות של הפסוק: "וכל זה איננו שוה לי" שהוא שם הוי"ה בהיפוך אתוון שמורה על צד הדין.

והנה האמירה הזאת של המן מסעירה ומרעישת את חכמי המוסר והעבודה, איך יתכן אדם שיש לו כל טוב העולם, סגן לאחשוורוש שמולך על כל העולם, שכולם משתחווים לו, ובידו עשירות עצומה וריבוי בנים, וכל זה איננו שוה לו בגלל יהודי אחד בשם מרדכי היהודי שבסך הכל אינו כורע ומשתחוה לו, ומה שאמר בלשון "וכל זה" מבארים חז"ל במדרש לקח טוב, שהיו כל השמות של אוצרותיו חקוקים בחגורתו, והיה מסתכל בהם ואומר וכל זה איננו שוה לי, כוונתם להפליג את שטותו, שאל תאמר שלרגע הוא שכח כל מה שיש לו, כי בעודו רואה את כל רשימת אוצרותיו, הכריז שכל העושר האגדי הזה וכל הכבוד העולמי, וכל השליטה האדירה, איננו שוה לו!

וכאן מתבאר שיש סוג של יצר הרע של "או הכל או כלום", והיצר הזה הוא הגרוע ביותר, שהוא מצליח לאפס ולבטל את ההישגים שכבר משיג האדם, ובגלל חלק קטן שלא השיג הוא מוכן לעקור במחי יד את כל מה שהשיג בדי עמל שנים ע"ג שנים, ובאמת שזה על גבול הטירוף, כי איך יתכן שדבר קטנטן ובלתי נחשב יכול להיות שקול כנגד הכל, אך היצר הוא מלאך רע בעל כוח אדיר, והגם שהינו חיידיק זעיר, יש בכוח של "או הכל או כלום", לבטל ולהפקיע את כל ההישגים הכי גדולים, בגלל חסרון קטן.

ב. יתכן שהקשר לחודש תמוז, משום שבו נשתברו הלוחות. ואכן, מצד כוחו של החודש היה בכוחו לחברם חיבור גמור לתורה הקדושה, שע"י הארבעים יום שאחר מתן תורה שזכו לכתרים דנעשה ונשמע, כבר היו אז באותה מעלה העלינה של "ממלכת כהנים וגוי קדוש", וכמו שאיתא בספה"ק שתמוז"ז ר"ת: זיכרו תורת משה עבדי, כי אילולי שהיו הלוחות משתברים היו זוכרים את התורה ולא שוכחים כלל, ומעתה שנשתברו הלוחות ירד שכחה לעולם, ועתה צריכים להשקיע בכל מיני עיצות כמו מאה ואחד חזרות כדי לזכות לזכור את תורת משה.

והנה הלוחות נשתברו מחמת חטא העגל, שבו המירו את משה בתבנית שור אוכל עשב, ומה בסך הכל ארע, שנתבושש מלבא שש שעות, ונמצא שבגלל איחור קל שכזה מיהרו לאבד את כל מה שראו בגדולת משה רבינו שהוציא אותם ממצרים באותות ומופתים, ושהעבירים בים סוף, והוריד להם את התורה מן השמים, ואכלו בזכותו את המן, ובגלל איחור קל מיהרו להדיחו בעגל, וזה היצר המיוחד של חודש תמוז להפסיד טובה הרבה בגלל אותו חיידיק זעיר של "או הכל או כלום" וזה נורא!!

ג. ובאמת שיש כמה דברים שעלינו ללחום ביצר הזה, ולמשל בכל הנוגע לשמירת הנפש בעת הזאת, שהרבה פעמים נחשף בעל כורחו להרבה אנשים ללא מסיכה, כמו בן משפחה קרובה בעת חתונה, וצריך בכל רגע לשוב ולחזור לעטות מסיכה כדבעי ולא לומר "אם כבר אז כבר" כי זה בדיוק אותו יצר של "או הכל או כלום" שיש לבטלו.

וכמו שמצינו בהלכות שבת שכשצריך לעשות מלאכת איסור לחולה הכלל הוא "הקל הקל תחילה", שצריך קודם לבחור באיסור הקל יותר, ולא אומרים "או הכל או כלום" שאם כבר שבת נעקרת אז אין נפק"מ מה עושים. כך כאן צריך כמה שאפשר למעט אם ההחשפות לשאר בני אדם, וכמה שיכול להיזהר אמרינן "הקל הקל תחילה" שלא לזלזל בהנחיות הבריאותיות, ולהשתדל מה שניתן.

וכך בענין השטייגען של הקיץ הזה, חלילה לומר "או הכל או כלום" ואם שבוע אחד נקלע הלומד לבידוד ח"ו, או שכמה סוגיות נשתבשו מחמת כל המצב, חלילה וחס לומר אם כבר אז כבר... ולאבד הכל. שבאמת זה על גבול הטירוף של המן הרשע שאמר "וכל זה איננו שווה לי". ולפעמים כשמגיע חודש תמוז ומסתכל לאחוריו, ורואה שזמן קיץ לא היה בדרגה שרגיל בכל שנה, אז מחליט להקדים את היציאה לבין-הזמנים וסוגר את הגמרא ח"ו, והרי ברוחניות כל משהו ומשהו זה עולם שלם, וגם אם הפסיד קצת, חלילה להחליט מכוח זה להפסיד את הכל.

ובעלי העבודה אמרו כך על עסק התפילה, שלפעמים יש איזו טירדה שמפריעה את הריכוז בתפילה, ונעמד להתפלל בתכנית להתחנן לפני ה' ולהשיג משהו, ולפתע תקפה אותו הטירדה והפסיק לחשוב על פירוש המילות, ועד שנזכר שרצה להתפלל כעת בכוונה, הוא מוצא את עצמו כבר באמצע ברכת "שים שלום", אז אם הוא לא מכיר את דרכי העבודה, תוקף אותו היצר של "או הכל או כלום" ומפתה אותו להמשיך לומר את המילים בלי שום כוונה כי בין כך את השמו"ע הזה כבר איבד, אבל אם הוא מבין את דרך ההתגברות על היצר, אזי הוא תופס את עצמו באותו רגע, ומכוון בברכת שים שלום עם כל תוקף הכוונה כאילו הוא השיג שלום של תפילת נעילה שלו, ובנצחון הזה הוא מצליח להמתיק ולהפך את כל חסרון הכוונה שלו, ונחשב לו שהוא ניצח את היצר שלו לגמרי.

ד. היארצייט של יוסף הצדיק הוא בר"ח תמוז, ולפי מה שנתבאר כאן יש לפרש, דמיוסף למדנו את דרך הנצחון כנגד היצר של "אם כבר אז כבר", שהרי נודע מחז"ל במה שדרשו עהפ"ס "ויפוזו זרועי ידיו" שאיבד עשרה שבטים במעשה דאשת פוטיפר, שהיה צריך להעמיד גם הוא י"ב שבטים כמו אביו יעקב, ואף שכעת נותרו בידו רק מנשה ואפרים, ניצח ברגע האחרון, ועי"ז זכה וזיכה כל ישראל.

איך חוזרים בתשובה...?

א. כולנו מרגישים שעלינו לעשות תשובה, המצב לא פשוט בכלל, וה' ירחם עלינו שלא ניפול למצב גרוע מזה. ועתה כתבו עיני העדה מרנן שרי התורה שליט"א, לרבנן ותלמידהון, ולכל יושבי הארץ: "כאשר מן שמיא הוחמר נגע הקורונה בעוונתינו הרבים, ובוודאי צריכים להתעורר מזה, ולהתחזק כל אחד במה שליבו יודע מרת נפשו, ובפרט לשמור על קדושת בתי הכנסת ובתי מדרשות..."

אז הנה, אלו שחיכו שגדולי הדור יגידו להם מה צריך לעשות, כאן הם כותבים במפורש, שמכיון שההחמרה היא "מן שמיא", ועלינו להתעורר שזה מחמת "עוונותינו הרבים", א"כ כל אחד צריך לחזק את בדקי ביתו ולחשוב מה הוא יכול לתקן ולשוב בתשובה אליו יתב'. ובפרט הדגישו את ענין שמירת קדושת בתי כנסת ובתי מדרש, מפני שהפגיעה הגדולה ביותר בסדר החיים הסדירים, הורגשה בנגישותן של הקהל אל בתי מקדש מעט ובאופי ההסתופפות בצילא דמיהמנותא שם, כי אע"פ שהכניסה לשם כבר הותרה, עדיין המסיכות הללו מציקות ומקשות מאד על התפילה והתורה באופן הזה, וא"כ ודאי מעוררין אותנו מן שמיא, שזהו הנושא שיש להתעורר עליו ביותר.

ב. בוודאי עצם החיוב לשוב בתשובה במצב כזה, הוא פשוט מאליו, וכמבואר בדברי הרמב"ם הנודעים בהלכו' תעניות (א-א,ב): "מצות עשה מן התורה לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל צרה שתבא על הצבור, שנאמר "על הצר הצורר אתכם והרעותם בחצוצרות", כלומר כל דבר שייצר לכם, כגון בצורת ודבר וארבה וכיוצא בהן זעקו עליהן והריעו. ודבר זה מדרכי התשובה הוא, שבזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה ויריעו, ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן ככתוב עונותיכם הטו וגו', וזה הוא שיגרום להם להסיר הצרה מעליהם". עכ"ל. ומבואר בדבריו שרק ע"י תשובה ניתן להסיר צרה כעין ה"דבר".

אך למעשה גם אחר מכתבם המפורש של עיני העידה, המציאות היא שהרבה יהודים מתקשים להבין, או שכלל אינם יודעים, על מה צריכים לחזור בתשובה, ואי ידיעה זו מכבידה עליהם את עבודת התשובה, ויש שמרוב עצים לא רואים את היער... ומרוב בלבול נותרים בחיבוק ידים.

ג. לכן נביא כאן את דברי הנפה"ח (שער ד פל"א) שמציע אופן אחד של תשובה ע"פ פרשת השבוע, שכולל את כל התשובות שבעולם, וקושר את החיזוק במעלת קדושת בתי מדרשות, יחד עם החיזוק הפרטי, ובתשובה זו נוכל להיות רגועים, שבודאי עשינו את חובתנו בשעה קשה זו.

וז"ל: "ואמרו עוד (כ"פ דברכות טז,א) ובתנא דבי אליהו (סא"ר פכ"ה) למה נסמכו אהלים לנחלים, דכתיב "נחלים

נטיין..." "כאהלים נטע ה'..." לומר לך מה נחלים מעלין את האדם מטומאה לטהרה, אף אהלים (בתי מדרשות) מעלים את האדם מכף חובה לכף זכות. ובפרק י"ח שם "שפכי כמים לבך כו'" מה מים הללו מקוה טהרה הן לישראל ולכל אשר נברא בעולם כו', כך דברי תורה מקוה טהרה לישראל בכל מקומות מושבותיהם..." חזינו, שיש בתורה כוח טהרה עצום לכבס עון, ולהפוך חוטא לצדיק.

וממשיך הנפה"ח לתאר איך שמונח בתורה כוח של תשובה מאהבה, וז"ל: בא וראה כמה גדולה כחה של תורה שמטהרת את פושעי ישראל בזמן שעושין תשובה אפילו מעבודת כוכבים שבידם שנאמר "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם..." ע"ש. כי עיקר התשובה שלימה האמתית שהיא מאהבה. הוא רק ע"י עסק התורה כראוי כמ"ש במעלות התורה אוהב את המקום. וכמ"ש השיבנו אבינו לתורתך... והחזירנו בתשובה שלימה לפניך... וזהו שאמרו (באבות פ"ו) ונעשה כמעין המתגבר והולך, ויש מקום לפרשו גם ע"ז הענין הנ"ל, שכמו המעין הנובע אף שלפעמים נרפש ונשחת בהרבה רפש וטיט, עם כל זה, הוא נובע ובוקע ומתגבר והולך מעט מעט, עד שברבות הימים יתגבר ויתגלה לגמרי ויתפשט כמאז, כן העוסק בתורה אף אם נתלכלך תחלה בעוונות וחטאים עצומים ונטבע מאד ברפש וטיט מצולות הרע ח"ו, עם כל זה ע"י עסק התורה נכון לבו בטוח שוודאי המאור שבה יחזירו למוטב. והטוב מתגבר והולך על הרע שבו מעט מעט, עד שלבסוף בהכרח יתגבר הטוב ויתפשט בכולו לגמרי, והוא מתקדש מטומאתו ופרחה טהרה בכולו... עכ"ל הנעימה.

ד. כמה דברים אלו, מים קרים על נפש עיפה, שגם מי שמרגיש שיש בידו עוונות שאי אפשר להתגבר עליהם, והוא ממש טבוע ברפש טיט ואינטרטיט... מצולות הרע ח"ו, יכול להיות בטוח שבודאי מאור שבה מחזירו לטוב. וצריך למצוא אתגרים לכל התקופה הבעל"ט עד א' אלול ע"י הספקי גמרא יומיים, מבחנים, או קביעת חברותא גם בנושאים חדשים, כי עיקר התשובה הוא חיזוק בתורה!!!

וצריך לדעת סוד פלאי מרבי צדוק הכהן מלובלין, שכל ההמצאות שבעולם נובעים מההמצאות בתורה, וכשאנו רואים טכנולוגיות חדשות, פטנטים ושכלולים, הכל מכח התורה שמשתכללת תמיד ע"י לומדיה. וכך כל הרפואות שיש בעולם, נמצאו רק מכח דרכי חיזוק וכל מיני עיצות ורעיונות שמצאו חכמי העבודה איך להתמודד עם יצרים שנתחדשו בעולם. וממילא גם כעת, שכל העולם מחפש בקדחתנות חיסון ותרופה לנגיף, זה חייב לצאת מהתורה, ואם יהיה אפי' יחיד שימצא דרך חדשה להתחזק במוסר ולהתחסן מחטא, הוא יכול בתשובתו להציל עולם שלם, שבזכותו ימצאו המדענים חיסון לנגיף, ואין קץ לשכרו!!!

עכשיו אנו מגיעין אצל מדינה

א. במדרש, "אראנו ולא עתה", א"ר יצחק, משה אמר (דברים לב, לה) "כי קרוב יום אידם", "כי קרוב אליך הדבר" (דברים ל, יד), ובלעם אמר "אראנו ולא עתה". משל למלך שנתן מדינה לבנו במקום רחוק, והיה אוהבו ואוייבו עמו. כשהיו מהלכין בדרך, אמר אוייבו לפי ששונא אותך אביך נתן לך מדינה במקום רחוק, קצרה דעתו של בן המלך. אמר לו אוהבו, עכשיו אנו מגיעין אצל מדינה, ומתקנין לנו כל מעדנים. מיד נתקררה דעתו של בן המלך. וכן ישעיה אמר (ישעיה יג, ו) "כי קרוב יום ה' ונורא הוא", עד כאן.

בפשטות זהו רק "אסטרטגיה". כשאנו מנסים לחשוב על יום ביאת המשיח, זה הרי מתסכל. דורות ע"ג דורות כל כך ציפו לו, דורות ע"ג דורות כל כך קיוו לו, והוא עדיין לא בא, אז למה שיבא עכשיו? אבל בכל זאת, מי שהוא בגדר "שונא ישראל", הוא מפליג את הדברים ואומר, אני מבחינתי כבר מיואש אולי הוא יבא אבל עוד הרבה הרבה זמן. אבל מי שהוא בגדר "אוהב ישראל", הוא מחפש כל מיני עיצות איך לשכנע את בני המלך שהמשיח קרוב, ובכל מאורע שקורה הוא מראה לבני המלך את פעמי משיח ומעודדם: "עכשיו אנו מגיעין אצל מדינה, ומתקנין לנו כל מעדנים", ואז מיד מתקררת דעתם של בני המלך.

ובאמת כך היה דרכם של הרבה מגדולי הדורות, כמו שמסופר על הח"ח ועוד, שעודדו את העם שביאתו של המשיח כבר קרובה ביותר, ושכבר נתקיימו כל הסימנים. (ואף גדולי הראשונים עודדו את דורם בדרך זו, כדוגמת הרמב"ם באיגרת תימן, והרלב"ג בפירושו לדניאל, והיד רמ"ה בפירושו לסנהדרין שכתב שכבר נתקיימו אצלם כל הסימנים, וכן כתב הרוקח בפירושו להושענות על "הושע נא ספורות משמעות הושע נא" שזוהי בקשה שהי"ת יושיע את ישראל שכל דור משמיעים רמזים ומספרים שכבר הגיעה שעת הגאולה, הרי שזוהי הדרך).

ב. אך יש להקשות על המשל הזה, שלכאן בלעם צדק, שלפי שעתו ותקופתו, כעת אנו רואים שהמשיח לא היה עתיד להגיע עד תקופתו, וא"כ אוהב המלך סתם מהתל בבן המלך שאומר לו שהמדינה קרובה, ובאמת השונא צודק שהמדינה עוד רחוקה מאד מאד, ואיזה עידוד זה...?

ויל"פ כמש"כ המהר"ל (נצח ישראל פ"ס): ויש לך להבין מדברי חכמים, כי לפי האמת המדינה שנתן מלך מלכי המלכים לישראל - עולם המשיח - הוא מדינה רחוקה. אבל אוהבו אמר כי קרוב הוא, וכמו שאמר ישעיה "כי קרוב יום ה' כי גדול ונורא הוא". אף כי רחוק הוא, הרי הוא קרוב מצד התשובה, כמו שהתבאר למעלה (פכ"ח) שאמר משיח היום אתינא (סנהדרין צ"א), עיין שם. ולפיכך הנביאים, שהם אוהבי ישראל, היו אומרים "כי קרוב יום

ה'". כלומר, אל תאמרו כי הי"ת אשר נתן חלקכם לימות המשיח, הוא דבר מופלג מן עולם הזה. אבל אין הדבר כך, רק כי קרוב הוא מאוד אל עולם הזה אשר אתם רוצים והוא יותר קרוב מאשר ענין אחר, שהרי דבר זה שהוא ביאת המשיח, זמנו הוא כל יום ויום, כמו שאמרנו, כי זמן ביאת הגואל זמנו כל יום ויום, ולכך קראו ימות המשיח 'קרוב', כי מסוגל הגאולה לזה, שאין לה זמן מיוחד, כמו שהתב'. אבל בלעם אמר על הזמן שהוא רחוק, כאשר אין כאן תשובה, ודברים אלו גדולים מאוד מאוד. עכ"ל המהר"ל.

מתבאר בדבריו שהטעם שהוא קרוב, מפני שבאמת הדבר בידינו, שאם אך נחליט לשוב בתשובה נזכה תיכף לביאתו, היום! אם בקולו תשמעון... ולפי דבריו הנמשל הוא, שיש אוהבי המלך שלא רק שמעודדים את העם שהמדינה קרובה, אלא מראים להם באצבע את הדרך הקרובה, שע"י התשובה, ביכולתם לזכות תיכף לביאתו. אבל בלעם רוצה להרחיק את ישראל מתשובה, ולכן הוא אומר להם "אראנו ולא עתה" אשורנו ולא קרוב", ואה"נ אילו היו חוזרים אז בתשובה שלימה היו זוכים בימיהם לביאת המשיח. וזהו עומק המשל, שאכן המדינה קרובה, כי בידו של בן המלך להיכנס בכל עת שירצה למדינה זו.

ג. ועל המשך הפסוק פי' המהר"ל: "ואמר "דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל", קרא מלך המשיח כוכב מן הטעם אשר אמרנו למעלה, כי כמו שהכוכב נבדל מן האדם, שהכוכב ברקיע והאדם על הארץ, וכך הזמן של משיח נבדל מן עוה"ז לגמרי. ועוד, כי מעלתו ומדריגתו של משיח למעלה, כמו שפרשנו למעלה, שעליו נאמר (ישעיה נב, ג) "וירום וגבה ונשא", ולכך קראו אותו "כוכב", שהוא מתנשא על כל. ועוד יש לך לדעת, כי הכוכב הוא מושל בכל העולם כלו, כאשר הוא מסבב את כל העולם. ולכך מדמה מלכות המשיח שתשלוט בכל העולם, כמו שאמר אחריו, "ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת", לכך מדמה אותו לכוכב. ואמר לשון "דרך כוכב מיעקב", כי נראה כא"י היה דורך בשמים. והוא נקרא כוכב דשביט, שהוא דורך במרוצה. וזה שאמר אחריו "וקם שבט מישראל", שניהם ענין אחד, שהרי נקרא 'כוכבא דשביט' (ברכות נח, ב), ושניהם באים בחזק ובתוקף גדול מאוד. וכן יהיה מלכות המשיח, שיבוא בכח. ע"כ דברי המהר"ל.

והנה מובא בספה"ק שב' הכינויים של המשיח "כוכב" ו"שבט" עולה בגי' משיח"ח, ולדברי המהר"ל דלעיל יובן, שמצד היותו כוכב הוא אכן מעל מסגרת העולם שמנוהל ע"פ טבע, וזהו מיעקב לשון עקבה, ולכן בלעם טען שלא שייך שיבא כעת. אך אוהב המלך יודע, שגדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד, ומעלה את ישראל מעל לטבע, ומצד זה קרוי שבט שדורך במרוצה, וזהו מישראל כשהם בגובה. ויה"ר שנשוב בתשובה ונזכה לביאתו תיכף ממש.

ואין בהם תבונה

א. (ארבעת המאמרים הבאים נתפרסמו בפרשת פנחס) גילו בתורה רמז פלאי, שהפסוק ה-5780 (ה'תש"פ), אשר מסמל ומגדיר את מאורעות השנה בצורה הקולעת ביותר, הוא הפס' בשירת האזינו: "כי גוי אבד עצות המה ואין בהם תבונה", והרי זו בדיוק הגדרת מצב העולם, בו כולם מבולבלים ותוהים וכל העתיד לוט בערפל, החיים זרועים בהלה וספיקות כרימון על כל צעד ושעל, מה יהיה מחר, מה יהיה עוד רגע, ושוררת בכל תחושת תלישה מהמציאות, ספיקות שמטריפות את הדעת ובלבול נורא.

אבל כל זה נחלת מי שאינו מאמין, שאינו יודע מי זה בורא העולם, לכן הוא אובד עצות ואין בו תבונה, כי ספ"ק גימטריא עמל"ק, שזהו כל מציאותו לספק את אמינות מציאותו יתב' בעולם. אבל כלל ישראל יודעים שהקב"ה מנהל ומנהיג את הברואה, והוא עשה עושה ויעשה לכל המעשים! ואחד משמותיו של הקב"ה הוא "ודאי" כנוסח הפייט "הודאי שמו, כן תהילתו", (ועם נכפיל ודא"י כפול ודא"י יעלה בגי' אמ"ת, כי ה"ת הוודאות האמיתית שאין בלתי), ומובא מהארזי"ל דשם "ודאי" יוצא מר"ת הפס' ויברך דוד אית' י'-ק-ו-ק. וזהו עצת מאה ברכות של דוד שכשכל יומו סביב הקב"ה, נאחז בו בוודאות וללא פחד. (שהרי: ואין "בהם תבונה", גי' "קורונה-קוביד 19" בדיוק! וברובד הרמז כא"י כתוב כאן: ואין "קורונה-קוביד 19"!!).

ופשוט שמה שמכונה כעת "הגל השני", הוא לא איזו הצקה של נגיף שחשבנו שהלך והתברר שהוא עדיין פה, חלילה וחס לחשוב כך, אלא מדובר כאן בצירי לידה תכופים שבוודאי יביאו בסוף ללידה, וכמו אדם ההולך במנהרה חשוכה שככל שהוא פוסע בה היא נהיית יותר חשוכה, אבל מצד שני ככל שהוא פוסע בה הוא מתקרב לסופה, ותיכף יפציע לו האור שבקצה המנהרה... כך אנו שפוסעים בחשכת הגלות הקשה שהיא כמנהרה ארוכה, הנה הגענו כמעט אל קיצה, וכל גל מקדם אותנו אל החוף.

ב. אמנם בילקוט (רמז תקמו) נחלקו אמוראי בדבר: רב יהודה דורשו כלפי ישראל, רב נחמיה דורשו כלפי עובדי אלילים, רב יהודה דורשו כלפי ישראל אבדו ישראל עצה טובה שניתנה להן, ואין עצה אלא תורה שנאמר "לי עצה ותושיה", ואין בהם תבונה אין בהם אחד שיסתכל ויאמר אמש אחד ממנו רודף מן הגויים אלף, ושנים רבבה, אם לא כי צורם מכרם, ר' נחמיה דורשו כלפי עובדי אלילים...

ומתבאר שפס' זה יכול להתפרש חלילה כלפי ישראל, שהם אובדים את התורה שהיא עצה ותושיה...! ומי יודע אם אי"ז תיאור הטרגדיה המבהילה של ביטול הישיבות,

שלא פתחו שעריהן הזמן הזה, או שנסגרו לאחרונה, שאי אפשר לתאר את נזקיה היומיומיים, ומי יודע מה יהיו הקפריזות הממשלתיות הבאות, ואיזו הגבלה ימציאו לנו, ומדברים כבר על ביטול הקפסולות, מחירי אפי' לחשוב.

וכבר כתב ראש הישיבה הגאון רבי דניאל וולפסון שליט"א (במאמרו באוסף גליונות סוף אדר) שהנגיף פגע בישיבות בסוף זמן חורף כי אז בדרך כלל יש רפיון ולא היה בידינו מספיק זכויות להשאיר את המסגרות. ולפ"ז גם עתה בחודש האחרון של זמן קיץ צריכים אנו לזעוק להי"ת שהישיבות יוכלו להתקיים עוד ועוד, ולא יפלו חלילה עוד בחורים החוצה.

ושייך כמעט ללמוד את לוח השנה לפי תהלוכת הנגיף, שפורים לא נפגע כלל, ובפסח איש אל יצא, וליל שבועות היה רגיל, ועתה לקראת ימי החורבן שוב סגר, ובתשעת הימים אולי יחמירו עוד יותר, ואכן זו היתה צורת היהודי בימים אלו, וכך נהגו פעם כולם, להסתגר בד' אמותיהם, והיו בוכים ומתאוננים על חורבן הכלל והפרט, וחששו מאד מכל יציאה לחוץ בימים שבהם קטב מרירי שולט.

ובכל פעם ה"סוגיא" הזאת של שינוי החיים בעקבות התפשטות הנגיף, הוא על רקע הימים, שאם בימי הפסח התחושה הכללית של היהודי הפשוט היתה, התרוממות הנפש לקראת משיח... עתה בימי האבילות והחורבן, אנו קולטים בצורה מוחשית את נוראות ההסתר פנים, שגם אנו בעצמינו פנינו מוסתרות תחת מסיכה מכוערה, ועלינו לזעוק אל תסתר פניך ממני... הסתרת פניך הייתי נבהל... עלי קרבנות הנגיף, ועל צער משפחותיהם, עלי החולים המונשמים ומשפחתם, ועל צער המבודדים, וביטול כמה שמחות, ועל כולן סכנת רוחניות בני הישיבות, גיוועלד...!

ג. וניתן אולי לרמז על מצבינו בגמ' במגילה (ה,ב): "רבי רחץ בקרונה של ציפורי בשבעה עשר בתמוז", שהרי רבי הוא מזרע המלכות שממנה עתיד לצמוח משיח בן דוד. ולגבינו רמזו כאן מצב ה"קורונה של ציפורי" כעת בי"ז בתמוז, על דרך הכתוב "גם ציפור מצאה בית" שקאי על משכן השכינה בבתי כנסיות, ואילו עתה נפגעה מאד משכנה של השכינה בבתי מדרשות וישיבות, שהוא ללא ספק אסון נוראי שנגרם עקב נגיף הקרונה, וזה הרמז קרונה של "ציפורי"...! וזקוקים אנו ל"רחץ", כמו בבקשת בריך שמיא - "ביה אנא רחץ", שאין לנו אלא לבטוח בה,

וזהו שאמרו בסוטה שהסימן האחרון לפני שיבא המשיח הוא: "ואין לנו על מי להשען רק על אבינו שבשמים", כי אם נשען על אותה אמינות ודאית, שוב לא נחשוש מכלום!

"הערת? הצלת?" ... "פגעת? הרסת?" ...

א. לאחרונה מנוהל קמפיין מסיבי נגד סרבני המסיכות, תחת הכותרת "הערת? הצלת?", זהו קמפיין מסוכן מאד, שיכול להתהפך בקלות ל"פגעת? הרסת?" כמובן מאליו. הנה נתאר לעצמינו תרחיש שעלול להיוצר מיח"צ שכזה.

נכנס יהודי לבית כנסת בו כולם עוטים מסיכה, והוא משום מה אינו עונד מסיכה, אם יגש אליו הגבאי ויסמן לו בעדינות שכאן נהוג לעטות מסיכה, בדרך כלל זה יפתור את הבעיה מהר, הלה ימהר לעטות מסיכה או שלחילופין יבחר לעזוב את המקום. השאלה מה עושים כשהאורח מגלה עקשנות, ודבק בעמדתו להשאיר כאן בלי מסיכה...

אז כאן מתחילה מלחמת כוחות סמויה בין האורח הבלתי קרוא לבין בני הקהילה. בהתחלה יגשו אליו יהודי או שניים וינופפו בידיהם נגד פיו לתזכר אותו שוב על אי חבישת המסיכה, והוא יסב ראשו לכאן ולשם כאילו אינו מבין שהם מתכוונים אליו, אח"כ יגש יהודי תקיף יותר וילחש על אוזנו "ר' ייד, כאן ישנה החלטה לא לאפשר להתפלל בלי מסיכה", והוא יענה לו: "כאן זה בית כנסת של כלל הציבור ואתם לא יכולים להחליט בשביל כולם".

עד כאן זה אולי נסבל. אבל הבעיה שבדרך כלל זה לא נעצר אלא רק מתחיל, כשאחד מחמומי הקהל מחליט לתפוס אותו קצר, וניגש אליו ונוזף ומכלימו לעיני כל, ואז היהודי ההוא מתמלא בבושה ואזיל חירורא ואתי סומקא, או שהוא מתקצף לעומתו, ומשיב נגדו מנה אחת אפיים, והכל נעשה בקולות וברקים לעיני כל העידה ולחרפתם...

ב. אז עכשיו צריך להחליף את השם של הקמפיין הזה, ותחת הכותרת "הערת? הצלת?" צריך לכתוב: "העלבת? הרגת?" או יותר נכון: "פגעת? הרסת?" כי הרי העידו בנו גדולי ומאורי הדור שרי התורה שליט"א שענין המסיכות מורה על הצורך להתחזק בלשה"ר ושנאת חינוך, וביטול בתי הכנסיות ובתי המדרשות מורה על הצורך להתחזק בזהירות בכבודם ומוראם - "בבית אלקים נהלך ברגש".

וא"כ איך יתכן שההקפדה על המסיכות תשכיח את הסיבה שבגללה אנחנו שרויים במצב המביש הזה, ואיך יהפוך הסיבה למסובב, שבמקום שיחשבו הציבור למה הגענו לחרפה הנוראה הזאת, להלביש על צלם האדם שהם בצלם אלקים, עד שאמרו חז"ל כל הסותר לועז של חבירו כסותר לועז של שכינה, שכאשר נותן סתירה על פניו של יהודי, כאילו סותר לדיוקנו של מלך, וכשאדם רוחץ פניו ידיו ורגליו הריהו כרוחץ איקונין של מלך, וכמו שמפורש בתורה בפסוק "בצלמינו כדמותינו" שפני אדם הם כעין פנים של מעלה, וא"כ עטיית המסיכה והסתרת הפנים, הם אות קלון וחרפה עצומה למה שאמור לשמש

כצלם אלקים, וכל זה אמור לעורר אותנו להתחזק בכל הנוגע לכבודו של צלם אלקים של האדם, ולכבדו ביותר.

ואילו כשאדם מעליב את חבירו בבית הכנסת, וגורם לו לבושת פנים, הרי זה כמו שסותר בפניו ומקלקל את דמות צלם אלקים שבו, ומצינו בסנהדרין (צ"ט, ב) שהמבזה חבירו לפני ת"ח הוא אפיקורס, ומתבאר מזה שהפגיעה נעשית חמורה יותר כשהיא במחיצת אדם גדול, וק"ו בן בנו של ק"ו, כשפוגע את חבירו בבית ה' שזה חמור יותר.

והנצי"ב כותב על חורבן בית המקדש, שבאותה שעה היה בהם הרבה פגיעות והעלבות הדדיות מחמת עניינים שהוצרכו תיקון, ואף אם הוזקקו לקיים מצוות מחאה, התביעה היתה על הצורה שמחו בצורה שגרמה לשנאה.

ג. שמעתי סיפור נורא שארע לפני חדשיים, כשהתירו באיזה שכונה לבא לביהכנ"ס בלי ילדים. יהודי אחד הביא את בנו, ובא אליו ת"ח חשוב והעיר לו למה מביא את בנו כשיש מודעה שאין להביא ילדים? והנה כעבור שבועיים נפטר הת"ח ההוא, ולילה אחד בימי השבעה אותו ילד שהגיע לבית הכנסת ביקש מאחיו שירחיק את מטתו ממטתו, ואז באותו לילה הגיע אליו הת"ח המוחה ונעמד בין שני המיטות, ואמר לו: "בא נדבר בלחש שאחיד לא ישמע, לך אל אבא שלך ותגיד לי שאני מבקש סליחה על הצורה שמחיתי בו כשהוא הביא אותך אז לבית כנסת..."

ואני מכיר אישית את את הילד ואת האבא שהינו ת"ח חשוב, והוא כנראה חשב שילד שמתפלל בכונה אין מניעה להביא אותו כי הוא באמת ילד מיוחד, אבל עכ"פ רואים איך שבשמים הקפידו על המוחה, והגם שלכאור זכות הקהל לתקן תקנה כזו, אבל להעיר זה משהו אחר!!

ומי לנו גדול מפינחס קנאה, שהיה איש ללא חת שנקם בחוטא לעיני כל העידה, אבל הקב"ה מעיד בו "הנני נותן לו את בריתי שלום", כי אין רצונו אלא שלום, ולכן פינחס זה אליהו, שתפקידו המיוחד הוא להשכין שלום: "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם", שאולי רומז לכל מיני פגיעות ועלבונות שנגרמו בין אבות לבנים ע"י שיח קצת קשה וכדו', שאת כל הקרעים הנפשיים הללו יאחה ויחבר אליהו התשבי, שעם היותו קנאי, הינו איש שלום!!

ויתכן שהסיבה שמעוררים אותנו משמים דווקא על כבוד בתי כנסיות ובתי מדרשות, כי בהמ"ק השלישי כבר מוכן ומזומן לרדת משמים, ומכשירים אותנו להתעלות בנקודה זו של כבוד בית המקדש מעט, כדי שנדע איך לבא אל בית המקדש השלישי המיועד, והרי בגלל שנאת חינוך נחרב ביהמ"ק והח"ח מאריך שעלינו לתקן חטא זה ביותר כדי להיות ראויים לביהמ"ק השלישי, א"כ כמה זר ומוזר אם דוקא עכשיו אדם במעשיו יגרום להיפך הגמור.

פחד מיותר

מאד מן הכעס ואם צריך להטיל מורא על בני ביתו יעשה תנועה כמי שכועס, אבל תהיה דעתו מיושבת עליו, ע"כ.

ויש את דברי הגמ' הנודעים בב"ק (ס"ג) "דבר בעיר כנס רגלך" שכת' העיון יעקב לפרש שהבריחה מן העיר טובה ונכונה קודם שנתחזק הדבר, אבל אחרי שהדבר נתחזק בעיר לא תועיל הבריחה כי גם הדבר ילך עמהם להיכן שהולכים. וכתב ע"ז הבן יהודע, שבחולי הקוליר"א אפי' אם נתחזק החולי בעיר טוב שיברח, וגם לא יועיל הסגר בביתו, כי זה החולי יזיק לאדם הפחד והבעתה, ויתהווה בו החולי מחמת הפחד והבעתה שיפחד ונבעת, ומביא שם משל מהרופאים לזה, שפעם שאלו למשחית הממונה על הנגף כמה מתכנן לקחת, ואמר חמשה אלף, ולבסוף מתו ט"ו אלף, ושאלוהו למה שיקר, השיב לא שקרתי, כי באמת לקחתי בחרבי רק חמשה אלף, ואותם העשרת אלפים הנוספים הם מתו מרוב הפחד והבעתה שהיה להם בעבור החולי הזה בעיר, ולכן טוב לברוח למקום רחוק, שלא ישמע באזניו ולא יראה בעיניו החולי השולט בבג"א, ויבא לידי פחד ובעתה ואז ילקח ח"ו, והי"ת ברחמי יבטל כל גזירות קשות ורעות מעלינו ומעל כל ישראל ולא ישמע שוד ושבר בגבולינו, אכ"ר. עכ"ד.

ג. אכן, בנוגע לעובדות הנ"ל יתכן טעם אחר, שבאמת מצידם עשו את המוטל עליהם, ובפרט שזה נבע מגודל דאגתם לבן משפחתם או מחמת זהירותם במצוות כיבוד הורים, אבל כשהשקיף עליהם ה' יתב' וראה גודל צערם ודוחקם שאינם יוצאים מביתם, ומייסרים את עצמם יתר על המידה, אזי כדי לשחררם מכלאם, גלגל דווקא עליהם את הנגיף, כדי שכבר יעברו את זה, וממילא יוכלו לצאת ולהתהלך כאחד אדם בחוצות ולשמור על שפיות דעתם.

אבל לגופא דעובדא, עצם הגישה של הפחד, והחשש החרף סביב הנגיף, מלבד הסכנה הרבה שיש בזה כאמור שזה עלול להחפך לסיבת ההתדבקות, ומלבד מה שזה עלול לפגוע בבריאות הנפש, עוד זה עלול למוטט בצורה נוראה את מערכות החינוך, ועולה על כולן בבת עינינו - הישיבות הקדושות, כאשר מרוב בהלה סוגרים לאלתר את שערי הישיבה, כדוגמת מה שארע ב"בית מתיתיהו", שהשלטונות מיהרו לסגור את הישיבה... אהה, איככה אוכל וראיתי באובדן מולדתי... שבמקום למצוא לישיבה מבנה חילופי מרוחק מבנייני מגורים כדי שיוכלו להמשיך סדרי הלימוד, שלחו את הבחורים החולים למלונות, ואין ישיבה... ואין סדרי לימוד... ואין שיעורים... פחד ואימה!

ואף שנבצר מאיתנו לקיים עצרות תפילה בכינוס ורוב עם מחמת חשש התדבקות, פשיטא שיש להתפלל כל הזמן להקב"ה, הן בג' התפילות, והן ביניהם בנוסח אישי, שיסיר מאיתנו את הנגף ואת השלכותיו הקשות במהרה.

א. ישנם כמה סיפורים אצל אנשים שנוהרו הרבה יותר מהמחוייב, אם מחמת נטיה לפחדים טבעית, או בגלל בן משפחה שנמצא בקבוצת סיכון, ודווקא הם נדבקו בנגיף, כמו יהודי ת"ח חשוב שליט"א, שנמנע ביותר מכל יציאה, וגם כשיצא לא הוריד את מסיכתו מפיו לרגע כמימרא מחמת שמחזיק בביתו את אמו הישישה, והנה בנו חזר מהישיבה לביקור והדביק אותו עם אמו, ה' ישלח להם רפו"ש בקרוב בתוך שח"י. או כמו משפחה חשובה שנשארו כולם בביתם, בחורי ישיבה, ובנות סמינר, מתוך דאגה לאביהם שעבר את המחלה, אך לאחרונה אירחו בביתם זוג צעיר, והם הדביקו את כולם, יה"ר שגם להם ישלח ה"ת רפו"ש בתושח"י אמן.

וכמו משפחה אחת עם שבע ילדים, שמלפני פסח ועד עתה לא יצאו מביתם, והתעקשו להשמר ולהזהר מהנגיף עד קצה היכולת ויותר... והנה בנם הקטן שבר ראשו בין כתלי הבית, ומכיון שהם רועדים לצאת, הזמינו במחיר מלא רופא כירוג שיבא אליהם הביתה ויתפור את החתך המדמם בביתם, והנה כעבור יומיים התברר שאותו רופא היה חיובי לנגיף, ולקחו בדיקות וגילו שהזוג וכל ילדיהם נדבקו בנגיף, ולא הועילו כלום! שיהיו בריאים כולם אמן.

ב. ובמחשבה פשוטה היה מקום לייחס את זה למה שכבר הבאנו בפרוץ הנגיף אחרי פורים מדברי הקדמונים כמו המובא בשומר אמונים (מאמר הבטחון) בשם האריז"ל "שכשיש ח"ו דבר בעיר אין יכול לשלוט רק באלו שיש להם פחד, אבל באלו שמתחזקים בליבם בבטחונם על ה' ומתגברים על הפחד, אין שום דבר יכול לשלוט בהם, וז"ל: ולכן צריך ג"כ ליזהר שלא להתירא בשעת הדבר רח"ל מס"מ וחיילותיו, אלא להתפלל לה' והוא יענם, כי המתירא מלפניו הוא נותן לו כוח וגבורה להתגבר במגיפה בר מינן בעיר, אלא חבי כמעט רגע עד יעבור זעם ויעסוק תמיד בתורה ובמעשה הקטורת ויתבטל מותנא מעלמא עכ"ל". הרי שדווקא הזהירות היתירה מסוכנת.

וכתב הגר"ח פלאגי בספרו רפואה וחיים: "וכל זמן המגיפה הרחק מאד בתכלית מכל מיני כעס ודאגה ועצבון, ואדרבה תהיה שמח תמיד בכל מיני שמחה שם, וז"ל הרב אורח ימים הביאו הרב שבט מוסר (פ"י) וז"ל: אמנם המורא והמוסר הזה לייסר לתנוקות, צריך ישוב הדעת ולא חרון אף וכעס, ואמרו חז"ל אל יטיל אדם אימה יתירה על בני ביתו, ודע שכל מקום שאת מוצא כעס ורוגז שם המזיקים מוכנים להזיק ה' יצילנו, ובפרט בזמן המגיפה שאז מצויים הרבה מזיקין והמכה הבאה בכעס מכוח המגיפה מתדבקת שם המכה ההיא, ועיני ראו ולא זר! ולכן יהיה כל אדם מושל ברוחו ויהיה נזהר

עולם הישיבות

א. די ברור, שהמקום בו הנגיף עשה שמות, וחולל את הנזקים הגורעים ביותר, הוא בתוך עולם הישיבות הקדור. כי אם זכינו עד כה להכניס את חיי הישיבה בעצמות בנינו עד שהיה ברור לכל צורב את חוסר הלגטימציה של בחור ללא ישיבה, היום מסתובבים מאות ואלפים ללא ישיבה!

ואם זכינו עד כה לייצר תחושת "ביטול תורה" נגד מי שמבלה בטיולים והנאות באמצע הזמן, היום נשתנו סדרי בראשית, והישיבות נאלצות להתחרות מי מוציאה יותר. ואם עד כה זכינו להכניס בבחור שאט נפש מפרצי הרחוב וגועל מהמדיה ואביריה, כיום בחורים רבים סוערים בכל מיני התמודדויות בתחום הזה, שלא שערום אבותינו כלל.

לכן המציאות של קיום מסגרות אף בתקופה בוערת זו היא ראשונה במעלה, וכל הטורח בכינון והעמדת חברות ומקומות תורה, או הקמת מסגרות חלופיות בשכונות וכן לפרטיים בכל מיני אופנים, אין גבול ואין קץ לשכרו!...

ב. וכשפרצה מגיפה בזמנו של החת"ס הוא התאונן על פיזור ישיבתו, וזה לשונו: "והנה זה יותר מארבעים שנה תהילה להי"ת שלא נתבטלה ישיבה מעל שולחני אפילו יום אחד, והשתא הכא רבו עוונתי וגבר עלי חולי... ונתבטלתי הרבה מהרבצת תורה, והתלמידים עמדו ויחלו... ולא יכולתי להשפיעם כרצוני והריני עקר... ועתה אחר כל זאת בחסדי הי"ת חזרתי לימי עלומי... והנה רעש גדול בעולם מחשש מגיפה וחרב ומלחמה, והתלמידים נרדפים ממקומם מתפזרים אנה ואנה ולא מצאו מנוח בכל המקומות, והשרים יועצים לטובה שנשלח עכ"פ ריבוי התלמידים (כנראה כמו בימינו, שיעצו שלא טוב שתהיה הישיבה מידי גדולה, רק במתכונת מצומצמת הנקרא "קפסולות" בלע"ז), כי ישראל כקוצים בין העמים (כמו בימינו שהנגיף מנוצל למטרת גזענות נגד החרדים...) וכל הדרכים מסוגרים מיוצא ובא (כמו בימינו שיש סגר ועוצר...) ואנה ילכו עניי צאן הדחופים האלו? הרי מתחילה היה הביטול ע"י הרב שהיה "עקר", ועתה מטעם התלמידים, והיינו "עקרה" בעוונותינו הרבים..."

ומביא על זה את משל השועל והדגים שאמר אז ר"ע לפפוס בן יהודה, שרצה השועל להצילם מן הדייגים ע"י שיעלו ליבשה עימו, וענו לו: לא פיקח אלא טיפש אתה שאם במקום חיותינו כך, במקום מיתתינו על אחת כמה, וכמו שמקום חיות הדג הוא המים, כך התורה היא חיינו ואורך ימינו ויותר מסוכן בלי תורה, ומסיים החת"ס: "הנה כן הדבר הזה ממש, כל זמן שהישיבות בעולם, אע"פ שהציידים רודפים תמיד ואין רגע בלא פגע מ"מ זכות התורה מגין, אבל עתה הלביש את עצמו בשועל ליעץ לטוב לבטל את כל הישיבות בכל המדינה, ואם יבא ח"ו הרעה והמגפה או דברים שאנו יראים מהם, מי יגן ביבשה

בלי מי תורה...". והוסיף שם: "ע"כ אמרו אין בן דוד בא עד שיבוקש דג לחולה ולא ימצא, היינו תלמידים השטים במי התורה יבוקשו לרפאות כל חולי ולא ימצאו בעוונותינו הרבים, אז היא דיוטא התחתונה, ואז נזכה לבן דוד במהרה בימינו". עכ"ל. הרי מבואר בחת"ס שסגירת הישיבות מבשר משיח, כי אין דיוטא יותר תחתונה מזה!

ג. ועל עצם העיסוק בעמקי סוגיות התורה שבע"פ אף בתקופות ששוררת טלטלה עולמית, נעתיק דברי חיזוק נלהבים ממרן האחיעזר בהקדמתו: "מחשבות תוגה מתרוצצות בקרב לב חושב, האם שעת חירום כזאת מכוונה להוצאת ספרים לאור עולם, הלא ישאל השואל, עם ישראל טובע בים של דמעות ואתם אומרים שירה? מהרסינו ומחריבנו מבית ומבחוץ חותרים חתירה תחת יסודות התורה... באים לקעקע את הבירה כלה, ואתם באים לפאר את היכליו בצעצועים ופרחים? היכל ד' כלו בוער באש, הלהבה אחזה את ארון הקדש, לוחות וגוילים משוקעים באש, ואתם מתעסקים בקשוט פרחי חמד...?

אולם זה כח ישראל סבא לאלקיו ולתורתו כל הדורות ובכל התקופות והזמנים, גם כשחרב חדה היתה מונחת על צוארו, תורת ד' היתה שעשועיו כל היום, גם בעת החורבן כשכל קיום הלאום היה בסכנה, ובעת התחזקות הצדוקים בימים ההם, לא הסיחו הפרושים רגע מתורת ישראל, יבנה וחכמיה שארית ישראל היתה אוד מוצל מאש, אשר כעמוד הענן האירו את ישראל בגולה, על ידם נשמר ונמסר הכתב והקבלה, על ידי רבותינו שבארץ ישראל ושבבבל נחתמו התלמודים המשנה והגמרא...

ומיום הגלות ישראל מארצו לא נפסקה השלשלת הארוכה מארץ מדה על ידי הגאונים המבארים, הפוסקים הראשונים והאחרונים, אשר גם בימי השמד, הגזירות, הרדיפות והטלטולים עמלו במסירת נפש, להכין מכון לתורה, וכה נבנה על ידם הבנין העתיק לתורת ישראל והניחו מקום להתגדר בו, הענקים הגדולים הללו הניחו את הנסים לעלות על כתפיהם לחזק בכל דור את הבנין הנשגב הנהדר בקדש, אשר כל כלי יוצר עליו לא יוצלח להשביטו מטהרו. וכה הי' למוד התורה להזוכים בה, לסם חיים, ההעמקה וההתבוננות בדרכי הלמוד למקור מים חיים, כל ישיבה וישיבה מבצר עז להיהדות, התפשטות למוד התורה היא תריס בפני הפורעניות ומגן בפני התועים והמתעים, התורה והמאור שבה מחזירים למוטב והיא שעמדה לנו להחזיק קיומנו כהיום הזה..." עכ"ל הבוערת.

ואנו אין לנו אלא לישא עינינו למרום, שחפץ ה' יצלח בידי העוסקים במלאכה, להאריב תורה על לומדיה, גם בעת הזאת, ויתעלו ויתגברו ויתנשאו בני הישיבות על כל המכשולות הרבים הנצבים בדרכם, לעלות בדרך התורה.

לכונן את בית חיינו

א. העיתוי של הגל השני על רקע תקופת בין המצרים
מחייב אותנו להתבונן היטב על מה עשה ה' ככה, ובאמת כבר מצינו בנביא את הקשר הישיר בין התפרצות של מגפה רח"ל להתעצלות בבקשת בנין ירושלים, כמבואר בסיום ספר שמואל (כד, כה) "ויעתר ה' לארץ ותעצר המגפה מעל ישראל" ואיתא במדרש: כל האלפים האלה שנפלו בימי דוד לא נפלו אלא ע"י שלא תבעו בית המקדש, והרי דברים קל וחומר, ומה אם אלו שלא היה בימיהם ולא חרב בימיהם נפלו על שלא תבעו אותו, אנו שהיה בימינו, וחרב בימינו, על אחת כמה וכמה, לפיכך התקינו זקנים ונביאים ליטע בפיהם של ישראל להיות מתפללים ג' פעמים בכל יום "השב שכינתך ומלכותך לציון וסדר עבודתך לירושלם" אכ"ר סלה. ע"כ המדרש.

כתוב כאן במדרש דבר נורא, שאם אנו מתעצלים ח"ו בתפלתנו לבקש מהקב"ה שישב את שכינתו לציון, זה עלול להביא למגפה כמו שהיה בימי דוד שנפלו אלפים במגפה מחמת התעצלותם בבקשת בנין ירושלים, ורק כאשר העתירו לה' על כך פסקה המגיפה, כמו שמפורש שם בתרגום: "וקבל ה' צלות דיירי ארעא ואתכלי מותנא" שע"י התפילה שלהם על בנין ירושלים, נעצרה המגפה.

ולכן בשני וחמישי בעת גלילת הס"ת שאחר הקריאה, מצינו שתיקנו בקשות נוראות על הגלות, אשר מקורם במחזור ויטרי (סי' קצט), וז"ל: ובגלילתו אומר, יה"ר מלפני אלהי השמים לכונן את בית חיינו ולהשיב שכינתו לתוכו במהרה בימינו ונאמר אמן. יה"ר מלפני אלהי השמים לרחם על פליטתנו ולמנוע את המשחית ואת המגפה מעלינו ומעל כל עמו ישראל אמן וכו', עכ"ל. ויש לתמוה שלכאור' מניעת המגפה נחוצה יותר מאשר בנין ירושלים, ומדוע קבעו דווקא את הסדר הזה? ולהמדרש הנ"ל מובן, שלפני שמבקשים על סילוק המשחית והמגפה, צריכים לבקש מהקב"ה שיכונן בית חיינו וישב שכינתו לתוכו במהרה בימינו, שכאמור סיבת המגפה הוא מחמת העדר בקשת ציון והא בהא תליא, לכן הקדימו את בקשת ציון.

ומה נאמר ומה נדבר שאיננו חשים את גודל הצער של השכינה הקדושה, על כל רגע שאין לה מקום משכן ובית קבוע לשרות בו, והקב"ה שואג שאגות בכל יום על צער השכינה, כי בכל מקום שגלו שכינה עמהם, ובכל מקום לאו דווקא מבחינת המקום, אלא גם מבחינת הזמן, שגם לתוככי עמקי ירידת הדורות, השכינה הקדו' יורדת עימנו

ומלווה אותנו בכל הקשיים, ואף לתוך הירידות הנוראות שמתרחשות היום בצוק העיתים, יורדת לשם השכינה. והצער שלה רק הולך וגובר מיום ליום על התמשכות הזמן, ועל ירידה אחר ירידה שהיא מוכרחת לירד עימנו.

ב. וחזינו ש"שכינה" גי' "שפה", וכבר צווחו מגידים על רמיזת שנת תש"פ בפס' "שפת לא ידעתי אשמע" שהוא רמז מאד ברור על המצב הבלתי נודע שלנו, כשאינו אינו יודע מה ילד יום, ועל כל דבר התשובה היא "לא ידעתי"!

אבל לדרכינו, שפ"ת הוא רמז ל"שכינה", שהיא תלויה בתיקון השפתיים והדיבור, שאם יש חלילה לשה"ר אזי מסתלקת השכינה, (וכשאנו מוכרחים לכסות במסכה את השפתיים, הרי זה בבחינת "שפת לא ידעתי", שאי אפשר לדעת היכן מקום השפתיים, וזה עוד ציור לגלות השכינה, שגם היא נסתרת מאיתנו בהסתרה שבתוך ההסתרה ואיננו יודעים מקומה) וחובתנו בשעה זו לקרוע שמים בבקשה מעומקא דליבא שהקב"ה כבר ישיב את שכינתו במהרה.

ג. ובתהילים (יב) מתייחס חטא הלשון הרע לשפתיים, "שוא ידברו איש את רעהו, שפת חלקות בלב ולב ידברו, יכרת ה' כל שפתי חלקות, לשון מדברת גדולות אשר אמרו ללשונינו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו", ומודגש שהחטא של השפתיים הוא הפריקת עול שמונח בחטא החלקלקות והלשון הרע שהוא אמירה של "מי אדון לנו", שבזה גורם לסילוק שכינה, כי כשמדבר לשה"ר על יהודי מורה בזה שאינו מבין את הקדושה הנוראה של יהודי, שראוי תמיד לדנו לכהן ולפרש את מעשיו לטובה, וממילא דיבור הלשה"ר מכריז שאין שכינה, ומי אדון לנו, והעונש ע"ז הוא כרת, כדכתי' יכרת ה' כל שפתי חלקות, ו"כרת" באיפוך אתון "כתר", שהוא צורת הנגיף כנודע.

וכבר רמזו קמאי שדבר מלשון דיבור, ומצינו שגם בית המקדש נקרא ע"ש הדיבור, כבקשת "והשב את העבודה לדביר ביתך", שמכיון שחורבן בית המקדש היה מחמת דיבור מקולקל של לשון הרע ושנאת חנם, לכן כנגד זה התיקון צריך להיות בפה ושפתיים שיהי' פה סח כהלכתו (ופלא מה שכבר הבאנו מפסח מרבי צדוק מלובלין שהי' ע"ש פ"ה כפול ס"ח).

וכאשר השפתיים ממלמלות תמיד בתורה ובתפילה, ונהרות בסור מרע של לשה"ר, אזי נעשה עי"ז תקומה לשכינת עוזינו שהיא תלויה בשפ"ה כאמור, ומכוח זה נזכה ל"שפת אמת תכון לעד", שכבר נשלים את התיקון, ותחזור השכינה לציון - "ותעצר המגפה מעל ישראל".

לאיפה עולם הישיבות נוסע...?? גיוועלד!!!

א. ההיערכות של עולם הישיבות לזמן אלול הבעל"ט מוכרחת להיות תואמת למציאות חיינו החדשה שגלגלו עלינו משמים, ואע"פ שבוודאי בכל רגע עלול להתרחש איזה נס שישנה את כל התמונה מקצה אל קצה, ובכלל אנו מצפים ומקווים בכל כוחינו לביאת המשיח בכל רגע, מ"מ בנוגע להעמדת התורה עלינו להיות צמודים לרגע.

שמעתי אומרים בשם הח"ח, ששאל פעם מדוע ברא הקב"ה את הכפירה, הרי בכל דבר שברא הקב"ה בעולמו מוכרח להיות איזה שימוש לטוב, וא"כ איך יתכן שימוש טוב בדבר כל כך איום ונורא כמו "כפירה"? ותירץ הח"ח, שכשניגשים לבנות מקומות תורה, מגיע היצה"ר ואומר, לא צריך להשקיע כ"כ הרבה, בין כך המשיח עומד להגיע, חבל על ההשקעה! אז צריך להשתמש בכוח ה"כפירה", ולחשוב שאולי לא יגיע כ"כ מהר, ועי"ז יתאמץ להשקיע.

וכך כאן בנוגע להעמדת עולם הישיבות, אי אפשר להתחבא מאחורי הציפיות והתקוות שכל הענין יסתלק כלעומת שבא, אלא צריכים לחשוב כאילו זוהי המציאות החדשה בעולם - חיים בצל הקורונה, ומוכרחים להמציא כל מיני עיצות ותחבולות לקיום מסגרות חינוכיות במצב מתמשך זה, ולא להתעודד ולקוות שזה יחלוף מן העולם.

ובמילים אחרות עלינו לרוץ בגלגל הזמן לחשוב מה נעשה אם נעמוד בכ"ט אב באותה משבצת בדיוק ואולי גרוע ממנה, ונתלבט הלוך ושוב אם כדאי לשלוח את הבן לישיבה או לא? האם הוא יזכה בהגרלה להיות בקפסולה או לא? ושוב נרוץ בגלגל הזמן ונראה את עצמינו עומדים בכ"ט תשרי באותה התלבטות האם לפתוח את החורף? ושוב נרוץ בגלגל הזמן ונראה את עצמינו בחנוכה? ושוב בזמן קיץ הבעל"ט, לשלוח או לא לשלוח... הגיוני... לא!

ב. לכן נבא להציע כאן רעיון פשוט, שקילסוהו כמה ת"ח ומחזיקי ישיבה שהציעו זאת בפניהם, ומפאת ריבוי האחראים קשה להגיע לכולם, ואם מי מהקוראים יצליח להביא להעמדת המתווה הפשוט הזה, שכרו רב ועצום!

ניקח לדוגמא את מלון כינר, שוהים שם כחמש מאות איש (מספר השערות), מספר זה מורכב, נניח, מכשישים משפחות, כשבכל משפחה נמצאו חיוביים רק מחציתם. שזה אומר שבכניר ישנם רק 250 חיוביים! ואת כל השאר מכניסים לשם רק מכיון שלא רוצים לפרק משפחות, ואף אחד לא צועק גיוועלד, שמכניסים אנשים בני 40-35 שעוד לא נדבקו, אף שניתן להשאירם בבית, כי קולטים את הערך של "שלימות המשפחה", וזה תואם הנחיות...

עכשיו נשאל שאלה פשוטה. הרי אנחנו יודעים שכל ישיבה היא ג"כ משפחה אחת, כל מי שיודע את האוירה השוררת בעולם הישיבות, המציאות הברורה היא שכל

בני ישיבה נידונים כמשפחה אחת, וכאן מדובר בצעירים שאצל רובם בקושי מופיע תסימינים, ואינם בגיל הסיכון!

אז למה כשבבית מתתיהו מצאו 50% שנדבקו, הלכו וקרעו משפחה יפה כזאת - שזכיתי להמנות על בוגריה, ושאת דרגתי בלימוד אני חב למחוללה, מו"ר רה"י הגאון הגדול ר' ברוך (מן צביה שהי"ת ישלח לו ולרבנית רפו"ש בתושח"י) ויסבקר שליט"א - לגזרי גזרים ממש, בגלל מה...? בגלל שעלולים להדביק את תושבי המקום? אז למה משרד הבריאות לא העביר את כל הישיבה "קומפלט" לאיזה קמפוס ששם יוכלו להמשיך בכל סדרי הישיבה כרגיל, מהכ"ת לחשוש מהדבקת בחורים, בה בשעה שמערכת בריאות עצמה שולחת למלונות אנשים בריאים?? אם ערך "משפחה" דוחה סיכוני הדבקה, אז איפה זה נעלם במשפחת "בית-מת"ס", למה מותר "לחסל" אותה...??

והרי המדינה יכלה לחסוך הון! במקום לסדר ל-250 בחורים מלונות, יכלו למצוא קמפוס ישן של פנימיה בכל מקום בארץ ולשכן שם את כולם יחד, לסגור אותם, וזהו.

ג. עינינו רואות, שכעת כל החלטת פתיחה וסגירה של המרחב הציבורי תלויה בהחלטת ממשלה, שהכרעותיהן נקבעות לפי מידת הלחץ של גורמי הכלכלה השונים, או הפגנות בעלי העסק, והרי זולת חתונות שהזהירו להמנע מהם כשאנו מחוייב, לא שמענו שום אזהרה מהרבנים להמנע משימוש באוטובוסים אף שהם "מדגירה" ידועה, יוצא שכל הסיבה שהישיבות "מגמגמות" כעת, רק מכיון שגורמי השלטון אינם תופסים את הקריטיות שבתפעולן האם אפשר לקבל מסקנה כזו מצמררת?? זה אמיתי...??

מישהו במשרד הבריאות יכול לקום ולנמק, מה הסיכון בלהכניס 500 בחורים למתחם, ולדאוג שלא יצאו משם, (זולת יציאות מרוכזות לבריכות וחופים כפי שנהגו באחרונה, וכל מי שצריך לשוב לביתו יעשה לפנ"כ בדיקה). באמת איפה הבעיה? הרי הצעירים כמעט לא חשים מאומה ובקושי מגלים תסימינים, אז לשם מה כל הישיבות מקרטעות מתחילת זמן קיץ...? נו, שיקום מישהו וינמק...!! ומה שחוששים מהשלכות בלתי ידועות או מאיזה צד היזק רח"ל, הרי בין כך המציאות היא שבחורים מסתכנים פיזית בהיותם בלי ישיבה, בנסיעות, ובטיולים מסוכנים, וכבר היו דברים...

אי אפשר להכיל את הנזק היומיומי בעולם הישיבות. בחורים נופלים כמו זבובים, לא מוצאים את עצמם בלא מסגרת, מאבדים טעם בלימוד, ומחפשים תעסוקות... המצב איום! שואה רוחנית שלא היתה כמותה מהשואה! מישהו במשרדים השונים יכול לקום ולהסביר מה קורה? איך מתפתחת כזו קטסטרופה, ואין פוצה פה ומצפצף? צריך להתעורר...!! אנו חושבים באיטיות של צב, והנה זמן אלול כבר כאן, ופתרון אין...!! ה' ירחם עלינו, אמן!

סרבני המסיכות - עליזי גאוותך

א. במאמר נא כתבנו על הזהירות הרבה שיש לנקוט בשעה שמוחים ב"סרבני המסיכות", ובפרט בבית מקדש מעט, ששם ראוי להיזהר ביותר בכבוד כל איש ישראל. אבל מכיון שיש שניצלו מאמר זה לרעה, כאילו יש כאן מתן לגיטימציה להליכה ללא מסיכה במקום ציבורי, היפך דעתם הנחרצת והברורה של גדולי הדור שליט"א, לכן יוקדש מאמר זה לברר את טעותם של סרבני המסיכות.

ראשית, אין שום ספק שהציבור רשאי לקבוע תקנות וכללים, וכל מי שאינו עומד בהם הוא פורץ גדר גמור...!!

שנית, כאשר ניגשים לתפילה צריך לבא בהרגשה של השתייכות לכלל, כפי שתקן האריז"ל זי"ע (וכנדפס בסידורים) לקבל על עצמו מצוות "ואהבת לרעך כמוך", זאת משום שכל התפילות בלשון רבים נתקנו. ופעם אמר הגר"ש וולבה זצ"ל שאם יהודי יתפלל שמו"ע וכל הזמן יחשוב רק על צרכיו הפרטיים ורק על עצמו, אזי במידה מסוימת הוא לא יצא ידי תפילה, כפי שהזהירו חז"ל שצריך לכלול עצמו בהדי ציבורא, ולכן הכל בלשון רבים.

וממילא כשאדם ניגש לתפילה בשעה קשה כזאת, במצב שכל התקהלות לא מבוקרת עלולה להביא לגלי הדבקה נוספים רח"ל, והציבור כולו לחוץ ומלא חששות מהדבקות, אם אינו מכבד את תקנת הציבור בזה לעטות מסיכה כל משך התפילה, הוא פוגע בזה פגיעה אנושה בכל התכללות התפילה שלו בהדי ציבור, כי הוא פורש מן הציבור במופגן, ואף פוגע קשות ברגשותיהם, ובוודאי לא יתייחסו בשמים לכל התיאוריות הנחמדות שלו...!!

שלישית, ברוב המקרים, כשהתגורותו הביאה לתגובות קשות, להפרת סדר התפילה, וביזוי בית הכנסת, יירשם על שמו כל אותו חילול הקודש והמקדש, מכיון שהוא זה שיצר את שרשרת התגובות הקשה כנגדו, וכאילו הוא הזמין זאת בכוח, ומגלגלים חובה על ידי חובה, ה' ירחם!

ובאמת שסיבת המחאות נובעות מעצבים ונרווים בכל מה שנוגע לבריאות הציבור, וממילא התגובות כנגדו הם בדרך כלל מוכרחי המציאות, ואינו יכול להצטדק ולומר לא ידעתי ולא חשבתי ולא תיארתי לעצמי שכך יראו פני הדברים, וכ"ש כשהוא שונה באיולתו, בוודאי על צווארו ייתלו כל הנזקים החמורים שיתגלגלו ע"י הסרבנות שלו.

ב. אמנם יש כאלו שמתקשים מאד בחבישת המסיכה, לא רק מחמת אי הנעימות וקושי הנשימה הכרוך בזה, אלא בגלל הרגשת הביזוי שכרוכה בלבישתה על הפנים. ויש שזה מחמת תכונת נפשם, שרגישים טובא לאותו עלבון שכרוך בעטיית סמרטוט חוסם על פיהם, עד כדי שחשים כמו היהודים בשואה שכפו עליהם ענידת תלאי

צהוב לבזות ולהשפיל, והא קגרים לסרבנותם לעטייתה, (והם בדרך כלל לא עושים זאת במופגן אלא יושבים בצד).

אז אולי נקל עליהם, ע"י שנראה כאן זווית של "עבודה" לענידת המסיכה בשעה קשה זו, שהוא ניתן לנו משמים כהכנה לגאולה, כי מתואר בנביא, שלא יזכו לגאולה אלא אלו שיהיו בעלי ענווה. וכך דברי נביא צפניה (ג,יא) אודות הגאולה המיוחלת: "ביום ההוא לא תבושי מכל עלילותיך אשר פשעת בי כי אז אסיר מקרבך עליזי גאוותך לא תוסיפי לגבהה בהר קדשי", ופירש הרד"ק: כלומר הגאים והעליזים והשמחים דבר גאווה וגבהות, אסיר אז מקרבך. וכן פי' מהר"י קרא: **אותם שמתגאים בעולם, הם גסי הרוח ואין חושבים שום אדם לכלום.** וממשיך שם: "והשארתי בקרבך עם עני ודל וחוסה בשם ה'", ופי' רד"ק: הפך עליזי גאוותך שזכר, ופירוש עני כמו עניו, רוצה לומר שפל רוח. ודל, ר"ל שנפשו דלה ונמוכה. וכן בתרגום: ענותן ומקביל עולבן, וכן עני ורוכב על החמור כמו עניו. וכן פי' מהר"י קרא: משאסיר הגאוותנים מן הארץ אשאר שם עם עני ושפל... (והרמז, שעם עני וד"ל וחוס"ה גי' "מסכה" בדיוק!)

דברים אלו מבהילים למתבונן! הנה יכול אדם להיות שטייגניסט ומלא דעת ה', אבל אם הוא גאה בעצמו, לא יזכה לגאולה...! ולא יעילו לו כל מצוותיו ותורתו...! כי לא שייך גאולה אלא למי שדבק במידת השפלות והענווה. וא"כ משמים גלגלו לנו את הבושה הזאת, בשביל שנגביר בנו את מידת הענווה ביותר, וסרבן המסיכה מפסיד זאת.

ג. ולהפך כשזוכים לענווה זו, אזי המסיכה הזאת עולה בכמה דרגות, והיא עולה ומתעלה להיות כמו המסיכה של אדון הנביאים העניו מכל האדם אשר על פני האדמה משה רבינו עליו השלום, שהיה צריך ליתן מסווה על פניו מרוב הארת ההוד והזיו שבהק מפניו המאירים, בבחינת חכמת אדם תאיר פניו, ומעתה נוכל לומר שאותה מסיכה שגלגלו לנו משמים, היא משום הדרגה הנפלאה של דור מקבלי משיח שמחמתה מוכרחים אנו להניח על פנינו מסווה, שלא יראו את השכינה השורה על פני דור צדיק, שעומד כצור החלמיש בכל הנסיונות ובכל הקשיים דידן.

ואדרבה, מי שירצה להמתיק את ענין המסיכות, פשוט שכל הדיבור בלימוד וההתנצחות בדברי תורה שנוצרו עתה סביב המסיכה, (בענין מכה בפטיש בהצמדתה לאף בשבת, ובטלולה בשבת אם הוא דרך מלבוש, ובהקדמת ימין לשמאל בעת לבישתה, ובגדרי עידות שאי אתה יכול להזימה), יש בהם כבוד שמים עצום, וכשהשטן הוא מלאה"מ רואה את הריתחא דאורייתא שזה יוצר, הוא מתחרט על קטרוגו, ובורח אל מעבר לערי החושך, שיתבטלו המסכות מעצימי התורה.

ברם, גם כשצריך להעיר כנגדו, ראוי שיעשה זאת הרב או הגבאי, בעדינות שמתאימה לכבוד וקדושת ביהכנ"ס.

איך יתרבו לעתיד רוצחי נפש בשגגה?

א. בפרשתן מופיעה מצות הפרשת ששת ערי מקלט, שתפקידן לקלוט רוצחי נפש בשגגה. אבל בפר' שופטים יש תוספת שלא כתובה כאן, שכאשר ירחיב את ה' את גבוליו לעתיד לבא, ונכבוש גם את הקיני קניזי וקדמוני, אז נצטרך להוסיף על עשה אלו, עוד שלשה ערי מקלט.

והראוני בשם האריז"ל (שעה"מ, שופטים) להקשות על זה קושיה עצומה, שהרי אי' שלעתיד לבא יתבטל המיתה מהעולם, כדכתי' "לא ישא גוי אל גוי חרב" וכו', וכתב "לא ירעו ולא ישחיתו" וגו', וכתב "ובלע המות לנצח" וגו', וא"כ איך ולמה נצטוונו לעתיד לבא להוסיף עוד שלשה ערי מקלט אחרות, דמזה משמע שאז יתרבו הרוצחים?

ותירץ האריז"ל, שבתחילה הבל חטא במחשבתו ולכן נתחייב מיתה הוא וכל זרעיותיו, כנזכר בזוהר עהפ"ס אי הבל אחיך ועהפ"ס קול דמי אחיך צועקים אלי וגו', ולכן נהרג ע"י קין אחיו, כענין "והאלהים אנה לידו" שמגלגלין חובה ע"י חייב, וכמ"ש בחז"ל על דאטפת אטפוך כו', וכאשר משה שהוא הבל, הרג את המצרי שהוא קין, היה בשוגג, כי הוא חשב שהדין עמו על שהרג להבל, ולכן הרגו בשם המפורש וכו', ואמנם חטא בזה (כנזכר ברע"מ בספר הזוה"ק פר' משפטים), ונתחייב משה גלות, ולכן נודרז משה להכין ערי מקלט בעבר הירדן כנזכר בפרשה ואתחנן אז יבדיל משה שלש ערים וגו' כמו שכתבו חז"ל, והטעם הוא כי בהפרשתם כבר נתכפר גלותו, וזהו "לנוס שמה רוצח", שמ"ה אותיות "משה", שרצח את רעהו קין בבלי דעת בשוגג, וזה נרמז בפסוק מכה איש ומת וגו'.

ב. אח"כ מגלה שם דבר נורא, שאין זרעו של הבל נתקן אלא ע"י הריגה, וכמו שאמרו חז"ל שקין ראש לרוצחים, והבל ראש לנרצחים, כי מכיון שהבל חטא במחשבה גם הם מוכרחים ליהרג, וכל הנהרגים אז רובם זרעו של הבל. ונודע כי שני קצים לביאת המשיח, אם זכו אחישנה לא זכו בעתה, והנה אם הקץ הוא בעתו ודאי שיתקנו כל זרעו של הבל, אבל אם הקץ הוא אחישנה עדיין לא נתקן זרעו של הבל, והתיקון הוא להם הוא זה שיהרגו אחר ביאת המשיח, אך לא במזיד, שהרי אז לא ישא גוי אל גוי חרב וגו', אלא יהי' בשוגג ועי"כ יתרבו הרוצחים בשוגג, ובפרט שצריך למהר תיקון זרעיותו במהירות גדול, ולכן צריך שלעתיד לבא תוסיף עוד שלשה ערי מקלט וזש"ה ואם ירחיב וגו' כי תשמור וגו', כלומר אם הרחבת הגבול בביאת המשיח יהיה בזכויות "כי תשמור את כל המצוה" וגו' ועי"כ יוקדם הקץ, אז מוכרח אתה להוסיף עוד שלש ערים למהר תיקון זרעותיו של הבל, אבל דע לך כי לא ישפך דם נקי כו', ר"ל שלא יהי' במזיד רק בשוגג כמש"נ, כי הרי כתי' "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ". עכ"ד.

ג. והנה אילו היו מביאים לנו פעם את הרעיון המופלא של האריז"ל, לא היינו מצליחים לנחש בשום פנים ואופן איך יתכן שיתרבו כל כך הרוצחים בשוגג, עד כדי שלא יספיקו ששת ערי מקלט, והיה נראה לנו הדבר כמופקע שכל כך אנשים יפלו פתאם מהסולם ויהרגו את חבריהם העומדים למרגלות הסולם, או שיברח להם הפטיש מן העץ וכו', ובשלמא מזיד הוא דבר רצוני שתלוי בכל אחד, אבל גלות לעיר מקלט הוא בשוגג, שבא בפתע בלי כוונה.

אבל כשאנו רואים את מצבינו הנורא, שמסתובב נגיף שעלול להיות קטלני אם הוא מגיע לוקנים, אזי בשלמא מי שנזהר ואינו עובר על הכללים, יתכן שהוא בגדר אנוס, אבל מי שאומר "לי זה לא יקרה", ומסתובב ללא מסכה ועובר על ההנחיות, אזי יתכן שהוא לא יודע שכבר נדבק, ומדביק אחרים והורג אותם רח"ל, והוא נהיה חייב גלות.

וכשאדם נכנס למקום ציבורי ללא מסיכה, עליו לחשוב מה יארע אם חלילה יתברר בעוד יומיים שהוא נושא את הנגיף, האם יסכים שיפרסמו את שמו בכל הרחובות שהוא גרם להתפשטות המחלה אצל כל בני סביבתו, וגם הביא לסגירת שיעורי תורה, לביטול מניינים, ולצער איוס של כל המחוייבי בידוד מחמתו, האם הוא מוכן לכל זה? אבל יתירה מכך, יתכן שחלילה הוא ממש מחוייב גלות!

ד. עוד מבט עמוק מאד, מונח כאן בדברי האריז"ל, שעצם הגברת המיתה בצורה מסויימת זו של שוגג, הוא מהלך של זירוז הגאולה והקץ של "אחישנה", שהוא היכי תימצא להשלים במהירות את התיקון של בני קין והבל, שכל אלו שהם בני קין מגלגלים חובה על ידם שיהרגו, וכל אלו שהם בני הבל מגלגלים שימותו באופן הזה. ואנו תפילה, שכבר נשלם במה שארע עד כה, כל המהלך הזה, ונזכה תיכף ומיד לגאולת אחישנה, בביאת משיח בב"א.

כמידי שנה ניתן להשיג את הקונטרס

"אנו רצים"

מבית "עין לא ראתה"

לעולים לישיבה גדולה

הכולל עשרות טיפים ורעיונות, דרכי חיזוק ועצות, ל'מוצלחות' בישיבה גדולה, כללי בריחה ממכשולות מצוינות, והכוונה לחיי התעלות אמיתית.

ישיבות קטנות שמעוניינות לחלק את הקונטרס למסיימי שיעור ג', ניתן להשיג את הקונטרסים הנ"ל, עם כיתוב מזכרת מהישיבה על גבי הכריכה.

לפרטים: 077/2172115

תסמיני קורונה וצרעת

א. מפליא וגם מדהים לגלות, עד כמה ה"תפאורה" החיצונית וכן ה"סימפטומים" של נגיף הקורונה, תואמים להפליא ל"תפאורה" ול"סימפטומים" של נגיף הצרעת אשר באה לכפר על חטא לשה"ר, ובזה מקור טהור נפתח לדברי רבותינו גדולי הדור שליט"א, שכתבו שהנגיף הזה מגיע מחמת חטא לשון הרע, ודברים בטלים בביהכנ"ס.

ראשית, את חיוב "עטיית המסכה", חידשה התורה במצורע, כמוש"כ באבן עזרא עהפ"ס "ועל שפם יעטה": "יעטה בבגדיו, מגזרת עוטה אור, והטעם, שלא יזיק ברוח פיו. וכ"כ בחזקוני שם: "ועל שפם יעטה להפסיק ריח רע היוצא מפיו שלא להזיק את הבריות". ויותר מפורש באברבנאל שם: "וממה שאמר ועל שפם יעטה מורה שראשו יהיה גלוי, ופיו מכוסה, ויהיה על שפם יעטה לסתום הבל פיו כדי שלא יזיק לבני אדם הבריאם בהבל רוחו, גם להיות נכר שהוא מצורע ויתרחקו ממנו כל עובר דרך לכן טמא טמא יקרא שיפרסם בקולו כי טמא הוא כדי שלא יקרבו אליו שאר האנשים, עכ"ל. זאת אומרת, המקור ל"עטיית מסיכה", כבר מפורש בפרשת המצורע. [ואכן בשיגרא דלישנא התקבל הביטוי "לעטות" מסכה. גם התיבות - וע"ל שפ"ם יעט"ה - עולה בגי' כת"ר, שהוא שם הנגיף. ומבואר שעניינו הכלמת הפנים, כמו שאמרה התורה בצרעתה של מרים: "ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם...". וראה זה פלא שתיבות "אביה ירק ירק בפניה" גי' ה'תש"פ].

שנית, את כוח ההתפשטות שלו ע"י הדבקה מהירה, מצינו בצרעת שנאמר בו "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו" ובדעת זקנים מבעלי התוספות שם, כתב מפורש שזה מפני שנגע הצרעת הוא נגיף מדבק מאד, וז"ל: בדד ישב, לפי שאותו חולי מתפשט בבני אדם הרגילין אצלו, עכ"ל.

ומופלאים דברי המשך חכמה שכתב בזה: "אמנם יש לומר דהנה הנגעים היא מחלה המדבקת עד שאמרו במדרש רבה ובתלמודין (כתובות עז,ב) דלא עיילי למבואיה ולכן "טמא טמא יקרא". וההתעסקות בו הוא ענין מסוכן וצריך לזה השגחה נפלאה פרטיות, אשר העוסק ינוצל מזה ויהיה נבדל אשר אליו לא תדבק הנגע, לכן בחרה התורה זה בבני אהרן אשר המה נבדלים משאר ישראל ומושגחים בפרטיות יותר, וכמו דכתיב (דברי הימים א, מג,יג) "ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים", עכ"ל. ונוכל להבין מזה שאם נהיה ראויים, נזכה להיות מושגחים באותה השגחה פרטית מופלאה, לבל ידבק נגע זה בעמלי תורה.

שלישית, משך הזמן שנקבע לבידוד שבועיים ימים, ג"כ מפורש בפרשת מצורע כמשך הזמן בו יש לבדוק את המצורע האם הוא "חיויב" ונושא את טומאת הנגע, או שהוא "שלילי" ואינו נושא את הנגיף, ג"ז פלא למתבונן.

רביעית, בין התסמינים המובהקים שלו, ואולי היותר מובהק שביניהם, הוא ענין שלילת הטעם והריח, וזה פלא עצום, שהרי כך מצינו בעונשו של הנחש הקדמוני, אשר נענש שיהיה "עפר לחמו" שלא ימצא שום טעם בכל אכלו ומזונו. ומצינו שהנחש הקדמוני הוא ראש וראשון למספרי לשה"ר בעולם, שאמר לחוה לשה"ר על הקב"ה שאסר לאכול מהעץ כי ממנו אכל וברא את העולם, וכמה מבהיל למצוא ש"תסמין" מרכזי זה, נמצא בעונש הנחש.

ונראה שהסיבה שזהו עונשו של הנחש, ממש מדה כנגד מדה, שהרי המספר לשון הרע נותן נימוק וטעם-רע למה שהוא רואה, ובאמת הטעם שלו מקולקל, שיכל לתת טעם אחר יותר נכון, כמו שמי שדן לכף זכות מוצא טעם טוב בכל מעשה שרואה, ומכיון שקלקל את הטעם לאותו מעשה שראה, לכן עונשו שיתקלקל טעמו במזון, ולכן חטא לשה"ר מיוחס ללשון, שבו בלוטות הטעם, וכיון שלשונו רעה, ממילא מאבד את טעמו במאכליו.

לעומת זה מצינו שלעתיד לבא עתידין להתגלות טעמי תורה, ומצינו במשה רבינו שזכה למ"ט שערי בינה חוץ מהשער החמישים שנאמ' בו "ותחסרהו מעט מאלקים", ופי' הגר"א שמע"ט - היינו מ"ט פנים תורה שבכתב, וע' פנים של תושבע"פ, וביום מיתתו השיג את שער הנ' כמו שנאמר "ויקברהו בהר נבו" נטריקון ג'-בו, ונראה דבחינת טע"ם במאכל, ע"ש שיש טע"מ פנים בתורה, מ"ט פנים של תורה שבכתב, וע' פנים של תושבע"פ, וכן י"ל דזהו בית מקדש מע"ט, שחסר בו את שער הנ' דהוא ביהמ"ק.

וכנגד מה שנח"ש עפר לחמו ואין בו שום טעם, מצינו שמש"ח (שהוא בגי' נח"ש) מתקן את חטא הנחש, ולכן כשהוא יבא כתיב "ובלע המות לנצח" שיתקון חטא הנחש, ולכן נאמר בו "והריחו ביראת ה'" שהוא דן ע"פ הריח, ונמצא דמש"ח הוא תיקון הטעם והריח, שהוא יגלה את שער הנ' שהוא תשלום הטעמים דתורה, ויגיע לשליטה גמורה על חוש הריח. וממילא קודם שיבא משיח מביא הקב"ה נסיון כזה שנוגע לחוש הטעם והריח.

וכשאנו רואים עד כמה מורה הנגיף הזה על העוון של חטא לשה"ר, זה מחייב אותנו להתחזק בדבר זה ביתר שאת. וכמו שנתבאר, תחילה לכל צריך לדון לכף זכות, ולחפש בכל ענין את הטעם הטוב שבדבר. וודאי שלהנ"ל יש סגולה גדולה להינצל מנגיף זה, אשר פוגע בטעם ובריח, מי שיקבל על עצמו לדון כל אחד לכף זכות, שימצא טעמים טובים למה שחבירו עושה. וכן מה שנוגע להתחזקות בבית מקדש מע"ט, שהוא ג"כ אותיות טע"ם כנ"ל, נזהר בו מדיבורי דברים-בטלים במקום קדוש כזה שמחייב יראה שנא' אשתחווה אל היכל קדשך ביראתך, ובשכר כל זאת, נזכה תיכף למשיח ולביהמ"ק השלישי.

לאיפה עולם הישיבות נוסע...?? (2)

א. שבוע שעבר הצענו כאן מתווה חדש לדרך העמדת זמן אלול בישיבות גדולות. התגובות הרבות והמגוונות שהגיעו, מחייבות לבא בשורות הסברה נוספות, בכדי להסביר את יתרונות מתווה זה, על פני כל רעיון אחר.

לפני הכל, רבים שאלו למי מיועד המאמר הזה, הרי יש ממונים ואחראים שניתן לפנות אליהם בעיצות ורעיונות, ובכלל יש לנו את גדולי הדור מרנן ורבנן שליט"א שעל שולחנם נחתך כל ענייני הציבור, ועולם הישיבות בפרט, אז מה פתאום לבא עם רעיונות לציבור שאינו קובע דבר.

התשובה היא, עולם הישיבות נמצא כעת במצב בלבול ואי-וודאות בנוגע להמשך, וכל הזמן עולים רעיונות, ויש מקום להעלאת פתרונות נוספים. ואע"פ שמונו אחראים לבדוק את רמת הפתרונות, ואליהם צריכים לגשת, מ"מ מפני ריבויים קשה להגיע לכולם, ואחד מהם יעצני לפנות לציבור קוראי הגליון לשכנעם בעילות המתווה, כשמבין הקוראים גדל הסיכוי להגיע לאזני האחראים. ובסוף יונח הכל על שולחן מרנן גדולי הדור שליט"א, שיכריעו בזה!

ב. כעת ניגש להסביר בהרחבה את הרעיון של המתווה שפתחנו בו בשבוע שעבר. המציאות היא שבחורים בגיל ישיבה גדולה (ללא מחלות רקע, אסטמה, סכרת נעורים וכדו'), אין להם שום סיכון לחלות בנגיף, ולא רק שאין שום סיכון, אלא שרובם כמעט בלי תסמינים, והרגשתם הכללית טובה. ויש שמפחדים שמא ואולי מדובר באיזה נגיף ערמומי שעוד חודשיים יחולל ח"ו נזקים אלמוניים, בוודאי שזה חשש רחוק ומוזר. הדבר היחיד שדיברו עליו לטווח רחוק, הוא לגבי המצויים בקבוצות סיכון, שקיבלו את הנגיף בצורה קשה, ומשך ההחלמה שלהם ארוך, ואז חוששים שהוא ישאיר את הגוף במצב לא טוב וגם זה לא הוכח, אבל לחשוש שנגיף שבגיל הבחורות בקושי מייצר תסמינים ובקושי חשים בו ואולי יפתח אח"כ בעיות ח"ו, הוא כהחשש מבעיות אקולוגיות שייגרמו מהחור באוזון. [כל הנ"ל הוא דעתן של רופאים חשובים, שמחמת חשש ממערכת הבריאות, אינם רוצים להצהיר זאת בריש גלי].

כל הפחד שנותר כעת הוא, שעלולים לצאת ולהדביק אחרים ובכך ליצור גלגל הדבקה גדול, א"כ הפתרון צריך להיות להיפך, לסגור את הישיבות גדולות למשך תקופה, ולא לאפשר אלא יציאה מבוקרת לאיוורור כפי שהתקבל ונהג במתווה הקפסולות. (ואם הרשויות יחששו, נסכים לשכור חברות אבטחה שידאגו לכך, שאכן לא יצאו בחורים כל משך אלול).

כמובן, שליצור סגר הרמטי צריך תנאים הגיונים, ולכן ברור שפתרון זה מחייב להעמיד את המוסדות מבודדים מבנייני מגורים. כמו כן, התקופה המתאימה לכך הוא

חודש אלול, שבלא"ה זהו חודש מאד מיוחד בו בחור מוכן נפשית לסגר ממושך כזה, וברוך ה' עד ימינו רוב ככל בני הישיבות הגדולות אינם חוזרים לביתם בכל זמן אלול.

ג. בתקופה של חמשה שבועות סביר להניח, שרוב בני הישיבות יסיימו עם הנגיף, ובזה הצלנו את עולם התורה, שיוכלו אח"כ להמשיך את זמן חורף וזמן הקיץ הבעל"ט בצורה נורמטיבית, ובלי שום חששות והגבלות למיניהם, כאשר בעשי"ת יערכו בדיקות סרולגיות, ולא יוכלו לשוב אל ביתם אלא אלו שכבר סיימו עם הנגיף, וגופם מחוסן.

כעת השאלה נשאלת, מה יעשו עם כ-10%-20% אחוז שעדיין יימצאו 'חיוביים' בעשי"ת, זו שאלה מצויינת. אך הפתרון הפשוט הוא, שאכן בחורים אלו ישארו לסוכות בישיבה, כי אין שום בעיה לכל ישיבה לבנות סוכות ל-10%-20% מבני ישיבתם, והרי כך בני חו"ל היו רגילים תמיד להישאר בארץ בישיבתם לחג הסוכות, ועם מעט הסברה נוכל לשכנעם שיזכו לכזאת שמחת סוכות שלא ישכחו לעולם, ויהיה כל יום שמחת בית השואבה וכו'.

וצריך להבין, שהסיכון הזה וגרוע מזה, קיים במתווה הקפסולות, כי לפי אחוזי ההדבקות כיום, מסתבר מאד שיימצאו קפסולות רבות נגועות, אז מה בדיוק נעשה עם מאות בחורים שיימצאו חיוביים לנגיף באמצע אלול? נשלח אותם למלונות למשך ראש השנה יוה"כ וסוכות? האם זה הגיוני שבחורים יבלו לבדם את תקופת החגים במלונות ללא חזנים וללא אוירה יהודית, רחמנא לישזבן!

יתירה מזאת, במתווה הקפסולות מונח אסון לישיבות, ראשית, זהו פתרון רק למעולים, או לעולים בגורל. האם נוכל לתאר לעצמינו מצב של אלפי (!) בחורי ישיבות בלי ישיבה כל אלול הקדוש? האם אפשר להכיל פיגוע כזה? שנית, קפסולות זה טוב כל זמן שהכל טוב... אבל ברגע שנמצא ה"מחוסר טעם וריח" הראשון, באותו רגע נגמר כל השטייגען בישיבה, כל בחור בהיסטריה אולי נדבקתי, ואולי גרוע מכך אני חייב בבידוד... ואי אפשר לתאר את הבלאגן שזה גורם! שלישית, בחורי שעור א', שעלו כעת לישיבה גדולה, אם נכניסם מתחילה לקפסולות, עלולים הם לאבד את כל מוטיבציית ההתחדשות, וזה נזק נוראי!

ומה ששואלים מה עם הצוות החינוכי? בלא"ה גם לפי מתווה הקפסולות זה מחייב פתרון, ואדרבה, במקום שישקיעו הון בקפסולות, שישקיעו את זה במיגון לצוות.

אילו מערכת הבריאות והמשרדים הרלוונטיים, יעניקו לבחורי הישיבות הגדרת: "עובד חיוני", בוודאי כבר ימצא פתרון ראוי לכלל בני הישיבות, ובצורה הרחבה ביותר. אבל איך אנו מצפים שגיעו לזה, אם בינינו אין אש קודש להעמיד את בעיית הישיבות בראש סדר היום הציבורי??

אל העולים לישיבות גדולות בצל הקורונה

א. אחת מהתחנות המרגשות בחיים, ללא כל ספק, היא העליה מישיבה "קטנה" אל ישיבה "גדולה", שהינה בעצם תחנת המעבר מימי ה"קטנות" לימי ה"גדולות".

זה מרגש וגם רגיש. זה 'מרגש' מפני שזהו הרגע הגדול בו בחור מקבל את המפתחות לידי, אם עד עכשיו הוא היה "מוכתב" עשרים וארבע שעות, כעת הוא ברשות עצמו לעשות את מה שכבר הגיע הזמן שיבין לבד שצריך לעשות. אבל באותו מידה ועוד יותר, זה 'רגיש', מפני שהננו מקוים שאכן הבחור הזה כבר התבגר דיו, וכי הוא כשיר וראוי לקבל ליד את המפתחות היותר רגישות של חייו. תוהים אנו, אם ישכיל להפיק את המירב, מהתנאים החזקים שיישיבה גדולה מספקת לו, או שחלילה הוא יפול וינזק מהנסיונות החזקים שיישיבה גדולה מייצרת לו.

אבל השנה העליה ל"ישיבה גדולה" היא יותר רגילה ומורכבת. כי היא תחייב, ככל הנראה, ניתוק ממושך יותר של הבחור מן הבית החמים. אם עד לאחרונה היה מקובל שבחורי שיעור א' חוזרים בשבת השניה הנקראת בפי כל "שבת געגועים", הרי שעתה יהיו ישיבות שלא יאפשרו חזרה כזאת. ובפרט אלו שיפתחו את שעריהן כבר בתוך חודש אב, גם אילו זה יהיה במסגרת קמפ מהנה, מ"מ זה יאריך עוד יותר את תקופת ההיעדרות מן הבית החם.

ב. שהייה ממושכת בישיבה, עלולה גם לחדד נסיונות שבלאו הכי קיימות בחיי הישיבה, ראשית, עומס הלימוד מורגש הרבה יותר, כשמדובר בתקופה אחת רצופה וממושכת, שנית, עלולה לעלות תחושת בדידות לבחור שנדמה לו שהוא נותר בודד מחוץ לקבוצות, או להפק, מתחים חברתיים פנימיים לבחור שנקרע בין קבוצות.

חשוב לבחור לדעת זאת מראש, בכדי שלא יופתע כשזה יקרה. בעיות רבות מסתבכות רק מפני שבחור חושב שהוא היחיד בעולם שסובל מהבעיה הזאת ואין מי שיכול לעזור לו, וכמליצת החכם: "צרת רבים חצי נחמה". אז הנה, בשנה זו, העליה לישיבה גדולה טומנת בחובה קפיצה לתוך מעמקי המים, ללא אפשרות לחזור במהירות לחוף, והיא מייצרת לבחור אתגר מיוחד. אך בחור שמודע מראש לאופי האתגר, ייקל עליו לעמוד בו.

ג. בשנה כזאת, חשוב עוד יותר הקשר של הבחור עם הצוות של הישיבה קטנה. הצוות הישן צבר ניסיון רב אצל הבוגרים שלו, והוא גם מכיר היטב אופי וסגנון כל ישיבה גדולה, לפיכך, ברגע שבחור מרגיש הרגשה לא טובה, בשניה שהוא מזהה אצלו איזה חשש בעיה, עליו להתקשר תיכף ומיד לאדם שהרגיש קרוב אליו בצוות הישיבה קטנה, לא רק שאין בזה שום בושה, אלא שהם

עומדים הכן לעזור ולסייע ככל שיידרש מהם, עבור בוגר ישיבתם, וכמו ברפואה, אם תופסים את החיידק לפני שהוא התקף, אז אפשר ביתר קלות לטפל בו, וכך כאן, למה לחכות שהבעיה תסתבך ותצבור מיימדים ענקיים, תתפוס את הדברים כשהם בקטע ההתחלה, תתפוס את הנסיונות כשהם במצב "אפרוח", וכך תוכל ביתר קלות לעזור לעצמך לצאת מהניסיון, בלי להסתבך בו יותר.

במצב זה בו בחור נופל מיד בתחילה לשהייה ממושכת מחוץ לבית, עליו למצוא מעין "תחליף" לבית. והגם שאין שום תחליף בעולם לבית! הרי חז"ל כבר אמרו "טוב שכן קרוב מאח רחוק"! אז כעת, שהאחים שלך במרחק ממך, חובה לייצר "שכן קרוב". לכן אם מצאת דמות חבר חדר נחמד, או חברותא בר-דעת, טוב להשקיע בחברות עימו.

ד. יתכן, שלפי מצב התחלואה בעת פתיחת הזמן, יהיו ישיבות שלא יוכלו לפתוח את שעריהן, ויערכו לימוד רק ב"מרחב הקולי". יש בחורים שיש להם תחושה שלימוד מרחוק הוא לא שווה כלום. צריך לדעת, שזהו עצת היצר, כי הרי בהמשך כשהישיבות ימצאו פתרון ויחזרו ללימוד בישיבה, אז ימשיכו מאיפה שיאחזו, וכל אלו שהתעצלו להשתתף בלימודים במרחב הקולי, ימצאו את עצמם בפגור עצום ביחס לקצב של הישיבה, ולא רק שלהדביק פוערים זה די קשה, אלא גם מתקשים במציאת חברותא.

לכן כל דברי חז"ל שאנו יודעים היטב, שאחד בצער כמאה שלא בצער, ושתורה שלמדתי באף היא עמדה לי, וכל החיזוקים הללו, צריך להפעיל אותם הלכה למעשה, ופשוט למצוא פינה וטלפון, ולחייג שוב ושוב אל הקו של הישיבה שמדי פעם קורס, ולהסתער על הגמ' כאילו הנך יושב נינוח בהיכל ישיבה הומה, במאות בחורים סוערים.

בתקופה כזאת, בחור נבנה במהירות עצומה, אם הוא משקיע ומדרבן את עצמו להתגדל חרף הקשיים, הוא מקבל במזמן את ההשקעה, ואותן עלויות והתגדלויות שבמצב רגיל לוקחים שנה, כעת בחודש אחד ניתן לגמוע אותם, ולכן ההשקעה הזו, עם כל ההתמודדויות הכרוכים בה, ועם הלוגיסטיקה המורכבת שלה, משתלמת מאוד!!

ה. עומדים אנו על גדות הגאולה, לכן כעת רבים מאוד הנסיונות מבית ומחוץ, לא רק בקשיי הלמידה כמפורט, אלא גם בצרות הצרורות שמייצרת המדיה וחיילותיה רח"ל, יש בחורים שנפלטו מישיבותיהם, והגם שמראם החיצוני נראה כשל בחור ישיבה, בתוכם שולט רקבון רוחני נורא, ואילו היה בכוח האף להריח את גודל צחנתם, בוודאי כל אחד היה בורח, ומתרחק מהם כמטחוי קשת.

לכן שבעתיים מוכרחים אנו, לתפוס בדף גמרא שיציל אותנו מכל תהפוכות העת, ורק בו נזכה למרגוע ושעשוע.

לאיפה עולם הישיבות נוסע...?? (3)

א. המתווה שהוצג כאן בשבועיים האחרונים, לנצל את תקופת האלול ליצירת חסינות מהנגיף אצל בני הישיבות, היכה גלים, הביא להדים מעניינים ויצר תהודה רבה. אכן, הכל מסכימים, שאם ברצוננו להעמיד פתרון גורף, לכל בן ישיבה באשר הוא - ישיבה לכל בחור, ובפרט בחודש אלול הקדוש והיקר, מתווה זה הוא מחוייב המציאות. אך אין ספק שכדרך כל רעיון, טרם שמגישים אותו להכרעת גדולי הדור, חובה לשכללו ולהתאימו לעולם המעשה, כי לפעמים גם שיפוץ קל שבקלים, מתברר כקריטי לקיומו.

כך למשל בנוגע לויכוח שבין הרופאים, האם עלינו לחשוש מהשלכות רחוקות-טווח על בריאות הנדבקים, שמא ואולי זהו נגיף ערמומי שאחר תרדמת של שנתיים עלול לצוץ ולפגוע לפתע במערכות גופניות כמו מוח ולב, (כשנשווהו לנגיפים שונים, שחוללו בעבר בעמים שונים נזקים רח"ל) האם אלו חששות סבירות שדורשות התייחסות, או שהן ברמת ההשלכות של החור באוזון...? בוודאי שרק גדול שבדורו, יכול להכריע בשאלות חמורות כאלו ושכמותן!

אבל בנתיים, על מנת לכסות על החשש הרפואי מפני הדבקה בידים. נוכל לדרוש מכל הבחורים שלכתחילה יעטו מסכה, באופן שהישיבות יוכלו לפתוח את שעריהן כרגיל, תוך הקפדה על מרחקי ישיבה, ואיזורור היכלי הלימוד וחדרי האוכל, עם פריסת יריעות ניילון בינות לטורים, על מנת לצמצם ככל שניתן "ריכוזים דביקים", ובכדי למנוע התפשטות מכוונת. אולי גם ראוי שישתדלו לבדוד בחורים שהראו תסמינים גלויים, כדי שלא להיות בגדר "מדביק בידים", מחמת חשש הנ"ל. אבל בפועל, לא יקרה כלום אילו בסופו של דבר בחור ידבק וידביק את חבריו (בלבד שלא יצא מהישיבה), כי אף הרופאים מודים שלפי הניסיון שנצבר עד כה, אין שום סיכון לחלות בנגיף באיזור גילאי 17-22 (זולת בעלי סיכון רפואי ידוע, סכרת נעורים, או מחלות רקע), ובדיעבד הרווחנו את החסינות של הבחור.

ב. עלינו לחשב רווח מול ההפסד, לא רק מול נזקים רוחניים קשים מנשוא שמשתוללים כעת, אלא אף ביחס לסיכוני ההדבקה עצמם. כי הרי המציאות היא שבחורי ישיבה בכל מיני מפגשים עם בני גילם, אינם מקפידים על עטיית מסיכה, וממילא הם משמשים כ"ניידת הדבקה", כשהם הולכים למקום קיבוץ בחורים מבני גילם ונדבקים, ואז חוזרים לביתם להדביק את בני משפחתם כמו שקרה בכמה ישיבות קטנות, לצערנו. אז למה אנחנו צריכים לדאוג לבחורים, יותר ממה שהם דואגים לעצמם...? וכי לא עדיף לסגור אותם בישיבות כדי שלפחות לא ידביקו? כמו כן לפי המציאות הקיימת שהנגיף הולך ומתפשט בינינו, רחמנא ליצלן, כל בחור שרגיל ביציאותיו מחמת

שאינו מסוגל להיסגר בארבעת אמותיו, חשוף עוד יותר להתדבקות מאחרים, יוצא א"כ שבין כך, אילו לא תמצא תרופה לנגיף זה בשנתיים הקרובות, כמו שרבים סבורים, מן הסתם רוב הבחורים ידבקו בשלב כזה או אחר, א"כ איזה מן פתרון זה, לסגור את הישיבה ולתת לו להסתובב ברחוב, ששם הוא חשוף להתדבקות...? בואו חשבון, וכי לא עדיף שידבק כבר בישיבה, וימשיך ללמוד תורת ה', מאשר שייסתובב תקופה ויפול למכללה ח"ו, ושם ידבק?

וק"ו כעת, עם ההקלות החדשות של משרד הבריאות, (שחולה מאומת אינו צריך שתי בדיקות שליליות בכדי לצאת מהסגר, אלא די לו בעשרה ימים ללא תסמינים), א"כ בקלות יתירה נוכל לפתור את בעיית הישיבות, כאשר כל ישיבה תמנה על כל שיעור בחור שינהל טבלה מסודרת של כל בני השיעור, בו ירשם מתי חלה וממתי פסקו תסמיניו, וכך רובם ככולם יוכלו לשוב לביתם לחג הסוכות בשמחה וששון. ובוודאי משמים הכניסו בדעתם למען התורה, לבצע הקלה זו, על אף הסכנה הכרוכה בה. (שאגב, היא חמורה פי כמה מסכנת ההדבקה בגיל הבחורות, שלגבי סיכוני גיל הבחורות מדובר רק בתיאוריות בעלמא, ואילו הקלה זו, מתעלמת מכעשר אחוזי הדבקה גם אחר שתמו התסמינים, ובכל זאת לא שמענו שום ע"ז עוררים).

נוסיף על כך את הסכנות הגופניות שקיימות בביטול הישיבות, שע"ז בחורים משוטטים הרבה יותר בדרכים, עורכים טיולים מסוכנים, מסלולי אופניים גיפים וקייקים ונחשפים לשמש ולפגעי טבע, ובוודאי גם מעשנים יותר.

בהתחשב במכלול הנתונים, ברור שברירת המחדל הנכונה והבטוחה ביותר, זה פשוט לפתוח את הישיבות כרגיל, ושם לנהוג באחריות ובבטיחות מירבית, אבל בלי להעמיס פחדי התדבקות, שהחשש המוגזם בהם, מזיק לכל התפקוד השוטף של הישיבות, וקורע את טובי בניה.

ג. בשולי הדברים, בין אם מתווה זה יעבור, ובין אם חששות הרופאים ינצחו, עלינו להתפעל, בראותנו את מרכזיות עולם הישיבות, על רקע משברי השוק, הנפילות הכלכליות, טירוף המערכות והבאלגן העולמי, כאשר כל אלו נטרפו, רק כדי ליצור את סוגיית קיומן של הישיבות, לבחון, אם אנו מבינים את נחיצות המסגרות הישיבתיות, ולנסותו אם נחליץ חושים, שלא ישתכח תורה מישראל.

דווקא ים הבלבול ונחלי התהייה, שמקיפים אותנו מכל צד, בנוגע לבבת עינינו - עולם הישיבות, הם אלו שיחזקו אותנו, לחזר ביד מלטפת אחר כל בן-ישיבה באשר הוא, להצמיד לו מסגרת, ולדאוג שלא יוותר אף בחור בודד אי שם ספון בביתו, למען לא ידח ממנו נידח. כמובן, שכל המתווה הזה לא מתחיל, ללא אישורם המפורש של מרנן גדולי הדור רבותינו שליט"א, שרק על פיהם נסע ונלך...!!